

**T.C.
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
TÜRKÇE EĞİTİMİ TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**MUSTAFA ORAKÇI'NIN ÇOCUK
KİTAPLARINDAKİ EĞİTSEL İLETİLER
ÜZERİNE BİR İNCELEME**

**BANU ULUSU
16746021**

**TEZ DANIŞMANI
Doç. Dr. TALAT AYTAN**

**İSTANBUL
2020**

**T.C.
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
TÜRKÇE EĞİTİMİ TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**MUSTAFA ORAKÇI’NIN ÇOCUK
KİTAPLARINDAKİ EĞİTSEL İLETİLER
ÜZERİNE BİR İNCELEME**

**BANU ULUSU
16746021**

**TEZ DANIŞMANI
Doç. Dr. TALAT AYTAN**

**İSTANBUL
2020**

T.C.
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
TÜRKÇE EĞİTİMİ TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**MUSTAFA ORAKÇI'NIN ÇOCUK KİTAPLARINDAKİ
EĞİTSEL İLETİLER ÜZERİNE BİR İNCELEME**

**BANU ULUSU
16746021**

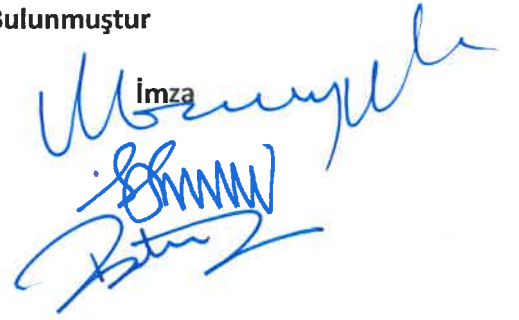
Tezin Enstitüye Verildiği Tarih:

Tezin Savunulduğu Tarih: 13.1.2020

Tez Oy Birliği / ~~Oy Çokluğu~~ ile Başarılı Bulunmuştur

Tez Danışmanı	Unvan Ad Soyad
Jüri Üyeleri	: Doç. Dr. TALAT AYTAN
	: Prof. Dr. ALİ FUAT ARICI
	Doç. Dr. BEKİR İNCE

İmza

İSTANBUL
OCAK 2020

ÖZ

MUSTAFA ORAKÇI'NIN ÇOCUK KİTAPLARINDAKİ EĞİTSEL İLETİLER ÜZERİNE BİR İNCELEME

**Banu Ulus
Ocak, 2020**

Okuma kültürü edinmiş birey yetiştirmedeki en etkili yollardan biri de çocuk edebiyatı ürünlerini kullanmaktır. Çocuk kitapları, çocuğun sanatsal, kişisel, zihinsel ve eğitsel gelişim sürecini etkilemektedir. Bu itibarla çocuk edebiyatı ürünlerindeki karakter, konu, ileti, dil anlatım ve resim gibi öğelerin seçimi çok önemlidir. Çocuk edebiyatında çocuğun duygu ve düşünce evrenini zenginleştirmeyi hedefleyen yazarlar, hikâyelerinde ve romanlarında iletileri sezdirmeye çalışırlar. Yazarların eserleri aracılığıyla aktardıkları iletilerin, eğitselliği ve sunuluş biçimleri edebî metin ölçütlerine uygun olmalıdır. İleti, yazarın okurla paylaşmak istediği asıl düşüncedir. Yazarların, duygu ve düşünce ortaklığı oluşturmaya çalıştığı bir edebî zeminde vücut bulan iletilerin araştırılması önem arz etmektedir. Bu araştırma modern çocuk edebiyatı mecrasında çocukça duyarlılık ile eser veren ve alanının önemli yazarlarından olan Mustafa Orakçı'nın çocuk kitaplarındaki eğitsel iletileri tespit etmek ve bu iletilerin durumunu saptamak amacıyla yapılmıştır. Bu araştırmanın inceleme nesnelerini Mustafa Orakçı'nın kaleme almış olduğu 45 çocuk kitabı oluşturmaktadır. Yazarın incelenen 45 çocuk kitabında yer alan eğitsel iletiler nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesiyle tetkik edilmiş ve yorumlanmıştır. Araştırmadan elde edilen eğitsel iletiler betimsel analiz ile değerlendirilmiştir. Araştırma sonucunda yazarın eserlerinde 1185 adet eğitsel ileti tespit edilmiştir. Eserlerde en fazla kullanılan eğitsel iletiler bilgi vermek ve büyüklere saygılı davranmaktır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk Edebiyatı, Mustafa Orakçı, Eğitsel İletiler.

ABSTRACT

AN EXAMINATION OF MUSTAFA ORAKÇI'S EDUCATIONAL MESSAGES IN CHILDREN'S BOOKS

**Banu Ulusü
January, 2020**

One of the most effective ways of educating individuals who have acquired a reading culture is to use children's literature products. Children's books affect the artistic, personal, mental and educational development of the child. In this respect, the selection of elements such as character, subject, message, language expression and painting in children's literature products is very important. The authors aim to enrich the child's emotion and thought universe in children's literature and try to sense the messages in their stories and novels. The educational and presentation styles of the messages conveyed by the authors should be in line with the literary text criteria. The message is the original thought the author wants to share with the reader. It is important to investigate the messages that come into being on a literary basis where the authors try to form a partnership of emotions and thoughts. This research was carried out in order to determine the educational messages in the children's books of Mustafa Orakçı, one of the most important writers of the field, who works with childish sensitivity in the field of modern children's literature and to determine the status of these messages. The objects of this research are 45 children's books written by Mustafa Orakçı. The educational messages in the author's 45 children's books were examined and interpreted through document analysis, one of the qualitative research methods. The educational messages obtained from the research were evaluated with descriptive analysis. As a result of the research, 1185 educational messages were identified in the author's works. The most commonly used educational messages in the works are to give information and to respect the elders.

Key Words: Children's Literature, Mustafa Orakçı, Educational Messages.

ÖN SÖZ

Günümüzde eğitime ve çocuğa verilen önem artmaktadır. Yazarın okuyucuya ulaşmayı gayelediği edebî ürünlerde hayata dair birçok öge yer almaktadır. Bu noktada edebî ürünler çocuğun kişisel, kültürel, dilsel ve zihinsel gelişimi bakımından önemlidir. Bunun bir yansıması olarak çocuk edebiyatı alanında kaleme alınan eserlerin de sayısı artmaktadır. Çocuklara yönelik kaleme alınan edebiyat ürünlerinin çocuğun sanatsal, sosyal, kişisel ve kültürel gelişiminin olumlu bir şekilde ilerlemesinde, okuma kültürü edinmesinde, anlama ve anlatma becerilerinin gelişmesinde ve değerlere yönelik bilinç kazanmasında önemi büyüktür.

Çocuk edebiyatı alanına katkıda bulunan üretici ve dikkat çekici isimlerden biri de Mustafa Orakçı'dır. Orakçı'nın eserleri temalar ve eğitsel iletiler bakımından zenginlik göstermektedir.

Son yıllarda çocuk edebiyatı alanında tanınan yazarlardan biri olan Mustafa Orakçı'nın çocuk kitaplarındaki eğitsel iletilerin durumunun incelendiği bu araştırma beş bölümden oluşmaktadır.

Araştırmanın birinci bölümünde problem durumuna bağlı olarak araştırmanın amacı, önemi, problem cümlesi, alt problemleri, sayıtları ve sınırlılıkları belirtilmiştir.

Araştırmanın ikinci bölümünde incelenen konuya bağlı olarak çocuk, çocuk edebiyatı, çocuk edebiyatının dünyada ve Türkiye'de tarihî gelişimi, çocuk kitaplarında bulunması gereken özellikler, iletiler ve ilgili araştırmalar ile ilgili kuramsal bir çerçeve oluşturulmuştur.

Araştırmanın üçüncü bölümünde araştırmanın yöntemi, evreni, örnekleme, verilerin toplanması ve analizi ile bilgilere yer verilmiştir.

Araştırmanın dördüncü bölümünde Mustafa Orakçı'nın çocuk kitaplarındaki eğitsel iletilere yönelik elde edilen bulgular aktarılmış ve yorumlanmıştır.

Araştırmanın beşinci bölümünde ise ulaşılan sonuçlar ile ilgili değerlendirmeler yapılmıştır. Son olarak sonuçlardan hareketle önerilerde bulunulmuştur.

Araştırma boyunca her zaman akademik bilgisi ve tecrübesi ile araştırmanın planlanmasında ve yürütülmesinde bilimsel süreci kolaylaştıran, yol gösteren, yapıcı tutumlarıyla motive eden ve desteğini esirgemeyen kıymetli hocam ve danışmanım Doç. Dr. Talat Aytan'a teşekkür ederim.

Lisansüstü eğitim derslerinde bilgilerinden istifade ettiğim ve araştırmanın alt yapısını oluşturmamda katkıları bulunan kıymetli hocalarım Prof. Dr. Ali Fuat Arıcı'ya, Doç. Dr. Celile Ökten'e, Doç. Dr. Muhammed Eyyüp Sallabaş'a, Doç. Dr. Bayram Baş'a, Doç. Dr. Neslihan Karakuş'a ve lisans eğitimi derslerinde bilgilerinden istifade ettiğim kıymetli hocalarım Prof. Dr. Halit Karatay'a, Doç. Dr. Mehmet Kurudayıoğlu'na, Dr. Öğr. Üyesi Salih Kürşad Dolunay'a, Dr. Öğr. Üyesi Aslıhan Küçükavşar'a ve Dr. Öğr. Üyesi Hamdi Birgören'e teşekkürü borç bilirim.

Beni yetiştiren ve bugünlere gelmemde emekleri olan aileme teşekkür ederim.

İstanbul; Ocak, 2020

Banu Ulu

İÇİNDEKİLER

ÖZ.....	iii
ABSTRACT	iv
ÖN SÖZ.....	v
İÇİNDEKİLER	vii
TABLolar LİSTESİ.....	xii
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xv
KISALTMALAR	xvi
1. GİRİŞ	1
1.1.Araştırmanın Amacı	4
1.2. Araştırmanın Önemi.....	4
1.3. Problem Cümlesi.....	5
1.4. Alt Problemler.....	5
1.5. Sayıtlılar	6
1.6. Sınırlılıklar	6
2. KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	7
2.1. Çocuğun Tanımı ve Çocuk Edebiyatı	7
2.2. Dünyada Çocuk Edebiyatın Tarihî Gelişimi	9
2.3. Türkiye’de Çocuk Edebiyatının Tarihî Gelişimi	11
2.4. Çocuk Kitaplarında Bulunması Gereken Özellikler	13
2.5. İleti	15
2.6. İlgili Araştırmalar.....	16
3. YÖNTEM.....	20
3.1. Araştırmanın Yöntemi.....	20
3.2. Araştırmanın Modeli	20
3.3. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi	20

3.4. Verilerin Toplanması	23
3.5. Verilerin Analizi	23
4. BULGULAR VE YORUM	24
4.1. “Fatih’le Bir Gün” Adlı Eserin Künye Bilgisi ve Özeti.....	24
4.1.1. “Fatih’le Bir Gün” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletiler	25
4.2. “Mimar Sinan’la Bir Gün” Adlı Eserin Künye Bilgisi ve Özeti.....	27
4.2.1. “Mimar Sinan’la Bir Gün” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletiler	27
4.3. “İbni Sina’yla Bir Gün” Adlı Eserin Künye Bilgisi ve Özeti	30
4.3.1. “İbni Sina’yla Bir Gün” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletiler.....	30
4.4. “Piri Reis’le Bir Gün” Adlı Eserin Künye Bilgisi ve Özeti.....	32
4.4.1. “Piri Reis’le Bir Gün” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletiler	33
4.5. “Mevlâna ’yla Bir Gün” Adlı Eserin Künye Bilgisi ve Özeti.....	36
4.5.1. “Mevlâna ’yla Bir Gün” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletiler	36
4.6. “Evliya Çelebi’yle Bir Gün” Adlı Eserin Künye Bilgisi ve Özeti.....	39
4.6.1. “Evliya Çelebi’yle Bir Gün” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletiler	40
4.7. “Mehmet Akif’le Bir Gün” Adlı Eserin Künye Bilgisi ve Özeti	42
4.7.1. “Mehmet Akif’le Bir Gün” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletiler.....	42
4.8. “Hezarfen’le Bir Gün” Adlı Eserin Künye Bilgisi ve Özeti	44
4.8.1. “Hezarfen’le Bir Gün” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletiler.....	45
4.9. “Yunus Emre’yle Bir Gün” Adlı Eserin Künye Bilgisi ve Özeti.....	47
4.9.1. “Yunus Emre’yle Bir Gün” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletiler	47
4.10. “Barbaros’la Bir Gün” Adlı Eserin Künye Bilgisi ve Özeti	50
4.10.1. “Barbaros’la Bir Gün” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletiler.....	50
4.11. “Kanuni’yle Bir Gün” Adlı Eserin Künye Bilgisi ve Özeti	53
4.11.1. “Kanuni’yle Bir Gün” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletiler.....	53
4.12. “Osman Gazi’yle Bir Gün” Adlı Eserin Künye Bilgisi ve Özeti.....	56

4.12.1. “Osman Gazi’yle Bir Gün” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletiler	57
4.13. “Nasreddin Hoca’yla Bir Gün” Adlı Eserin Künye Bilgisi ve Özeti.....	59
4.13.1. “Nasreddin Hoca’yla Bir Gün” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletiler	60
4.14. “Biruni’yle Bir Gün” Adlı Eserin Künye Bilgisi ve Özeti.....	62
4.14.1. “Biruni’yle Bir Gün” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletiler	63
4.15. “Koca Yusuf’la Bir Gün” Adlı Eserin Künye Bilgisi ve Özeti.....	65
4.15.1. “Koca Yusuf’la Bir Gün” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletiler	66
4.16. “Nene Hatun’la Bir Gün” Adlı Eserin Künye Bilgisi ve Özeti.....	69
4.16.1. “Nene Hatun’la Bir Gün” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletiler	69
4.17. “İtrî’yle Bir Gün” Adlı Eserin Künye Bilgisi ve Özeti.....	72
4.17.1. “İtrî’yle Bir Gün” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletiler	72
4.18. “Ertuğrul Gazi’yle Bir Gün” Adlı Eserin Künye Bilgisi ve Özeti.....	75
4.18.1. “Ertuğrul Gazi’yle Bir Gün” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletiler	75
4.19. “Hacı Bektaşî Veli’yle Bir Gün” Adlı Eserin Künye Bilgisi ve Özeti	77
4.19.1. “Hacı Bektaşî Veli’yle Bir Gün” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletiler....	78
4.20. “Halide Edip’le Bir Gün” Adlı Eserin Künye Bilgisi ve Özeti.....	80
4.20.1. “Halide Edip’le Bir Gün” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletiler	81
4.21. “Levent Kapadokya’da” Adlı Eserin Künye Bilgileri ve Özeti.....	83
4.21.1. “Levent Kapadokya’da” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletiler	84
4.22. “Levent Pamukkale’de” Adlı Eserin Künye Bilgileri ve Özeti	88
4.22.1. “Levent Pamukkale’de” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletiler.....	88
4.23. “Levent Rize’de” Adlı Eserin Künye Bilgileri ve Özeti.....	91
4.23.1. “Levent Rize’de” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletiler	92
4.24. “Levent Çanakkale’de” Adlı Eserin Künye Bilgileri ve Özeti	96
4.24.1. “Levent Çanakkale’de” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletiler	97
4.25. “Levent Mardin’de” Adlı Eserin Künye Bilgileri ve Özeti	100

4.25.1. “Levent Mardin’de” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletiler.....	101
4.26. “Levent Edirne’de” Adlı Eserin Künye Bilgisi ve Özeti	106
4.26.1. “Levent Edirne’de” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletiler.....	107
4.27. “Levent Konya’da” Adlı Eserin Künye Bilgileri ve Özeti	111
4.27.1. “Levent Konya’da” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletiler.....	112
4.28. “Levent Şanlıurfa’da” Adlı Eserin Künye Bilgileri ve Özeti	117
4.28.1. “Levent Şanlıurfa’da” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletiler.....	117
4.29. “Levent İzmir’de” Adlı Eserin Künye Bilgileri ve Özeti	121
4.29.1. “Levent İzmir’de” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletiler.....	122
4.30. “Levent Bursa’da” Adlı Eserin Künye Bilgileri ve Özeti.....	127
4.30.1. “Levent Bursa’da” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletiler	128
4.31. “Levent Trabzon’da” Adlı Eserin Künye Bilgileri ve Özeti.....	133
4.31.1. “Levent Trabzon’da” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletiler	133
4.32. “Levent Erzurum’da” Adlı Eserin Künye Bilgileri ve Özeti	137
4.32.1. “Levent Erzurum’da” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletiler	138
4.33. “Levent Diyarbakır’da” Adlı Eserin Künye Bilgileri ve Özeti.....	142
4.33.1. “Levent Diyarbakır’da” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletiler	143
4.34. “Levent Gaziantep’te” Adlı Eserin Künye Bilgileri ve Özeti.....	147
4.34.1. “Levent Gaziantep’te” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletiler	148
4.35. “Levent Hatay’da” Adlı Eserin Künye Bilgileri ve Özeti.....	152
4.35.1. “Levent Hatay’da” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletiler.....	153
4.36. “Levent Kayseri’de” Adlı Eserin Künye Bilgisi ve Özeti	156
4.36.1. “Levent Kayseri’de” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletiler.....	157
4.37. “Levent Antalya’da” Adlı Eserin Künye Bilgisi ve Özeti	161
4.37.1. “Levent Antalya’da” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletiler.....	162
4.38. “Levent Eskişehir’de” Adlı Eserin Künye Bilgisi ve Özeti.....	167

4.38.1. “Levent Eskişehir’de” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletiler	168
4.39. “Levent Bolu’da” Adlı Eserin Künye Bilgisi ve Özeti	172
4.39.1. “Levent Bolu’da” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletiler.....	173
4.40. “Levent Ankara’da” Adlı Eserin Künye Bilgisi ve Özeti	177
4.40.1. “Levent Ankara’da” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletiler.....	177
4.41. “Levent Adana’da” Adlı Eserin Künye Bilgisi ve Özeti	182
4.41.1. “Levent Adana’da” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletiler	182
4.42. “Levent Balıkesir’de” Adlı Eserin Künye Bilgisi ve Özeti	187
4.42.1. “Levent Balıkesir’de” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletiler	187
4.43. “Levent Muğla’da” Adlı Eserin Künye Bilgisi ve Özeti	191
4.43.1. “Levent Muğla’da” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletiler	191
4.44. “Levent Sivas’ta” Adlı Eserin Künye Bilgisi ve Özeti	195
4.44.1. “Levent Sivas’ta” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletiler.....	196
4.45. “Levent Van’da” Adlı Eserin Künye Bilgisi ve Özeti	200
4.45.1. “Levent Van’da” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletiler.....	200
5. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER	204
5.1. Tartışma ve Sonuç	204
5.2. Öneriler	211
6. KAYNAKÇA	213
EKLER.....	217
ÖZ GEÇMİŞ.....	223

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1:	Araştırmada Kullanılan Hikâyeler ve Yayınevleri	21
Tablo 2:	“Fatih’le Bir Gün” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletilerin Kullanım Sıklığı	26
Tablo 3:	“Mimar Sinan’la Bir Gün” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletilerin Kullanım Sıklığı.....	29
Tablo 4:	“İbni Sina’yla Bir Gün” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletilerin Kullanım Sıklığı.....	32
Tablo 5:	“Piri Reis’le Bir Gün” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletilerin Kullanım Sıklığı.....	35
Tablo 6:	“Mevlâna ’yla Bir Gün” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletilerin Kullanım Sıklığı.....	38
Tablo 7:	“Evliya Çelebi’yle Bir Gün” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletilerin Kullanım Sıklığı.....	41
Tablo 8:	“Mehmet Akif’le Bir Gün” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletilerin Kullanım Sıklığı.....	44
Tablo 9:	“Hezarfen’le Bir Gün” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletilerin Kullanım Sıklığı.....	46
Tablo 10:	“Yunus Emre’yle Bir Gün” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletilerin Kullanım Sıklığı.....	49
Tablo 11:	“Barbaros’la Bir Gün” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletilerin Kullanım Sıklığı.....	52
Tablo 12:	“Kanuni’yle Bir Gün” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletilerin Kullanım Sıklığı.....	55
Tablo 13:	“Osman Gazi’yle Bir Gün” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletilerin Kullanım Sıklığı.....	59
Tablo 14:	“Nasreddin Hoca’yla Bir Gün” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletilerin Kullanım Sıklığı.....	61
Tablo 15:	“Biruni’yle Bir Gün” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletilerin Kullanım Sıklığı.....	65
Tablo 16:	“Koca Yusuf’la Bir Gün” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletilerin Kullanım Sıklığı.....	68
Tablo 17:	“Nene Hatun’la Bir Gün” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletilerin Kullanım Sıklığı.....	71
Tablo 18:	“İtrî’yle Bir Gün” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletilerin Kullanım Sıklığı	74

Tablo 19:	“Ertuğrul Gazi’yle Bir Gün” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletilerin Kullanım Sıklığı.....	77
Tablo 20:	“Hacı Bektaşî Veli’yle Bir Gün” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletilerin Kullanım Sıklığı.....	79
Tablo 21:	“Halide Edip’le Bir Gün” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletilerin Kullanım Sıklığı.....	83
Tablo 22:	“Levent Kapadokya’da” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletilerin Kullanım Sıklığı.....	87
Tablo 23:	“Levent Pamukkale’de” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletilerin Kullanım Sıklığı.....	91
Tablo 24:	“Levent Rize’de” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletilerin Kullanım Sıklığı	95
Tablo 25:	“Levent Çanakkale’de” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletilerin Kullanım Sıklığı.....	99
Tablo 26:	“Levent Mardin’de ” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletilerin Kullanım Sıklığı.....	105
Tablo 27:	“Levent Edirne’de” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletilerin Kullanım Sıklığı.....	110
Tablo 28:	“Levent Konya’da ” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletilerin Kullanım Sıklığı.....	116
Tablo 29:	“Levent Şanlıurfa’da” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletilerin Kullanım Sıklığı.....	121
Tablo 30:	“Levent İzmir’de” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletilerin Kullanım Sıklığı	126
Tablo 31:	“Levent Bursa’da” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletilerin Kullanım Sıklığı	132
Tablo 32:	“Levent Trabzon’da” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletilerin Kullanım Sıklığı.....	137
Tablo 33:	“Levent Erzurum’da” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletilerin Kullanım Sıklığı.....	141
Tablo 34:	“Levent Diyarbakır’da” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletilerin Kullanım Sıklığı.....	147
Tablo 35:	“Levent Gaziantep’te” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletilerin Kullanım Sıklığı.....	151
Tablo 36:	“Levent Hatay’da” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletilerin Kullanım Sıklığı.....	156
Tablo 37:	“Levent Kayseri’de” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletilerin Kullanım Sıklığı.....	161
Tablo 38:	“Levent Antalya’da” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletilerin Kullanım Sıklığı.....	166
Tablo 39:	“Levent Eskişehir’de” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletilerin Kullanım Sıklığı.....	171

Tablo 40:	“Levent Bolu’da” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletilerin Kullanım Sıklığı	176
Tablo 41:	“Levent Ankara’da” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletilerin Kullanım Sıklığı.....	181
Tablo 42:	“Levent Adana’da” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletilerin Kullanım Sıklığı.....	186
Tablo 43:	“Levent Balıkesir’de” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletilerin Kullanım Sıklığı.....	190
Tablo 44:	“Levent Muğla’da” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletilerin Kullanım Sıklığı.....	194
Tablo 45:	“Levent Sivas’ta” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletilerin Kullanım Sıklığı	199
Tablo 46:	“Levent Van’da” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletilerin Kullanım Sıklığı	203

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1:	Ünlülerle Bir Gün Serisinde Yer Alan Eğitsel İletilerin Genel Durumu	206
Şekil 2:	Türkiye’yi Geziyorum Serisinde Yer Alan Eğitsel İletilerin Genel Durumu	208

KISALTMALAR

FBG	: Fatih'le Bir Gün
MSBG	: Mimar Sinan'la Bir Gün
İSBG	: İbni Sina'yla Bir Gün
PRBG	: Piri Reis'le Bir Gün
MBG	: Mevlâna'yla Bir Gün
EÇBG	: Evliya Çelebi'yle Bir Gün
MABG	: Mehmet Akif'le Bir Gün
HBG	: Hezarfen'le Bir Gün
YEBG	: Yunus Emre'yle Bir Gün
BHBG	: Barbaros'la Bir Gün
KBG	: Kanuni'yle Bir Gün
OSBG	: Osman Gazi'yle Bir Gün
NHBG	: Nasreddin Hoca'yla Bir Gün
BBG	: Biruni'yle Bir Gün
KYBG	: Koca Yusuf'la Bir Gün
NHBG	: Nene Hatun'la Bir Gün
IBG	: İtrî'yle Bir Gün
EGBG	: Ertuğrul Gazi'yle Bir Gün
BVBG	: Hacı Bektaşî Veli'yle Bir Gün
HEBG	: Halide Edip'le Bir Gün
LK	: Levent Kapadokya'da
LP	: Levent Pamukkale'de
LR	: Levent Rize'de
LÇ	: Levent Çanakkale'de
LM	: Levent Mardin'de
LE	: Levent Edirne'de
LKN	: Levent Konya'da
LŞ	: Levent Şanlıurfa'da
Lİ	: Levent İzmir'de
LB	: Levent Bursa'da

LT	: Levent Trabzon'da
LER	: Levent Erzurum'da
LD	: Levent Diyarbakır'da
LG	: Levent Gaziantep'te
LH	: Levent Hatay'da
LKY	: Levent Kayseri'de
LANT	: Levent Antalya'da
LES	: Levent Eskişehir'de
LBL	: Levent Bolu'da
LA	: Levent Ankara'da
LAD	: Levent Adana'da
LBE	: Levent Balıkesir'de
LMĞ	: Levent Muğla'da
LS	: Levent Sivas'ta
LV	: Levent Van'da

1. GİRİŞ

Yazınsal her metin bir gaye doğrultusunda kaleme alınmaktadır. Fakat yazılan her metnin seslendiği kitle farklılık göstermektedir. Yapılan tartışmalar ve tanımlamalar sonucunda çocuklara özgü bir edebiyatın olması gerektiği görüşü ön plana çıkmıştır. Bu edebiyatın nasıl olması gerektiğiyle ilgili özellikler oluşturulmuştur. Sarıyüce (2012, 10)’ye göre çocuk edebiyatıyla yetişkin edebiyatı arasında temelde büyük farklılıklar yoktur. Çocuk edebiyatının dil, konu ve anlatım yönünden çocukların anlama, kavrama, ilgi duyma düzeylerine uygunluk göstermesi gerekmektedir. Ayrıca çocuk edebiyatının görsel öğelerinden biri olan resim çocuk kitaplarını daha çekici hâle getirmek için kullanılmaktadır. Çocuk ve çocuk edebiyatı ile ilgili kaynaklar bu iki kavramı farklı tanımlarla ifade etmeye çalışmışlardır. TDK (2020)’ye göre çocuk küçük yaştaki erkek veya kız, soy bakımından oğul veya kız evlattır. Çocuk, doğduğu andan itibaren kendine has bir karaktere, davranışa, duyguya, zekâyâ ve görünüme sahip olan; içinde bulunduğu her bir yaşa göre ayrı ayrı fiziksel, ruhsal ve zihinsel özellikler gösteren ve bu özellikleri henüz tam olarak yerli yerine oturmamış olan; bütün bunların yanında yaratıcı özelliği en zengin ve en renkli süreci kapsayan, kendine özgü ilgi ve ihtiyaçları olan insan yavrusudur (Demirel, 2011,4). Çocukluk kavramının tanımlanması uzun süredir yapılmaya çalışılmaktadır. Çocukluk, yaşam zincirinin doğal ve değişmez halkalarından biridir. Çocukluk dönemi, ilerleyen sürece yön verebilecek bilgi birikimlerinin edinildiği bir dönemdir. Onur (2005) “*Türkiye’de Çocukluğun Tarihi*” adlı çalışmasında eski uygarlıkların çocukluk dönemine verdikleri önemi şu şekilde ifade etmiştir: “Tarihçiler Yunan ve Roma uygarlıklarını büyük bir aydınlanma çağı olarak gördükleri bilinir. Bu toplumların çocukluk dönemini özellikle öğrenme alanında sonraki dönemler üzerinde etkili olduğunu kabul ediyorlardı” (Onur, 2005, 23-26).

Çocuk edebiyatı tanımı, nitelikleri ve öznesinde çocuk olması dolayısıyla dikkat edilmesi gereken bir alandır. Çocuk edebiyatı ürünleri hem çocuğun hem de çocuk edebiyatının gelişmesine katkı sağlayabileceğinden çocuk edebiyatı ilke ve hedeflerini göz ardı etmemek gerekir.

Çocuk kitaplarında anlatımın sadeliğine dikkat edilmeli, gereksiz ve bayağı sözcükler yer almamalı, duruluk, akıcılık, açıklık gibi unsurlar göz önünde bulundurulmalıdır. Bu öğelerin varlığı çocuk kitaplarının ele aldığı konu, olay, yer, zaman ve kahramanların anlatım açısından daha etkili ve anlaşılır olmasını sağlayacaktır. Bu yüzden çocuk kitaplarında yüklü ve yoğun bir anlatımdan kaçınılmalıdır. Her çocuk yazını metninde çocuğun anlamını bilmediği ancak tümce ve anlatım tekniğinden yararlanarak çağrışım yoluyla anlamlandırdığı belirli sayıda bilinmeyen söze yer verilmelidir (Lüle, 2007, 19).

Yazar eserleri aracılığıyla iyiyi ve güzeli sezdirir. Edebî eserler hem bireysel hayatla hem de sosyal hayatla ilgili olarak iyiye, güzele ve doğruya yönelme yolunda, yeni değerler kazandırma yolunda telkinlerde bulunur, inşaları bunlar doğrultusunda eğitir (Kavcar, 1999, 6). İnsana özgü duygu dünyası edebiyat ile gelişebilir. Tutku, özlem, hayal kurmak, sevgi, umut ve hoşgörü gibi değerler ile insanın iç dünyası gelişebilir ve zenginleşebilir.

Çocuk edebiyatı ürünlerinin temel amacı, öğretmek değil, çocuklara duyarlılık kazandırmak, onların güzele yönelik duygularını geliştirmektir (Uzuner Yurt, Şimşek, 2016, 475). Çocuklar ve gençler için oluşturulan sözlü ve yazılı edebiyat ürünleri çocuk ve gençlik edebiyatı adıyla anılmaktadır. Çocuk edebiyatı ürünleri arasında çeşitli türler de yer almaktadır. Sarıyüce (2012, 9)'nin de belirttiği gibi şiir, roman, öykü, masal, oyun, gezi, anı, yaşam öyküsü, bilmece, tekerleme ve benzeri türlerde yazılmakta ve derlenmektedir. Çocuk gazete ve dergileriyle bunlarda yer alan yazıları da bu kavram içinde düşünmek gerekir. Nitelikli çocuk edebiyatı ürünleri çocukların eğitiminde etkili bir araç görevi üstlenebilmektedir.

Günümüzde çocuğa ve eğitime verilen öneme paralel olarak çocuk edebiyatı alanında verilen eserlerin sayıları da artmıştır. Çocuk edebiyatına yönelik her ürün çocukların yararlanabileceği çeşitli nitelikler barındırmaktadır. “Çocuk edebiyatı, erken çocukluk döneminden başlayıp ergenlik dönemini de kapsayan bir yaşam evresinde, çocukların dil gelişimi ve anlama düzeylerine uygun olarak duygu ve düşünce dünyalarını sanatsal niteliği olan dilsel ve görsel iletilerle zenginleştiren, beğeni düzeylerini yükselten ürünlerin genel adıdır (Sever, 2013, 47).” Bu bağlamda çocuk edebiyatı ürünleri çocuğun dilsel, sanatsal, eğitsel ve bilişsel gelişim süreçlerine tesir etmektedir. Çocuk edebiyatının temel işlevlerinden biri, çocuğun okuma zevki kazanmasıdır. Bu

amaçlar doğrultusunda şekillenen metinler aracılığıyla çeşitli iletiler aktarılmaya çalışılmaktadır.

Yazarların, duygu ve düşünce ortaklığı oluşturmaya çalıştığı eserler ile dilsel, sanatsal, eğitsel ve bilişsel gelişim süreçlerini etkileyebilecek iletiler sezdirilmeye çalışılmaktadır. Çocukların yaşamında önemli olan süreçlerin gelişimini destekleyebilecek çocuk edebiyatı ürünlerindeki konu, karakter, ileti, dil - anlatım ve resim gibi öğelerin seçimi çok önemlidir. “İleti, yazarın okurla paylaşmak istediği asıl düşüncedir (Sever, 2013).” Kaynak tarafından oluşturulan içeriğin içindeki duygu, düşünce, önermelerin bütününe ileti ya da mesaj denir (Güleryüz, 2002, 161). İletilerin aktarım biçimi son derece önemlidir. İletilerin aktarılış biçimleri farklılık gösterebilir. Yazınsal metinlerde ileti, önerme biçiminde ya da kesin bir yargıya dönüştürülmüş olarak verilmez. İleti, metin dokusuna sindirildiği için metinlerdeki ileti örtük bir şekilde yer alabilmektedir. Yazarların kaleme aldığı eserde bir edebî zeminde vücut bulan iletiler metin içerisinde sezdirilir ve gizli bir öğrenme ortamı yaratır. Çocuklar için yazılmış edebi metinlerde yer alan iletiler, çocuğun gelişim alanlarını olumlu etkilemei, çocuğun yaşam gerçeklerine uygun olmalı, sanatsal bir dille, doğrudan değil ama anlaşılır bir üslupla verilmelidir (Demirel, 2010, 59).

Yazarlar, edebî metinler aracılığıyla geleceğin toplumunu inşa etme ülküsü hedeflemektedir. Bu nedenle Türk çocuk edebiyatı kapsamında nitelikli çocuk edebiyatı metinleri çocuk edebiyatı iletileri ve değerler eğitimi bakımından sıklıkla incelenmektedir. (Yılmaz, 2007; Özdemir, 2008; Barış, 2011; Köse, 2011; Kaplan, 2013; Gülgönül, 2014; Cesur, 2015; Akçay, 2015; Uzuner Yurt, Şimşek, 2016; Dilek, 2017; Işık, 2017; Kartal ve Bilgin, 2017; Boyacı, 2017; Tekin, 2018; Kavak, 2018; Karagöz, 2018; Acele, 2019; Durdu, 2019). Bu bakımdan iletilerin araştırılması önem arz etmektedir.

Günümüzde çocuk edebiyatının üretken ve dikkat çeken isimlerinden biri de Mustafa Orakçı’dır. Çocuk edebiyatı alanında eserler kaleme alan Mustafa Orakçı’nın eserleri temalar ve eğitsel iletiler açısından zenginlik göstermektedir. Bu itibarla bu araştırmada çocuk edebiyatı kitaplarıyla adından söz ettiren Mustafa Orakçı’nın kitaplarındaki eğitsel iletiler ele alınmış ve incelenmiştir.

1.1. Araştırmanın Amacı

Çocukluk döneminde hislerin ve fikirlerin oluştuğu bilinmektedir. Bu hassas dönemde çocuklara yönelik kaleme alınan her ürün birtakım özelliklere uygun olarak hazırlandıktan sonra hedef kitleye sunulmaktadır. Çocuklara yönelik kaleme alınan edebiyat ürünlerinin çocuğun sanatsal, sosyal, kişisel ve kültürel gelişiminin olumlu bir şekilde ilerlemesinde, okuma kültürü edinmesinde, anlama ve anlatma becerilerinin gelişmesinde ve değerlere yönelik bilinç kazanmasında önemi büyüktür.

Çocuk edebiyatı ürünleri hitap ettiği hedef kitleye yönelik çeşitli öğeler barındırmaktadır. Bu öğelerden biri de iletilerdir. Çocuk edebiyatı ürünlerinde yazar, okuyucuda estetik zevk ve hazzı gayelediği gibi eğitsel olma durumunu da dikkate almaktadır. Bu anlamda çocuk kitaplarındaki eğitsellik ögesini yazar, iletiler ile sezdirmeye çalışmaktadır. Bu itibarla çocuk edebiyatının kurucu bileşenlerinden biri olan iletiler konusunun araştırılması önem arz etmektedir.

Bu araştırmanın amacı son dönem çocuk edebiyatının önemli yazarlarından biri olan Mustafa Orakçı'nın çocuk kitaplarındaki eğitsel iletileri tespit etmek ve tespit edilen eğitsel iletileri yorumlamaktır. Bu bağlamda söz konusu eserlerde yer alan eğitsel iletilere ait sonuçlar üzerinden, çocuk kitapları yazarlarına, annelere, babalara, öğretmenlere ve bu alana ilgi duyan araştırmacılara katkı sağlayabilecek sonuçlar sunmaktır.

1.2. Araştırmanın Önemi

Çocuklar için hazırlanan edebiyat ürünlerinde temel öğelerin metin dokusunda vücut bulması önemlidir. Bu ürünlerde metin dokusuna sindirilen iletiler çocuğun duygu, düşünce ve hayal dünyasını olumlu yönde şekillendirebilir. Söz konusu iletiler, çocuğun eğitimsel gelişimini de etkileyebilmesi yönüyle önem arz etmektedir. Bu itibarla çocuğun dilsel, bilişsel, eğitsel ve sanatsal gelişimini destekleyebilecek iletilerin eser içinde yer alması çocuğun yetiştirilmesi, kültürel bilinç kazanması, okuma kültürü edinmesi ve edebî bir haz alması bakımından ehemmiyet arz etmektedir. Bu bakımdan eğitsel iletilerin sezdirmeye çalışıldığı çocuk edebiyatı ürünlerinin tetkik edilip yorumlanması da önem kazanmaktadır.

Son yıllarda çocuk edebiyatı alanında tanınan yazarlardan biri olan Mustafa Orakçı'nın çocuk kitaplarındaki eğitsel iletiler ve incelenen kitaplardaki eğitsel iletilerin sıklığının ne durumda olduğu bu zamana kadar araştırılmamış bir konudur.

Araştırmada Mustafa Orakçı'nın çocuk kitaplarının seçilmesinin nedenlerinden biri İlkokul İkinci Sınıf Öğrencilerinin Okuma Tercihleri ve Kütüphaneden Beklentilerine yönelik yapılan araştırmanın sonuçlarıdır. Kartal, Güner, Çelik, Soyuçok ve Beşer, (2019)'e göre öğrencilerin en sık ödünç aldıkları eserler arasında ilk iki sırada Mustafa Orakçı'nın kaleme almış olduğu eserler yer almaktadır. Ayrıca Mustafa Orakçı'nın "Türkiye'yi Geziyorum: Levent... 'de/da" adlı serisinin en sık ödünç alınan eserlerden biri olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Kartal, Güner, Çelik, Soyuçok ve Beşer, 2019, 267-275). Araştırmada Mustafa Orakçı'nın çocuk kitaplarının seçilmesinin bir diğer nedeni ise İlköğretim 4. Sınıf Ders Kitaplarına Yönelik Öğretmen Görüşlerinin Değerlendirildiği araştırmanın sonuçlarıdır. Mazlum ve Mazlum, (2016)'a göre "Levent" serisi öğretmenler tarafından 9-10 yaş grubundaki öğrencilerin okuduğu kitaplar arasında en çok okunan kitaplardan biri olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Mazlum ve Mazlum, 2016, 11). Bu araştırmalardan hareketle ilkokul öğrencileri tarafınan en sık tercih edilen çocuk kitaplarının yazarlarından biri de Mustafa Orakçı'dır. Bu bağlamda araştırmada Mustafa Orakçı'nın çocuk kitaplarındaki eğitsel iletilerin durumunun incelenmesi önem arz etmektedir.

Bu araştırmada çocuk kitaplarındaki eğitsel iletilerin çocuğa ve çocuk edebiyatına katkısı incelenmiştir. Bu bağlamda araştırma sonuçlarının konuya ilgi duyan eğitimcilere, araştırmacılara ve velilere katkı sağlayabileceği, yol gösterebileceği öngörülmektedir.

1.3. Problem Cümlesi

Mustafa Orakçı'nın çocuk kitaplarındaki eğitsel iletiler nelerdir?

1.4. Alt Problemler

Mustafa Orakçı'nın Ünlülerle Bir Gün serisinde yer alan kitaplarındaki eğitsel iletiler nelerdir?

Mustafa Orakçı'nın Türkiye'yi Geziyorum serisinde yer alan kitaplarındaki eğitsel iletiler nelerdir?

Mustafa Orakçı'nın çocuk kitaplarındaki eğitsel iletilerin kullanım sıklığı nedir?

1.5. Sayıtlar

Mustafa Orakçı'nın çocuk kitaplarının çocuğun gelişim özelliklerini olumlu bir şekilde etkileyebileceği, eğitsel iletiler ile değerlere yönelik farkındalığının gelişebileceği ve yeni kavramlar öğrenebileceği ön varsayım olarak kabul edilmiştir.

1.6. Sınırlılıklar

“Mustafa Orakçı'nın Çocuk Kitaplarındaki Eğitsel Üzerine Bir İnceleme” adlı araştırmanın kapsamı Mustafa Orakçı'nın Ünlülerle Geziyorum Serisindeki 20 kitabı ve Türkiye'yi Geziyorum Serisindeki 25 kitabı olmak üzere toplam 45 kitabıyla sınırlandırılmıştır.

Araştırmada, Orakçı'nın Ünlülerle Geziyorum serisini oluşturan 20 kitabı ve Türkiye'yi Geziyorum serisini oluşturan 25 kitabı yalnızca “eğitsel iletiler” yönünden ele alınmış, kitaplar diğer içerik ve biçim yönlerinden incelenmemiştir.

2. KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Çocuğun Tanımı ve Çocuk Edebiyatı

Çocuk edebiyatı kavramını ele almadan önce çocuk kavramını açıklamak gerekmektedir. Tarihsel süreç içerisinde çocuk kime denir? sorusuna pek çok yanıt verilmiştir. Çocuk edebiyatı kapsamında çocuk kavramı farklı şekillerde tanımlanmıştır: Çocuk, “İki yaşından ergenlik çağına kadar büyüme dönemi içinde bulunan insan yavrusu; henüz ergenlik dönemine erişmemiş kız ve erkek olarak tanımlanmaktadır” (Yalçın, Aytaş, 2012). Kıbrıs (2010)’a göre çocuk, olgunluğa erişinceye kadar her yaştaki erkek ve kız için yapılan bir nitelendirmedir. Süreç ilerledikçe çocuk kavramına yönelik tanımların değiştiği ve çeşitlendiği görülmektedir. Çocuk tanımı fizyolojik yönden de ele alınmıştır. “Çocuk, küçük yaştaki kız veya oğlan, gereğince olgunlaşmamış insan, doğum ve ergenlik çağı arasındaki dönemi yaşayan 0-15 yaş grubundaki küçük insandır” (Şimşek, Yakar, 2012, 13). Hukuk alanındaki ifadeye de yer veren Şimşek, Yakar (2012)’a göre çocuk, reşit olma dönemine ulaşmayan birey olarak tanımlanmaktadır. Çeşitli eğitim kitaplarında ve genel sözlüklerde de çocuk tanımına yer verilmiştir. Çocuk ve çocukluk kavramlarına yönelik bazı tanımlardan biri şu şekildedir:

Kaynaklar çocuğu, “iki yaşından ergenlik çağına kadar süren büyüme dönemi içinde bulunan insan yavrusu veya henüz erenlik dönemine erişmemiş kız veya erkek” yahut “bebeklik çağı ile ergenlik arasındaki gelişme döneminde bulunan insan” olarak tanımlamaktadır” (Oğuzkan, 2013, 2).

Eğitimdeki yeni arayışlar toplumu çocuk edebiyatıyla tanıştırmıştır. Edebiyattan bağımsız bir çocuk edebiyatının olamayacağını ve çocuk edebiyatının edebiyat içerisinde özel bir alan olması gerektiğini ifade eden araştırmacılar çocuk ve edebiyat bağlamında çocuk edebiyatıyla ilgili araştırmalara devam etmektedir (Baş, 2012; Kıbrıs 2010, ; Yalçın ve Aytaş, 2012; Şimşek, 2002; Sever, 2013; Neydim, 2000; Gökşen, 1980). Baş (2012)’a göre çocuk edebiyatının Türkçe öğretimi açısından

bağlayıcı en önemli hususu, edebiyat ve eğitim arasındaki köprünün fark edilme eşiğidir.

Çocuk edebiyatı ise çocuk ve edebiyat bağlamında tanımlanmıştır. Çocuk edebiyatı ile ilgili tanımlardan birkaçı şu şekildedir:

Çocuk edebiyatı, “Erken çocukluk döneminden başlayıp ergenlik dönemini de kapsayan bir yaşam evresinde, çocukların dil gelişimi ve anlama düzeylerine uygun olarak duygu ve düşünce dünyalarını sanatsal niteliği olan dilsel ve görsel iletilerle zenginleştiren, beğeni düzeylerini yükselten ürünlerin genel adıdır” (Sever, 2013).

Çocuk edebiyatı, “Geniş bir bakış açısıyla temel kaynağı çocuk ve çocukluk olan; çocuğun algı, ilgi, dikkat, duygu, düşünce ve hayal dünyasına uygun; çocuk bakış açısını ve çocuk gerçekliğini ansızan; ölçüde, dilde, düşüncede ve tiplerde çocuğa göre içeriği yalın biçimde ve içtenlikle gerçekleştiren; çocuğa okuma alışkanlığı kazandırması yanında, sanatsal ve estetik yönden gelişmesine katkı sağlayan, çocuğu duyarlı biçimde yetişkinliğe hazırlayan bir geçiş dönemi edebiyatı olarak tanımlanmaktadır (Şirin, 2000’den aktaran Şimşek, Yakar, 2012, 42).

“Çocukların büyüme ve gelişmelerine hayal, duygu, düşünce ve duyarlılıklarına, zevklerine, eğitilirken eğlenmelerine katkıda bulunmak amacıyla gerçekleştirilen çocuk edebiyatı, 300 yıllık bir dönem içerisinde oluşan bir edebiyattır. Bu oluşum son yıllarda yazılı gelenek, edebî değer, estetik ve biçim yönünden hızla gelişerek devam etmektedir” (Yalçın, Aytaş, 2012, 16).

Çocuk edebiyatını, çocuksu bir edebiyat şekilde şöyle ifade eden Şirin’e göre (2000), “Çocuk edebiyatı önce edebiyattır. Edebiyatın oluşumuyla ilgili bütün ilkeler çocuk edebiyatı için de gereklidir. Edebiyatın içinde çocuksu bir yöneliştir. Çocuk edebiyatı çocuksu bir dil ile oluşur. Çocuğa göre bir anlatımı özünde taşır. Çocuğu çepçevre kuşatan edebiyat çocuk edebiyatıdır” (Şirin, 2000, 12-13). Buradaki çocuksu ibaresini “çocukça” biçiminde yorumlamak daha doğru bir yaklaşımdır, çünkü çocuksu ifadesinde bir yapay özentî söz konusu iken çocukça ibaresi çocuğun duyuş ve düşünüş biçimiyle uyumlu olmayı gerektiren samimi bir bakış açısına veya çocuk gerçekliğine işaret etmektedir.

“Çocuk edebiyatı deyimiyle 2-4 yaşları arasındaki kimselerin ihtiyacını karşılayan bir edebiyat alanının anlatılmak istendiği açıkça görülür. Çocukluk çağında bulunan kimselerin hayal, duygu ve düşüncelerine yönelik sözlü ve yazılı bütün eserleri kapsar. Masallar, hikâyeler, romanlar, anılar, biyografik eserler, gezi yazıları, şiirler, fen ve doğa olaylarını anlatan yazılar vb. hep bu çerçeveye içine girebilir” (Oğuzkan, 2013).

Bu tanımlardan yola çıkarak çocuk edebiyatında çocuğa göre bir bakış açısıyla kaleme alınan edebî metinler ile çocuğun ruhsal, fiziksel, dilsel, eğitsel ve sanatsal gelişimine katkı sağlanabileceği ve zenginleştirebileceği ifade edilebilir. Çocuğa yönelik sanatsal değer taşıyan eserlerle çocuğun yetişmesi için güçlü bir temel atılabileceği ve estetik bir zevk kazanabileceği de söylenebilir. Ayrıca çocuk edebiyatının sadece çocuğa

seslenen bir edebiyat olmadığı çocukların keyifle okuyabilecekleri bir metni yetişkinlerin de okuyabileceği düşünülürse çocuk edebiyatının edebiyat içinde özel bir alan olduğunu söylemek mümkündür.

Okumanın bütün dünyada daha kolay bir durum alması, okur yazar sayısının çoğalması, insanlık dünyasının ulaştığı fikirler, gelişmeler ve teknik ilerlemeler göz önüne alındığında çocuk edebiyatının inkâr edilmez bir ihtiyaç olduğu ortaya çıkmaktadır (Gökşen, 1980).

Çocukların edebiyata ihtiyaç duyma gerekçelerini Oğuzkan (2000) şu şekilde aktarmıştır:

- “Edebiyat hoş vakit geçirtici, eğlendirici bir şeydir.
- Edebiyat, ruha canlılık verir.
- Edebiyat, hayatı keşfe yardım eder.
- Edebiyat, bir rehberlik kaynağıdır.
- Edebiyat, yaratıcı etkinlikleri teşvik eder.
- Edebiyat, güzel bir dil demektir” (Jacop, 1955’ten aktaran Oğuzkan, 2000).

Bu ifadelerle göre çocuk edebiyatının edebiyat alanında özel bir alan olma yolundaki kimlik kazanma süreci devam etmektedir. Bu noktada çocuk edebiyatının tarihi gelişim sürecine bakmakta yarar vardır.

2.2. Dünyada Çocuk Edebiyatının Tarihî Gelişimi

Çocuk edebiyatının ilk ürünlerin sözlü olarak başladığı aktaran araştırmalar sözlü ürünlerin yazılı edebiyatın gelişmesine katkı sağladığını daha sonra derlenerek çocuk edebiyatının ana malzemeleri hâline geldiği ortaya çıkmıştır. Matbaa teknolojisinin gelişimi ile Almanya’da ve Hollanda’da yaygınlaşan kültürel gelişmeler ile çocuk edebiyatına yönelik bilinçli çabalar başlamıştır. İlk basılan kitaplar arasında Ezop Masalları’nın bulunduğu ifade edilmektedir.

“Çocuk edebiyatı, geçmişte büyükler için yazıldığı hâlde birçok kökleşik-klasik yapının çocuklarca okunmasıyla gündeme gelmiştir” (Kıbrıs, 2010, 11).

Batı’daki örneklerini sayabileceğimiz birçok çocuk klasiğinin ilk dönemde çocuklara yönelik yazılmadığı daha sonradan çocukların dünyasına dâhil olduğu belirtilmiştir (Baş, 2012, 14).

Çocuk edebiyatına yönelik ilk adımlar Avrupa’da ve Amerika’da görülmektedir. Bu dönemde basit bir biçimde hazırlanan bu kitaplar daha çok “Robin Hood”, “Tom Thumb” ve “Ezop” gibi halk hikâyelerinden esinlenerek örnek teşkil etmiştir.

“1637’de John Amos Comenius tarafından yayımlanan Orbis Pictus(Resimlerle Dünya), ilk resimli çocuk kitabıdır.” (Baş, 2012, 10)

“İngiltere’de özel olarak çocukların serbest okuma ihtiyaçlarına yönelik hazırlanan eserlerin yayımı 17. yüzyılda başlamıştır. Bu kitaplar, eski çağlara ilişkin efsaneleri, Orta Çağ’ın ünlü hikâyelerini ve peri masallarını içeriyordu” (Şirin, 2000, 59).

18. yüzyılın ikinci yarısından itibaren J. J. Rousseau, çocuklar için kitaplar kaleme almaya başlamıştır. Bu hareketi devam ettirmeye çalışan eserler arasında büyükler için kaleme alınmasına rağmen sonradan çocuk klasiği hâline gelen Daniel Defoe’nun “Robinson Crusoe” ve Swift tarafından kaleme alınan “Guliver’in Seyahatleri” sayılabilir. 19. yüzyılın sonlarına doğru İngiltere’de yazılan çocuk kitaplarında nicelik bakımından da önemli gelişmeler yaşanmıştır. Kaleme alınan kitaplara özen gösterildiği ve bazı kitapların da resimlenerek yayımlandığı görülmektedir” (Yalçın, Aytaş, 2012, 20).

Dönemin yaşantısından ve zihniyetinden beslenen çocuk edebiyatında kimi zaman öğreticiliği ve eğitimi hedefleyen temalarda eserler kaleme alınırken kimi zaman da duygusallığı, kibarlığı, inceliği ve uygun düzeyde üzüntülü temaları konu edinen eserler kaleme alınmıştır. Bunların örnekleri çoğaltılabilir. İlk ürünlerin verildiği dönemde çocuk edebiyatı ürünlerinde dinî temaların ağır bastığı görülürken 19. yüzyılda ise çocuk kitaplarında çocukların araştırma duyguları ve ilgi alanlarına yönelik konular yer almıştır. “19. yüzyılda çocuklar için kaleme alınan serüven hikâye ve romanlarında, anlatma sanatının inceliklerine önem verilmekle birlikte, daha çok dinî-ahlaki duyguların gelişimine ağırlık verilir” (Şimşek, Arslan, Yakar, 2012, 47).

“20. yüzyılda çocuk edebiyatı alanında en çok dikkat çeken eserlerden biri de Antoine de Saint-Expery’nin kaleme aldığı Küçük Prens’tir. Çocukların ve yetişkinlerin hâlâ ilgiyle okudukları önemli eserler arasında yer alır” (Şimşek, Arslan, Yakar, 2012, 49). Almanya’da ise klasik hâline gelen Tenten’in Maceraları dikkat çeken eserlerden biridir. Daha sonraları çizgi dizi olarak da uyarlanmıştır.

2000’li yıllara gelindiğinde büyük ilgi gören ve çeşitli tartışmalara neden kitaplardan biri de J.K. Rowling’in dünyada milyonlarca adetten fazla satılarak dikkat çeken Harry Potter serisidir.

20. yüzyılda Çocuk edebiyatı bütün dünyada bağımsız bir edebiyat hâline gelmiş ve sektör hâline dönüşmüştür.

2.3. Türkiye’de Çocuk Edebiyatının Tarihî Gelişimi

Dünden bugüne Türk çocuk edebiyatının tarihsel gelişimini incelediğimizde, Türk edebiyatında çocuk ve gençlere yönelik bir edebiyat düşüncesinin bilinçli olarak ilk kez 1910’larda eğitimci Satı Bey ve onun çağrısına uyan şairlerce ortaya atıldığını görürüz. Her ne kadar edebiyatımızda çocuk ve gençlere yönelik eserlerin, Nabi’nin oğlu için kaleme aldığı Hayriye ve yine divan şairlerinden Sümbülzâde Vehbi’nin oğlu için yazdığı Lütfiye adlı mesneviler olduğu söylenirse de bunların edebiyat tarihçileri tarafından çocuk ve gençlik edebiyatıyla ilgisi olmadığı görüşü ortaya atılmaktadır.

Klasik edebiyatımızda belirli bir döneme gelene kadar öncesinde sözlü edebiyat türünde çocuklara eğitim amacıyla sunulmayan ürünler bulunmaktadır. Türk edebiyatında çocuklara yönelik ilk ürünler çeviri şeklindedir. Çocuklar için yazılmış olmasa da çocuklara seslenmek üzere yazılmış iki yapıt, Nabi’nin Hayriye adındaki nazım biçimindeki kitabı ikincisi de Sümbülzâde Vehbi’nin Lütfiye adlı kitabıdır” (Kıbrıs, 2010). Tanzimat’tan sonra çocukların ve gençlerin okuma becerilerinin geliştirme düşüncesi ve özel ilgi alalarının göz önünde olması düşüncesiyle çocuklar için birtakım kitaplar hazırlanmasının gerekliliği ortaya çıkmıştır. Gültekin (2011)’in ifade ettiği gibi Kayserili Doktor Şükrü’nün 1859’da yazdığı Nuhbet-ül Etfal adlı ilk Türkçe alfabe kitabı, içinde küçük hikâye ve fabllar bulunması nedeniyle önemli sayılmaktadır (Gültekin, 2011, 12). Ancak Tanzimat’tan İkinci Meşrutiyet’e kadar geçen süre içerisinde dikkati çeken en önemli gelişme ise hiç şüphesiz yabancı dillerden, özellikle de Fransızcadan yapılan çeviri çalışmalarıdır. Bu Fenelon’dan Telemak, Defeo’dan Robinson Crusoe, Jonathan Swift’ten Gülliver’in Seyahatnamesi, Jules Verne’den Gizli Ada ve 80 Günde Devriâlem gibi eserler çevrilmiştir. Çeviri kitapların hem dil hem de dil anlatım bakımından çocukların beceri ve anlayış düzeylerinin çok üstünde olduğu ileri sürülebilir.

“Türk edebiyatında, çocukların ilgi, yaş beğeni düzeylerinin göz önüne alınarak hazırlanan okuma metinlerine 19. yüzyılın ikinci yarısına dek pek rastlanmamaktadır. Osmanlı İmparatorluğu döneminde çocukların okuma ve dinleme gereksinimleri; daha çok tekerleme, bilmece, masal ve masalımsı halk öyküleri gibi sözlü edebiyat ürünleriyle karşılanırdı” (Kıbrıs, 2010, 14)

“Türkiye’de ilk çocuk kitapları Şinasi, Recaizâde Ekrem ve Ahmet Mithat’ın Fransızca’dan yaptıkları kısa şiirler ve hayvan öykülerini içeren çevirileridir. Tanzimat’ın hemen sonrasında, edebiyatımızın gitgide artan bir hızla çocuk edebiyatına yöneldiğini, daha önce yapılan acemiliklerden de ders alarak tamamen çocukların hedef alındığı eserleri kaleme aldıkları görülür” (Yalçın, Aytaş, 2012).

“O dönemde çeşitli yayın etkinliklerine bakıldığında 19. yüzyılın ikinci yarısına kadar söz konusu olmayan çocuk edebiyatı, Batılılaşmanın etkisiyle gündeme gelmiş, ancak o döneme değin etkin olan sözlü edebiyatın bir parçası olan masallardan başka yerli dayanak bulamamıştır. Kültürel anlamda yenileşme ve ortaya çıkan bu boşluk, çeviri edebiyatıyla doldurulmuştur” (Neydim, 2000, 32).

“Millî Mücadele Döneminde, çocuk edebiyatından bir nebze uzaklaşıldığı ifade edilir. Harf inkılâbı ile kültür hayatının değişmesi ile telif, çeviri ve uyarlama kitapların sayısında büyük artışlar meydana gelir” (Baş, 2012). Çeviri ve uyarlama kitap sayısındaki artışa Gültekin (2011) ve şu şekilde dikkat çekmiştir “Yeni Türk harflerinin kabulünden sonra yurt genelinde büyük bir okuma yazma seferberliği başlar. Buna paralel olarak gerek telif gerek çeviri gerek de uyarlama kitap sayısında nicel olarak bir artış sağlandığı görülür” (Gültekin, 2011, 14).

Yeni Türk harflerinin kabul edilmesi çocuk edebiyatına katkı sağlar. Ancak yapılan çalışmalar yetersiz kalır. 1940’lı yıllardan sonra şiirde ve düzyazıda gelişmeler görülür. Bu dönemde şiirde Fazıl Hüsni Dağlarca ve Ülkü Tamer, düzyazıda ise Kemalettin Tuğcu öne çıkar (Arıcı, 2018).

Cumhuriyetin yeniliklerini yeni kuşaklara anlatmak gibi bir görev üstlenen yazarlar ve toplumsal görev bilinciyle hareket eden pek çok edebiyatçı, çocuklara yönelik eserler kaleme almışlardır.

“19. yüzyılın ikinci yarısından sonra başlayan çocuk edebiyatında, çocuğa daha çok didaktik yönü ağır basan ahlakçı kitaplar sunulmaya çalışılmıştır. Bu kitaplarda çocuk dünyasının gerçekliği hiç söz konusu edilmemiş, çocuk daha çok kendi gerçekliğinin dışında, dıştan gelen etkilerle mutlak olarak biçimlendirilen bir nesne olarak görülmüştür” (Neydim, 2000, 46).

Bir eğitimci duyarlılığı ve hassasiyetiyle bilinçli bir şekilde çocuk eğitime verilen önem doğrultusunda ve genellikle öğretmen kökenli yazarların başarılı çalışmalarıyla çocuk edebiyatımız zenginleşmiştir. Bu bağlamda Gülten Dayıoğlu ve Mustafa Ruhi Şirin öne çıkan yazarlar arasındadır.

Çocuk edebiyatındaki en önemli gelişmelerden biri “yazarların çocuklar için yazmayı, bir anlamda çocuk kitabı yazarlığını benimsemiş olmaları ve çocuk edebiyatı kültürünün oluşması yönündeki çalışmaların çoğalmasdır” (Şirin, 2000, 90-93).

Çocuk edebiyatının günümüzdeki durumu incelendiğinde çocuğa yönelik nitelikli ve uygun ürünler kaleme alan yazar sayısı artmış ve çocuğun her anlamda gelişmesini hedefleyen eser sayısı da çoğalmıştır. “Günümüzde birçok yetkin kalemin çocuksu duyarlığı yakalayarak eserler verdiği çocuk edebiyatımız, nicelik ve nitelik bakımından iyi durumdadır” (Şimşek, 2014).

2.4. Çocuk Kitaplarında Bulunması Gereken Özellikler

Çocuk edebiyatı, yetişkinler için oluşturulan edebiyattan daha büyük ustalık ve titizlik gerektirir. Çocuk kitabı yazarlığı, çocuklar için yazma bilinci olan yazarın başarabileceği ve yetişkin edebiyatı yazarlığından farklı olan yazarlık biçimidir. Bu nedenle eserlerin birtakım özellikleri bulundurması önem arz etmektedir.

Çocuk kitaplarına karşı ilgi oluşturmak, çocuklara okuma kültürü kazandırmak için çocuk kitaplarının birtakım özellikler taşıyor olması gerekmektedir (Kıbrıs, 2010:39).

Okuma zevk ve alışkanlığı kazandırılmak için kaleme alınan çocuk kitapları hazırlanırken çok dikkatli olmak gerekmektedir. “Çocuk edebiyatına ait eserlerde birtakım nitelikler aramak zorundayız. Bu nitelikler şekil ve muhteva bakımlarından ikiye ayrılmaktadır” (Gökşen, 1980, 29).

Çocuk yayınlarındaki üslubun önemini Gökşen (1980) şu şekilde ifade etmiştir:

“Çocuk yayını demek zevksiz, yapmacıklı bir dille yazılmış hafif kitap ve dergi değildir. Çocuk için yazılmış bir yazı, büyüklerce de zevkle okunabilecek değerde olmalıdır. Çocuğa kapsam özellikleriyle birlikte üslup ve sanat değeri de taşıyan eserleri tanıtmak ve tattırmaktan çekinilmemelidir” (Gökşen, 1980, 32).

Çocuğa göreliliğin önemini Şirin şu şekilde ifade etmektedir “Çocuksu edebiyat, öncelikle çocuğa göre olmalı ve çocukların dünyasını yansıtmalıdır. Çocuğa göreliliği çocuk bakışı, dil ve anlatım bütünlüğe ulaştırır. Çocuksu edebiyatın içeriği, anlatımı ve kahramanların karakteri çocuk algılamasına uygun olmalıdır” (Şirin, 2007, 45).

“Düzeye uygun bir dil, estetik haz uyandıran bir olay örgüsü, neşe verici bir kurgu çocuk edebiyatı ilkeleri açısından gereklidir. Fakat yeterli değildir. Eğitsel iletiler

içermeyen bir eserin çocuğun hayatında iz bırakmak gibi bir gayesi olamaz.”(Aytan, Güney, 2010,59).

Çocuk edebiyatı ürünlerinin okuyucu ile buluşması için belirli özelliklere sahip olması gerekmektedir. Bu noktada özellikler, biçim ve içerik özellikleri olmak üzere iki bölümde incelenir (Oğuzkan, 2013, 367).

Biçimsel özellikler denildiğinde boyut, kâğıt cinsi, sayfa düzeni, harfler, yazım ve noktalama işaretleri, resimler, kapak akla gelmektedir. Oğuzkan (2013, 368-370) çocuk kitaplarında bulunması gereken biçimsel özellikleri şu şekilde sıralamıştır:

- Çocuklar değişik boyutlarda kitaplarla karşılaşılmalıdır. Kitaplar, ağırlık bakımından kolayca taşımaya ve kullanmaya elverişli olmalıdır.
- Çocuk kitaplarında kullanılan kâğıdın mat cinsten, kaliteli ve dayanıklı olması gerekmektedir.
- Çocuk yayınlarında normal aralıklı veya normalden çok aralıklı satırlarla dizilmiş sayfalar tercih edilmelidir.
- Metinde kullanılan harflerin boyu özellikle birinci, ikinci ve üçüncü sınıf öğrencileri için 12 puntodan küçük olmamalıdır. Üst sınıflar için hazırlanan kitaplarda 10 puntoluk harfler kullanılabilir.
- Çocuk yayınlarında yer alan yazıların dil bilgisi bakımından aksak ve yanlış yönleri bulunmamalıdır.
- Çocuk yayınlarında resimlerin sade, seviyeye ve konuya uygun olmaları şartı aranır. Özellikle çocuğa yönelik resimlemelere dikkat edilmesi önem arz etmektedir.
- Kitapların dayanıklılığını korumak için kapak kalitesi önemlidir. Okuyucunun karşılaşacağı ilk görsel olacağı için çekici olmasına özen gösterilmelidir.

Bir çocuk kitabının biçimsel yönden eksiksiz olması gerekirken özellikle içerik bakımından da uygun, donanımlı, seçici ve yararlı olması gerekmektedir. Yalçın ve Aytaş (2012, 45-48) çocuk kitaplarında bulunması gereken içerik özelliklerini şu şekilde sıralamıştır:

Her edebî eser, muhataplarına bir mesaj verir. Seçilen temalar, evrensel ahlaki doğruları kazandıracak, çocuğun kişiliğini ve kimliğini geliştirecek, onun toplum içinde saygın ve başarılı bir yere sahip olmasını sağlayacak özelliğe sahip olmalıdır.

Aile, doğa, iyi ve güzel değerler gibi temel kavramlar çocuk kitaplarını zenginleştirmek için vazgeçilmez temel unsurlardır. Yazarlar bu temel kavramlar doğrultusunda eserlerini ele almalı ve işlemelidirler. Çocuk kitaplarının konuları çocuğun güncel hayatı ile doğrudan ilgili olmalı ve gerçeğe uygun düşmelidir.

Çocuğun kahramanla özdeşleşme yönünü dikkate alarak karakter seçimi yapılmalıdır. Çocuk kitapları gereğinden fazla kahraman bulundurmamalı, diğer kahramanlar bir ana kahraman çevresinde açık tanımlarla ilgilendirilerek anlatılmalıdır.

Çocuk kitaplarının planı, ana fikir, konu ve kahramanları çok iyi bir şekilde sunacak tarzda oluşturulmalıdır. Anlatımı hedef kitlenin anlayacağı biçimde sunulmalıdır. Duruluk, açıklık, akıcılık gibi unsurlar göz önünde bulundurulmalıdır. Bilinmeyen kelimelerle ilgili bir sözlük, kitabın arkasında yer almalıdır. Anlatımda farklı bakış açılarına yer verilmelidir. İyi seçilmiş bir anlatımda kavramlar, çağrışımlar yoluyla verilmelidir.

2.5. İleti

Araştırmanın kapsamı çocuk edebiyatı unsurlarından “ileti” ile ilgili olduğundan çocuk kitaplarında ele alınacak iletilerin taşınması gereken özelliklere yer verilmiştir. Çocuk edebiyatı araştırmacılarının çocuk kitaplarında ileti özellikleri ile ilgili düşünceleri şöyledir:

Ana düşünce ya genel olarak kullanılan adıyla ana fikir, eseri kaleme alan sanatçının metinde varmak istediği amacın en kısa ifadesidir. (Aktaş, Gündüz, 2011).

“İleti (ana düşünce), yazarın okurla paylaşmak istediği asıl düşüncedir. Öğretici metinlerde, yazarın savunduğu, vermek istediği düşünce biçiminde de tanımlanabilir” (Sever, 2013, 140).

“Sanatçı, duygu ve düşüncelerini paylaşmak üzere, onu kendine has ifade biçimiyle ortaya koyar. Bu ortaya koyuş, çeşitli şekillerde olabilir” (Yalçın, Aytaş, 2012).

İyi bir edebî çocuk yayının çocuğa kazandırabileceği pek çok ahlaki ve toplumsal değer vardır (Şirin, 2000, 178).

Öğretici amaçla kaleme alınan çocuk kitabındaki asıl amaç, çocuklara doğrudan bilgiyi aktarmak, bireyin bilgiyi doğrudan edinmesini sağlamaktır. Nitelikli özelliklere sahip olan edebî türün amacı ise sanatçının okuyucuya ulaştırmak istediği ileti ile okuyucunun sezme, duyma, düşünme yetilerini geliştirmek, onlara insana has duyarlıklar kazandırmaktır (Sever, 2013).

Yazarın metinde sezdirmek ve aktarmak istediği ileti ile okuyucuda kimi zaman eğitici kimi zamanda eğlendirici özelliklerin gelişimine katkı sağlanabilmektedir.

2.6. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde Mustafa Orakçı'nın çocuk kitaplarına yönelik kaynak taraması yapılmıştır. Tarama sonucunda alanyazında araştırma konusu hakkında iki yayına ulaşılmıştır. İlk olarak araştırma konusu hakkındaki yayınlara sonra da çocuk edebiyatı sahasında eğitsel iletiler ile ilgili yapılan araştırmalara değinilmiştir.

Mazlum ve Mazlum (2016) tarafından yapılan araştırmada ders kitaplarının görsel tasarımına yönelik öğretmen görüşlerinin alındığı ve buna göre ders kitaplarının görsel tasarımı ile ilgili öneriler incelenmiştir. 2014-2015 eğitim-öğretim yılında farklı illerde görev yapan 44 Türkçe ve sınıf öğretmenin görüşleri alınmıştır. Elde edilen veriler doğrultusunda 9-10 yaş grubundaki öğrencilerin ders kitabının açık ve anlaşılır sayfa düzenine sahip olması, görsellerin uzmanlar tarafından nitelikli ve içeriğe uygun olarak oluşturulması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca çalışmada 9-10 yaş grubundaki öğrencilerin en çok okuduğu kitap/kitap serileri ile ilgili öğretmen görüşlerine de başvurulmuştur. Elde edilen sonuca göre Mustafa Orakçı'nın kaleme aldığı Levent serisinin en çok okunan ve tercih edilen serilerden biri olduğu sonucuna da ulaşılmıştır.

Kartal, Güner, Çelik, Soyucok ve Beşer (2019) tarafından yapılan araştırmada 2017-2018 eğitim-öğretim yılında kütüphane üyeliği bulunan ilkokul ikinci sınıf öğrencilerinin okuma tercihleri ve kütüphanelerden beklentilerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada öğrencilerin 15 farklı eseri sıklıkla ödünç aldıkları, öğrencilerin yarıya yakınının sessiz okuma ortamlarını ve en çok Mustafa Orakçı ile Jeff Kinney'nin eserlerini tercih ettikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Yılmaz (2007) tarafından yapılan araştırmada Muzaffer İzgü'nün romanları tema, eğitsel iletiler ve dil yönünden 10-12 yaş grubuna uygunluğu açısından incelenmiştir. İzgü'nün 12 romanı örneklem alınmıştır. Romanlar eğitsellik, temalar ve dil açısından değerlendirilmiştir. Elde edilen veriler doğrultusunda romanların 10-12 yaş grubu çocuklarında olumlu davranış değişikliği yapabileceği, çocukların kişilik gelişimlerine katkıda bulunabileceği, eğitsel değer taşıdığı ve bu romanların bazı aksaklıklar dışında belirtilen yaş grubuna uygun olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Özdemir (2008) tarafından yapılan araştırmada Sevim Ak'ın hikâye ve romanlarındaki eğitsel iletileri incelemek amaçlanmıştır. Araştırmada Sevim Ak'a ait 39 hikâye ve 5 roman incelenmiştir. Eğitsel iletiler kişi, olay ve durumlara göre betimlenmiştir. Tespit edilen eğitsel iletiler ilgili yaşantı alanlarına göre sınıflandırılmıştır. Kitaplardaki eğitsel iletilerin olumsuz davranışa sebep olacak iletiler içermediği, tespit edilen iletilerin çocuğun bilişsel, ahlaki, toplumsal ve kişisel gelişimine katkı sağlayabilecek nitelikte olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Barı (2011) tarafından yapılan araştırmada Gülten Dayıoğlu'nun çocuk romanlarındaki eğitsel iletileri incelemek amaçlanmıştır. Araştırmada yazara ait 14 çocuk romanı incelemeye alınmıştır. Araştırmada tespit edilen iletiler doğrultusunda romanların eğitsel nitelikler taşıdığı, millî değerlerden çok insani değerlere yer verdiği, eserlerin çocuğun gelişimini olumlu yönde etkileyebilecek nitelikte olduğu ve çocuk edebiyatında belirlenen ölçütlere uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

Köse (2011) tarafından yapılan araştırmada Muzaffer İzgü'nün Anneannemin Akıl Almaz Maceraları adlı serisindeki eğitsel iletileri tespit etmek amaçlanmıştır. Araştırmada seriye ait 17 kitap incelenmiştir. Çalışmada elde edilen veriler için başlıklar ve alt başlıklar oluşturulmuştur. Buna göre beş ana başlık ve 59 alt başlık oluşturulmuştur. Araştırma sevgi, saygı, fedakârlık, çalışkanlık, okuma sevgisi, hayvan, doğa ve aile sevgisi, gelenek ve göreneklere bağlılık, duyarlılık gibi pek çok konuda eğitsel iletinin mevcut olduğu tespit edilmiş ve Anneannemin Akıl Almaz Maceraları serisinde yer alan iletilerin 7-11 yaş grubuna uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

Kaplan (2013) tarafından yapılan araştırmada Hidayet Karakuş'un çocuklar için yazdığı hikâye ve romanları incelemek amaçlanmıştır. Araştırma nesnelerindeki eğitsel iletiler belirlen aktarım biçimlerine göre sınıflandırılmıştır. Yazara ait on üç hikâye kitabında yer alan doksan iki hikâye ve on üç romanda sevgi, arkadaşlık, dostluk, fedakârlık, merhamet, yalnızlık, sabır, dua, hayvan, doğa ve vatan sevgisi, barış gibi konularda eğitsel iletilerin yer aldığı tespit edilmiştir. İncelenen hikâyelerde ve romanlarda toplam bin kırk bir eğitsel ileti tespit edilmiştir. Kişisel gelişimi destekleyen eğitsel iletilerin daha fazla olduğu, ekonomik ve ahlaki gelişimi destekleyen iletilerin en az olduğu sonucuna varılmıştır.

Gülgönül (2014) tarafından yapılan araştırmada Bilgin Adalı'nın hikâye ve romanlarındaki eğitsel iletileri incelemek amaçlanmıştır. Araştırma nesneleri yazara ait üç hikâye kitabında yer alan otuz sekiz hikâyeden ve on romandan oluşmaktadır. Tespit edilen eğitsel iletiler sunuluş ve aktarılış biçimlerine göre sınıflandırılmıştır. Buna göre Bilgin Adalı'nın incelenen hikâye ve romanlarında üç yüz on üç ileti saptanmıştır. Bu eğitsel iletiler arasında en fazla kişisel gelişimi destekleyen en az da ekonomik gelişimi destekleyen iletilerin yer aldığı ortaya çıkmıştır. Bilgin Adalı'nın hikâye ve romanlarındaki eğitsel iletilerin dolaylı bir şekilde aktarıldığı, eserlerin çocuğun gelişimini olumlu yönde etkileyebileceği ve çocuğun içinde bulunduğu gelişim alanlarının özelliklerine uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

Cesur (2015) tarafından yapılan araştırmada Mavisel Yener'in çocuklara yönelik kaleme aldığı hikâyelerdeki eğitsel iletiler ve bu eğitsel iletilerin aktarılış şekli tespit edilmiştir. Bu araştırmada 23 hikâye kitabı incelenerek eğitsel iletiler ve bu iletilerin aktarılış şekilleri ortaya çıkarılmıştır. Elde edilen sonuçlara göre en fazla iletinin n kişisel gelişimi destekleyen iletiler olduğu belirlenmiştir. İncelenen hikâyelerdeki eğitsel iletilerin dolaylı bir şekilde aktarıldığı, eserlerin çocuklara uygun olduğu ve çocuğun gelişimini olumsuz bir şekilde etkileyebilecek iletilerin bulunmadığı sonucuna varılmıştır.

Akçay (2015) tarafından yapılan araştırmada Samed Behrengi'nin 17 hikâyesi eğitsel iletiler bakımından incelenmiştir. Araştırma nesneleri doküman inceleme modeli kullanılarak taranıp veriler içerik analizi ile tespit edilmiştir. Tespit edilen eğitsel ileti sayısı 173 olarak belirlenmiştir. Eğitsel iletiler arasında en fazla kişisel gelişimi destekleyen iletilerin olduğu, en az ise ulusal ve evrensel gelişimi destekleyen iletilerin yer aldığı ortaya çıkmıştır. Eğitsel iletilerin 170 tanesinin örtük bir şekilde, 3 tanesinin ise açık bir şekilde aktarıldığı sonucuna varılmıştır.

Işık (2017) tarafından yapılan araştırmada karakter eğitimi açısından Mevlâna İdris Zengin'in masal ve hikâyelerindeki eğitsel iletileri incelemek amaçlanmıştır. Çalışma iki boyutta ele alınmıştır. Birinci boyutta masal ve hikâyeler karakter eğitimi açısından incelenirken ikinci boyutta ise eserlerdeki eğitsel iletiler incelenmiştir. Elde edilen veriler sonucunda karakterlerin olumlu nitelikler taşıdığı ortaya çıkmıştır. Eserlerde pek çok eğitsel iletinin yer aldığı tespit edilmiştir. Zengin'in eserlerinin çocuğun gelişimini olumlu şekilde etkileyebilecek nitelikte olabileceği sonucuna ulaşılmıştır.

Tekin (2018) tarafından yapılan araştırmada Aytül Akal'ın çocuk kitaplarını eğitsel açıdan incelemek amaçlanmıştır. Araştırmada yazara ait 8 roman, 8 öykü ve 8 masal rastgele örneklem metoduyla seçilmiş, bu kitaplardaki eğitsel iletiler doküman incelemesiyle tespit edilerek amaçlarına göre sınıflandırılmıştır. 24 kitapta 230 eğitsel ileti tespit edilmiştir. 181 eğitsel iletinin dolaylı yoldan aktarıldığı saptanırken diğer 49 eğitsel iletinin ise doğrudan aktarıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Yazarın kitaplarında en çok kişisel gelişimi destekleyen eğitsel iletiler yer alırken en az ulusal düşüncenin gelişimini destekleyen eğitsel iletilerin yer aldığı sonucuna varılmıştır.

Kavak (2018) tarafından yapılan araştırmada Koray Avcı Çakman'ın çocuklara yönelik kaleme aldığı hikâyelerdeki eğitsel iletileri ve eğitsel iletilerin kullanım amaçlarını incelemek amaçlanmıştır. Araştırmanın inceleme nesneleri, Koray Avcı Çakmak'a ait 5 hikâye kitabında yer alan 59 hikâyedir. Elde edilen eğitsel iletilerin toplamı 255'tir. Tespit edilen eğitsel iletilerin 252 tanesinin örtük bir şekilde 3 tanesinin açık bir şekilde aktarıldığı belirlenmiştir. Eğitsel iletiler arasında kişisel gelişimi destekleyen iletiye daha çok yer verildiğı sonucuna ulaşılmıştır.

Acele (2019) tarafından yapılan araştırmada çocuklara yönelik eserler kaleme alan İbrahim Örs'ün 13 eserindeki eğitsel iletileri tespit etmek amaçlanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, 776 eğitsel iletiye ulaşılmıştır. İletiler arasında en çok kişisel gelişimi destekleyen ileti olduğu sonucuna varılmıştır.

Durdu (2019) tarafından yapılan araştırmada Halit Ziya Uşaklıgil'in Kırk Yıl adlı eserindeki eğitsel iletileri tespit etmek amaçlanmıştır. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda eserdeki toplam ileti sayısı 757 olarak belirlenmiştir. Bu sonuç doğrultusunda eserin eğitsel ileti bakımından zengin olduğu sonucuna varılmıştır.

3. YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın yöntemine, , evrene ve örnekleme, inceleme nesnelere, verilerin toplanmasına, verilerin analizine ve araştırmanın güvenirliğine yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Yöntemi

Bu araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması kullanılmıştır. Durum çalışmalarında amaçlanan belirli bir duruma ait sonuçları saptamaktır. Yıldırım, Şimşek'e (2016, 75) göre durum çalışması bir veya birkaç durumu kendi sınırları içinde (ortam, zaman vb.) bütüncül olarak analiz etmektir. Araştırmada durum çalışması desenlerinden iç içe geçmiş tek durum deseni kullanılmıştır. Yıldırım, Şimşek'e (2016, 300) göre bu desen, tek bir durum içinde çoğu kez birden fazla alt tabaka veya birim olduğunda kullanılır. Araştırmada Mustafa Orakçı'nın çocuk kitaplarındaki eğitsel iletilerin incelenmesi ve gruplandırılması içe içe geçmiş tek durumu oluşturmaktadır.

3.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Mustafa Orakçı'nın yayımlanan çocuk kitapları araştırmanın evrenini oluşturmaktadır. Amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme ile örneklem grubu belirlenmiştir. Ölçüt örnekleme, önceden belirlenmiş bir dizi ölçütü karşılayan bütün durumların çalışılmasıdır. (Yıldırım, Şimşek, 2016) Araştırmanın örneklemini oluşturan 45 çocuk kitabı ölçüt örnekleme yoluyla örneklem olarak belirlenmiştir.

Mustafa Orakçı'nın çocuk kitaplarındaki eğitsel iletilerin belirlenmesi amacıyla yapılan bu araştırmanın inceleme nesneleri yazarın kaleme aldığı Ünlülerle Bir Gün ve Türkiye'yi Geziyorum serilerinde yer alan toplam 45 kitaptan oluşmaktadır.

Tablo 1: Araştırmada Kullanılan Hikâyeler ve Yayınevleri

Sıra No	Hikâyenin Adı	Yayınevi
1.	Fatih’le Bir Gün	Timaş Çocuk
2.	Mimar Sinan’la Bir Gün	Timaş Çocuk
3.	İbni Sina’yla Bir Gün	Timaş Çocuk
4.	Piri Reis’le Bir Gün	Timaş Çocuk
5.	Mevlâna’yla Bir Gün	Timaş Çocuk
6.	Evliya Çelebi’yle Bir Gün	Timaş Çocuk
7.	Mehmet Akif’le Bir Gün	Timaş Çocuk
8.	Hezarfen’le Bir Gün	Timaş Çocuk
9.	Yunus Emre’yle Bir Gün	Timaş Çocuk
10.	Barbaros’la Bir Gün	Timaş Çocuk
11.	Kanuni’yle Bir Gün	Timaş Çocuk
12.	Osman Gazi’yle Bir Gün	Timaş Çocuk
13.	Nasreddin Hoca’yla Bir Gün	Timaş Çocuk
14.	Biruni’yle Bir Gün	Timaş Çocuk
15.	Koca Yusuf’la Bir Gün	Timaş Çocuk
16.	Nene Hatun’la Bir Gün	Timaş Çocuk
17.	İtrî’yle Bir Gün	Timaş Çocuk
18.	Ertuğrul Gazi’yle Bir Gün	Timaş Çocuk
19.	Hacı Bektaşî Veli’yle Bir Gün	Timaş Çocuk

20.	Halide Edip’le Bir Gün	Timaş Çocuk
21.	Levent Kapadokya’da	Timaş Çocuk
22.	Levent Pamukkale’de	Timaş Çocuk
23.	Levent Rize’de	Timaş Çocuk
24.	Levent Çanakkale’de	Timaş Çocuk
25.	Levent Mardin’de	Timaş Çocuk
26.	Levent Edirne’de	Timaş Çocuk
27.	Levent Konya’da	Timaş Çocuk
28.	Levent Şanlıurfa’da	Timaş Çocuk
29.	Levent Bursa’da	Timaş Çocuk
30.	Levent İzmir’de	Timaş Çocuk
31.	Levent Trabzon’da	Timaş Çocuk
32.	Levent Erzurum’da	Timaş Çocuk
33.	Levent Diyarbakır’da	Timaş Çocuk
34.	Levent Gaziantep’te	Timaş Çocuk
35.	Levent Hatay’da	Timaş Çocuk
36.	Levent Kayseri’de	Timaş Çocuk
37.	Levent Antalya’da	Timaş Çocuk
38.	Levent Eskişehir’de	Timaş Çocuk
39.	Levent Bolu’da	Timaş Çocuk
40.	Levent Ankara’da	Timaş Çocuk

41.	Levent Adana’da	Timaş Çocuk
42.	Levent Balıkesir’de	Timaş Çocuk
43.	Levent Muğla’da	Timaş Çocuk
44.	Levent Sivas’ta	Timaş Çocuk
45.	Levent Van’da	Timaş Çocuk

3.3. Verilerin Toplanması

Bu araştırmanın verileri nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Yıldırım, Şimşek’e (2016) göre doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizidir. Bu yöntemle araştırmada Mustafa Orakçı’nın çocuk kitaplarındaki eğitsel iletileri tespit etmek amaçlandığı için yazılı metinler analiz edilmiştir.

Doküman incelemesinde verilerin toplanması için kullanılacak dokümanlar yayınevinden satın alma yoluyla temin edilmiştir. Araştırmanın dokümanlarını Mustafa Orakçı’nın Ünlülerle Bir Gün ve Türkiye’ye Geziyorum serilerinde yer alan toplam 45 kitap oluşturmaktadır. Bu dokümanlar araştırmacı tarafından okunmuş, incelenmiştir. Tespit edilen eğitsel iletiler elektronik ortamda kaydedilmiştir. Eğitsel iletilerin tespit edilmesinde Miles ve Huberman güvenirlik formülü de kullanılmıştır. Formülde kitaplardaki çeşitli eğitsel iletiler farklı kodlayıcılarla sunulmuştur. Miles ve Huberman’a göre (2016), $(\text{Güvenirlik} = \text{Görüş birliği} / (\text{Görüş birliği} + \text{Görüş ayrılığı}))$ formülü ile eğitsel iletilerin güvenirliği hesaplanmıştır. İki alan uzmanı ile tespit edilen eğitsel iletiler kontrol edilmiştir.

3.4. Verilerin Analizi

Araştırmada veriler betimsel analiz yöntemi kullanılarak yorumlanmıştır. Betimsel analiz yöntemi, elde edilen verilerin daha önceden belirlenen temalara göre özetlenmesi ve yorumlanmasıdır (Yıldırım, Şimşek, 2016). Bu araştırmada Mustafa Orakçı’nın çocuk kitaplarındaki eğitsel iletiler betimlenmiştir.

4. BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde araştırma soruları çerçevesinde Mustafa Orakçı'ya ait 45 çocuk kitabında yer alan eğitsel iletiler çerçevesinde ulaşılan bulgu ve yorumlara yer verilmiştir.

4.1. “Fatih’le Bir Gün” Adlı Eserin Künye Bilgisi ve Özeti

Kitabın Adı:	Fatih’le Bir Gün
Kitabın Yazarı:	Mustafa Orakçı
Kitabın Yayınevi:	Timaş Çocuk
Kitabın Yayın Yeri:	İstanbul
Kitabın Baskısı:	Kasım/2017
Kitabın Sayfa Sayısı:	48
Kitabın Türü:	Hikâye

Odasında oturan Murat’ın yanına güvercin gelir. Güvercin, kâğıt ve anahtar taşımaktadır. Murat, bu anahtar sayesinde hayal ettiği geçmişe gider ve birçok ünlü ile tanışır. Murat’ın ödevi vardır. Bu ödevi yapmakta çok zorlanır. Ödevi, Fatih Sultan Mehmet hakkında araştırma yapmaktır. Gezinir, yazar tekrar siler. Ödevi içine sinmez. Üzgündür. Pencereden bakar. Çeşitli hayaller kurar. Gözüne bakarken beyaz bir güvercin görür. Güvercin gelip avucuna konar. Bir anahtar ve not vardır. Anahtarla geçmişe gidebileceği yazar. Hazırlıklar yapar. Fatih’in yaşadığı döneme gider. Gözlerini açar ve kendini bir çadırda bulur. Yeniçerileri görür. Fatih Sultan Mehmet’le tanışır, konuşurlar. Akşemseddin’i de görür. İstanbul kuşatması devam etmektedir. Savaş planları hakkında konuşurlar. Çadırdan çıkarlar ve hücum başlar. Murat, İstanbul kuşatmasına şahit olur. İstanbul fethedildikten sonra Fatih Sultan Mehmet halkla konuşur. Sonra Ayasofya Camii’nde namaz kılınır. Murat, mutlu olur. Ödevi hakkında bilgileri toplayıp anahtar sayesinde evine döner.

4.1.1. “Fatih’le Bir Gün” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletiler

Fatih Sultan Mehmet’le tanışan Murat’ın başından geçen olayları anlatan hikâyede Murat, Fatih Sultan Mehmet’in hayatı hakkında ödev hazırlamaktadır.

Hikâyede “Ödev yapmak” iletisi, Murat’ın ödevini yaparken zorlandığı anlar aşağıdaki durum üzerinden anlatılmıştır.

“Akşam olmuştu ama ben hâlâ öğretmenimin verdiği ödevi bitirememiştim. Olmuyor... Olmuyor... Olmuyor... işte! Yapamıyorum. Daha önce böyle bir şey başıma gelmemişti. Ödevlerimi hep zamanında yapan ben, bu ödevi bir türlü yapamıyordum.” (FBG, 2017,7)

“Dikkatli olmak” iletisi, Murat’ın yapacağı gezi hakkında yaşadığı tereddüt ve gezi hazırlıklıları için temkinli davranışı şu şekilde ifade edilmiştir:

“Geçmişe gideceksem hazırlık yapmalıydım. Ne olur ne olmaz, diyerek çantamı hazırladım.” (FBG, 2017,14)

Bu iletiyi destekleyen bir başka ifade de şudur:

“Acaba bir şey olur mu, demekten kendimi alamıyordum. Endişeliydim... Ya bir şey olur da dönemezsem” (FBG, 2017,15)

Hikâyede “Meraklı olmak” iletisi, Murat’ın gezi esnasında sorular sorması ve gözlem yapması bu durum üzerinden ifade edilmiştir:

“Kim, ben mi, diye sordum.”, “Etrafıma baktım benden başka kimse yoktu.”, “Kim, diye sordum.”, “Neredeydim ben? Burası neresi, diye tekrar tekrar sordum. Ama yeniçeri sorularıma cevap vermedi.” (FBG, 2017,19)

“Büyüklerle saygılı davranmak” iletisi, hikâyede Fatih Sultan Mehmet’in hocası Akşemseddin’i karşılarken sergilediği davranışı aynı zamanda hocasına duyduğu hürmet şu şekilde aktarılmıştır:

“Bu sırada çadıra ak saçlı, ak sakallı biri girdi. Padişah, hemen yanına gitti, onun elini öptü.”, “Bu kişi sanırım padişahın hocası Akşemseddin’di.”, “Koca padişahın böyle hürmetle elini öptüğü kişi hocasından başka kim olabilirdi ki? (FBG, 2017,25)

“Kararlı olmak” iletisi, Padişahın İstanbul kuşatmasını yönetirken hedefinden vazgeçmemesi şu sözlerle ifade edilmiştir:

“Bugün her şeyimizle hücum etmeliyiz. Ya biz İstanbul’u alacağız ya İstanbul bizi, dedi Padişah.” (FBG, 2017,27)

Bu ileti, şu ifadeyle de desteklenmiştir:

“Ne dururuz? İstanbul’u alma vaktidir!” (FBG, 2017,29)

“Merhametli olmak” iletişi, Padişahın İstanbul’u fethetmesinden sonra halkla iletişimde merhametli davranışı ,dil, din ve ırk farklılıklarına saygı duyan konuşması üzerinden aktarılmıştır:

“Ne olur bize acıyın. Canımızı bağışlayın. Bize merhamet edin”. “Padişah’ın gür sesi kesti: Ayağa kalkın. Ben Sultan Mehmet Han... Bundan böyle kimse size zarar veremez! Önceden nasıl yaşıyorsanız şimdi de öyle yaşamaya devam edin. Özgürsünüz.” (FBG, 2017,42)

Tablo 2: “Fatih’le Bir Gün” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletilerin Kullanım Sıklığı

Eğitsel İleti Adı	Kullanılan Eğitsel İleti Sayısı
Ödev yapmak	1
Dikkatli olmak	2
Kararlı olmak	2
Meraklı olmak	1
Büyüklerle saygılı davranmak	1
Merhametli olmak	1
Toplam	8

Tablo 2’de görüldüğü üzere bu hikâye kitabında toplam 8 ileti bulunmaktadır. En sık kullanılan eğitsel iletiler dikkatli olmak ve kararlı olmak iletileridir. Birer defa kullanılan iletiler ise ödev yapmak, meraklı olmak, büyüklerle saygılı davranmak ve merhametli olmaktır.

4.2. “Mimar Sinan’la Bir Gün” Adlı Eserin Künye Bilgisi ve Özeti

Kitabın Adı:	Mimar Sinan’la Bir Gün
Kitabın Yazarı:	Mustafa Orakçı
Kitabın Yayınevi:	Timaş Çocuk
Kitabın Yayın Yeri:	İstanbul
Kitabın Baskısı:	Kasım/2017
Kitabın Sayfa Sayısı:	48
Kitabın Türü:	Hikâye

Odasında oturan Murat’ın yanına güvercin gelir. Güvercin kâğıt ve anahtar taşımaktadır. Murat, bu anahtar sayesinde hayal ettiği geçmişe gider ve birçok ünlü ile tanışır. Murat ve arkadaşları, Süleymaniye Camii gezisine katılırlar. Camiyi gezer. Mimarını çok merak eder. Tanışmak ister. Sihirli anahtarla yolculuğa çıkar. Gözlerini açar, cami inşaatındaki işçileri görür. Cami hakkında bilgiler öğrenir. Mimar Sinan’ı arar ve onun yanına gider. Mimar Sinan’la tanışır ve ondan cami hakkında çok ilginç bilgiler öğrenir. Deve kuşu yumurtalarını, is odasını, akustik sistemini, vitrayları ve temeli uzun yıllar bekletişinin sebeplerini anlatır. Kanuni Sultan Süleyman, cami inşaatını ziyarete gelir. Mimar Sinan, Murat’a mimarbaşılık ve savaş hatırlarını anlatır. Kısa süre sonra camii açılışı olur. Murat, bu heybetli cami ve mimarisi hakkında birçok bilgi öğrenerek anahtarla evine döner.

4.2.1. “Mimar Sinan’la Bir Gün” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletiler

Murat’ın, Mimar Sinan’la tanışmasını ve başından geçen olayları anlatan hikâyede Murat, işçilere hoşgörülü davranarak “hoşgörü değerine” dikkat çekmiştir.

“Kolay gelsin, diyerek sözlerini kestim. Ben Mimar Sinan’ı arıyorum da... Nerede bulabilirim?” (MSBG, 2017,10)

Hikâyede “Büyüklerle saygılı davranmak” iletisi, büyükleriyle zaman geçirip onları dinlerken öğrenmesi, gözlemlemesi ve diğer insanlara karşı hürmet göstermesi durumu üzerinden aktarılmıştır.

“Ne kadar heybetli! diye düşündüm. “Ancak böyle biri, böyle büyük bir cami yapabilir, demekten kendimi alamadım.” (MSBG, 2017,13)

“İçeri Kanuni Sultan Süleyman geldi. Koca Sinan ayağa kalktı. Ben de hemen ayağa kalktım.” (MSBG, 2017,16)

Hikâyede “Öngörüye sahip olmak” iletisi, Mimar Sinan’ın bir iş yapmadan önce ileride nasıl olacağını kestirebilmek için işlerini planlaması aşağıdaki sözler ile aktarılmıştır:

“Camide oturup nargile mi içersin? Hiç öyle şey olur mu hümkârım. Nargilemde tütün yok. Su vardır. Camide ses nasıl yankılanır ona bakarım.” (MSBG, 2017,18)

“Efendim şu kocaman şeyler ne? Bunlar deve kuşu yumurtası. Niçin camiye astınız? Deve kuşu yumurtası olan yere örümcekler ağ örmez Murat. Cami de böylelikle kirlenmez.” (MSBG, 2017,21)

“Bak şurası da is odası... O da ne? Camiyi aydınlatan mumların ve kandillerin çıkardığı is burada birikir. Biz de bu isten değerli bir mürekkep elde ederiz.” (MSBG, 2017,22)

“Efendim, caminin temellerini atıp niçin altı yıl beklediniz? Binalarda ağaçlara benzer Murat. Ağacı kökleri, yapıları da temelleri ayakta tutar. Ben altı yıl temellerin oturması için bekledim. Beklemeden yapsaydım temeller oturunca cami çatlar ve en ufak sarsıntıda yıkılırdı.” (MSBG, 2017,24)

Hikâyede “Kararlı olmak” iletisi, Mimar Sinan’ın mimar olmak arzusuna dair kararlılığını ifade eden aşağıdaki sözlerle ifade edilmiştir:

“Ben kendimi bildim bileli mimar olmak istiyordum. Çocukken köprüler, saraylar, camiler yapmayı hayal ederdim. Büyüyünce asker oldum... Seferlere katıldım. Pek çok yer dolaştım. Bu arada boş durmayıp gördüğüm yapıları inceledim. Gördüklerimden pek çok şey öğrendim.” (MSBG, 2017,30)

“Mısır Piramitlerini gördüm. Çok etkileyiciydi. Bu koca yapılar, çölün ortasında binlerce yıldır ayakta duruyordu. Kendime söz verdim: Benim yapacağım binalar da kıyamete kadar duracak!” (MSBG, 2017,33)

Hikâyede “Çalışkan olmak” iletisi, Mimar Sinan’ın çalışma disiplini ifade eden sözlerle aktarılmıştır:

“Önce kendimle yarıştım. Yaptığım her eserin en iyi olması için çalıştım.” (MSBG, 2017,33)

Hikâyede “Başarılı olmak” iletisi, Mimar Sinan’ın Murat’a verdiği tavsiye aktarılmıştır:

“Başarmak istiyorsan kendinle yarışmalısın. En önemli yarış, kendinle olan... Sakın unutmama, dedi bana.” (MSBG, 2017,34)

Hikâyede, Mimar Sinan’ın caminin etrafında dolaşan çocukların minare hakkında söylediklerinin doğru olmadığını göstermek için yaptığı uygulama “İkna edici olmak” iletisine işaret etmektedir.

“Fakat çocukları ikna etmek için halatla minareyi çekmek zorundaydık. Bunu yapmasak bugün çocukların söylediği kulaktan kulağa yayılırdı. Süleymaniye Camii, yamuk minareli cami olarak anılırdı. Böyle yaparak sadece minareyi değil bir yanlış da şimdiden düzeltmiş olduk.” (MSBG, 2017,45)

Tablo 3: “Mimar Sinan’la Bir Gün” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletilerin Kullanım Sıklığı

Eğitsel İleti Adı	Kullanılan Eğitsel İleti Sayısı
Hoşgörülü olmak	1
Büyüklerle saygılı davranmak	2
Öngörüye sahip olmak	4
Kararlı olmak	2
Çalışkan olmak	1
Başarılı olmak	1
İkna edici olmak	1
Toplam	12

Tablo 3’te görüldüğü üzere bu hikâye kitabında toplam 12 eğitsel ileti bulunmaktadır. En sık kullanılan eğitsel ileti öngörüye sahip olmak iletisidir. Bunu büyüklerle saygılı davranmak ve kararlı olmak iletileri takip etmiştir. Hikâyede birer defa kullanılan iletiler ise hoşgörülü olmak, çalışkan olmak, başarılı olmak ve ikna edici olmaktır.

4.3. “İbni Sina’yla Bir Gün” Adlı Eserin Künye Bilgisi ve Özeti

Kitabın Adı:	İbni Sina’yla Bir Gün
Kitabın Yazarı:	Mustafa Orakçı
Kitabın Yayınevi:	Timaş Çocuk
Kitabın Yayın Yeri:	İstanbul
Kitabın Baskısı:	Haziran/2017
Kitabın Sayfa Sayısı:	48
Kitabın Türü:	Hikâye

Odasında oturan Murat’ın yanına güvercin gelir. Güvercin kâğıt ve anahtar taşımaktadır. Murat, bu anahtar sayesinde hayal ettiği geçmişe gider ve birçok ünlü ile tanışır. Murat, hastalanır ve birkaç gün okula gidemez. Evde sıkılır. İlaçlar ve çorbalar içer ama iyileşemez. Tarihteki en ünlü doktoru merak eder. Sihirli anahtarla o zamana gitmek ister. Zamanda yolculuk yapar fakat orada da hastadır. Yaşlı bir adam, doktor çağırır. Doktor gelir, muayene eder. İlaçlar hazırlar ve içerir. Doktor başka ilaçlar için dışarı çıkmak ister. Murat da dışarı çıkar, birlikte giderler. Tanışır ve Murat, doktorun adının İbni Sina olduğunu öğrenir. Mola verirler ve Murat, doktorun notlar aldığını görür. Doktor, bahçelerden çiçekleri toplarlar. Doktor, Murat’a hastalığının iyileşmesi için topladığı tohumları yutmasını ister. Daha sonra İbni Sina ve Murat, Buhara Emiri’nin hasta olduğunu öğrenirler. İbni Sina, Buhara Emiri’ni tedavi eder. İbni Sina, Buhara Emiri’ni iyileştirir. Emir çok mutlu olur. Birçok şey teklif eder fakat İbni Sina kütüphanede araştırma yapmak için kalmak ister. Murat, İbni Sina ve tıp hakkında birçok bilgi öğrenerek anahtarla evine döner.

4.3.1. “İbni Sina’yla Bir Gün” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletiler

İbni Sina’yla tanışan Murat’ın başından geçen olayları anlatan bu hikâyede Murat, tedavi olmak ve tanışmak için İbni Sina’nın zamanına gider.

Hikâyede “Empati kurmak” iletisi, Murat’ın kendi gibi hasta diğer insanların ne durumda olduklarını düşündüğü ifadelerle aktarılmıştır:

“Okuldayken su gibi akan zaman, hastayken geçmek bilmemişti. Hasta olup odadan çıkamamak meğer ne kadar da kötüymüş!” (İSBG, 2017, 4)

Hikâyede “Bilgi vermek” iletisi, Murat’ın annesinin insanlığa hizmet etmiş kişilerin hayatları hakkında bilgiler vermesi durumu üzerinden aktarılmıştır:

“Anne, tarihimizdeki en ünlü doktor kim? Annem düşünmeden şöyle cevap verdi: İbni Sina tabii ki...” (İSBG, 2017, 6)

“Yazdığı kitaplar yüzyıllarca Avrupa’daki tıp fakültelerinde ders kitabı olarak okutulmuş. Yüz elliden fazla kitap yazmış.” (İSBG, 2017, 6)

“Batılılar tarafından ‘Avicenna’ olarak bilinen İbni Sina, 980 yılında doğdu. ‘Tıp Kanunu’ adlı kitabı yazdı...” (İSBG, 2017, 46)

Hikâyede “Bilgi vermek” iletisi, doktorun bitkilerin insan sağlığı için faydaları hakkındaki açıklamasıyla desteklenmiştir:

“Evet, bu bitkiler... Faydasız bitki yoktur. Sadece hepsinin ne işe yaradığını bilmiyoruz. Ayrıca tedavi edilemeyecek hastalık da yoktur.” (İSBG, 2017, 24)

Hikâyede “Araştırma yapmak” iletisi, bilgiye ulaşmak için araştırma yapmanın önemi, Murat’ın annesinin ifadeleriyle aktarılmıştır:

“İyileşince kitaplardan okur, öğrenirsin.” (İSBG, 2017, 7)

Hikâyede İbni Sina’nın para yerine kütüphanede araştırmalar yapmayı tercih etmesi , kitabı için bilgiler toplamak istemesi üzerinden “Araştırma yapmak” iletisi aktarılmıştır:

“Sağlığınızın kıymetini bilin bana yeter emirim. Başka bir şey istemem. Parada pulda gözüüm yok. Ama izin verirsiniz kütüphanenizde araştırma yapmak beni memnun edecek.” (İSBG, 2017, 40)

Hikâyede “Büyüklerle saygılı davranmak” iletisi, halkın İbni Sina’ya gösterdiği hürmetli davranışlar ile ifade edilmiştir:

“Yaşlı adamın gösterdiği saygıdan onun beklediğimiz doktor olduğunu anladım.” (İSBG, 2017, 12)

Hikâyede “Öngörüye sahip olmak” iletisi, doktorun hastalık için iyi gelebilecek yöntemleri ifade eden durum üzerinden anlatılmıştır.

“Temiz hava almak sana iyi gelecektir.” (İSBG, 2017, 18)

“Bu bitkilerin tohumları senin hastalığına iyi gelecek Murat. Bu tohumları avucuna alıp yutacaksın.” (İSBG, 2017, 26)

Tablo 4: “İbni Sina’yla Bir Gün” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletilerin Kullanım Sıklığı

Eğitsel İleti Adı	Kullanılan Eğitsel İleti Sayısı
Empati kurmak	1
Bilgi vermek	4
Araştırma yapmak	2
Büyüklerle saygılı davranmak	1
Öngörüye sahip olmak	2
Toplam	10

Tablo 4’te görüldüğü üzere bu hikâye kitabında toplam 10 eğitsel ileti bulunmaktadır. En sık kullanılan ileti, bilgi vermek iletidir. Bunu araştırma yapmak ve öngörüye sahip olmak iletileri takip etmiştir. Empati kurmak ve büyüklerle saygılı davranmak iletileri birer defa kullanılmıştır.

4.4. “Piri Reis’le Bir Gün” Adlı Eserin Künye Bilgisi ve Özeti

Kitabın Adı:	Piri Reis’le Bir Gün
Kitabın Yazarı:	Mustafa Orakçı
Kitabın Yayınevi:	Timaş Çocuk
Kitabın Yayın Yeri:	İstanbul
Kitabın Baskısı:	Haziran/2017
Kitabın Sayfa Sayısı:	48
Kitabın Türü:	Hikâye

Odasında oturan Murat’ın yanına güvercin gelir. Güvercin kâğıt ve anahtar taşımaktadır. Murat, bu anahtar sayesinde hayal ettiği geçmişe gider ve birçok ünlü ile tanışır. Murat, sınıf arkadaşlarıyla okul pikniğine giderler. Oyunlar oynarken ormanda

Murat, yolu kaybeder. Akşam olur, yıldızlara bakarak yolu bulmaya çalışır ama bulamaz. Murat, sihirli anahtarla yolu bulmak için geçmişe gitmek ister. Kendini bir geminin güvertesinde bulur. O sırada Murat, fırtınaya yakalanan tayfaya yardım eder. Çok çetin bir gece geçirirler. Gemi güvendedir. Murat, Piri Reis’le tanışır ve konuşur. Gemi hakkında bilgi alır. Çanakkale Boğazı’nda yolculuk yaparlar. Murat, Piri Reis’in hayatı hakkında bilgiler öğrenir. Yolculuk bittikten sonra Murat, Piri Reis ve tayfada görevli birkaç kişi kaleye çıkarlar. Kalede Piri Reis’in notlar aldığını görür. Piri Reis, bir kitap üzerinde çalıştığını açıklar. Kitab-ı Bahriye hakkında bilgiler verir. Haritalarını, pusulalarını ve maceralarını anlatır. Yıldızlara bakarak yön bulmayı gösterir. Yönünü nasıl bulabileceğini öğrenen Murat, sihirli anahtarıyla yaşadığı zamana döner. Piri Reis’ten öğrendiği bilgilerle yolunu bularak ormandan çıkar. Babası Murat’ı bulur ve evlerine dönerler.

4.4.1. “Piri Reis’le Bir Gün” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletiler

Murat’ın, Piri Reis’le tanıştığı ve başından geçen olayları anlatan bu hikâyede Murat, Okul pikniğinde kaybolunca yönünü öğrenmek için Piri Reis’le tanışmak ister.

Murat, öğretmenini iyi dinleyemediği için üzülür. Derslerin önemini anlar. Bu durum “Önem vermek” iletilisine işaret etmektedir:

“Öğretmenimiz, derste yıldızlara bakarak yönümüzü bulabileceğimizi söylemişti. Ama bir problem vardı? Hangi yıldız hangi yönü gösteriyordu? Bunu unutmuşum. Keşke öğretmenimi daha iyi dinleseydim, demekten kendimi almadım. Okulda öğretilen bilgiler hayat kurtarabilecek kadar önemliymiş meğer. (PRBG, 2017, 6)

Hikâyede “Yardımlaşmak” iletilisi, Murat’ın gemide yardıma ihtiyacı olan kişilere yardım etmesi üzerinden aktarılmıştır:

“Yelkenimiz fırtınadan parçalanmak üzere. Yardım et de toplayalım şunu yoksa gemi batacak. Fırtınadan korkmuştum ama yardım isteyen birini de geri çeviremezdim.” (PRBG, 2017, 10)

Bu ileti, şu ifadeyle de desteklenmiştir:

“Ben de onlara yardım ettim. Uzun bir uğraştan sonra yelkenleri toplamayı başardık.” (PRBG, 2017, 11)

Hikâyede “Yardımlaşmak” iletilisi, Murat’ın evine sağ salim döndüğü için Piri Reis’e ve yıldızlara teşekkür etmesiyle aktarılmıştır.

“Teşekkür ederim Piri Reis. Teşekkür ederim Kutup Yıldızı... Sizin yardımlarınızla evime ulaşabildim.” (PRBG, 2017, 47)

Hikâyede “Öngörüye sahip olmak” iletisine, Piri Reis’in hava durumunu tahmin etmesi ve daha sonra neler olabileceğini söylemesi üzerinden işaret edilmiştir:

“Bu denizleri bilirim. Bu zamanlar hep fırtına olur. Sabaha az kaldı. Birazdan fırtına diner. Biz de inşallah sabahın ilk ışıklarıyla limanda oluruz.” (PRBG, 2017, 13)

Hikâyede “Öngörüye sahip olmak” iletisi, şu ifadeyle de desteklenmiştir:

“Hemen Murat’a giyecek bir şeyler verin. Yoksa hastalanacak!” (PRBG, 2017, 14)

“Fırtına biraz daha devam etseydi, gemimiz parçalanacaktı. Bu fırtına her sonbaharın başında mutlaka görülür. Buradan geçecek denizciler dikkatli olmalıdırlar.” (PRBG, 2017, 28)

Hikâyede “Büyüklerle saygılı davranmak” iletisi, halkın Piri Reis’i saygı ve sevgiyle karşılaması durumu üzerinden aktarılmıştır:

“Yolda gördüğümüz herkes Piri Reis’e selam veriyordu. Burada sevilen birisiydi herhâlde.” (PRBG, 2017, 20)

Hikâyede “Mutlu olmak” iletisi, Murat’ın gemide yaşadığı fırtınadan kurtulmasının ardından gezintiye çıkması esnasında yaşadığı mutlulukla ifade edilmiştir:

“At arabası deniz kenarındaki dar yoldan ilerlerken ben de güzel havanın tadını çıkarıyordum. Ne de olsa hem kaybolduğum karanlık ormandan ve hem de fırtınadan kurtulmuştum.” (PRBG, 2017, 21)

Hikâyede “Bilgi vermek” iletisi, Piri Reis’in hayatı hakkındaki bilgileri Murat’la paylaştığı ifadelerle aktarılmıştır.

“Ben ilk kez denize açıldığımda senin yaşlarındaydım.” (PRBG, 2017, 22)

“Asıl adım Muhiddin Piri. Gemilerde büyüdüm. Gemiciler bana Piri Reis dedikleri için zamanla ismim unutuldu.” (PRBG, 2017, 23)

“Babam ben küçükken ölmüş. Bizi amcam büyüttü. Amcam da meşhur denizci Kemal Reis’ti.” (PRBG, 2017, 24)

Hikâyede Piri Reis’in, Murat’a pusula ve harita kullanımını açıklaması “Bilgi vermek” iletisine işaret etmektedir:

“Pusula, haritanın kardeşidir. ‘Pusuladan anlamayan denize çıkarsa olur işi ziyan’ yani haritan ve pusulan olmazsa yönünü bulamazsın” (PRBG, 2017, 37)

“Demirkazık yani Kutup Yıldızı hep kuzeyi gösterir. Demirkazık, Küçükayı takımyıldızının en parlak olanıdır. Yolunu bulmak isteyenler onu takip ederler.” (PRBG, 2017, 40)

Hikâyede, Piri Reis’in Kitab-ı Bahriye adlı kitabı için disiplini ve var gücüyle çalışması “Çalışkan olmak” iletilisine işaret etmektedir:

“Niye bu kadar acele ediyorsunuz? Daha dinlenmeden kaleme sarıldınız.” (PRBG, 2017, 29)

“Gezdiğim, gördüğüm yerler hakkında kitap yazmaya karar verdim. Edindiğim bilgileri benden sonra gelecek denizciler öğrensın istiyorum. Çıktığım o fırtınalı gemi yolculuğu da bu kitabı yazmak içindi.” (PRBG, 2017, 31)

Tablo 5:“Piri Reis’le Bir Gün” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletilerin Kullanım Sıklığı

Eğitsel İleti Adı	Kullanılan Eğitsel İleti Sayısı
Önem vermek	1
Yardımlaşmak	3
Öngörüye sahip olmak	3
Büyüklerle saygılı davranmak	1
Mutlu olmak	1
Bilgi vermek	5
Çalışkan olmak	2
Toplam	16

Tablo 5’te görüldüğü üzere bu hikâye kitabında toplam 16 eğitsel ileti bulunmaktadır. En fazla kullanılan eğitsel ileti bilgi vermek iletilisidir. Bu sırayı yardımlaşmak,

öngörüye sahip olmak iletileri takip etmiştir. Çalışkan olmak iletileri bu hikâyede iki defa kullanılmıştır. Birer defa kullanılan eğitsel iletiler ise önem vermek, büyüklere saygılı davranmak ve mutlu olmak iletileridir.

4.5. “Mevlâna ’yla Bir Gün” Adlı Eserin Künye Bilgisi ve Özeti

Kitabın Adı:	Mevlâna ’yla Bir Gün
Kitabın Yazarı:	Mustafa Orakçı
Kitabın Yayınevi:	Timaş Çocuk
Kitabın Yayın Yeri:	İstanbul
Kitabın Baskısı:	Haziran/2017
Kitabın Sayfa Sayısı:	48
Kitabın Türü:	Hikâye

Odasında oturan Murat’ın yanına güvercin gelir. Güvercin kâğıt ve anahtar taşımaktadır. Murat, bu anahtar sayesinde hayal ettiği geçmişe gider ve birçok ünlü ile tanışır. Ailece Konya’ya giderler. Mevlâna ’yı ziyaret ederler. Murat, müzede gezerken sihirli anahtarla Mevlâna ’nın yaşadığı döneme gider. Gözlerini açar ve çocuklarla karşılaşır. Mevlâna ’nın sohbetine giderler. Murat, Mevlana’yla tanışır ve sohbet ederler. Mevlâna, Murat’a ve çocuklara hayat hikâyesini anlatır. Mevlâna, Murat ve diğer çocuklar ders biter. Dışarı çıkarlar. Çocuklarla çok hoş vakit geçirirler. Çarşıdaki herkes Mevlâna’yı çok sever. Daha sonra Mevlâna, yolda köpeklerle yemek verir. Herkese çok iyi davranır. Murat, Hüsamettin Çelebi’yle de tanışır. Kitap yazma fikrini konuşurlar. Murat, Mevlâna hakkında birçok bilgi öğrenerek anahtarla evine döner.

4.5.1. “Mevlâna ’yla Bir Gün” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletiler

Murat’ın, Mevlâna ’yla tanışmasını ve başından geçen olayları anlatan hikâyede Murat’ı hoşgörü ile karşılayan mahalleli çocuklar “Hoşgörü” iletilisine işaret etmiştir:

“Ne kadar ilginç bir kıyafetin var, dedi. Buradan değilsin galiba. Evet, dedim. Buradan değilim. Uzaklardan geldim. O zaman hoş geldin, dediler.” (MBG, 2017, 9)

Ayrıca “Hoşgörü” iletisi, Mevlâna’nın çocuklara verdiği öğütlerle, farklı görüş ve davranışlara hoşgörü ile yaklaşmakla aktarılmıştır:

“Ama Mevlâna beni öğrenci olarak kabul eder mi? Eder, tabii ki. Çünkü Mevlâna bizim arkadaşımız. Bizi çok sever.” (MBG, 2017, 12)

“O sadece bizi değil, bütün çocukları çok sever.” (MBG, 2017, 13)

Hikâyede “Yardımlaşmak” iletisi, Mevlâna ’nın çocuklara verdiği öğütler üzerinden aktarılmıştır:

“Çocuklar, insanlara yardım etmeyi unutmayın. Herkese iyi davranın. İnsanların kusurlarını sakın yüzüne vurmayın.” (MBG, 2017, 17)

Hikâyede “Öfkeli olmamak” iletisi, Mevlâna ’nın çocuklara verdiği öğütler üzerinden aktarılmıştır:

“Öfkenize hâkim olun; öfke insana yanlış yaptırır.” (MBG, 2017, 17)

Mevlâna , bütün canlılara sevgiyle yaklaşmanın önemi hakkında çocuklara öğütler vermiştir. Bu öğütler ile hikâyede “Sevgi” iletisine işaret edilmiştir:

“Bir de bütün canlılara sevgiyle bakın. Her canlıyı sevin çocuklar. Unutmayın, sevmeyi öğrenirseniz hep mutlu yaşarsınız.” (MBG, 2017, 14)

Ayrıca “Sevgi” iletisi, Murat’ın Mevlâna ’ya duyduğu sevgi üzerinden aktarılmıştır:

“Mevlâna Müzesinde dolaşırken aklımda hep Mevlâna vardı. Onu çok seviyorum. Onu da beni sevdiğini biliyorum. Çünkü o, bütün çocukları çok sever.” (MBG, 2017, 47)

Hikâyede, Murat ile Mevlâna arasında geçen konuşmalarla Mevlâna ’nın hayatından bilgiler sunması “Bilgi vermek” iletisine işaret etmektedir.

“Gerçek adım Muhammed. Ama Konyalılar bana Mevlâna diyor.” (MBG, 2017, 19)

“Ben buraya çok uzak bir şehirde, Belh’de doğmuşum.” (MBG, 2017, 20)

“Hüsameddin Çelebi , Mevlâna ’nın en sevdiği öğrencilerinden birisidir, dedi.” (MBG, 2017, 35)

“Sonra babam Bahaeddin Veled ile birlikte buraya göç ettik. Yirmi altı yaşımdan beri de Konya’daydım. Artık Konyalı sayılırım değil mi Murat?” (MBG, 2017, 21)

Hikâyede “Büyüklerle saygılı davranmak” iletisi, halkın Mevlâna ’ya gösterdiği hürmetli davranışları ve ilgisi ile ifade edilmiştir:

“Mevlâna , her gördüğüne selam veriyor, her çocuğa el sallıyordu. Kısa zamanda bütün Konya, Mevlâna ’nın peşinde yürümeye başladı. Bizi gören herkes yanımıza geliyordu...” (MBG, 2017, 23)

“Mevlâna , bir çarşıya girdi. Biz de onu takip ettik. Çarşı çalışanları Mevlâna ’yı görmek için işlerini bırakmış dışarı çıkmıştı.” (MBG, 2017, 25)

“Efendim, buyurun. Misafirimiz olun, sesleri birbirine karışıyordu.” (MBG, 2017, 26)

Hikâyede “Paylaşmak” iletisi, Mevlâna ’nın ekmeğini aç olan hayvanlarla paylaşması üzerinden aktarılmıştır:

“Mevlâna , elindeki ekmeği bölerek köpek yavrularına vermeye başladı.” (MBG, 2017, 31)

“Anne köpek, yavrularını yalnız bırakmadığı için yiyecek bulamıyor. Aç kalmış zavallılıklar, dedi.” (MBG, 2017, 32)

Hikâyede “Araştırma yapmak” iletisi, Murat’ın müzede ve tarihî mekânlarda gezip araştırma yapması üzerinden ifade edilmiştir:

“Arkamdaki müze görevlisi, bana elindeki kâğıtlardan birini uzattı. Merakla kâğıdı okumaya başladım.” (MBG, 2017, 42)

“Mevlâna Müzesinin daha gezilecek çok yeri var, dedi.” (MBG, 2017, 46)

Tablo 6:“Mevlâna ’yla Bir Gün” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletilerin Kullanım Sıklığı

Eğitsel İleti Adı	Kullanılan Eğitsel İleti Sayısı
Hoşgörülü olmak	3
Yardımlaşmak	1
Öfkeli olmamak	1
Sevgi	2
Bilgi vermek	4
Büyüklerle saygılı davranmak	3

Paylaşmak	2
Araştırma yapmak	2
Toplam	18

Tablo 6’da görüldüğü üzere bu hikâye kitabında toplam 18 eğitsel ileti bulunmaktadır. Dört defa kullanılmasıyla en sık kullanılan eğitsel ileti, bilgi vermek ileti olmuştur. Bu sırayı hoşgörülü olmak ileti takip etmiştir. Hikâyede ikişer kez kullanılan eğitsel iletiler sevgi, paylaşmak ve araştırma yapmak iletileridir. Yardımlaşmak ve öfkeli olmamak iletileri ise hikâyede birer defa kullanılmıştır.

4.6. “Evliya Çelebi’yle Bir Gün” Adlı Eserin Künye Bilgisi ve Özeti

Kitabın Adı:	Evliya Çelebi’yle Bir Gün
Kitabın Yazarı:	Mustafa Orakçı
Kitabın Yayınevi:	Timaş Çocuk
Kitabın Yayın Yeri:	İstanbul
Kitabın Baskısı:	Haziran/2017
Kitabın Sayfa Sayısı:	48
Kitabın Türü:	Hikâye

Odasında oturan Murat’ın yanına güvercin gelir. Güvercin kâğıt ve anahtar taşımaktadır. Murat, bu anahtar sayesinde hayal ettiği geçmişe gider ve birçok ünlü ile tanışır. Murat, seyahatler yapar. Ünlü seyyahları araştırırken Evliya Çelebi’yi görür. Sihirli anahtarla onun dönemine gider. Gözlerini açar ve kendini bir handa bulur. Murat, Çelebi’yi arar ve bulur. Tanışır ve konuşurlar. Çelebi, İstanbul’a gitmek için hazırlanır. Murat da Evliya Çelebi’yle gitmek ister. Mola verirken Çelebi notlar alır. Murat, sorular sorar. Çelebi, gezdiği yerler ve kendisi hakkında bilgiler verir. Kitabı hakkında da bilgi verir. Seyyahlık müjdesini anlatır. Karadeniz’deki gemi fırtınalarını anlatır. Yaptığı hazırlıklardan ve katıldığı savaşlardan bahseder. Gitmek istediği Mısır gezisinden bahseder. Yol boyunca konuşurlar. Nihayet İstanbul’a varırlar. Murat, sihirli anahtarıyla evine döner.

4.6.1. “Evliya Çelebi’yle Bir Gün” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletiler

Murat’ın, bir seyyahın hayatını merak etmesi üzerine yaptığı yolculukta Evliya Çelebi’yle tanışması ve başından geçen olaylar anlatılmıştır.

Hikâyede “Bilgi vermek” iletisi, Murat’ın gezip gördüğü mekânlar ve insanlar hakkında düşünceleri paylaşması üzerinden aktarılmıştır:

“Tahminime göre burası bir handı. Yolcuların mola verip dinlendikleri bir yer...” (EÇBG, 2017, 6)

“Masalar arasında yemek dağıtan kişi de sanırım hancıydı.” (EÇBG, 2017, 7)

Hikâyede “Bilgi vermek” iletisi, dünya üzerinde çeşitli ülke ve şehirler olduğunu fark etmesi için Evliya Çelebi’nin gezi serüvenini anlatması üzerinden aktarılmıştır:

“İlk önce İstanbul’u gezdim. Arkasından Bursa’yı... Sonra da şehir şehir, ülke ülke gezmeye devam ettim.” (EÇBG, 2017, 21)

“Nerelere gitmedim ki! Kırım’a, Girit’e, Erzurum’a, Almanya’ya, Bosna’ya, Rusya’ya, Avusturya’ya, Almanya’ya, Viyana’ya... Şimdilik aklıma gelenler bunlar. Dile kolay kırk yıldır geziyorum.” (EÇBG, 2017, 37)

Aynı ileti, Evliya Çelebi’nin Karadeniz yolcuğu esnasındaki bilgi ve tecrübelerinden bahsetmesi üzerinden aktarılmıştır:

“Bir defasında Karadeniz’den geçiyorduk. Gemimiz fırtınaya yakalandı. Ben başka denizlerde başka fırtınalar da gördüm. Ama Karadeniz’deki fırtına gibisini görmedim!” (EÇBG, 2017, 24)

“Bilgi vermek” iletisi, Evliya Çelebi’nin yolculuk sırasındaki anlatıları üzerinden aktarılmıştır:

“Kırım’da askerler acil olan mektupları nasıl ulaştırırlar biliyor musun? Atları değiştirerek. Atlar bir süre koştuktan sonra yorulur. Yorulan atı yenisi ile değiştirirler. Böylece hep hızlı yol alabilirler.” (EÇBG, 2017, 31)

Hikâyede “Büyüklerle saygılı davranmak” iletisi, Murat’ın büyüklerine karşı gösterdiği hürmetli davranışları üzerinden ifade edilmiştir:

“Rahatsız ettiğim için özür dilerim. Evliya Çelebi siz misiniz, diye sordum.” (EÇBG, 2017, 9)

Aynı ileti, Evliya Çelebi'nin büyüklerine hürmetli davranması üzerinden şu ifade ile aktarılmıştır:

“On dokuz yaşındaydım. Rüyamda İstanbul'daki Ahi Çelebi Camisi'nde idim, Peygamber Efendimiz de oradaydı. Saygıyla elini öptüm.” (EÇBG, 2017, 19)

Hikâyede, Evliya Çelebi'nin Seyahatnâme adlı kitabı için disiplinli ve kararlı çalışması “Not alma alışkanlığı” iletilisine işaret etmektedir:

“Gittiğim yerlerle ilgili notlar alıyordum Murat. Gezi notları... Gezdiğim yerlerde gördüklerimi not almazsam unuturum.” (EÇBG, 2017, 14)

Hikâyede “Araştırma yapmak” iletilisi, bilgiye ulaşmak için araştırma yapmanın önemi, Evliya Çelebi'nin aşağıdaki ifadeleriyle aktarılmıştır:

“Sıcakta, soğukta at üstünde dolaşmak yorucu. Üstelik pek çok tehlike ile de karşılaşabiliyorsun. Ama her şeye rağmen çok zevkli... Yeni insanlar tanımak, yeni yerler görmek ve öğrendiklerini başkalarına anlatmak, çok güzel.” (EÇBG, 2017, 16)

Tablo 7: “Evliya Çelebi’yle Bir Gün” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletilerin Kullanım Sıklığı

Eğitsel İleti Adı	Kullanılan Eğitsel İleti Sayısı
Bilgi vermek	6
Büyüklerle saygılı davranmak	2
Not alma alışkanlığı	1
Araştırma yapmak	1
Toplam	10

Tablo 7’de görüldüğü üzere bu hikâye kitabında toplam 10 eğitsel ileti kullanılmıştır. Bu hikâye kitabında en sık kullanılan eğitsel ileti bilgi vermek iletilisidir. İki defa kullanılan eğitsel ileti ise büyüklerle saygılı davranmaktır. Not alma alışkanlığı ve araştırma yapmak iletileri birer defa kullanılmıştır.

4.7. “Mehmet Akif’le Bir Gün” Adlı Eserin Künye Bilgisi ve Özeti

Kitabın Adı:	Mehmet Akif’le Bir Gün
Kitabın Yazarı:	Mustafa Orakçı
Kitabın Yayınevi:	Timaş Çocuk
Kitabın Yayın Yeri:	İstanbul
Kitabın Baskısı:	Kasım/2017
Kitabın Sayfa Sayısı:	48
Kitabın Türü:	Hikâye

Odasında oturan Murat’ın yanına güvercin gelir. Güvercin kâğıt ve anahtar taşımaktadır. Murat, bu anahtar sayesinde hayal ettiği geçmişe gider ve birçok ünlü ile tanışır. Murat’ın okulunda İstiklal Marşı’nın kabulü için yıl dönümü vardır. Murat, İstiklal Marşı’nı okur. Çok heyecanlıdır. Sihirli anahtarın yardımıyla Mehmet Akif’in yaşadığı döneme gider. Gözlerini açar kendini Meclis binasında bulur. Mehmet Akif’i arar. Bir süre sonra tanışır ve onunla sohbet ederler. Mehmet Akif’i hep bir şeyler yazarken görür. Durumu sorar. Şiir çalışmalarından konuşurlar. Ankara’da gezerler. Millî marş hakkında da konuşurlar. Yarışmadan ve ödülünden bahseder. Gazete yayımladıkları yere giderler. Kurtuluş Savaşı hakkında konuşurlar. Veterinerlik mesleğinden bahsederler. Taceddin Dergâhı’na giderler. Mehmet Akif, arkadaşlarıyla sohbet eder. Gecelerce marşı yazmak için çalışır. Murat, Mehmet Akif ve İstiklal Marşı hakkında bilgiler öğrenerek sihirli anahtarla evine döner.

4.7.1. “Mehmet Akif’le Bir Gün” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletiler

Murat’ın, Mehmet Akif’in hayatını merak etmesi üzerine yaptığı yolculukta Mehmet Akif’le tanışması ve başından geçen olaylar anlatılmıştır.

Hikâyede “Bilgi vermek” iletisi, Murat’ın Mehmet Akif’in hayatından bilgiler paylaşması üzerinden aktarılmıştır:

“12 Mart 1992” tarihinde kabul edilen İstiklal Marşı...” (MABG, 2017, 4)

Aynı ileti, Murat’ın yolculuk yaptığı mekân olan Ankara’nın iklimi hakkında bilgi verilmesiyle de desteklenmiştir:

“Dışarı çıktığımızda Ankara’nın soğuk havası beni titretti.” (MABG, 2017, 16)

“Şubat ayındayız Murat. Ankara bu mevsimde çok soğuk olur. Dikkat et de üşütme, dedi.” (MABG, 2017, 17)

“Mehmet Akif ile konuşurken Ankara’nın soğuğunu bile unutmuşum.” (MABG, 2017, 34)

Hikâyede “Fedakârlık” iletisi, yurdun içinde bulunduğu zor şartlar ve Mehmet Akif’in vatanın kurtuluşu için fedakârlıklar yapması durumu üzerinden aktarılmıştır:

“Önemli değil evladım. Mehmetçiklerimiz cephede savaşıırken biz burada üşümüştüz ne çıkar? Allah, Mehmetçiklerimizi üşütmesin.” (MABG, 2017, 18)

“Yarışmanın ödülü yüzünden. Parayla millî marş mı yazılırmış?” (MABG, 2017, 21)

“Bu gazete ile Ankara’daki kurtuluş mücadelesi heyecanını bütün Anadolu’ya yaymaya çalışıyoruz.” (MABG, 2017, 25)

“Veterinerlik okulundan mezun olanlara hemen iş verileceğini duyunca iş sahibi olup aileme bakmak için veterinerlik okuluna kaydoldum.” (MABG, 2017, 29)

“Lambayı niye oraya koyduklarını düşünürken yanımdaki adam kulağıma eğildi. Tek lambamız var, dedi.” (MABG, 2017, 38)

“Bu soğukta bir palton bile yok. Meclise benim paltomla gidiyorsun.” (MABG, 2017, 40)

“Bu kışta kıyamette paltosuz dolaşıyor.” (MABG, 2017, 41)

Hikâyede “Çalışkan olmak” iletisi, Mehmet Akif’in zorluklara aldırış etmeden planlı ve kararlı davranması üzerinden ifade edilmiştir:

“Sonra önündeki kâğıda eğildi ve yazmaya devam etti.” (MABG, 2017, 12)

“Kalemi tekrar eline aldı ve bir iki satır daha yazdı.” (MABG, 2017, 14)

“Gece bir ara gözlerimi açtım. Gaz lambasının sönmek üzere olan ışığında Mehmet Akif’i gördüm.” (MABG, 2017, 42)

“Galiba Mehmet Akif, bu saate kadar uyumamış, İstiklal Marşı’yla meşgul olmuştu.” (MABG, 2017, 44)

Tablo 8:“Mehmet Akif’le Bir Gün” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletilerin Kullanım Sıklığı

Eğitsel İleti Adı	Kullanılan Eğitsel İleti Sayısı
Bilgi vermek	4
Fedakârlık	7
Çalışkan olmak	4
Toplam	15

Tablo 8’de görüldüğü üzere bu hikâye kitabında toplam 15 eğitsel ileti kullanılmıştır. Bu hikâyede en sık kullanılan ileti fedakârlık iletidir. Çalışkan olmak ve bilgi vermek iletileri dörder defa kullanılmıştır.

4.8. “Hezarfen’le Bir Gün” Adlı Eserin Künye Bilgisi ve Özeti

Kitabın Adı:	Hezarfen’le Bir Gün
Kitabın Yazarı:	Mustafa Orakçı
Kitabın Yayınevi:	Timaş Çocuk
Kitabın Yayın Yeri:	İstanbul
Kitabın Baskısı:	Haziran/2017
Kitabın Sayfa Sayısı:	48
Kitabın Türü:	Hikâye

Odasında oturan Murat’ın yanına güvercin gelir. Güvercin kâğıt ve anahtar taşımaktadır. Murat, bu anahtar sayesinde hayal ettiği geçmişe gider ve birçok ünlü ile tanışır. Murat, ödev için araştırmalar yapar. Ödevi uçmayı başaran ilk Türk hakkında bilgiler arar. Hezarfen’i araştırır. Murat, sihirli anahtarı kullanarak geçmişe gider. Gözlerini açar ve kendini Galata Kulesi önünde bulur. Bir adama eşyaları taşımak için yardım eder. Adamla birlikte Galata Kulesi’ne çıkarlar. Murat, adamın aradığı kişi olduğunu öğrenir. Bu kişi Hezarfen’dir. Uçuş denemesi yapacağını öğrenir. Hezarfen,

hazırlıklar yaparlar. Eşyaları ve malzemeleri kontrol ederler. Hezarfen, Cevheri hakkında da bilgiler anlatır. Hezarfen uçuş denemesini gerçekleştirir. Başarılı olur. Hezarfen hayatı hakkında bilgiler verir. Sultan Murat'ın huzuruna çağrılırlar. Murat, anahtarla yaşadığı zamana geri döner. Ödevini yapar, yaşadıklarını babasına da anlatır.

4.8.1. “Hezarfen’le Bir Gün” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletiler

Hezarfen’in hayatını merak etmesi üzerine yaptığı yolculukta Murat’ın başından geçen olaylar anlatılmıştır.

Hikâyede “Araştırma yapmak” iletisi, Murat’ın ödevi için yaptığı araştırma süreci üzerinden aktarılmıştır:

“Uçmayı başaran ilk Türk mü? Bilmiyorum babacığım. Araştır bakalım. Bu da babanın sana verdiği proje ödevi olsun.” (HBG, 2017, 6)

Hikâyede “Yardımlaşmak” iletisi, Murat’ın, Hezarfen’in uçuş hazırlıklarına yardım etmesi üzerinden aktarılmaktadır:

“Sen bana yardım et. Ben de sana nasıl uçulur göstereyim.” (HBG, 2017, 10)

“O da kolay. Sen önce bana yardım et, dedi.” (HBG, 2017, 11)

“Tabii ki efendim, dedim. Size yardım etmeyi ben de çok isterim.” (HBG, 2017, 18)

“Bana son kez yardım et de şu kanatlarımı sırtıma takayım.” (HBG, 2017, 28)

Hikâyede “Büyüklerle saygılı davranmak” iletisi, halkın Hezarfen’i görünce heyecanlanması üzerinden aktarılmıştır:

“İşte Hezarfen! İşte Hezarfen, diye alkışlıyorlardı. Şaşırmıştım.” (HBG, 2017, 13)

Aynı ileti, Hezarfen’in Sultan Murat’ın davetine katılmak için acele etmesi durumu üzerinden aktarılmıştır:

“Padişahımız çağırmış. Hemen gitmeliyiz Murat. Hünkârı bekletmek olmaz, dedi.” (HBG, 2017, 37)

Sultan Murat’ın, Hezarfen’in başarısını takdir edip onu saygı ile karşılaması “Büyüklerle saygılı davranmak” iletisine işaret etmektedir.

“Sultan Murat bizi ayakta karşıladı. Yanımıza kadar gelip, Hoş geldin Hezarfen, dedi. Yaptığın büyük bir iştir. Seni tebrik ederim.” (HBG, 2017, 39)

“Gerçekten adın gibisin. Bin fenlisin. Bin ilim sahibisin, dedi.” (HBG, 2017, 40)

Hikâyede “Kararlı olmak” iletisi, Hezarfen’in uçmak konusundaki arzusuna dair kararlılığını ifade eden durum üzerinden ifade edilmiştir:

“Küçükken kuşlara bakar ve uçmayı hayal ederdim.” (HBG, 2017, 21)

“Önce kuşları gözlemledim. Nasıl uçtuklarını, rüzgârı nasıl kullandıklarını, süzölmelerini inceledim. Gece gündüz çizimler yaptım. Şimdiye kadar kimler uçmaya çalışmışsa hepsini öğrendim. Bir de uçmaya meraklı dostlarıma danıştım.” (HBG, 2017, 23)

Hikâyede “Başarılı olmak” iletisi, Hezarfen’in kaybetmek pahasına yenilikleri deneyerek başarıya ulaşması durumu üzerinden aktarılmıştır:

“Hezarfen Üsküdar’a kadar uçtu. Gözlerimle gördüm! Sonra da bir kuş gibi kondu. Olacak iş değil.” (HBG, 2017, 33)

“Başardık Murat.” (HBG, 2017, 35)

Hikâyede “Örnek olmak” iletisi, Murat’ın, Hezarfen’in hayatından etkilenerek gelecekte onun gibi olmak istemesi durumu üzerinden aktarılmıştır:

“Evet, kararımı verdim! Ben de Hezarfen gibi bir bilgin olacağım. Çok okuyup çok çalışacağım.” (HBG, 2017, 47)

Tablo 9:“Hezarfen’le Bir Gün” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletilerin Kullanım Sıklığı

Eğitsel İleti Adı	Kullanılan Eğitsel İleti Sayısı
Araştırma yapmak	1
Yardımlaşmak	4
Büyükklere saygılı davranmak	4
Kararlı olmak	2
Başarılı olmak	2
Örnek olmak	1
Toplam	14

Tablo 9’da görüldüğü üzere bu hikâye kitabında toplam 14 eğitsel ileti bulunmaktadır. En sık kullanılan eğitsel iletiler yardımlaşmak ve büyüklere saygılı davranmak iletileridir. Başarılı olmak ve kararlı olmak iletileri ikişer defa kullanılmıştır. Birer defa kullanılan eğitsel iletiler ise araştırma yapmak, ve örnek olmak iletileridir.

4.9. “Yunus Emre’yle Bir Gün” Adlı Eserin Künye Bilgisi ve Özeti

Kitabın Adı:	Yunus Emre’yle Bir Gün
Kitabın Yazarı:	Mustafa Orakçı
Kitabın Yayınevi:	Timaş Çocuk
Kitabın Yayın Yeri:	İstanbul
Kitabın Baskısı:	Haziran/2017
Kitabın Sayfa Sayısı:	48
Kitabın Türü:	Hikâye

Odasında oturan Murat’ın yanına güvercin gelir. Güvercin kâğıt ve anahtar taşımaktadır. Murat, bu anahtar sayesinde hayal ettiği geçmişe gider ve birçok ünlü ile tanışır. Murat, okul gazetesini inceler ve okur. Bu gazetede Yunus Emre’nin Hayatı hakkında bir bölüm vardır. Murat, Yunus Emre’nin hayatını merak eder. Yunus Emre’nin hayatı hakkında daha çok bilgi öğrenmek ister. Anahtarla yolculuk yapar. Kendisini ormanda bulur. Ormanda odun toplayan bir adam görür. Murat ile adam konuşurlar. Daha sonra Yunus Emre’yle tanışır. Dergâha giderler. Sohbetlere katılır. Yunus Emre, Hacı Bektaş-ı Veli hakkında da bilgiler verir. Doğruluk, insanlık ve yardımlaşma hakkında sohbet dersleri anlatır. Murat ile Yunus Emre, köy meydanında gezerler. Murat, dönemin yaşayışı , Yunus Emre ve hocası Tapduk Emre hakkında bilgiler edinerek sihirli anahtarla evine döner.

4.9.1. “Yunus Emre’yle Bir Gün” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletiler

Murat’ın, Yunus Emre’nin hayatını merak etmesi üzerine yaptığı yolculuk ve başından geçen olaylar anlatılmıştır.

Hikâyede “Bilgi vermek” iletili, Yunus Emre’nin dergâh hakkında bilgi vermesi üzerinden aktarılmıştır:

“Dergâh, eğitim gördüğümüz yer. Tapduk Emre Hoca’mız bize dergâhta her türlü ilmi, güzel ahlaki öğretir.” (YEBG, 2017, 14)

Aynı ileti, himmet kelimesinin anlamının açıklanması üzerinden aktarılmıştır:

“Himmet, bir anlamda, manevi yardım, yol gösterme demek.” (YEBG, 2017, 19)

Hikâyede “Çalışkan olmak” ileti, doğadaki güzelleri anlayıp bu nimetlere layık olabilmek için çok çalışmanın önemi üzerinden aktarılmıştır:

“Bu güzelliklere layık olabilmek, onları anlayabilmek için çok çalışmalıyız Murat, çok...” (YEBG, 2017, 17)

Hikâyede “Sevgi” ileti, Yunus Emre’nin doğaya sevgi ve hürmet göstermesi üzerinden aktarılmıştır:

“Her varlık kendince konuşur. Fakat biz anlamayız Murat, dedi. Her biri kendi dilince Allah’a dua eder... Şöyle bir etrafına bak; dünya ne kadar güzel öyle değil mi?” (YEBG, 2017, 17)

Hikâyede “Sevgi” ileti, aşağıdaki sözlerle desteklenmiştir:

“Alçak gönüllü olun, kimseyi küçük görmeyin. Sabırlı olmayı öğrenin evlatlarım. Tüm canlılara şefkatle davranın...” (YEBG, 2017, 31)

“Bu geçici dünyada kavga etmeyin. Birbirinizi sevin. Kalbinizden kötüyü sökün atın. Kalpleriniz hep iyilikle dolsun, dedi.” (YEBG, 2017, 37)

“Gelin tanış olalım, işi kolay kılalım, sevelim sevilelim, bu dünya kimseye kalmaz, dedi.” (YEBG, 2017, 39)

“Anadolu’yu, Azerbaycan’ı, Suriye’yi karış karış dolaşıp bilgisinin ışığıyla insanları aydınlatmış. İnsanlar da onu çok sevmiş.” (YEBG, 2017, 45)

Hikâyede “Dürüstlük” ileti, Yunus Emre’nin hocasının verdiği bir öğüdü Murat’la paylaşması üzerinden aktarılmıştır:

Tapduk Emre de “Eğer doğrulukla çalışır, emek verirsene istediğin ilme kavuşursun, dedi.” (YEBG, 2017, 23)

Hikâyede “Yardımlaşmak” ileti, dergâhtaki iş bölümü anlatımı üzerinden aktarılmıştır:

“Dergâhta hem ilim öğrenir hem de iş bölümü yaparak ihtiyaçlarımızı karşılarız Murat, dedi. Ben de dergâhın oduncusuyum.” (YEBG, 2017, 24)

“Yunus Emre’nin söylediği gibi hepsi bir işle meşguldü. Kimi bahçedeki çiçekleri suluyor, kimi kaynayan yemek kazanını karıştırıyor, kimi su taşıyordu.” (YEBG, 2017, 26)

Hikâyede “Büyüklerle saygılı davranmak” iletişi, Tapduk Emre’ye hürmet gösterilmesi üzerinden aktarılmıştır:

“Saygıyla başımı önümü eğdim. Hoş bulduk efendim. İzin verirsiniz misafiriniz olmak istiyorum, dedim.” (YEBG, 2017, 28)

“Efendim sizin kapınıza odunun bile eğrisi yakışmaz, diye cevapladı.” (YEBG, 2017, 29)

Tablo 10:“Yunus Emre’yle Bir Gün” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletilerin Kullanım Sıklığı

Eğitsel İleti Adı	Kullanılan Eğitsel İleti Sayısı
Bilgi vermek	2
Çalışkan olmak	1
Sevgi	5
Dürüstlük	1
Yardımlaşmak	2
Büyüklerle saygılı davranmak	2
Toplam	13

Tablo 10’da görüldüğü üzere bu hikâyeye kitabında toplam 13 eğitsel ileti bulunmaktadır. Bu hikâyede en sık kullanılan eğitsel ileti sevgi iletidir. İkişer defa kullanılan eğitsel iletiler ise bilgi vermek, yardımlaşmak ve büyüklerle saygılı davranmak iletileridir. Çalışkan olmak ve dürüstlük iletileri birer defa kullanılmıştır.

4.10. “Barbaros’la Bir Gün” Adlı Eserin Künye Bilgisi ve Özeti

Kitabın Adı:	Barbaros’la Bir Gün
Kitabın Yazarı:	Mustafa Orakçı
Kitabın Yayınevi:	Timaş Çocuk
Kitabın Yayın Yeri:	İstanbul
Kitabın Baskısı:	Kasım/2017
Kitabın Sayfa Sayısı:	48
Kitabın Türü:	Hikâye

Odasında oturan Murat’ın yanına güvercin gelir. Güvercin kâğıt ve anahtar taşımaktadır. Murat, bu anahtar sayesinde hayal ettiği geçmişe gider ve birçok ünlü ile tanışır. Takvim yapraklarından önemli günlere bakar. O gün Preveze Deniz Seferi’nin yıl dönümüdür. Murat, Barbaros Hayrettin Paşa hakkında araştırmalar yaparak meraklanır. Barbaros Hayrettin’in yaşadığı zamana gitmek ister. Anahtarla yolculuk yapar. Kendini fırtınalı bir denizin içindeki gemide bulur. Gemidekiler Murat’ı fark ederler. Kaptanla görüşürler. Kaptan Murat’a iyi davranır ona yemek ikram eder. Daha sonra denizdeki diğer gemilere bakarlar. Barbaros Hayrettin, Murat’a Kaptan-ı Derya adının ne demek olduğunu ve Barbaros Hayreddin Paşa adının nereden geldiğine dair bir hikâye anlatır. Murat, gemidekilerle de tanışır. Barbaros Hayrettin Paşa, mücadele planlarını anlatır. Savaş provası yaparak büyük savaşa hazırlanırlar. Hilal düzeni, güçlü savaşçılar ve iyi yönetim ile Akdeniz bir Türk gölü hâline gelir. Savaş kazanılır. Barbaros Hayrettin Paşa’dan birçok bilgi öğrenen Murat, anahtarı kullanarak evine döner.

4.10.1. “Barbaros’la Bir Gün” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletiler

Bu hikâyede Murat’ın, Barbaros’un hayatını merak etmesi üzerine yaptığı yolculuk ve başından geçen olaylar anlatılmıştır.

Hikâyede “Araştırma yapmak” iletisi, Murat’ın takvim yaprağını ve çeşitli kitapları okuyarak günün önemi hakkında araştırmalar sonucunda bilgiye ulaşması üzerinden aktarılmıştır:

“Merakla okumaya başladım. 28 Eylül... Tarihte bugün: 1538, Preveze Deniz Zaferi...” Kısa bir araştırmadan sonra Preveze Deniz Savaşı’nın Kaptan-ı Derya, yani

donanma başkomutanı, Barbaros Hayreddin Paşa ile Venedik, İspanya, Portekiz, Malta donanmalarının kumandanı Andrea Doria arasında yapıldığını öğrendim.” (BHBG, 2016,5)

Hikâyede “Bilgi vermek” iletisi, Murat’ın denizcilik terimleri ile ilgili bilgiler vermesi üzerinden aktarılmıştır:

“Bu, iri yapılı çatık kaşlı bir leventti; yani deniz askeri...” (BHBG, 2016,8)

“Bilgi vermek” iletisi, Barbaros’un kendi adının koyuluşu, hayatı ve arkadaşları hakkında yaptığı açıklamalar üzerinden aktarılmıştır:

“Adım Hızır, dedi. Sonra parmağıyla adamın işaret ettiği gemileri gösterdi. Bunlar da bana ‘Barbaros’ der. Onlar kim? Avrupalı denizciler... İspanyollar, İtalyanlar, daha pek çoğu... Padişahımız beni kaptan-ı deryalıkla görevlendirince bana Hayreddin adını verdi. Böylece adım da Barbaros Hayreddin oldu.” (BHBG, 2016,16),

“Akdeniz... Benim vatanım... Bu denizdeki bir adada, Yakup Ağa’nın dört oğlundan biri olarak dünyaya geldim. Hayatım bu denizde geçti.” (BHBG, 2016,17)

“Bak Murat; bu benim öz oğlum Hasan Reis. Yanındaki de oğlum kadar sevdiğim evlatlığım Hasan Reis... Bunlar da Salih, Turgut, Seydi Ali Reis...” (BHBG, 2016,20)

“Ağabeyim, Oruç Reis. Şehit oldu Murat. Tam yirmi sene önce... Büyük bir denizciydi. Birlikte büyüdük. Birlikte bu denizlerde yelken açtık.” (BHBG, 2016,40)

Hikâyede “Bilgi vermek” iletisi Murat’ın yaşadıklarından hareketle öğrendiği bilgiler üzerinden aktarılmıştır:

“Akdeniz sahillerinin tamamı Türkler tarafından fethedilince Akdeniz âdeta bir Türk gölü haline geldi.” (BHBG, 2016,42)

4 Temmuz 1546 yılında hayatını kaybeden Barbaros Hayreddin Paşa arkasında pek çok zafer bıraktı.” (BHBG, 2016,47)

Hikâyede “Hoşgörü” iletisi, gemiye izinsiz binen Murat’a izin veren onu hoşgörü ile karşılayan Barbaros’u ifadeleri ile aktarılmıştır:

“Tamam evladım, diyerek başını salladı. Küçük kaçağı bırak. Sen çık.” (BHBG, 2016,11)

“Destur var mı Paşam? Gelin evlatlarım.” (BHBG, 2016,19)

Hikâyede gemiye izinsiz binen Murat'ı misafir eden Barbaros'un davranışları "Misafirperverlik" iletilisine işaret etmektedir:

"Senin gibi küçük ve sevimli bir kaçağı ne yapalım? Misafir edelim. Sen denizin ortasında bırakacak değiliz ya!" (BHBG, 2016,12)

"Bu evladımızın adı Murat... Misafirimdir." (BHBG, 2016,19)

Hikâyede "Kararlı olmak" iletilisi, Barbaros'un savaşı kazanıp amacına ulaşmak için planlı ve kararlı hareket etmesi üzerinden aktarılmıştır:

"Gerçek savaş bugün olacak." (BHBG, 2016,23)

"Çaremiz bellidir. Dün gece konuştuğumuz gibi gemilerimizi hilal şeklinde dizip harekete geçeceğiz. Onları çember içine almaya çalışacağız." (BHBG, 2016,24)

"Çok olmanın bir anlamı yok. Akıllıca davranırsak zafer bizim olur." (BHBG, 2016,29)

"Rüzgârın esmesini bekleyeceğiz Murat." (BHBG, 2016,30)

"Senden beklenmeyi yaparsan savaşı kazanırsın." (BHBG, 2016,22)

Tablo 11: "Barbaros'la Bir Gün" Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletilerin Kullanım Sıklığı

Eğitsel İleti Adı	Kullanılan Eğitsel İleti Sayısı
Araştırma yapmak	1
Bilgi vermek	7
Hoşgörülü olmak	2
Misafirperverlik	2
Kararlı olmak	5
Toplam	17

Tablo 11'de görüldüğü üzere bu hikâye kitabında toplam 17 eğitsel ileti bulunmaktadır. Bu iletiler arasında en sık kullanılan eğitsel ileti, bilgi vermek iletilisidir.

Bu iletiyi takip eden diğer ileti ise kararlı olmak iletidir. İkişer defa kullanılan iletiler ise hoşgörölü olmak ve misafirperverlik iletileridir. Araştırma yapmak ileti ise bir defa kullanılmıştır.

4.11. “Kanuni’yle Bir Gün” Adlı Eserin Künye Bilgisi ve Özeti

Kitabın Adı:	Kanuni’yle Bir Gün
Kitabın Yazarı:	Mustafa Orakçı
Kitabın Yayınevi:	Timaş Çocuk
Kitabın Yayın Yeri:	İstanbul
Kitabın Baskısı:	Şubat/2016
Kitabın Sayfa Sayısı:	48
Kitabın Türü:	Hikâye

Odasında oturan Murat’ın yanına güvercin gelir. Güvercin kâğıt ve anahtar taşımaktadır. Murat, bu anahtar sayesinde hayal ettiği geçmişe gider ve birçok ünlü ile tanışır. Murat, “muhteşem” kelimesi hakkında araştırma yapar. İpuçlarına göre sonuç bulamaz. Anahtarla yolculuk yapmaya karar verir. Kendisini savaş meydanında bulur. Murat, korkar, çadıra saklanır. Muhteşem’i arar. Kanuni Sultan Süleyman olduğunu öğrenir. Çadırda Kanuni Sultan Süleyman ile konuşur. Adı ve kendisi hakkında birçok bilgi öğrenir. Çok heyecanlanır. Dışarıda savaş vardır. Kanuni, hayatı ve katıldığı savaşlar hakkında Murat’a bilgiler verir. Kanuni’nin son seferidir. Yaşlı ve yorgundur. Çadırda sohbet ederler. Kanuni, Matrakçı Nasuh’un hayatı ve çalışmaları hakkında da bilgiler verir. Kanuni en meşhur şiirini okur. Şairliği hakkında da konuşurlar. Birçok bilgi öğrenen Murat, sihirli anahtarla yaşadığı zamana döner. Ödevini yapar, bitirir.

4.11.1. “Kanuni’yle Bir Gün” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletiler

Bu hikâyede Murat’ın, Kanuni’nin hayatını merak etmesi üzerine yaptığı yolculuk ve başından geçen olaylar anlatılmıştır.

Hikâyede “Büyüklerle saygılı davranmak” ileti, askerlerin ve Murat’ın, Kanuni’nin isteklerini hemen yerine getirmesi ve ona hürmet göstermesi durumu üzerinden aktarılmıştır.

“İçeriden gelen emir üzerine askerler birden sustular. İki asker çadırın kapısındaki örtüyü elleriyle araladı ve beni içeri aldı.” (KBG, 2016,13)

“Padişah beni görünce yanına çağırdı. Hemen yanına gidip elini öptüm.” (KBG, 2016,14)

“Asker, Padişah’ın yanından arkasını dönmek için geri adımlarla ayrıldı ve birkaç dakika sonra rulo şeklinde bir şeyle içeri girdi. Elindekini saygılı bir şekilde Padişah’a uzattı. Sonra da yine geri geri uzaklaştı.” (KBG, 2016,24)

Hikâyede “Araştırma yapmak” iletişi, öğretmeninin öğrencilere verdiği ödev üzerinden öğrencilerin bilgiye ulaşmak için araştırma yapmasını teşvik eden sözleri ile aktarılmıştır:

“Diğer günlerden farklı olarak öğretmenimiz bu kez de kâğıt dağıtıp onlardaki soruları yapmamızı istemek yerine bize yalnızca bir kelime söyledi: “Muhteşem.” “Sözcüğü tarihimizdeki ünlü bir kişinin unvanı. Sizden bu kişinin kim olduğunu ve hayatını öğrenmenizi istiyorum.” Dedi.” (KBG, 2016,5)

Hikâyede “Bilgi vermek” iletişi, Kanuni’yle Murat’ın arasında geçen sohbetlerde Kanuni’nin kendi hayatı hakkında bilgiler vermesi durumu üzerinden aktarılmıştır:

“Bana Batılılar yani Avrupalılar “Muhteşem” ya da “Büyük Türk” derler. Doğulular ve halkım ise Kanuni olarak bilir. Yani, kanun koyan... Ülkemin işleyişini düzenlemek için kanunlar koyduğumdan bana öyle derler, dedi ve derin bir nefes aldı.” (KBG, 2016,16)

“Ben onuncu Osmanlı Padişahı Kanuni Sultan Süleyman Han... Söyle, sen kimsin?” (KBG, 2016,17)

“Ben 6 Kasım 1494 tarihinde Trabzon’da doğdum. Babam Yavuz Sultan Selim Han. Annem de Ayşe Hafsa Valide Sultan. Şimdi 73 yaşımdayım. Artık yaşlandım. Doğrusunu Allah bilir ya, sanırım Zigetvar son seferim. Artık kılıç kuşanacak, ata binecek hâlim kalmadı.” (KBG, 2016,18)

“Bu şiir bana aittir. Şiiri yazarken kullandığım isim de Muhibbi’dir.” (KBG, 2016,30)

“İlk seferimi Belgrad’a yaptım. Orasını fethettikten sonra da şövalyelerin adasına gittim.” (KBG, 2016,31)

“Şövalyelerin koruduğu bir ada var. Ege denizinde, adı Rodos... 1522 senesinde oraya 400 gemi gönderdi. Kendim de 100 bin kişilik orduyla hareket ettim...” (KBG, 2016,33)

“Mohaç Meydan Savaşı’nı yaptım. 26 Ağustos 1526 yılında Macar Kralı ile karşılaştım. Benim yanımda 300 tane hareket edebilen top vardı...” (KBG, 2016,34)

“İki saatte koca imparatorluğu birbirine kattık. Macaristan’ı ele geçirdik. Böylece tarihin en büyük ve en kesin zaferini kazanmış olduk.” (KBG, 2016,38)

Hikâyede “Bilgi vermek” iletisi, Kanuni’yle Murat’ın arasında geçen sohbetlerde Kanuni’nin minyatür sanatı ve Matrakçı Nasuh hakkındaki anlatıları üzerinden aktarılmıştır:

“İşte bu Matrakçı Nasuh’un yaptığı bir minyatür... Gördüğün gibi bir resim bu...” (KBG, 2016,24)

“Matrakçı Nasuh birkaç yıl önce vefat etti. O olsaydı bu savaşı çok güzel resmederdi. Nasuh sadece minyatür üstadı da değildi. Aynı zamanda bir hattat yani güzel yazı yazan, ayrıca tarihçi, matematikçi ve iyi bir silahşordu. Matrakçı denmesinin sebebi de matrak denen oyunu iyi oynamasıydı.” (KBG, 2016,27)

Hikâyede “Şiddet unsurlarından kaçınmak” iletisi, Murat’ın savaş alanını izlemekte geri planda durması ve çok az bir süre izlemesi üzerinden aktarılmıştır:

“Filmlerdeki savaş sahnelerindeki gibi bir çarpışma vardı. Tabii daha gerçekçisi! Çok fazla izleyemedim çünkü annem bu tür sahneleri seyretmemden hoşlanmaz.” (KBG, 2016,21)

Hikâyede “Sağlıklı olmak” iletisi, Kanuni’nin söylediği şiir ile aktarılmıştır:

“Halk içinde muteber bir nesne yok devlet gibi... Olmaya devlet cihanda bir nefes sıhhat gibi...” (KBG, 2016,28)

Tablo 12:“Kanuni’yle Bir Gün” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletilerin Kullanım Sıklığı

Eğitsel İleti Adı	Kullanılan Eğitsel İleti Sayısı
Büyüklerle saygılı davranmak	3
Araştırma yapmak	1

Bilgi vermek	10
Şiddet unsurlarından kaçınmak	1
Sağlıklı olmak	1
Toplam	16

Tablo 12’de görüldüğü üzere bu hikâye kitabında toplam 16 eğitsel ileti bulunmaktadır. Bu hikâyede en sık kullanılan eğitsel ileti bilgi vermek iletidir. Büyüklere saygılı davranmak ileti 3 defa kullanılmıştır. Birer defa kullanılan eğitsel iletiler ise araştırma yapmak, şiddet unsurlarından kaçınmak ve sağlıklı olmak iletileridir.

4.12. “Osman Gazi’yle Bir Gün” Adlı Eserin Künye Bilgisi ve Özeti

Kitabın Adı:	Osman Gazi’yle Bir Gün
Kitabın Yazarı:	Mustafa Orakçı
Kitabın Yayınevi:	Timaş Çocuk
Kitabın Yayın Yeri:	İstanbul
Kitabın Baskısı:	Ekim/2017
Kitabın Sayfa Sayısı:	48
Kitabın Türü:	Hikâye

Odasında oturan Murat’ın yanına güvercin gelir. Güvercin kâğıt ve anahtar taşımaktadır. Murat, bu anahtar sayesinde hayal ettiği geçmişe gider ve birçok ünlü ile tanışır. Murat, ailesiyle birlikte hafta sonu geziye çıkarlar. Bilecik, Söğüt’e giderler. Ertuğrul Gazi’yi anma etkinliklerine katılırlar. Türbeleri ziyaret ederler. Babası, Ertuğrul Gazi’yi anlatır. Yaylada gezerler. Yörük geleneklerini öğrenirler. Çadırdaki dinlenirler. Murat, Osmanlı Devleti’nin kurucusu Osman Gazi’yi merak eder. Sihirli anahtarla o döneme gider. Osman Gazi’yle tanışır, konuşur ve yemek yerler. Osman Gazi kendi hayatı hakkında birçok bilgi anlatır. Şeyh Edebalı’yi ve ilk seferlerini de

anlatır. Murat, çok mutlu olur. Sihirli anahtarın yardımıyla ailesinin yanına döner. Ailesiyle Bursa'ya da giderler. Osman Gazi'nin türbesini ziyaret ederler.

4.12.1. “Osman Gazi’yle Bir Gün” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletiler

Bu hikâyede Murat ve ailesinin Söğüt ilçesine yaptığı gezi esnasında Osman Gazi'nin hayatını merak etmesi üzerine yaptığı yolculuk ve başından geçen olaylar anlatılmıştır.

Hikâyede “Meraklı olmak” iletisi, Murat'ın gezi sırasındaki davranışları üzerinden aktarılmıştır:

“Normalde yaz tatilinde geziye gittiğimiz için bu durum biraz şaşırtıcıydı. Babama nereye gittiğimizi sordum.” (OGBG, 2017, 4)

“Babamın dikkatini dağıtmamak için daha fazla soru sormadım ama nasıl bir yere gittiğimizi çok merak ediyordum.” (OGBG, 2017, 8)

“Babama Ertuğrul Gazi kim diye sordum.” (OGBG, 2017, 9)

“Yolda giderken aklıma Osman Gazi'nin Bursa'yı alıp alamadığı takıldı. Babama sorunca o da yolu biraz uzatarak Bursa'ya uğradı.” (OGBG, 2017, 46)

Hikâyede “Bilgi vermek” iletisi, Murat'ın babasıyla gezi hakkındaki sohbetleri üzerinden aktarılmıştır:

“Muratçıgım, her yıl Eylül ayının ikinci haftası Bilecik'in Söğüt ilçesinde Ertuğrul Gazi'yi anma ve yörük şenlikleri yapılıyor. Bu şenlikler Kırkpınar Yağlı Güreşleri gibi bizim eski geleneklerimizden...” (OGBG, 2017, 6)

“Ertuğrul Gazi, Türk halkını bu topraklara getiren beyin adı. Burasını yurt edindi. Ondan sonra gelen oğlu Osman Gazi de bu topraklarda Osmanlı Devleti'ni kurdu.” (OGBG, 2017, 10)

“Yörükler yayladan dönerken buraya uğrarlarmış Murat. Burada şenlikler düzenler, yemekler yer ve Ertuğrul Gazi'ye dualar ederlermiş.” (OGBG, 2017, 12)

Yukarıdaki “Bilgi vermek” iletisi, Osman Gazi'nin Murat'a kendi hayatı ve Şeyh Edebalı'nın hayatı hakkında bilgiler vermesi üzerinden aktarılmıştır:

“Ben Ertuğrul oğlu Osman Gazi'yim. 1258 yılında burada doğdum. 1281 yılında babam Ertuğrul Gazi ölünce “bey” oldum.” (OGBG, 2017, 22)

“Şeyh Edebali, bizim büyüğümüzdür. Devletimizin direğidir. Ayrıca kayınbabamdır.”
(OGBG, 2017, 25)

“1206 yılında Karaman’da doğdum. Medresede okudum. Mevlâna Hazretlerinin sohbetlerine katıldım. Ertuğrul Gazi’nin boyu Kayılar burayı yurt edinince ben de gelip Bilecik’e dergâh kurdum.” Şeyh Edebali, saçlarımı okşadı.” (OGBG, 2017, 34)

Hikâyede “Sevgi” iletisi, babasının Murat’ın başını okşaması üzerinden aktarılmıştır:

“Babam gülerek başımı okşadı.” (OGBG, 2017, 10)

Aynı ileti Edebali’nin Murat’ın saçını okşaması üzerinden anlatılmasıyla da desteklenmiştir:

“Şeyh Edebali, saçlarımı okşadı.” (OGBG, 2017, 32)

Hikâyede “Gelenekler ve görenekler” iletisi, Murat ve ailesinin geleneklerin yüzyıllar sonra tekrar yaşatılmasına katkıda bulunması üzerinden aktarılmıştır:

“Ailece türbeye girdik. İçerisi o kadar kalabalıktı ki...” (OGBG, 2017, 11)

“İçeride önce dualar edildi. Sonra mehteran takımı geldi ve konser verdi. Onları daha önce televizyonda seyretmiştim ama canlı olarak izleyince daha çok etkilendim.”
(OGBG, 2017, 12)

“Konserden sonra şifalı pilav denilen bir yiyecek dağıtmaya başlandı. Annem bu pilavın bulgur, nohut ve etten yapıldığını söyleyince tadını çok merak ettim.” (OGBG, 2017, 14)

“Bana doğru bir tahta kaşık uzattı. Tahta kaşığı alıp benim için açılan yere oturdum. Ortadaki kocaman tepsiden pilav yemeğe başladım. Şifalı pilav gerçekten de çok lezzetliydi.” (OGBG, 2017, 20)

“Savaş meydanında da sofrada da beraberiz.” (OGBG, 2017, 22)

Hikâyede “Büyüklerle saygılı davranmak” iletisi, Ertuğrul Gazi’nin Osman Gazi’ye Şeyh Edebali hakkındaki vasiyeti üzerinden aktarılmıştır:

“Bak oğul... Beni kır, Şeyh Edebali’yi kırma. O, bizim yolumuzun ışığıdır. Terazisi dirhem şaşmaz. Bana karşı gel, ona karşı gelme. Bana karşı gelirsen incinirim. Ona karşı gelirsen gözlerim sana bakmaz. Baksa da görmez olur. Sözümüz Şeyh Edebali için değil. Senceğiz içindir. Bu dediklerimi vasiyetim say.” (OGBG, 2017, 25)

Yukarıdaki “Büyüklerle saygılı davranmak” iletisi, Osman Gazi ve Murat’ın Şeyh Edebali’ye gösterdiği hürmet üzerinden aktarılmıştır:

“Şeyh Edebali’nin çadırına geldiğimizde izin isteyip içeri girdik. Osman Gazi, Şeyh Edebali’nin elini öptü. Ben de aynısını yaptım. Şeyh Edebali, saçlarımı okşadı.”
(OGBG, 2017, 32)

Tablo 13:“Osman Gazi’yle Bir Gün” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletilerin Kullanım Sıklığı

Eğitsel İleti Adı	Kullanılan Eğitsel İleti Sayısı
Meraklı olmak	4
Bilgi vermek	6
Sevgi	2
Gelenekler ve görenekler	5
Büyüklerle saygılı davranmak	2
Toplam	19

Tablo 13’te görüldüğü üzere bu hikâye kitabında toplam 19 eğitsel ileti kullanılmıştır. Bu hikâyede en sık kullanılan eğitsel ileti bilgi vermek iletisidir. Bu iletiyi takip eden diğer eğitsel ileti ise gelenekler ve görenekler iletisi olmuştur. Meraklı olmak iletisi hikâyede dört defa kullanılmıştır. İkişer defa kullanılan eğitsel iletiler ise büyüklerle saygılı davranmak ve sevgi iletileridir.

4.13. “Nasreddin Hoca’yla Bir Gün” Adlı Eserin Künye Bilgisi ve Özeti

Kitabın Adı:	Nasreddin Hoca’yla Bir Gün
Kitabın Yazarı:	Mustafa Orakçı
Kitabın Yayınevi:	Timaş Çocuk
Kitabın Yayın Yeri:	İstanbul

Kitabın Baskısı: Mayıs/2018

Kitabın Sayfa Sayısı: 48

Kitabın Türü: Hikâye

Odasında oturan Murat'ın yanına güvercin gelir. Güvercin kâğıt ve anahtar taşımaktadır. Murat, bu anahtar sayesinde hayal ettiği geçmişe gider ve birçok ünlü ile tanışır. Murat'ı geçmişi öğrenme merakı sarar. Nasreddin Hoca'yı ve zamanını merak eder. Sihirli anahtarla geçmişte yolculuk yapar. Gözlerini açar, kendini bir köyde bulur. Murat, Nasreddin Hoca'yı arar. Tanışır ve sohbet ederler. Murat, Nasrettin Hoca'nın hayatı hakkında bilgiler edinir. Hoca, eşeğine biner. Murat, peşinden gider. Eşeğe Ters Binme, Ye Kürküm Ye, Göle Maya Çalmak ve Eti Kedi Yedi fıkralarına tanık olur. Çok mutlu olarak birçok bilgi öğrenen Murat, sihirli anahtarla yaşadığı zamana döner.

4.13.1. “Nasreddin Hoca’yla Bir Gün” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletiler

Bu hikâyede Murat, Nasreddin Hoca fıkralarını okurken bu sırada Nasreddin Hoca'nın hayatını merak etmesi üzerine yaptığı yolculuk ve başından geçen olaylar anlatılmıştır. Hikâyede “Sevgi” iletisi, Nasreddin Hoca'nın halk ile hoş bir şekilde sohbet etmesi üzerinden aktarılmıştır:

“Herkes hocayla konuşmaya çalışıyordu.” (NHBG, 2018, 10)

“Nasreddin Hoca tebessüm ederek başını sallıyordu.” (NHBG, 2018, 12)

Yukarıdaki “Sevgi” iletisi, Nasreddin Hoca'nın halkı zarif bir şekilde uğurlayarak eşeğe ters binmesi üzerinden aktarılmıştır:

“Eğer düz binseydim size sırtımı dönmüş olacaktım. Önüme geçseydiniz, bu defa siz bana sırtınızı dönecektiniz. Böylece kimse birbirine ters dönmemiş oldu.” (NHBG, 2018, 15)

Hikâyede “Bilgi vermek” iletisi, Murat'ın Nasreddin Hoca'yla hayatı hakkındaki sohbetleri üzerinden aktarılmıştır:

“Ben Eskişehir'in Sivrihisar ilçesinin Hortu köyündenim. Şimdi Akşehir'e yerleştim. (NHBG, 2018, 18)

Hikâyede “Büyüklerle saygılı davranmak” iletisi, Murat’ın yolculuk sırasında yorulmasına rağmen eşeğe binmek yerine yürümeyi tercih etmesi üzerinden aktarılmıştır:

“Efendim siz ona bakmayın. Ben gencim, siz büyüksünüz. Tabii ki ben yürüyeceğim.” (NHBG, 2018, 20)

“Hocaya itiraz etmem uygun olmaz diye teklifini kabul ettim.” (NHBG, 2018, 21)

Hikâyede “Tecrübe etmek” iletisi, Nasreddin Hoca ve Murat’ın yolculukları sırasında yaşadıkları olaylardan ders almaları ve öğrenmeyi deneme yanılma yoluyla uygulamaya çalışmaları üzerinden aktarılmıştır:

“ Göl hiç yoğurt tutar mı? Ya tutarsa?” (NHBG, 2018, 28)

“Denemeden neyin gerçekleşebileceğini bilemeyiz Murat, değil mi?” (NHBG, 2018, 29)

“İyi de nereden biliyorsun? İnanmıyorsan ölç.” (NHBG, 2018, 32)

“Nasreddin Hoca yine benzer bir cevap verdi. İnanmazsan say.” (NHBG, 2018, 33)

Hikâyede “Hoşgörü” iletisi, dış görünüşe fazla önem vermenin yanlışlığı üzerinden aktarılmıştır:

“Kürkün ucunu önündeki yemeğin içine soktu. Gözlerimiz şaşkınlıkla açılmıştı. Al, ye kürküm ye, dedi. Bu ilgi ve itibar sana.” (NHBG, 2018, 39)

“Sofradakiler hocanın ne demek istediğini anlayınca utandılar ve özür dilediler. Ben de bu durumdan ders çıkardım. İnsanları kılık kıyafeti ile değerlendirmemek gerekiyordu.” (NHBG, 2018, 40)

Tablo 14:“Nasreddin Hoca’yla Bir Gün” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletilerin Kullanım Sıklığı

Eğitsel İleti Adı	Kullanılan Eğitsel İleti Sayısı
Sevgi	3
Bilgi vermek	1
Büyüklerle saygılı davranmak	2

Tecrübe etmek	4
Hoşgörülü olmak	2
Toplam	12

Tablo 14’te görüldüğü üzere bu hikâyede toplam 12 eğitsel ileti bulunmaktadır. Bu hikâyede en sık kullanılan eğitsel ileti tecrübe etmek iletidir. Hikâyede üç defa kullanılan eğitsel ileti sevgi iletidir. Bu noktada hikâyede en sık kullanılan ikinci eğitsel ileti, sevgi iletidir. Hoşgörülü olmak ve büyüklere saygılı davranmak iletileri ikişer defa kullanılmıştır. Hikâyede bir defa kullanılan eğitsel ileti ise bilgi vermek iletidir.

4.14. “Biruni’yle Bir Gün” Adlı Eserin Künye Bilgisi ve Özeti

Kitabın Adı: Biruni’yle Bir Gün

Kitabın Yazarı: Mustafa Orakçı

Kitabın Yayınevi: Timaş Çocuk

Kitabın Yayın Yeri: İstanbul

Kitabın Baskısı: Şubat/2016

Kitabın Sayfa Sayısı: 48

Kitabın Türü: Hikâye

Odasında oturan Murat’ın yanına güvercin gelir. Güvercin kâğıt ve anahtar taşımaktadır. Murat, bu anahtar sayesinde hayal ettiği geçmişe gider ve birçok ünlü ile tanışır. Murat’ın bir ödev hakkında araştırma yapması gerekir. Aynı zamanda yeni bir bilgisayar ister. Ailesine yeni bir bilgisayar için ısrar eder. Annesi karşı gelir. Odasında düşünür. Sonra yatarken Biruni hakkındaki ödevini düşünür. Anahtardan bir ışık yayılır. Kendisini yıldızlı bir gecede bulur. Biruni’nin yanındadır. Biruni’yle tanışır. Gece yıldızların altında gözlem yaparlar. Murat, Harezmi şehrinde olduğunu anlar.

Biruni, dünya modelini gösterir, çalışmalarında dünyanın yuvarlaklığını ispat etmeye çalışmaktadır. Biruni, Murat'a hayatı hakkında birçok bilgi verir. Ay tutulmasını izlerler. Biruni, seyahatlerini anlatır. Bu seyahatlerden öğrendiği dillerden, kültürlerden ve hesaplamalarından bahseder. Astronomi kitabını gösterir. Birlikte yola çıkarlar. Biruni ve Murat, Sultan Mesud'un sarayına giderler. Biruni, Sultan'a astronomi kitabını takdim eder. Sultan, kitabı inceler çok beğenir. Sultan, Biruni'ye çok kıymetli hediyeler verir. Biruni kabul etmez. Hediyeler yerine kütüphanede çalışmak istediğini söyler. Murat, anahtarla evine döner. Annesinden özür diler. Ödevini bitirir.

4.14.1. “Biruni’yle Bir Gün” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletiler

Bu hikâyede Murat'ın Biruni'nin hayatını merak etmesi üzerine yaptığı yolculuk ve başından geçen olaylar anlatılmıştır.

“Dikkatli olmak” iletili, Murat'ın ormanda kaldığı sırada Biruni'nin temkinli davranışı üzerinden ifade edilmiştir:

“Ne olursa olsun bu gece burada kalmalısın. Evine sabah gidersin. Harezm'in sokakları karanlıktır.” (BBG, 2016, 12)

Hikâyede “Araştırma yapmak” iletili, Biruni'nin çalışmaları üzerinden aktarılmıştır:

“Dünya modeli bu. Öğrencilerimle birlikte bir modelini yaptık. Araştırmalarım sonucunda Dünya'nın şekliyle ilgili bazı fikirler edindim.” (BBG, 2016, 14)

Hikâyede “Meraklı olmak” iletili, Murat ile Biruni'nin araştırmalara ve bilime duyduğu merak üzerinden aktarılmıştır:

“Çok meraklı bir çocuktum.” (BBG, 2016, 18)

“Merak etmek çok önemlidir Murat...” (BBG, 2016, 18)

Hikâyede “Bilgi vermek” iletili, sohbetler sırasında Biruni'nin kendi hayatı hakkında bilgiler anlatması üzerinden aktarılmıştır:

“973 yılında Harezm'de doğdum. Babamın gözlemesinde çalışmasından itibaren gökyüzü ile ilgilenmeye başladım.” (BBG, 2016, 18)

Yukarıdaki “Bilgi vermek” iletili Biruni'nin tekniklerle ilgili açıklamaları ile şu şekilde desteklenmiştir:

“Bu elimdeki aletin adı usturlab... Güneş’in, Ay’ın ve yıldızların yerlerini belirlemek için kullanılan bir ölçüm aleti.” (BBG, 2016, 26)

“Bu bir astronomi kitabı...” (BBG, 2016, 31)

“İlk öğretmenim Ebu Nasr Mansur’dur. Bana matematiği ve gökbilimini yani astronomiyi o öğretti. 17 yaşlarındaydım, çalışmaya başladım. O zamana kadar bilinmeyen pek şeyi buldum.” (BBG, 2016, 19)

“Yirmi dört yaşında da arkadaşım Ebu’l Vefa ile ay tutulmasını izledik. O Bağdat’taydı, ben de Harezmi’de... Sonra bir araya gelip Bağdat’la Harezmi arasındaki mesafeyi hesapladık.” (BBG, 2016, 20)

Hikâyede “Bilime önem vermek” iletisi, savaş esnasında araştırma yapan Biruni’nin çalışmalarına müdahale etmeyen Gazneli Mahmut’un davranışı üzerinden aktarılmıştır:

“Ona karşı büyük hayranlık ve saygı duydum.” (BBG, 2016, 17)

“Herkes ondan korkup evinde saklanıyordu. Ben ise burada çalışmaya devam ediyordum. Neler yaptığımı öğrenince bana çok saygı duydu.” (BBG, 2016, 22)

“Bir âlimin en kıymetli hediyesi kitabıdır.” (BBG, 2016, 31)

Yukarıdaki ileti bir kez de Biruni’nin bilime önem verdiğini ifade eden durum üzerinden aktarılmıştır:

“Hediye için teşekkür ederim ama bu kadar zenginlik, bu hediye beni bilimden uzaklaştırır. Bu yüzden kabul edemem. Bir bilim adamı, gümüşün çabuk biteceğini fakat bilimin asırlar boyu yaşayacağını bilir. Ömür boyu süren bilgiyi, geçici parlak gümüşe değişmem.” (BBG, 2016, 42)

Hikâyede “Büyüklerle saygılı davranmak” iletisi, Sultan Mesud’un, Biruni’yi hoş bir şekilde hürmetle karşılaması üzerinden aktarılmıştır:

“Sultan Mesud, Biruni’ye gülümsedi. Saygı dolu bir ifadeyle ‘Hocam, Hoş geldiniz, dedi.’” (BBG, 2016, 34)

Tablo 15:“Biruni’yle Bir Gün” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletilerin Kullanım Sıklığı

Eğitsel İleti Adı	Kullanılan Eğitsel İleti Sayısı
Dikkatli olmak	1
Araştırma yapmak	1
Meraklı olmak	2
Bilgi vermek	5
Bilime önem vermek	4
Büyüklerle saygılı davranmak	1
Toplam	14

Tablo 15’te görüldüğü üzere bu hikâyede toplam 14 eğitsel ileti bulunmaktadır. Bu hikâyede en sık kullanılan iletilerden birincisi bilgi vermek ileti, ikinci ise bilime önem vermek iletidir. Hikâyede iki defa kullanılan eğitsel ileti meraklı olmaktır. Büyüklerle saygılı davranmak, araştırma yapmak ve dikkatli olmak iletileri birer defa kullanılmıştır.

4.15. “Koca Yusuf’la Bir Gün” Adlı Eserin Künye Bilgisi ve Özeti

Kitabın Adı:	Koca Yusuf’la Bir Gün
Kitabın Yazarı:	Mustafa Orakçı
Kitabın Yayınevi:	Timaş Çocuk
Kitabın Yayın Yeri:	İstanbul
Kitabın Baskısı:	Şubat/2016
Kitabın Sayfa Sayısı:	48
Kitabın Türü:	Hikâye

Odasında oturan Murat'ın yanına güvercin gelir. Güvercin kâğıt ve anahtar taşımaktadır. Murat, bu anahtar sayesinde hayal ettiği geçmişe gider ve birçok ünlü ile tanışır. Murat hastalanır. Okula gidemez. O gün, okulda kulüp seçimleri yapılır. Murat'a güreş kulübü kalır. Okuldaki kulüp çalışmalarına katılır. Güreş sporu hakkında daha çok bilgi öğrenmek ister. Anahtarla yolculuk yapar. Kendisini Paris'te bir müsabakada bulur. O sırada Koca Yusuf'u görür. Türkçe konuşunca çok mutlu olur. Koca Yusuf'la antrenman yapar. Koca Yusuf'un yardımcısı Filiz Nurullah da yanlarındadır. Koca Yusuf, Murat'a güreş sporu hakkında bilgi verir. Kırkpınar Güreşleri hakkında hikâye anlatır. Koca Yusuf, Murat'a iyi bir güreşçi olmak için tavsiyeler verir. Murat, Koca Yusuf'tan güreş hakkında püf noktalar öğrenir. Murat, öğrendikleri bilgileri güreş kulübünde uygulamak ister. Murat, müsabakayı izledikten sonra anahtarla evine döner. Çok mutlu olur.

4.15.1. “Koca Yusuf’la Bir Gün” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletiler

Bu hikâyede Murat'ın Koca Yusuf'un hayatını merak etmesi üzerine yaptığı yolculuk ve başından geçen olaylar anlatılmıştır.

Hikâyede “Bilgi vermek” iletisi, Filiz Nurullah'ın, Murat'a Koca Yusuf'un hayatı hakkında bilgiler vermesi üzerinden aktarılmıştır:

“Yabancılar ona “Korkunç Türk” derler. Ne korkunçluğunu gördülerse... Yusuf İsmail benim hocam. Fransa'ya güreş müsabakası için geldik. O birazdan Fenelon ile güreşecek.” (KYBG, 2016, 16)

“Bilgi vermek” iletisi, Koca Yusuf'un kendi hayatı hakkında bilgiler anlatması üzerinden aktarılmıştır:

“Ben 1857 senesinde, Bulgaristan'ın Şumnu ilçesinin Karalar Köyü'nde doğdum. Kırkpınar'da başpehlivan oldum.” .” (KYBG, 2016, 19)

“Benim ilk hocam babam ve dedemdi.” (KYBG, 2016, 26)

Sonra da Dursun Pehlivan, Kel İsmail ve Pomak Osman benim hocalarım oldu.” (KYBG, 2016, 26)

“Yağlı güreşlerde güreşçilerin giydikleri pantolonun adının kispet olduğunu ve eğer pantolon güreş sırasında yırtılırsa güreşçinin yenik sayıldığını da öğrendim.” (KYBG, 2016, 35)

“Güreşten önce şiirler okuyan, güreşenlere tavsiyede bulunan kişiye cazgır denir Muratçığim.” (KYBG, 2016, 36)

Hikâyede “Gelenekler ve görenekler” iletisi, Koca Yusuf’un ata sporumuz hakkındaki sohbeti üzerinden aktarılmıştır:

“ O zaman önce bizim ata sporumuz yağlı güreşlerin nasıl doğduğunu bilmelisin. Sana efsanesini anlatarak başlayayım.” .” (KYBG, 2016, 19)

“... Kırk tane pınarın fişkırdığını görmüşler. Oranın adı Kırkpınar olmuş. Onların anısına her yıl orada güreşler yapılmaya başlanmış. Kırkpınar güreşleri de o zamandan günümüze kadar gelmiş.” .” (KYBG, 2016, 22)

Hikâyede “Başarılı olmak” iletisi, Koca Yusuf’un, Murat’a güreş sporu hakkındaki tavsiyeleri üzerinden aktarılmıştır:

“Güreşte akıl, güçten daha önemlidir çünkü. Sana vereceğim tavsiyelere kulak ver. Hiçbir zaman rakibini küçük görmemelisin. Sağlıklı beslenmelisin. Daima antrenman yap. Erken yat ve erken kalk. En önemlisi de yenmeyi de bil yenilmeyi de... Yani yenildiğin zaman çok üzülme, yendiğin zaman da çok sevinme.” (KYBG, 2016, 25)

Hikâyede “Öfkeli olmamak” iletisi, Koca Yusuf’un, Murat’a güreş esnasında öfkeli olmaması üzerine verdiği öğütler üzerinden aktarılmıştır:

“Unutma, gerçek pehlivan, karşısına her çıkana yenen değildir. Kendiyle yaptığı güreşi kazanıp öfkesine hâkim olandır.” (KYBG, 2016, 26)

Hikâyede “Kararlı olmak” Koca Yusuf’un pehlivan olmak arzusuna dair kararlılığını ifade eden aşağıdaki sözlerle ifade edilmiştir:

“Gücümü geliştirmek için onunla her sabah ve akşam antrenman yaparım. Bu kaya parçası da benim antrenman yaptığım Karalar Köyündeki kayaya benzemese de idare eder.” (KYBG, 2016, 30)

“Kararlı olmak” iletisi, Murat’ın güreş sporunu öğrenmek ve antrenman yapmak konusunda azimli davranışı üzerinden şu şekilde aktarılmıştır:

“Kayayı kaldırmayı geçtim, yerinden bile hareket ettiremiyordum. Biraz uğraştıktan sonra kayayı yuvarlamaya başladım. Birkaç seferde büyük kayanın yanına kadar götürebildim.” (KYBG, 2016, 34)

Hikâyede “Özlemek” iletisi, Koca Yusuf’un, Murat ile vakit geçirerek memleketi ve yakınları hakkında duyduğu özlemi gidermesi üzerinden aktarılmıştır:

“Seninle tanıştığıma çok sevindim. Memleketimi, yakınlarımı görmüş gibi oldum. İyi ki geldin. Epey özlemiştim evimi, yurdumu...” (KYBG, 2016, 39)

Hikâyede “Sevgi” iletisi, Murat’ın ata sporumuz olan güreşi çok sevip farklı spor dallarına ilgi duyması üzerinden aktarılmıştır:

“Koca Yusuf’un sayesinde artık güreş sporunu çok seviyordum. Salondan çıkarken daha önce fark etmediğim bir şey gördüm. Duvarda Koca Yusuf’un bir resmi asılıydı. Altında da hayatı yazıyordu.” (KYBG, 2016, 45)

Tablo 16:“Koca Yusuf’la Bir Gün” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletilerin Kullanım Sıklığı

Eğitsel İleti Adı	Kullanılan Eğitsel İleti Sayısı
Bilgi vermek	6
Gelenekler ve görenekler	2
Başarılı olmak	1
Öfkeli olmamak	1
Kararlı olmak	2
Özlemek	1
Sevgi	1
Toplam	14

Tablo 16’da görüldüğü üzere bu hikâyede toplam 14 eğitsel ileti bulunmaktadır. Hikâyede en sık kullanılan eğitsel ileti, bilgi vermek iletisidir. Hikâyede ikişer defa kullanılan eğitsel iletiler ise kararlı olmak, gelenekler ve görenekler iletileridir. Hikâyede özlemek, sevgi ve başarılı olmak iletileri ise birer defa kullanılmıştır.

4.16. “Nene Hatun’la Bir Gün” Adlı Eserin Künye Bilgisi ve Özeti

Kitabın Adı:	Nene Hatun’la Bir Gün
Kitabın Yazarı:	Mustafa Orakçı
Kitabın Yayınevi:	Timaş Çocuk
Kitabın Yayın Yeri:	İstanbul
Kitabın Baskısı:	Ekim/2017
Kitabın Sayfa Sayısı:	48
Kitabın Türü:	Hikâye

Odasında oturan Murat’ın yanına güvercin gelir. Güvercin kâğıt ve anahtar taşımaktadır. Murat, bu anahtar sayesinde hayal ettiği geçmişe gider ve birçok ünlü ile tanışır. Dünya kadınlar günü için kahraman kadınlar hakkında ödev yapar. Annesi Murat’a Erzurumlu Nene Hatun’un hayatını araştırması için fikirler verir. Murat, sihirli anahtarla yolculuk yapar. Kendini karanlık bir ormanda bulur. Burası savaş alanına benzer. Murat, yararlı bir asker görür. Askere yardım eder. Asker, Murat’a düşman askerlerinin yaklaştığını ve halka haber vermesi gerektiğini söyler. Kasabaya ulaşmak için gece boyunca yürürler. Murat ve yaralı asker bir eve sığınır. Evdeki insanlar onlara yardım eder. Asker anlatır, evdekiler dinler. Direnişe geçmek için Erzurumlular toplanırlar. Rus askerlerine karşı savaşırlar. Minarelerden duyuru yaparlar. Erzurumlular tüm gücüyle düşman askerlerini yenerler. Nene Hatun’un mücadelesine şahit olan Murat, bir süre sonra anahtarıyla evine döner. Ödevi için güzel çalışmalar yapar.

4.16.1. “Nene Hatun’la Bir Gün” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletiler

Bu hikâyede Murat’ın, Nene Hatun’un hayatını merak etmesi üzerine yaptığı yolculuk ve başından geçen olaylar anlatılmıştır.

Hikâyede “Araştırma yapmak” ileti, Murat’ın ödevini yapmak için çeşitli kaynakları araştırması üzerinden aktarılmıştır:

“Kahraman kadınlardan istediğimiz birisinin hayatını araştırmamızı söyledi.”
(NHBG, 2017, 4)

Hikâyede “Dikkatli olmak” iletisi, Murat’ın yapacağı gezi için oranın şartlarına uygun hazırlıklar yapması üzerinden aktarılmıştır:

“Nene Hatun’u en iyi şekilde tanımak için yanına gitmeye karar verdim. Bu yüzden ilk işim sıkı sıkı giyinmek oldu. Erzurum’un soğuk olduğunu bildiğim için sırt çantama paltomu da koydum.” (NHBG, 2017, 6)

“Dikkatli olmak” iletisi, yaşlı kadının Murat’ın gece vakti dışarıda kalmasına izin vermemesi üzerinden aktarılmıştır:

“Oğlum gecenin bu vakti seni dışarıya bırakamam. Sabah olsun öyle gidersin.” (NHBG, 2017, 25)

Yukarıdaki “Dikkatli olmak” iletisi, Nene Hatun, Murat’ın tehlikeli bir ortamda dikkatli olması için geride kalmasını söylemesi üzerinden aktarılmıştır:

“Murat, oğlum sen daha küçüksün. Biz büyükler olarak üstümüze düşen görevi yapalım. Sen de zamanı gelince üstüne düşeni yaparsın.” (NHBG, 2017, 37)

Hikâyede “Yardımlaşmak” iletisi, Murat’ın yolculuk esnasında yardıma ihtiyacı olan yaralı bir askere yardım etmesi üzerinden aktarılmıştır:

“Bana yardım et. Lütfen!” (NHBG, 2017, 10)

“Hemen anahtarımı cebime koydum ve sesin geldiği tarafa doğru yürümeye başladım.” (NHBG, 2017, 10)

“Hemen yanına gidip koluna girdim.” (NHBG, 2017, 11)

“Ama önce askerin yaralarını saralım.” (NHBG, 2017, 24)

Yukarıdaki “Yardımlaşmak” iletisi, asker ve Murat için evdeki yaşlı kadının süt ve bir şeyler ikram etmesi üzerinden aktarılmıştır:

“Teyze bizi içeriye aldı. Sıcak süt getirdi. Sonra da torunu çağırıp durumu anlattı. O da birilerine haber vermek için hemen evden çıktı.” (NHBG, 2017, 18)

Hikâyede “Birlik ve beraberlik” iletisi, köy halkının vatan toprağı için güçlerini birleştirmesi üzerinden aktarılmıştır:

“Erzurumluları toplayıp bunlara günlerini göstermeliyiz.” (NHBG, 2017, 23)

“Minareden halka duyurabiliriz. Onları Aziziye Tabyası’nı geri almaya çağırırız.” (NHBG, 2017, 24)

“Erzurumlular, Aziziye Tabyası ele geçirilmiş. Mehmetçiklerimiz şehit edilmiş. Düşmanı buradan kovma zamanı geldi. Gücü yeten herkes burada toplansın. Hep birlikte düşmana karşı koyalım. Onlara burayı dar edelim.” (NHBG, 2017, 31)

“Dışarı çıktığımızda yüzlerce insan yollara dökülmüştü.” (NHBG, 2017, 33)

Hikâyede “Kararlı olmak” ileti, Murat’ın olumsuz ve zor şartlara rağmen Nene Hatun’u tanımak için peşinden gitmesi ile ifade edilmiştir:

“Nene Hatun’u tanımak için gelmişim buraya. Ne olursa olsun peşinden gitmeye karar verdim.” (NHBG, 2017, 33)

Yukarıdaki “Kararlı olmak” ileti, Nene Hatun’un Erzurum’u düşmanların işgalinden kurtarmak için var gücüyle çalışması ve direnmesi üzerinden ifade edilmiştir:

“Nene Hatun, Aziziye Tabyası alındıktan sonra da durmadı. Erzurum’un kurtulması için çalıştı. Hemşirelik yaptı. Yaralılara baktı. Su taşıdı. Cephane taşıdı. Nene Hatun’la birlikte Gazi Ahmet Muhtar Paşa komutasındaki Erzurumlular şehirlerini düşmanlardan kurtardılar.” (NHBG, 2017, 46)

Tablo 17:“Nene Hatun’la Bir Gün” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletilerin Kullanım Sıklığı

Eğitsel İleti Adı	Kullanılan Eğitsel İleti Sayısı
Araştırma yapmak	1
Dikkatli olmak	3
Yardımlaşmak	5
Birlik ve beraberlik	4
Kararlı olmak	2
Toplam	15

Tablo 17’de görüldüğü üzere bu hikâyede toplam 15 eğitsel ileti bulunmaktadır. Bu eğitsel iletiler arasından en sık kullanılan ileti yardımlaşmak ileti olmuştur. İkinci sırada ise birlik ve beraberlik ileti gelmektedir. Dikkatli olmak ileti üç defa, kararlı olmak ileti ise iki defa kullanılmıştır. Araştırma yapmak ileti bir defa kullanılmıştır.

4.17. “İtrî’yle Bir Gün” Adlı Eserin Künye Bilgisi ve Özeti

Kitabın Adı:	İtrî’yle Bir Gün
Kitabın Yazarı:	Mustafa Orakçı
Kitabın Yayınevi:	Timaş Çocuk
Kitabın Yayın Yeri:	İstanbul
Kitabın Baskısı:	Ekim/2015
Kitabın Sayfa Sayısı:	48
Kitabın Türü:	Hikâye

Odasında oturan Murat’ın yanına güvercin gelir. Güvercin kâğıt ve anahtar taşımaktadır. Murat, bu anahtar sayesinde hayal ettiği geçmişe gider ve birçok ünlü ile tanışır. Kurban Bayramı gelir. Ziyaret için Murat’ın anneannesi ve dedesi gelir. Dedesi, Murat’a 100 TL verir. Dedesi, Murat’a bayram sabahı soru soracağım der. Murat, parayı dikkatlice inceler. Resmi görür. Resimdeki kişinin hayatını merak eder. Resimdeki kişi İtrî’dir. Sihirli anahtarla Murat, İtrî’nin yaşadığı zamana gider. Kendini Enderun’un bahçesinde bulur. Murat, İtrî’yi yani Buhurizade Mustafa Efendi’yi arar. İtrî ve Murat, tanışır, sohbet ederler. İtrî, Enderun’da musiki dersinde şarkılar besteler. İtrî bir bestesini Padişah’a okur. Padişah, çok beğenir. Murat, İtrî’ye adının anlamlarını sorar. İtrî, bir bir anlatır. Murat’ı, İtrî bahçesine götürür. Bahçede çiçekleri sularlar. İtrî, ziraatını kendi yaptığı bahçesiyle tanınmaktadır. İtrî, bahçesinde yetiştirdiği ürünleri Murat’a gösterir. Murat’a ikramlarda bulunur. İtrî, bu sırada hayatı hakkında birçok bilgi anlatır. Savaş esirlerinin kültürlerini öğrenmek istediğini de anlatır. Murat, sihirli anahtarla evine döner. Sabah, bayram namazına giderler. Dedesi namazdan sonra Murat’a soru sorar. Murat, cevap verir.

4.17.1. “İtrî’yle Bir Gün” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletiler

Bu hikâyede Murat’ın, İtrî’nin hayatını merak etmesi üzerine yaptığı yolculuk ve başından geçen olaylar anlatılmıştır.

Hikâyede “Gelenekler ve görenekler” iletişi, Murat ve ailesinin bayram öncesinde ve sonrasında yaptıklarının anlatılması üzerinden aktarılmıştır:

“Arife günü okuldan eve koşa koşa geldim. Çünkü her Kurban Bayramı’nda köye dedemleri ziyarete gider; kurbanımızı keser ve bayramı orada geçiririz. Oraya gitmeyi çok seviyorum.” (IBG, 2015, 4)

“Bayram sabahı ailecek kahvaltı etmek. Büyük küçük herkesle bayramlaşmak... Köydeki çocuklarla oynamak, hayvanlarla vakit geçirmek... Yıl boyunca işte bu yüzden bayramı iple çekiyorum.” (IBG, 2015, 5)

“Al bakalım, bu da senin bayram harçlığın, dedi.” (IBG, 2015, 8)

Hikâyede “Büyüklerle saygılı davranmak” iletisi, İtrî’nin padişahı ziyaret için zamana dikkat etmesi ve acele etmesi durumu üzerinden aktarılmıştır:

“Padişahı bekletmez olmaz. Önce oraya gidelim. Sonra da seninle konuşuruz, dedi.” (IBG, 2015, 20)

“Padişahın müsaadesi ile selam vererek oradan ayrıldık.” (IBG, 2015, 24)

Hikâyede “Bilgi vermek” iletisi, İtrî’nin Murat ile sohbet ederken kendi hayatı hakkında bilgiler vermesi üzerinden aktarılmıştır:

“Benim adım Buhurizade Mustafa Efendi. Sen kimsin, söyle bakalım.” (IBG, 2015, 25)

“Buhur hoş kokan, yandığında koku çıkaran madde demek.” (IBG, 2015, 27)

“Atalarım buhur satıcısıymış. Ben de onların oğlu, yani zade olduğum için bizim aileye Buhurizade denmiş.” (IBG, 2015, 28),

“Muratçığim, İtrî de aynı şey aslında... İtirden geliyor. İtir, güzel koku demek... İtrî benim mahlasım yani şiirlerde kullandığım adım.” (IBG, 2015, 28)

“Ben 1640 yılında burada, yani İstanbul’da doğdum. Sadece şarkı bestelemiyorum. Ayrıca hem hattat hem de şairim. Musikiyi öğrenmek için pek çok hocadan ders aldım.” (IBG, 2015, 32)

“Enderun’da musiki dersi vermeye başladım. Bundan sonra da esir kethüdalığı yapacağım.” (IBG, 2015, 34)

Yukarıdaki “Bilgi vermek” iletisi, Bayram namazında dedesinin Murat’a tekbirin İtrî tarafından bestelendiğini ifade etmesi üzerinden aktarılmıştır:

“Dedem namazda getirilen bayram tekbiri bitince kulağıma eğildi. İtrî’nin en bilinen bestesi tekbirdir Muratçığim. O bestelemiştir, dedi.” (IBG, 2015, 47)

Hikâyede “Paylaşmak” iletisi, İtrî’nin bahçesinde yetiştirdiği armutları Murat’a ikram etmesi üzerinden aktarılmıştır:

“... Biraz sonra gelip bir mendile sardığı birkaç tane armudu uzattı.” (IBG, 2015, 38)

Hikâyede “Yardımlaşmak” iletisi, Murat’ın bahçe işleri için İtrî’ye yardım etmesi üzerinden aktarılmıştır:

“Daha fazla soru sormak istiyorsan bana yardım etmelisin. Tabii ki zamanın varsa...” (IBG, 2015, 30)

“İtrî ile birlikte bahçedeki meyve ağaçlarına ve çiçeklere su verdik. Bir ara dinlenmek için bir gölgeye oturdum.” (IBG, 2015, 31)

“Ben de teşekkür ederim Muratçığım yardımın için dedi.” (IBG, 2015, 39)

Tablo 18:“İtrî’yle Bir Gün” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletilerin Kullanım Sıklığı

Eğitsel İleti Adı	Kullanılan Eğitsel İleti Sayısı
Gelenekler ve görenekler	3
Büyüklerle saygılı davranmak	2
Bilgi vermek	7
Paylaşmak	1
Yardımlaşmak	3
Toplam	16

Tablo 18’de görüldüğü üzere bu hikâyeye kitabında toplam 16 eğitsel ileti bulunmaktadır. Hikâyede en sık kullanılan eğitsel ileti, bilgi vermek iletisi olmuştur. Yardımlaşmak, gelenekler ve görenekler eğitsel iletileri üçer defa kullanılmıştır. Büyüklerle saygılı davranmak iletisi iki defa, paylaşmak iletisi ise bir defa kullanılmıştır.

4.18. “Ertuğrul Gazi’yle Bir Gün” Adlı Eserin Künye Bilgisi ve Özeti

Kitabın Adı:	Ertuğrul Gazi’yle Bir Gün
Kitabın Yazarı:	Mustafa Orakçı
Kitabın Yayınevi:	Timaş Çocuk
Kitabın Yayın Yeri:	İstanbul
Kitabın Baskısı:	Ekim/2015
Kitabın Sayfa Sayısı:	48
Kitabın Türü:	Hikâye

Odasında oturan Murat’ın yanına güvercin gelir. Güvercin kâğıt ve anahtar taşımaktadır. Murat, bu anahtar sayesinde hayal ettiği geçmişe gider ve birçok ünlü ile tanışır. Sınıfta öğretmen, Osmanlı tarihi hakkında bilgiler anlatır. Öğrenciler merak içinde dinlerler. Dersler biter. Öğretmen ödev verir. Bir şekil hakkında araştırma yapmalarını ister. Murat, araştırma yapması gereken şekil hakkında ailesine sorular sorar. Şeklin Kayı aşiretine ait olduğunu tespit ederler. Anahtarla Kayı boyunun zamanına gider. Arazidedir. Atlı askerler görür ve onlarla konuşur. Askerler, arazinin tehlike olduğunu ve orduların geldiğini söylerler. Asker, Murat’ı alır ve götürür. Bir çadıra girerler. Daha sonra Murat, Ertuğrul Gazi’yle tanışır ve konuşurlar. Ertuğrul Gazi, Murat’a Kayı boyunun yerleşim sürecine dair anılar anlatır. Kendi hayatı hakkında da bilgiler verir. Obanın dışındaki savaşı ara ara takip ederler. Savaşta Selçuklulara yardım ederler. Murat, sihirli anahtarla evine döner.

4.18.1. “Ertuğrul Gazi’yle Bir Gün” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletiler

Bu hikâyede Murat’ın, Ertuğrul Gazi’nin hayatını merak etmesi üzerine yaptığı yolculuk ve başından geçen olaylar anlatılmıştır.

Hikâyede “Meraklı olmak” iletisi, Murat ve arkadaşlarının öğretmenlerinin anlattıklarını merakla dinlemesi ve sonradan araştırmak istemeleri durumu üzerinden aktarılmıştır:

“Hepimiz merakla onu dinledik.” (EGBG, 2015, 5)

“Çocuklar yarın devamını öğreneceksiniz. Ama madem bu kadar merak ettiniz size bir araştırma ödevi vereyim, dedi.” (EGBG, 2015, 7)

“Ne anlama geliyor acaba? diye düşündüm.” (EGBG, 2015, 8)

“Babama teşekkür ederek odama gittim. Bir an önce aklımdaki soruları gidermek istiyordum. Tam araştırmaya başlayacaktım ki aklıma anahtarım geldi.” (EGBG, 2015, 14)

Hikâyede “Dikkatli olmak” iletisi, tehlikeli bir yerde olan Murat’ı korumak isteyen askerin sözleri üzerinden aktarılmıştır:

“Burası birazdan karışacak, senin için çok tehlikeli. Arkadan koca bir ordu geliyor. Bir tanesi de karşıda... Sen de tam ikisinin ortasındasın. Hemen kaç buradan!” (EGBG, 2015, 20)

Hikâyede “Bilgi vermek” iletisi, Ertuğrul Gazi ile Murat’ın sohbeti sırasında kendisi hakkında bilgiler vermesi üzerinden aktarılmıştır:

“Biz Oğuzların Bozok kolundan Kayı boyuyuz. Ben de burada gördüğün insanların beyiyim. 1188 yılında doğdum.” (EGBG, 2015, 29)

“Atam Süleyman Şah, Fırat Nehri’ni geçerken vefat etti. Yiğit bir beydi. Onu oraya, Caber’e defnettik ve sonra yine yollara düştük.” (EGBG, 2015, 33)

“Bilgi vermek” iletisi Murat’ın Kayı boyu hakkındaki araştırmasını ifade etmesi üzerinden aktarılmıştır:

“... Harzemşahlar ile Selçuklular arasında yapılan Yassı Çemen Savaşı’nda Kayı boyu Selçuklulara yardım edince Selçuklular savaşı kazandı. Selçuklu Sultanı Alaeddin Keykubat, Kayı boyuna Karacadağ’ı verdi.” (EGBG, 2015, 45)

Hikâyede “Yardımlaşmak” iletisi, Ertuğrul Gazi’nin savaş esnasında yardıma ihtiyacı olan taraf hakkındaki aldığı kararlar, Müslüman coğrafyasındaki birlik ve beraberliğin önemi üzerinden aktarılmıştır:

“Bizim dinimizden olan tarafa yardım etsek?” (EGBG, 2015, 37)

“İki taraf da Müslüman, iki taraf da Türk... Hangisine yardım edelim?” (EGBG, 2015, 37)

“Bekleyeceğiz arkadaşlar ve her zaman yaptığımızı yapacağız. Zayıf tarafa, yenilmeye yakın olana yardım edeceğiz.” (EGBG, 2015, 38)

“Ne dururuz o zaman, Selçuklu’ya yardım vakti haydi, gidiyoruz, dedi.” (EGBG, 2015, 41)

Tablo 19: Ertuğrul Gazi’yle Bir Gün” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletilerin Kullanım Sıklığı

Eğitsel İleti Adı	Kullanılan Eğitsel İleti Sayısı
Meraklı olmak	4
Dikkatli olmak	1
Bilgi vermek	3
Yardımlaşmak	4
Toplam	12

Tablo 19’da görüldüğü üzere bu hikâye kitabında toplam 12 eğitsel ileti bulunmaktadır. En sık kullanılan eğitsel iletiler meraklı olmak ve yardımlaşmak iletileri olmuştur. Bilgi vermek iletileri üç defa kullanılmıştır. Dikkatli olmak iletileri bir defa kullanılmıştır.

4.19. “Hacı Bektaşî Veli’yle Bir Gün” Adlı Eserin Künye Bilgisi ve Özeti

Kitabın Adı:	Hacı Bektaşî Veli’yle Bir Gün
Kitabın Yazarı:	Mustafa Orakçı
Kitabın Yayınevi:	Timaş Çocuk
Kitabın Yayın Yeri:	İstanbul
Kitabın Baskısı:	Ekim/2015
Kitabın Sayfa Sayısı:	48
Kitabın Türü:	Hikâye

Odasında oturan Murat’ın yanına güvercin gelir. Güvercin kâğıt ve anahtar taşımaktadır. Murat, bu anahtar sayesinde hayal ettiği geçmişe gider ve birçok ünlü ile tanışır. Okullar açılır. Murat ve arkadaşları her gün sıra değiştirirler. Bir gün kavga ederler. Öğretmen onlara ödev verir. Hacı Bektaşî Veli’nin hayatını araştırmalarını

ister. Akşam olur, Murat sihirli anahtarla Hacı Bektaşî Veli'nin yaşadığı döneme gider. Kendini bir bahçede bulur. Murat, birilerini görür ve Hacı Bektaşî Veli'yi sorar. Yaşlı bir adam bilgi verir. Daha sonra Murat, dergâha gider ve Hacı Bektaşî Veli'yle tanışıp konuşurlar. Murat, Hacı Bektaşî Veli'ye hayatı hakkında sorular sorar. Hacı Bektaşî Veli anlatır. Makalat adlı eseri hakkında da bilgiler verir. Öğrencilerini anlatır. Dışarı çıkarlar. Sohbet sırasında Hacı Bektaşî Veli'ye, Murat arkadaşıyla yaşadığı kavgayı anlatır. Hacı Bektaşî Veli, Murat'a nasihatler verir, tavsiyelerde bulunur. Murat, sihirli anahtarla evine döner. Ödevini yapar. Okulda da arkadaşıyla barışır.

4.19.1. “Hacı Bektaşî Veli'yle Bir Gün” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletiler

Bu hikâyede Murat'ın, Hacı Bektaşî Veli'nin hayatını merak etmesi üzerine yaptığı yolculuk ve başından geçen olaylar anlatılmıştır.

Hikâyede “Dikkatli olmak” iletisi, Murat'ın verilen ödevi hemen not alması kaydetmesi üzerinden aktarılmıştır:

“Hemen not defterimi çıkarıp unutmamak için Hacı Bektaşî Veli'nin adını deftere yazdım.” (BVBG, 2015, 11)

Hikâyede “Bilgi vermek” iletisi, Hacı Bektaşî Veli hakkında talebesinin sohbet esnasında bilgiler vermesi üzerinden aktarılmıştır:

“Hacı Bektaşî Veli, Horasan erenlerindendir.” (BVBG, 2015, 18)

“Horasan erenleri, Anadolu'yu Müslüman yapmak, Türk yurdu hâline getirmek için Orta Asya'dan buraya kadar gelmiş olanlara denir.” (BVBG, 2015, 18)

“Pirimizin 36 bin öğrencisi vardır. Bunların 360 tanesi hep yanında durur. Biz de onlardan biriyiz işte.” (BVBG, 2015, 23)

“Bilgi vermek” iletisi, Hacı Bektaşî Veli'nin kendi hayatı hakkında anlattıkları üzerinden aktarılmıştır:

“Ben Nişabur'da doğdum. Babam İbrahim Sani, annem ise Hatem Hatun'dur. Dedem de bir bilgin olan Ahmet Amil'dir. Çocukken Lokman Perende'nin yanına verdiler. O benim ilk hocamdır. Onun hocası da Ahmet Yesevi'dir. Hocamdan pek çok şeyle birlikte Arapça ve Farsça öğrendim. Nişabur'dan yola çıkıp hacca gittim.” (BVBG, 2015, 26)

“... Geçimimi sağlamak için köyün sığırlarını otlattım. Sonra buraya Kızılca Halveti kurdum. Kısa zamanda pek çok öğrencim oldu.” (BVBG, 2015, 28)

“... Ayrıca bir eser yazdım. Adı Makalat...” (BVBG, 2015, 29)

Hikâyede “Misafirperverlik” iletisi, Hacı Bektaşî Veli’nin, Murat’ı güzel bir şekilde ağırlaması üzerinden aktarılmıştır:

“Hacı Bektaşî Veli beni görünce gülümsedi.” (BVBG, 2015, 24)

“Gel, yanıma otur o hâlde.” (BVBG, 2015, 25)

Hikâyede “Empati kurmak” iletisi, Hacı Bektaşî Veli’nin, Murat’a verdiği öğütler üzerinden aktarılmıştır:

“İncinsen de incitme.” (BVBG, 2015, 32)

“Her ne ararsan kendinde ara...” (BVBG, 2015, 33)

Hikâyede “Güzel söz söylemek” iletisi Hacı Bektaşî Veli’nin öğütleri üzerinden aktarılmıştır:

“Düşmanın da olsa karşındakinin insan olduğunu unutma...” (BVBG, 2015, 39)

Hikâyede “Birlik ve beraberlik” iletisi, Hacı Bektaşî Veli’nin bir sözü üzerinden aktarılmıştır:

“Bir olalım, iri olalım, diri olalım.” (BVBG, 2015, 44)

Tablo 20:“Hacı Bektaşî Veli’yle Bir Gün” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletilerin Kullanım Sıklığı

Eğitsel İleti Adı	Kullanılan Eğitsel İleti Sayısı
Dikkatli olmak	1
Bilgi vermek	6
Misafirperverlik	2
Empati kurmak	2
Güzel söz söylemek	1

Birlik ve beraberlik	1
Toplam	13

Tablo 20’de görüldüğü üzere bu hikâyede toplam 13 eğitsel ileti bulunmaktadır. Hikâyede en sık kullanılan eğitsel ileti bilgi vermek iletidir. Misafirperverlik ve empati kurmak iletileri ikişer defa kullanılmıştır. Hikâyede birer defa kullanılan eğitsel iletiler ise birlik ve beraberlik, güzel söz söylemek ve dikkatli olmak iletileridir.

4.20. “Halide Edip’le Bir Gün” Adlı Eserin Künye Bilgisi ve Özeti

Kitabın Adı:	Halide Edip’le Bir Gün
Kitabın Yazarı:	Mustafa Orakçı
Kitabın Yayınevi:	Timaş Çocuk
Kitabın Yayın Yeri:	İstanbul
Kitabın Baskısı:	Ekim/2015
Kitabın Sayfa Sayısı:	48
Kitabın Türü:	Hikâye

Odasında oturan Murat’ın yanına güvercin gelir. Güvercin kâğıt ve anahtar taşımaktadır. Murat, bu anahtar sayesinde hayal ettiği geçmişe gider ve birçok ünlü ile tanışır. Murat, okuldan eve morali bozuk gelir. Murat’ın sınavı kötü geçmiştir. Annesinin tavsiyesi üzerine Halide Edip hakkında araştırmalar yapar. Murat çok meraklanır. Sihirli anahtarla yolculuğa çıkar. Kendini alevlerin ortasında bulur. Murat, hemen askerlerle konuşur. Yangını sorar. O sırada Halide Edip’le de tanışırlar. Savaş alanından uzaklaşırlar. Halide Edip ile Murat ata binerler. İzmir’e doğru yola çıkarlar. Yolda Halide Edip kendinden bahseder. Halide Edip, hayatı hakkında bilgiler verir. Eğitiminden, başarılarından ve mücadelelerinden bahseder. Okullar açarak öğretmenlik yaptığını anlatır. Millî mücadele çalışmalarını anlatır. Halide Edip gazete çıkarır. Kızılay’da görev alır. Daha sonra bir savaş bölgesine giderler. Murat, orada yalnız kalır. Sihirli anahtar sayesinde evine döner.

4.20.1. “Halide Edip’le Bir Gün” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletiler

Bu hikâyede Murat’ın, Halide Edip’in hayatını merak etmesi üzerine yaptığı yolculuk ve başından geçen olaylar anlatılmıştır.

Hikâyede “Kararlılık” iletisi, annesinin Murat’a olumsuz bir durumla karşılaştığında pes etmemesi gerektiğini anlatmasıyla ifade edilmiştir:

“Bu düzeltilmeyecek bir durum değil Murat. Hâlâ o konuyu öğrenebilirsin ve bir sonraki sınavına daha iyi çalışırsın. Sana güveniyorum ben.” (HEBG, 2015, 7)

“Hımm... Zararın neresinden dönersen kârdır. Gel bakalım, dedi ve kitaplığındaki ansiklopedinin H cildini alıp yatağının üzerine bıraktı.” (HEBG, 2015, 10)

“Bilgiye ulaşmam bu kadar kolayken neden erteliyordum ki?” (HEBG, 2015, 12)

Hikâyede “Dikkatli olmak” iletisi, askerinin zor bir durumda Murat’ı kurtarması ve onun tehlikeden uzak kalmasını istemesi üzerinden aktarılmıştır:

“Ne yapacağımı bilemez bir hâlde donup kaldım. Neyse ki biri beni çekti de kendime geldim. Bir askerdi bu.” (HEBG, 2015, 14)

“Hayatımı kurtardınız! Çok teşekkür ederim! Çok sağ olun! “Buralar çok tehlikeli. Dikkat etmelisin. Her zaman biri olmaz yanında.” (HEBG, 2015, 16)

“Neyse şimdi benim gitmem lazım. Dikkatli ol. Selametle...” (HEBG, 2015, 17)

“Şu an uygun bir zaman değil ama seni burada yalnız bırakamam. O yüzden benimle geliyorsun.” (HEBG, 2015, 19)

“Sen burada kal ve hiç kalkma. Belki tekrar görüşemeyebiliriz Muratçığım. Savaş hâli...” (HEBG, 2015, 38)

Hikâyede “Bilgi vermek” iletisi, Halide Edip’in kendi hayatı hakkında Murat’la sohbet etmesi üzerinden aktarılmıştır:

“Ben 1884 yılında Beşiktaş’ta doğdum. Babam Edip Bey, annem de Fatma Berifem Hanım’dır. Annemi küçük yaşta veremden kaybettim. Evde özel eğitim aldım. İngilizce öğrendim. Bu sırada çevirdiğim kitap da 1897 yılında yani ben 13 yaşındayken yayımlandı.” (HEBG, 2015, 21)

“... 2. Abdülhamit tarafından Şefkat Nişanı ile ödüllendirildim. Daha sonra Robert Kolejine gittim ve oradan diploma alan ilk Müslüman kadın oldum.” (HEBG, 2015,22)

“İlk evliliğimden iki çocuğum oldu. Onları alıp önce Mısır’a oradan da İngiltere’ye gittim. Bir yıl sonra ülkeme dönünce, yani 1909 yılında, kız öğretmen okulunda öğretmenlik ve müfettişlik yaptım.” (HEBG, 2015, 24)

“1916 yılında Lübnan ve Suriye’ye gittim. İki yıl kaldım orada... İki kız okulu ile bir yetimhane açtım.” (HEBG, 2015, 26)

“1918 yılında ordularımızın Lübnan ve Suriye’den çekilmesiyle ben de oralardan ayrılmak zorunda kaldı.” (HEBG, 2015, 28)

Hikâyede “Fedakârlık” iletisi, Halide Edip’in çocuklarını geride bırakıp ülkenin huzuru için çalışması, askerlerin seneler boyunca cephede kalıp savaşması üzerinden aktarılmıştır:

“Ben cepheden cepheye koştuğum için onları pek göremiyorum. Zaten bu mücadeleyi de onlar için vermiyor muyuz?” (HEBG, 2015, 30)

“Sizler, benim çocuklarım, hepiniz için... Özgür bir ülkede yaşayabilesiniz diye Kurtuluş Savaşı’nın içerisindeyiz. Pes etmiyoruz.” (HEBG, 2015, 30)

“İzmir, Yunanlar tarafından işgal edilince mitinglerde konuşma yapmaya başladım. Boş duramazdım ya!” (HEBG, 2015, 31)

“İstanbul işgal edilince de Millî mücadeleye katıldım. İstanbul’dan Ankara’ya kocam Adnan Bey ile gelmek için neler çektik!” (HEBG, 2015, 35)

“Orada da boş durmadım. Anadolu Ajansı’nı kurduk. Millî mücadelede yapılanları herkese duyurmak benim görevimdi. Telgrafla bütün gazetelere, her yere bilgi vermeye çalıştım. Telgraf olmayan yerlerde ise camilere afişler asıp milleti bilgilendirmeye çalıştım.” (HEBG, 2015, 36)

“Burada asıl bilinmesi gereken kahramanlar onlar. Senelerdir evlerine dönmeden cepheden cepheye koşuyorlar. Kimi çocuğunu kimi ailesini neredeyse yıllardır görmüyor. Onların yaptığı çok daha büyük fedakârlık...” (HEBG, 2015, 41)

“Kimler ne fedakârlıklarda bulunmuş ve hizmetler etmişti. Bunları bilmediğim için utandım.” (HEBG, 2015, 45)

Tablo 21: “Halide Edip’le Bir Gün” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletilerin Kullanım Sıklığı

Eğitsel İleti Adı	Kullanılan Eğitsel İleti Sayısı
Kararlılık	3
Dikkatli olmak	5
Bilgi vermek	5
Fedakârlık	7
Toplam	20

Tablo 21’de görüldüğü üzere bu hikâyede toplam 20 eğitsel ileti bulunmaktadır. Hikâyede en sık kullanılan eğitsel ileti fedakârlık iletidir. Beşer defa kullanılan bilgi vermek ve dikkatli olmak iletileri ikinci sırada en sık kullanılan iletiler olmuştur. Kararlılık ileti ise üç defa kullanılmıştır.

4.21. “Levent Kapadokya’da” Adlı Eserin Künye Bilgileri ve Özeti

Kitabın Adı:	Levent Kapadokya’da
Kitabın Yazarı:	Mustafa Orakçı
Kitabın Yayınevi:	Timaş Çocuk
Kitabın Yayın Yeri:	İstanbul
Kitabın Baskısı:	Mart/2018
Kitabın Sayfa Sayısı:	93
Kitabın Türü:	Hikâye

Levent, hastalanır. Bir hafta okula gidemez, çok sıkılır. Levent, sağlıklı beslenir ve okula geri döner. Okul kulübü, Kapadokya gezisi düzenler. Bu geziye kardeşi ile birlikte katılırlar. Leventlerin komşularının küçük çocukları da onlarla gelir. Yolculuk eğlenceli geçer. Gezi kulübü, Göreme Açık Hava Müzesini gezerler. Çok heyecanlıdırlar. Müze ilgilerini çeker, çok beğenirler. Daha sonra Avanos’a giderler.

Orada çanak çömlek atölyesine katılırlar. Peri bacalarının olduğu alanda balona binerler. Yer Altı Şehri'ne de giderler. Orayı gezerler. Levent ve arkadaşları, yolu karıştırıp çıkmaya çalışırken kaybolurlar. Birkaç saat sonra çıkışı bularak dışarı çıkarlar. Gezi rotasında en son Üç Güzellere uğrarlar ve evlerine dönmek için yola çıkarlar.

4.21.1. “Levent Kapadokya’da” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletiler

“Sevgi” iletisi, Levent’in kolu incindiği için bir hafta okula gidemediği için okulunu sevmesi ve özlemesi, okuldaki hareketliliği istemesi üzerinden aktarılmıştır:

“Tam bir hafta okulumdan ayrı kaldım. Bu arada okula gitmemek çok sıkıcıymış onu anladım.” (LK, 2018, 5)

“İşsiz güçsüz evde oturmak çok kötüydü.” (LK, 2018, 6)

Hikâyede “Sevgi” iletisi, Levent’in kardeşi olan Mert’in çok sevdiği süs balığından vazgeçmesi, abisinin kolunun güçlenmesini istemesi ifadeleri ile kardeş sevgisi üzerinden aktarılmıştır:

“Balık eti kemikleri güçlendiriyormuş ağabey. Sen benim biricik ağabeyimsin, al çok sevdiğimiz balığımızı ye de kolun iyileşsin.” (LK, 2018, 8)

“Vay be, Mert’in beni bu kadar düşündüğünü bilmiyordum.” (LK, 2018, 9)

Hikâyede “Bilgi vermek” iletisi, Levent’in kardeşine Kapadokya’nın nerede olduğunu anlatması üzerinden aktarılmıştır:

“Kapadokya bir ülke değil Mert. Nevşehir’deki bir bölgenin adı...” (LK, 2018, 10)

Hikâyede “Bilgi vermek” iletisi, Salih’in Kapadokya’nın meşhur yerleri hakkında bilgi vermesi üzerinden aktarılmıştır:

“Kapadokya’da peyi bacalayı vaymış. Bu gözlükleyle onlayı göyeceğiz.” (LK, 2018, 16)

Hikâyede “Bilgi vermek” iletisi, rehberin Kapadokya’daki yaşam, inanç ve tarih hakkında bilgileri paylaşması üzerinden aktarılmıştır:

“Çocuklar, burası Göreme Açık Hava Müzesi. Bu gördüğünüz yerler miladî olarak dördüncü yüzyılda, yani günümüzden yaklaşık 1600 yıl önce kurulmuş. Burası o zamanki insanlar için bir yaşam alanı şeklinde hazırlanmış. O zaman henüz İslamiyet

gelmemiş. İnsanlar Hazreti İsa'nın bildirdiği dine, Hristiyanlığa uygun şekilde yaşıyorlarmış.” (LK, 2018, 22)

“Şu gördüğünüz ilk yapı Rahibeler Manastırı... Yani burası kızların eğitim gördüğü yermiş. İçinde yemekhane, mutfak ve ibadet yeri bulunuyormuş.” (LK, 2018, 22)

“Yıkık olduğu için içeriye girilemiyormuş.” (LK, 2018, 24)

“Burası bir şapel. İsmi Aziz Basel Şapeli...” (LK, 2018, 25)

“Daha sonra Elmalı Kilisesi'ne girmek için sıra beklemeye başladık. Küçük bir yer olduğundan herkes aynı anda içeri giremiyordu. Biraz sonra girdiğimizde kilisenin duvarlarına çizilmiş ilginç resimler gördük. Murat Ağabey bu resimlere ikona dendiğini söyledi.” (LK, 2018, 29)

Burası Eski Çavuşın arkadaşlar. Tarihi binlerce yıl öncesine dayanıyor. 1962 yılında boşaltılmış ve insanları aşağıdaki düzlüğe yerleştirilmiş. Oraya da Yeni Çavuşın denmiş.” (LK, 2018, 33)

“Çocuklar Kapadokya tarihî, dinî ve coğrafi açıdan eşsiz bir yerdir. Her yıl birçok turist burayı görmeye gelir.” (LK, 2018, 34)

“Şimdi, Kapadokya'daki şekillerin nasıl oluştuğunu anlatacağım size. Yaklaşık 60 milyon yıl önce yanardağların patlaması ile akan lavlar soğuyarak yumuşak kayalar hâline gelmiş. Zaman içinde de rüzgâr oluşturan kayaları aşındırmış ve bu şekiller ortaya çıkmış.” (LK, 2018, 37)

“Avanos'ta bu işi yapmak çok önemlidir. Eskiden çanak çömlek yapmasını bilmeyene kız bile vermezlermiş. Haydi şimdi devam ediyoruz. Kızılırmak'ın üzerindeki asma köprüden geçip bir atölyeye misafir olacağız. Çanak çömlek nasıl yapılır onu göreceksiniz.” (LK, 2018, 39)

“Çocuklar, Kaymaklı Yer Altı Şehri sekiz kattan oluşuyor ama sadece dört katı gezilebiliyor, diğerleri kapalı... Bu şehir günümüzden 2500 yıl önce yapılmış ve tam 1500 sene burada yaşanmış.” (LK, 2018, 68)

“Arkadaşlar burası Üç Güzeller... Şu üç peri bacasından dolayı böyle demişler. Özellikle güneş batarken Kapadokya'yı buradan seyretmek çok güzeldir.” (LK, 2018, 86)

Hikâyede “Bilgi vermek” iletisi, öğrencilerin merak ettiği sorulara öğretmenin verdiği cevaplar üzerinden aktarılmıştır:

“Şapel, kilisenin küçüğüne denir çocuklar.” (LK, 2018, 25)

“Güvercinlik, güvercinlerin barındıkları yerlere denir.” (LK, 2018, 29)

“Çocuklar, bu gördüğünüz nehrin adı Kızılırmak, ülkemizin en uzun nehridir. Hakkında birçok türkü vardır. Bulunduğumuz kasabanın adı da Avanos. Avanos’ta yaşayanlar binlerce yıldır Kızılırmak’ın yatağından aldıkları çamurla çanak çömlek yapıp satarak geçiniyorlar, dedi.” (LK, 2018, 38)

“Buraya ilk yerleşen insanların bu şekilleri ancak perilerin yapacağını düşünüp ‘Peri Bacası’ dedikleri söyleniyor. Sonra da öyle kalmış.” (LK, 2018, 51)

Hikâyede “Bilgi vermek” iletisi, öğrencilerin sorularını cevaplayıp açıklayan yöre halkının ifadeleri üzerinden aktarılmıştır:

“Önündeki aleti işaret ederek bu bir çömlekçi çarkı, dedi.” (LK, 2018, 42)

“Pantolonu kirlenmesin diye ona bol bir şalvar verdiler.” (LK, 2018, 44)

Hikâyede “Emanet etmek” iletisi, öğretmenin gezi sırasında küçüklere göz kulak olma görevini Levent ve Mert’e vermesi üzerinden aktarılmıştır:

“Çocuklar, Salih ve Barbaros’un yaşı çok küçük, üstelik çok da yaramazlar. Onlara sahip çıkmanızı istiyorum. Özellikle sen Mert, seni sevdikleri için sözünü dinlerler.” (LK, 2018, 18)

“Tabii tabii öğretmenim, siz merak etmeyin. Çocuklarla ben ilgilenirim.” (LK, 2018, 18)

“Aferin Mert, bu kadar kişinin içinde bir tek sen parmak kaldırdın. Ama seni tek başına bindirmek olmaz şimdi. Ağabeyin de seninle binsin.” (LK, 2018, 57)

“Yer altı şehri birçok geçitle ve yollarla dolu, girdiğiniz zaman birbirinizden ayrılmayın. İçerideki kırmızı oklar gidişi, mavi oklar dönüşü gösteriyor.” (LK, 2018, 68)

“Çocuklar, içeride tek sıra hâlinde olacağız. Kimse sırayı bozmayacak tamam mı? Birbirinizden ayrılmak, özellikle de gizli geçit falan aramak yok. Anlaştık mı?” (LK, 2018, 71)

Hikâyede “Korku” iletisi, öğrencilerin ilginç yapılar ve isimler hakkında yaşadıkları korku ve endişe durumu üzerinden aktarılmıştır:

“Çocuklar, sakın olun. Eskiden bu gördüğünüz çukurlar mezar olarak kullanılmış ama şimdi hepsi boş. Ayrıca koskoca çocuklarsınız, mezardan mı korkuyorsunuz?” (LK, 2018, 27)

“Siz de her şeyden korkuyormuşsunuz çocuklar! Yılan yok içeride merak etmeyin. Kilisenin içinde yılan benzeyen bir resim olduğu için insanlar adını Yılanlı Kilise koymuşlar. Aslında o da yılan değil bir ejderha resmi...” (LK, 2018, 31)

“Sonra Murat ağabey bize kilisenin içinde ejderha resmini gösterdi. Gerçek olmasa da korkutucuydu.” (LK, 2018, 32)

“İlk anda çok heveslenmiştik ama balonu görünce hiçbirimiz cesaret edip parmak kaldıramadık.” (LK, 2018, 56)

“ Korkudan zangır zangır titriyordum. Mert’e baktım, gayet sakindi.” (LK, 2018,61)

“Biz soğuk terler dökerken Mert ‘Vaoov’ diyerek fotoğraf çekiyordu. Hatta Kâmil’le korkudan birbirimize sarılmış hâlimizi bile çekti.” (LK, 2018, 64)

“Öyle şaka mı olur? Korkudan öliüyordu. Gelin buraya!” (LK, 2018, 66)

“Burada kalıp tarihî eser olacağım diye çok korktum öğretmenim, iyi ki kurtardınız beni.” (LK, 2018, 85)

Tablo 22:“Levent Kapadokya’da” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletilerin Kullanım Sıklığı

Eğitsel İleti Adı	Kullanılan Eğitsel İleti Sayısı
Sevgi	4
Bilgi vermek	19
Emanet etmek	5
Korku	8
Toplam	36

Tablo 22’de görüldüğü üzere bu hikâyede toplam 36 eğitsel ileti bulunmaktadır. Bu iletiler arasında en sık kullanılan ileti, bilgi vermek iletidir. Hikâyede 8 defa kullanılan korku ileti, sıklık bakımından ikinci sırada yer almaktadır. Emanet etmek ileti beş defa kullanılmıştır. Sevgi ileti ise dört defa kullanılmıştır.

4.22. “Levent Pamukkale’de” Adlı Eserin Künye Bilgileri ve Özeti

Kitabın Adı:	Levent Pamukkale’de
Kitabın Yazarı:	Mustafa Orakçı
Kitabın Yayınevi:	Timaş Çocuk
Kitabın Yayın Yeri:	İstanbul
Kitabın Baskısı:	Mart/2018
Kitabın Sayfa Sayısı:	93
Kitabın Türü:	Hikâye

Levent ve Mert gezi kulübünden çok memnundurlar. Öğretmen derste gidecekleri mekânı anlatan ipuçları verir. Öğretmen sınıfa bir horoz getirir. Öğrenciler ipucundan hareketle tahminde bulunurlar. Levent ve arkadaşları gezi kulübüyle Denizli’ye giderler. Gezi kulübü, Denizli’ye varır. Ötüşüyle meşhur Denizli horozuyla tanışır. Hierapolis Antik Kenti’ne giderler. Daha sonra termal kaplıca’yı gezerler. Tarihi tiyatroya giderler. Orası hakkında bilgiler öğrenirler. En son olarak Pamukkale travertenlerine giderler. Doğa harikası bu mekânı çok beğenirler. Ayakkabılarını çıkarıp travertenlerde su oyunları oynarlar. Eve dönüş için yola çıkarlar.

4.22.1. “Levent Pamukkale’de” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletiler

Hikâyede “Bilgi vermek” ileti, öğretmenin gidilecek yer hakkında açıklama yapması üzerinden aktarılmıştır:

“Gidilecek şehir Denizli arkadaşlar, diye açıkladı. Denizli, horozuyla ünlüdür.” (LP, 2018, 9)

“Evet çocuklar, şu an Denizli’deyiz. Önce kahvaltı yapacağız. Kahvaltıdan sonra Pamukkale travertenlerinin de içinde bulunduğu Hierapolis Antik Kenti’ne gideceğiz. Önce antik kenti ve Hierapolis müzesini sonra da travertenleri gezeceğiz.” (LP, 2018, 33)

“Çocuklar Kaleiçi Çarşısı, Anadolu Selçuklu Devleti’nde Denizli Valisi olan Karasungur bin Abdullah zamanında, yani 1230 yılında yapılmıştır. Gördüğünüz gibi beş kapılı büyükçe bir çarşıdır.” (LP, 2018, 45)

“Çocuklar şu anda tarihî Hierapolis Antik Kenti’ndeyiz. Pamukkale’nin de içinde yer aldığı Hierapolis, 2200 yaşındadır.” (LP, 2018, 49)

“Bu gördüğünüz yapı Roma döneminden kalma eski bir hamam. Bugün bu bina Hierapolis Arkeoloji Müzesi olarak kullanılıyor.” (LP, 2018, 50)

“Gördüğünüz tiyatroya, yaklaşık bin sekiz yüz yıllık çocuklar. O kadar yıldır yıkılmadan günümüze kadar gelebilmiş. Yapımı tam 146 yıl sürmüş. On beş bin kişi sığabiliyormuş buraya.” (LP, 2018, 65)

Hikâyede “Bilgi vermek” iletisi, öğretmen’in gezi esnasında öğrencilerin sorularına cevap vermesi üzerinden aktarılmıştır:

“Çünkü bu su, yer altından çıkıyor. Yerin altına inildikçe sıcaklık artar. Bu nedenle yer altı suları da sıcaktır. Ayrıca bu suların bu kısmı şifalıdır. Yer altından çıkarken karşılaştıkları yararlı maddeler, yani mineraller suya karışır. Böylece bu sular birçok hastalığa şifalı hâle gelir.” (LP, 2018, 59)

“Evet Kâmil su yok; çünkü bu tarihî çeşme bundan yüzyıllarca önce kullanılmış. Şu an kullanılan borularla bir bağlantısı yok.” (LP, 2018, 62)

“İlahi çocuklar. Dünya mirası öyle bir miras değil. Doğru düzgün araştırırsaydınız ne olduğunu anlardınız. Pamukkale travertenleri, Dünya Kültür Mirası listesinde. Yani dünyada yaşatılması gereken en önemli doğal güzelliklerden biri.” (LP, 2018, 82)

“Kaynaklardan çıkan kalsiyumlu su, havadaki oksijenle birleşince jel gibi bir madde ortaya çıkar. Bu, kimyasal olarak kâğıttaki formülle açıklanır. Zaman içinde jel şeklindeki madde sertleşir ve travertenler oluşur.” (LP, 2018, 86)

Hikâyede “Bilgi vermek” iletisi, Levent’in kardeşinin sorularını cevaplaması üzerinden aktarılmıştır:

“Ne ilgisi var Mert! Bu yer suların akmasıyla oluşmuş ondan yamuk yumuk...” (LP, 2018, 14)

“Bak, yer altından çıkan sudaki kirecin birikmesiyle bu şekiller meydana gelmiş.” (LP, 2018, 16)

“Mert onlar Türkçe değil. Çok daha eski bir yazı. Okuyamazsın zaten.” (LP, 2018, 52)

“Bu yazılar çok eski. Şu lahitlerde yatanlar bu yazıyı okuyabilirler ancak düşün...” (LP, 2018, 52)

“Hayır canım, mezar demek. Burada yaşayan ünlü kişiler öldükten sonra lahde konurmuş.” (LP, 2018, 55)

“Bir kitapta okumuştum; termal, pek çok hastalığa iyi gelen şifalı suyun çıktığı yere deniyor.” (LP, 2018, 59)

“Mert sana demiştin; traverten insan eliyle yapılmamış bir yer şekli. Tıpkı kayalar, göller, denizler gibi...” (LP, 2018, 75)

Hikâyede “Bilgi vermek” iletilisi, yöre halkının, öğrencilerin sorularını cevaplaması üzerinden aktarılmıştır:

“Dükkânın sahibi olan amca Denizli horozu uzun uzun ötüşüyle ünlüdür.” (LP, 2018, 40)

Hikâyede “Araştırma yapmak” iletilisi, öğrencilerin gidilecek yer hakkında bilgi toplaması üzerinden aktarılmıştır:

“İnternette Denizli ile ilgili bilgiler araştırmaya başladık.” (LP, 2018, 11)

“Arama motoruna ‘Denizli’de gezilecek yerler’ yazınca çıkan sayfalardan herhangi birini açtım. Pamukkale ile ilgili bir sayfa çıktı.” (LP, 2018, 13)

Hikâyede “Korku” iletilisi, Mert’in horozlardan korkması üzerinden aktarılmıştır:

“Yine Mert’in horoz korkusu depreşmişti anlaşılan. Onu sopaya gerek olmadığına ikna ettim.” (LP, 2018, 19)

“Ağabey, işte ekranda gördüğümüz tehlikeli horoz. Nasıl da bakıyor bana! Otobüsün üstüne atlayıp bizi yiyebilir.” (LP, 2018, 35)

“Canım kardeşim, bu horoz korkusu içine fena işlemiş. Bu hep bizimkini kovalayan mahalledeki huysuz horozun suçu.” (LP, 2018, 37)

“Horozun beklemediğimiz bir anda zıplayıvermesi hepimizin ödünü koparmıştı. Dört bir yana kaçışmıştık.” (LP, 2018, 42)

“Anlaşılan horoz Halil’i fena korkutmuştu. Bir daha korkmuş biriyle uğraşmamaya karar verdim.” (LP, 2018, 48)

Hikâyede “Emanet etmek” iletisi, öğretmenin öğrencilerden yolculuk ve gezi sırasında yanındaki kişiyle birlikte olmalarını istemesi üzerinden aktarılmıştır:

“Çocuklar, herkes yanındaki öğrenciden sorumlu, dedi.” (LP, 2018, 26)

Hikâyede “Dikkatli olmak” iletisi, öğretmenin öğrencilerden tarihî eserlere zarar vermemek için dikkatli olmalarını istemesi üzerinden aktarılmıştır:

“Çocuklar travertenlere zarar vermemek için ayakkabılarımızı çıkarıyoruz.” (LP, 2018, 72)

Tablo 23:“Levent Pamukkale’de” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletilerin Kullanım Sıklığı

Eğitsel İleti Adı	Kullanılan Eğitsel İleti Sayısı
Bilgi vermek	18
Araştırma yapmak	2
Korku	5
Emanet etmek	1
Dikkatli olmak	1
Toplam	27

Tablo 23’te görüldüğü üzere bu hikâyede toplam 27 eğitsel ileti bulunmaktadır. Bu iletiler arasında en sık kullanılan ileti 18 defa ile bilgi vermek iletisi olmuştur. Hikâyede korku iletisi, kullanım sıklığı bakımından ikinci sırada yer almaktadır. Hikâyede araştırma yapmak iletisi iki defa kullanırken emanet etmek ve dikkatli olmak iletileri bir defa kullanılmıştır.

4.23. “Levent Rize’de” Adlı Eserin Künye Bilgileri ve Özeti

Kitabın Adı: Levent Rize’de

Kitabın Yazarı: Mustafa Orakçı

Kitabın Yayınevi: Timaş Çocuk

Kitabın Yayın Yeri: İstanbul

Kitabın Baskısı: Mart/2018

Kitabın Sayfa Sayısı: 93

Kitabın Türü: Hikâye

Yaz günlerinde okulda sıkılan Levent ve arkadaşları gezi kulübünün bir sonraki gezisi için sabırsızdır. Gezi kulübüyle Rize'ye giderler. Rize'nin serin bir yer olduğu hakkında bilgiler öğrenirler. Yolculukları keyifli geçer. Rize'nin yemekleri, şivesi, havası ve doğal mekânları hakkında bilgiler toplarlar. Levent ve arkadaşları ilk olarak Rize Kalesi'ne giderler. Çay bahçesine de giderler. Gezi kulübü çay tarımı hakkında bilgiler öğrenirler. Daha sonra Levent ve arkadaşları takaya binerler. Mert, taka gezisinde çok korkar. Daha sonra tarihî köprüden geçerek Ayder Yaylası'na çıkarlar. Gezi kulübü yayladaki eğlencelere katılır. Yaylada horon çekerler. Yürüyüş yaparlar ve çadır kurarlar. Muhlama ve balık gibi meşhur Rize yemekleri yerler. Rafting yaparlar. Çok eğlenirler. Sıcak günlerde Rize'de rafting ile serinlerler. En son Zil kaleyi de gezdikten sonra eve dönmek için yola çıkarlar.

4.23.1. “Levent Rize’de” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletiler

Hikâyede “Tedbirli olmak” iletisi, öğretmenin öğrencilerden gezi hazırlığı yapmalarını istemesi üzerinden aktarılmıştır:

“Diğer gezilerden farklı olarak orada bir gece kalacağız. Hazırlıklarınızı ona göre yapın. Ayrıca yanınıza yağmurluk ve kazak almayı unutmayın.” (LR, 2018, 6)

“Rize’de yaylara çıkacağız Hayriciğim. Yaylalar özellikle akşamları çok serin olur. Kalın kıyafetler giymezseniz hasta olabilirsiniz.” (LR, 2018, 7)

Hikâyede “Tedbirli olmak” iletisi, öğretmenin çay toplama esnasında tehlikeli olduğu için öğrencilere makas vermemesi üzerinden aktarılmıştır:

“Öğretmenimiz tehlikeli olduğu için küçüklerin makas tutmasına izin vermedi. Mert bu duruma bozuldu ama makas gerçekten tehlikeli görüldüğü için ısrar edemedi.” (LR, 2018, 31)

“Ne yapıyorsunuz burada çocuklar. Sizin için çok tehlikeli burası, uzaklaşın, dedi.” (LR, 2018, 71)

“Maalesef olmaz çocuklar, dedi. Rafting tehlikeli bir spor... Bunu yapmak için biraz daha büyümeniz lazım.” (LR, 2018, 86)

Hikâyede “Yardımlaşmak” iletişi, Levent ve arkadaşlarının yöre halkından yardıma ihtiyacı olabileceğini düşündükleri kişiye yardım etmek istemeleri üzerinden aktarılmıştır:

“Acaba uzay mekiği mi bozuldu adamcağızın, hadi gidip yardım edelim.” (LR, 2018, 70)

“Astronot amca, biz size yardım edebiliriz isterseniz, hem ben büyüyünce astronot olmak istiyorum. Uzay mekiğiniz nerede, bozulduysa hemen bakalım.” (LR, 2018, 71)

“Ağabey, bana yardım et, diye bağırdı.” (LR, 2018, 80)

Hikâyede “Araştırma yapmak” iletişi, öğretmenin öğrencilerden araştırma yapmalarını istemesi üzerinden aktarılmıştır:

“Ayrıca söylediklerimi not edin ve araştırın: Çinçiva, Timisvat, Ayder Yaylası...” (LR, 2018, 8)

“Bir an önce Rize hakkında bilgi toplamak istiyordum. Tabletimi aramaya başladım. O sırada Mert geldi. Elinde tabletim vardı.” (LR, 2018, 14)

“Sonra da tableti aldım ve öğretmenin söylediklerini araştırmaya giriştim.” (LR, 2018, 15)

Hikâyede “Bilgi vermek” iletişi, Levent’in Mert’e gidilecek yer hakkında bilgi vermesi üzerinden aktarılmıştır:

“Genelde her yörenin kendine ait bir şivesi vardır. Mert ama senin gittiğin yere göre konuşmanı değiştirmene gerek yok. Hem Rizelilerin tam olarak öyle konuştuklarını sanmıyorum.” (LR, 2018, 17)

“Arıcılar, arılar sokmasın diye astronot kıyafetine benzer bir kıyafet giyiyorlarmış.” (LR, 2018, 72)

Hikâyede “Bilgi vermek” iletişi, öğretmenin öğrencilere Rize hakkındaki açıklamaları üzerinden aktarılmıştır:

“Çocuklar Rize’ye geldik. İlk olarak Rize Kalesi’ne gideceğiz. Rize kalesi, 1200’lü yıllarda Cenevizliler tarafından yapılmış. İç kale ve dış kale olmak üzere iki bölümden oluşuyor.” (LR, 2018, 21)

“Hocam şu gördüğünüz bizim çaylık... Haziran ortası bizim için ikinci çay toplama zamanıdır, dedi.” (LR, 2018, 29)

“Çocuklar bu gördüğünüz tekneye taka deniyor. Bununla gezeceğiz, dedi öğretmen.” (LR, 2018, 35)

“Ne alakası var Kâmil? Karadeniz’deki bu tip balıkçı teknelerine taka denir. Taka bunların genel adı.” (LR, 2018, 35)

“Çinçiva Köprüsü demek istedun galiba. Oraya sonra gideceğiz: şimdi Timisvat’a gelduk. Hayde çabuk olun. Herkes indi.” (LR, 2018, 41)

“Çocuklar arkamda gördüğünüz Fırtına deresi... Üzerindeki taş kemer köprüünün ismi de Timisvat. Timisvat köprüsü en az yüz yıllıktır. Hadi, köprüye çıkalım.” (LR, 2018, 42)

“Arkadaşlar burası Kaçkarlar Millî Parkı’nın sınırları içinde yer alıyor. Kırtan fazla yayla ve pek çok köy bu parkın içinde. Burası bitki ve hayvan çeşitliliğı bakımından çok zengindir. Burada pek çok endemik tür vardır.” (LR, 2018, 47)

“Endemik tür; sadece o bölgede yetişen ve ender bulunan canlı demek...” (LR, 2018, 48)

“Çocuklar, burası Rize’nin en ünlü yaylarından biri olan Ayder Yaylası... Bakın şu da Gelin Tülü Şelalesi...” (LR, 2018, 49)

“Gelin duvağına benzediğı için mi öğretmenim, dedim. Aferin Levent, diye öğretmen beni onayladı. Evet; ince, uzun olduğı ve beyaz görüldüğü için gelin duvağı anlamında Gelin Tülü demişler bu şelaleye.” (LR, 2018, 50)

“Çocuklar burası, yayla şenliklerinin düzenlendiğı yer. Her yıl haziran ayının ikinci haftası burada şenlik düzenlenir. Bizim de gezimizin bu zamana denk gelmesi çok iyi oldu.” (LR, 2018, 51)

“O Karadeniz’de yaygın olarak kullanılan bir çilgi... Adi Tulum.” (LR, 2018,53)

“Neyden yapılıyor o çalgı? Çeçi derisinden...” (LR, 2018, 54)

“Ne astronotu çocuklar. Arıcıyım ben arıcı...” (LR, 2018, 71)

“Çocuklar, kısaltması WWF olan uluslararası bir kuruluş var. Türkçe karşılığı Dünya Doğayı Koruma Vakfı... Fırtına Vadisi Ormanları, Doğı Karadeniz’e ait bütün bitki

örtüsünü yani habitatları içinde bulundurduğu için bu kuruluş tarafından Avrupa'daki acil korunması gereken yüz ormandan biri ilan edildi.” (LR, 2018, 66)

“Çocuklar, şimdi de Aşağı ve Yukarı Kavran Yaylarına gideceğiz. Ama yaylalara çıkan yol engebeli hem de dar.” (LR, 2018, 74)

“Kavran Yaylası'na çıktığımızda minibüsten indik. Öğretmenimiz yaylanın yüksekliğinin 2240 metre olduğunu söyledi. Oradan karlı Kaçkar Dağları görünüyordu.” (LR, 2018, 77)

“Yöresel lezzetlerimizden Muhlama var. Özel bir peynir ve mısır unuyla yapılıyor. Onu yemek ister misiniz, diye sordu.” (LR, 2018, 80)

“Çocuklar, Zil Kale'nin 1400-1500 yılları arasında yapıldığı tahmin ediliyor. Yani beş, altı yüz yıllık bir tarihi var. Kale; dış kale, orta kale ve iç kale olmak üzere üç bölümden oluşuyor.” (LR, 2018, 88)

“Halilciğim, kalenin ilk adı kale-i Zir yani Aşağı Kale'ymiş. Ama insanlar zamanla Zil Kale demeye başlamışlar.” (LR, 2018, 90)

Hikâyede “Önem vermek” iletisi, Levent'in çay bitkisinin toplanmasından sofraya ulaşmasına kadar geçen zamanı öğrenmesi, çayda büyük bir emek olduğunu anlaması üzerinden aktarılmıştır:

“Çay işi çok zormuş oğlum. Ben ise bundan sonra çay içerken hep Zehra teyzeyi hatırlayacağım. Bir de çayın ne kadar zor toplandığını...” (LR, 2018, 33)

Hikâyede “Korku” iletisi, öğrencilerin yabani hayat hakkında bilgiler öğrenmesi üzerinden aktarılmıştır:

“Öğretmenin söylediklerinden sonra hepimiz çok korktuk. Birbirimize kenetlendik, otobüse kadar kol kola yürüdük. Bir daha öğretmenimizden habersiz bir yere gitmek mi!” (LR, 2018, 73)

Tablo 24:“Levent Rize’de” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletilerin Kullanım Sıklığı

Eğitsel İleti Adı	Kullanılan Eğitsel İleti Sayısı
Tedbirli olmak	5
Yardımlaşmak	3

Araştırma yapmak	3
Bilgi vermek	22
Önem vermek	1
Korku	1
Toplam	35

Tablo 24’te görüldüğü üzere bu hikâyede toplam ileti sayısı 35’tir. Eğitsel ileti kullanım sıklığı bakımından birinci sırada bilgi vermek ileti yer almaktadır. Tedbirli olmak ileti, 5 defa kullanılmıştır. Yardımlaşmak ve araştırma yapmak iletileri ise üç defa kullanılmıştır. Birer defa kullanılan eğitsel iletiler ise önem vermek ve korku iletileridir.

4.24. “Levent Çanakkale’de” Adlı Eserin Künye Bilgileri ve Özeti

Kitabın Adı:	Levent Çanakkale’de
Kitabın Yazarı:	Mustafa Orakçı
Kitabın Yayınevi:	Timaş Çocuk
Kitabın Yayın Yeri:	İstanbul
Kitabın Baskısı:	Mart/2018
Kitabın Sayfa Sayısı:	93
Kitabın Türü:	Hikâye

Okulda kulüp seçimi olur. Levent seçimini saklasa da kardeşiyle aynı kulübe giderler. Toplantı saati olur. Kulüp toplantısında ilk gezi durağı Çanakkale olarak belirlenir. İlk kez geziye çıkacakları için heyecanlıdırlar. Gezi için hazırlık yaparlar. Gezi günü gelir ve yola çıkarlar. İlk durak Gelibolu’dur. Daha sonra Truva Antik Şehri’ni gezerler. Levent, gezi sırasında Levent, kardeşine ve küçük çocuklara göz kulak olur. Otobüse tur rehberi gelir. Çanakkale’nin tarihi hakkında bilgiler anlatır. Kanlı Sırt Anıtı’nı, 57. Alay Şehitliği’ni, Conkbayırı’nı ve Şehitler Abidesi’ni ziyaret ederler. Nusret Mayın Gemisi’nin zaferini öğrenirler. Bu gezide çok duygulanırlar. Şehitlerin kahramanlık

hikâyelerini öğrenirler. Savaş tarihini öğrenirler. Çok fazla fotoğraf çekerler. Gezi turu biter ve eve dönüş için otobüse bineler.

4.24.1. “Levent Çanakkale’de” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletiler

Hikâyede “Kararlı olmak” iletisi, Mert’in gezi kulübü için ve gezi faaliyeti yapmak için kararlı olması üzerinden aktarılmıştır:

“Dünyayı gezeceğim ağabey! Bundan daha iyi kulüp mü olur? (LÇ, 2018, 16)

Hikâyede “Emanet etmek” iletisi, gezi sırasında büyüklerin küçüklere göz kulak olmasını tembihlemesi üzerinden aktarılmıştır:

“Sen hiç merak etme Levent... Küçüklerin her birinden bir büyük öğrenci sorumlu olursa bir şey olmaz, dedi. Her birinci sınıf öğrencisiyle üst sınıflardan birini eşleştirdi. Bana da tahmin edin kim düştü?” (LÇ, 2018, 22)

“Öğretmenimiz Mert’e bir şey demedi ama onun güvenlik önlemlerini iki katına çıkardı. Artık Kâmil de benimle birlikte Mert’e göz kulak olacaktı. Halil’i de başkasına emanet etti.” (LÇ, 2018, 62)

Hikâyede “Tedbirli olmak” iletisi, Mert’in gezi hazırlığı üzerinden aktarılmıştır:

“Yok ağabey sadece gerekli olan şeyleri aldım. Üç çift ayakkabı, beş gömlek, üç beş pantolon, iki pijama, iç çamaşırları, battaniye , yastık... Bir de Necmi...” (LÇ, 2018, 29)

Hikâyede “Tedbirli olmak” iletisi, gezi esnasında öğrencilerin kaybolmamaları için grubu temsil eden bir şapka takmaları üzerinden aktarılmıştır:

“Ben şu tarafa bakayım. Sen de arkadaşlarla şu tarafa bak... Bulamazsanız otobüsün yanına gelin çok uzaklaşmayın. Bir de sizi aramayalım.” (LÇ, 2018, 54)

Hikâyede “Yolcu etmek” iletisi, Levent ve Mert’i gezi için yolcu eden annesi ve babası üzerinden aktarılmıştır:

“Hayırlı yolculuklar, alın bakalım bu sizin dedi ve bize bir paket uzattı.” (LÇ, 2018, 30)

“Tamam deyip annemle vedalaştıktan sonra babam önde biz arkada mutlu mutlu okula doğru yürümeye başladık.” (LÇ, 2018, 31)

Hikâyede “Bilgi vermek” iletisi, öğretmenin öğrencilere gezi esnasında gezip görülecek yerleri açıklaması üzerinden aktarılmıştır:

“Çocuklar, uyanın bakalım! Çanakkale’nin ilçesi Gelibolu’ya geldik. Çok yorucu bir gün olacak. Önce Gelibolu Yarımadası’nı gezeceğiz. Burada, I.Dünya Savaşı’nda Çanakkale Boğazı’ndan geçerek topraklarımızı işgal etmek isteyen düşman askerlerine karşı ülkemizi canı pahasına koruyan ve “Çanakkale Geçilmez” sözünü tarihe yazan kahraman askerlerimizi tanıyacağız.” (LÇ, 2018, 34)

“Burası Akbaş Şehitliği çocuklar... Burada size gerçek bir süper kahramandan söz edeceğim.” (LÇ, 2018, 39)

“Çanakkale Savaşı’nda birçok kahraman varmış çocuklar. Bunlardan biri de Müstecip Onbaşı’yımış. Müstecip Onbaşı şu gördüğünüz sahilde nöbet tuttuğu sırada bir denizaltı, dürbünü çıkarmış.” (LÇ, 2018, 40)

“Burada Mehmetçiğe Saygı Anıtı varmış. Bu anıt, savaş sırasında yaralı bir İngiliz askerine yardım eden Mehmetçik için yapılmış. İngiliz askeri iki siper arasında kalmış. Bacağından vurulduğu için kımıldayamıyormuş. Yardım istiyormuş ancak kimse ona yardım etmeye cesaret edemiyormuş. Bu sırada Türk askerlerinden biri, beyaz bir bayrakla siperden çıkmış...” (LÇ, 2018, 44)

“Şu gördüğümüz yer Kanlısırt çocuklar. Burada dört gün içinde yirmi bin askerimiz şehit olmuş.” (LÇ, 2018, 47)

“Aylin abla bizi etrafına topladı ve 57.Alay’dan bahsetti. Bu alay, son askeri şehit düşene kadar burada düşmanla savaştı. Hatta savaş sonrasında tören düzenlendiğinde kahramanlık madalyasını alacak kimse olmadığı için madalyaları 57.Alay’ın sancağına takmışlar.” (LÇ, 2018, 51)

Hikâyede “Minnet duymak” iletisi, öğrencilerin gezi sırasında gezip gördüklerinden etkilenmeleri ve minnet duygusunu tekrar yaşamaları üzerinden aktarılmıştır:

“Duyduklarımızdan gördüklerimizden sonra suspus olmuş, canları pahasına vatanımızı koruyan dedelerimizi düşünüyorduk. Onlara ne çok şey borçluyuz.” (LÇ, 2018, 47)

“Rehberimiz Aylin abla mermisi biten Mehmet Çavuş’un tepeyi taşla toprakla nasıl savunduğunu anlattı. O da yüzlerce süper kahramandan sadece birisiymiş.” (LÇ, 2018, 63)

“Burası Ertuğrul Koyu demesiyle kendimize geldik ve otobüsten indik. Karşımızda Yahya Çavuş’un heykeli vardı.” (LÇ, 2018, 74)

“Ezineli Yahya Çavuş, burayı korumak için 67 arkadaşıyla beraber, 3000 kişiye karşı iki gün boyunca savaştı. 62 kişi burada şehit olmuş. Ezineli Yahya Çavuş ve dört arkadaşı da götürüldükleri hastanede...” (LÇ, 2018, 74)

“Mecidiye Tabyası’ndaki Seyit Onbaşı heykeline uğradık. Öğretmenimiz Koca Seyit’in 275 kg’lık mermiyi kaldırıp topa yerleştirdikten sonra Ocean adlı savaş gemisini nasıl batırdığını anlatmaya başladı.” (LÇ, 2018, 76)

“Çocuklar bu gördüğünüz Nusret Mayın Gemisi’nin bir maketi, aslı şu an Tarsus’ta. Bu gemi 7 Mart’ı 8 Mart’a bağlayan gece, Karanlık Liman’a döktüğü mayınlarla pek çok düşman gemisini boğazın sularına gömmüştür.” (LÇ, 2018, 79)

“Çocuklar, bu gördüğünüz Truva Atı. Yüzyıllar önce yapılan Truva Savaşı’nda kullanılmış. Ama tabii ki bu yalnızca bir maketi...” (LÇ, 2018, 88)

Hikâyede “Örnek olmak” iletisi, küçük öğrencilerin Seyit Onbaşı Anıtı’ndan etkilenecek bir taş parçasının kaldırmaya çalışmaları üzerinden aktarılmıştır:

“Koca Seyit 275 kiloluk mermiyi kaldırmış ağabey. Biz de bu taşı kaldırabiliriz o zaman. Öğretmenimiz Koca Seyit’in torunu olduğumuzu söyledi. Kaldırırız işte. Tut Halil.” (LÇ, 2018, 77)

“Biraz zor da olsa iki minik Koca Seyit’i taşı kaldırmaktan vazgeçirip otobüse bindirdim.” (LÇ, 2018, 77)

Tablo 25:“Levent Çanakkale’de” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletilerin Kullanım Sıklığı

Eğitsel İleti Adı	Kullanılan Eğitsel İleti Sayısı
Kararlı olmak	1
Emanet etmek	2
Tedbirli olmak	2
Yolcu etmek	2
Bilgi vermek	6

Minnet duymak	7
Örnek olmak	2
Toplam	28

Tablo 25’te görüldüğü üzere bu hikâyede bulunan toplam eğitsel ileti sayısı 28’dir. Kullanım sıklığına bakıldığında birinci sırada minnet duymak iletisi yer alırken ikinci sırayı bilgi vermek iletisi takip etmektedir. Örnek olmak, yolcu etmek, tedbirli olmak ve emanet etmek iletileri ikişer defa kullanılmıştır. Kararlı olmak iletisi ise bir defa kullanılmıştır.

4.25. “Levent Mardin’de” Adlı Eserin Künye Bilgileri ve Özeti

Kitabın Adı:	Levent Mardin’de
Kitabın Yazarı:	Mustafa Orakçı
Kitabın Yayınevi:	Timaş Çocuk
Kitabın Yayın Yeri:	İstanbul
Kitabın Baskısı:	Mart/2018
Kitabın Sayfa Sayısı:	93
Kitabın Türü:	Hikâye

Leventlerin yeni komşuları taşınır. Bu ailenin Ferhat adında Levent’le yaşıt bir çocukları vardır. Levent ve Ferhat, konuşup arkadaş olurlar. Ferhat, babasının Mardin’de çalıştığını söyler. Ferhat, Levent’e Mardin hakkında bilgiler verir. Kulüp toplantısı olur. Kulüp gezilecek şehir için kararsızlık yaşanır. Levent, Mardin hakkındaki fikirlerini söyler. Öğretmen çok beğenir. Kulüp, Mardin’e gitmeye karar verir. Ferhat ilk olarak ekonomik sıkıntılar sebebiyle katılamaz. Öğretmen destek olur ve geziye Ferhat da katılır. Gezi kulübü üyeleri uçakla yolculuk yaparlar. Çok heyecanlanırlar. Mardin’e varırlar. Tur rehberi; tarihî evler, telkâri, eşekler ve yemekler hakkında bilgiler verir. Gezi kulübü üyeleri şehri gezmeye başlarlar. Ulu Cami, Zinciriye Medresesi, Midyat, Kasımiye gibi tarihî mekânları gezerler. Ferhat, babasıyla görüşür. Havalimanına giderek eve dönüş için yola çıkarlar.

4.25.1. “Levent Mardin’de” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletiler

Hikâyede “Komşuluk” iletisi, Levent’in komşularının taşınmasının ardından hissettiği duygu üzerinden aktarılmıştır:

“Emekli olunca başka bir şehre taşındılar. Bu taşınma beni çok üzdü. Onlara çok alışmışım. Artık güler yüzlü komşularımızı göremeyecektim.” (LM, 2018, 5)

“Yeni komşularımızla hemen tanıştık. Mardin’den gelmişlerdi.” (LM, 2018, 7)

Hikâyede “Komşuluk” iletisi, Mardin’de gezi yaptıkları sırada bir eve misafir olmaları ve o evin sahiplerinin öğretmenlerinin eski komşuları olması üzerinden ifade edilmiştir:

“Öğretmenimizle amca kucaklaştılar. Meğer öğretmenimiz eskiden burada görev yapmış. Bu amcayla o zaman komşularmış. Demek ki öğretmenimiz de bu taş evlerde oturmuş. Vay be...” (LM, 2018, 39)

Hikâyede “Bilgi vermek” iletisi, telkâri sanatını merak eden Levent’in sorularını cevaplayan Ferhat’ın ifadeleri üzerinden aktarılmıştır:

“Ferhat, telkârinin gümüş veya altın tellerle yapılan bir el sanatı olduğunu söyledi. Mardin’de telkâri sanatıyla uğraşanlar çok fazlaymış.” (LM, 2018, 9)

“Benim sorularımdan sonra Ferhat biraz da şehirden bahsetti. Mardin müze gibi bir şehirmiş ve birçok medeniyete ev sahipliği yapmış.” (LM, 2018, 9)

Hikâyede “Bilgi vermek” iletisi, öğretmenin öğrencilere gezi esnasındaki açıklamaları üzerinden aktarılmıştır:

“Burada; Subari, Hurri, Sümer, Akad, Mitani, Hitit, Asur, İskit, Bâbil, Pers...” (LM, 2018, 35)

“Mardin, yaklaşık 6500 yıllık bir kent. Pek çok uygarlığa ev sahipliği yapmış. Tarihi eserleri ve evleriyle âdeta bir müze gibi...” (LM, 2018, 36)

“Kırklar Kilisesi buranın en eski yapılarından birisi çocuklar yaklaşık 1500 yıllık... Henüz İslamiyet gelmemişken Hz. İsa’ya inanan Hristiyanlar öldürülmüş ve onlara Kırk Şehitler denmiş...” (LM, 2018, 37)

“Bu evler Mardin’e özgüdür çocuklar... Onlara Abbara deniyor. Taştan yapıldığı için çok sıcak havada bile içleri serindir.” (LM, 2018, 38)

“Çocuklar, Ulu Cami’nin diğer adı Cami-i Kebir’dir. Mardin’in en eski camisidir. 1176 yılında Artuklu hükümdarı Kudbedddin İlgazi zamanında yapılmıştır.” (LM, 2018, 47)

“Bu cami, Mardin’in sembollerinden biridir; minaresiyle şehre ayrı bir güzellik katar. Ulu Cami’nin etrafında çarşılar var.” (LM, 2018, 47)

“Bunların her biri ustaların ellerinden çıkmış sanat eserleri, dedi öğretmenimiz. Bakırcı ustaları, burada geleneksel sanatlarımızdan bakır işlemeciliğini yaşatmaya çalışıyorlar.” (LM, 2018, 49)

“1385 yılında Sultan İsa tarafından yaptırılmış bu medrese. Bu yüzden buranın diğer adı da Sultan İsa Medresesi’dir. Medreseler eskiden tıpkı okul gibi eğitim veren yerlermiş çocuklar.” (LM, 2018, 56)

“Zinciriye Medresesi rasathane olarak da kullanılmış çocuklar.” (LM, 2018, 58)

“Rasat izlemek demek. Rasathane de gökyüzünün izlendiği yer... Yani gözlem evi.” (LM, 2018, 58)

“Çocuklar ziyarete kapalı olduğu için Mardin Kalesi’ne gidemeyeceğiz. Kale şimdilerde radar üssü olarak kullanılıyor. Ama hakkında bilginiz olsun; Mardin Kalesi’nin tarihi çok eskilere dayanıyor. Kale pek çok defa kısaltılmış. Pek çok kez de onarılmış. Çok yüksek olduğu için kalenin bir adı da Kartal Yuvası.” (LM, 2018, 63)

“Çocuklar bu gördüğünüz büyük yapı Deyrülzafaran Manastırı. Bu manastır büyük olduğu kadar çok da eski. Binlerce yıllık... Milattan önce yapılmış olan şu kısmın tavanında hiç harç kullanılmamış; taşlar âdeta birbirine kenetlenmiş ve günümüze kadar gelmiş.” (LM, 2018, 67)

“Burası Antik Dara Kenti çocuklar... Milattan önce 530 yılında, yani günümüzden yaklaşık 2500 yıl önce kurulmuş. Dara kentinin adı İran Hükümdarı Dara Yuvaniş’ten geliyor. Kurulduğu zaman Mezopotamya’nın en büyük şehriymiş.” (LM, 2018, 69)

“Mezopotamya bugünkü İran, Irak, Suriye’nin doğusu ve Güneydoğu Anadolu arasındaki bölgenin eski adıdır. Yani iki büyük nehir olan Fırat ve Dicle’nin arasında kalan yerlere deniyor. Mezopotamya, tarihin en eski yerleşim yerlerinden biri...” (LM, 2018, 70)

“Çocuklar bu antik şehrin çevresi dört kilometre uzunluğunda surlarla çevrili. Ayrıca burada bir de baraj bulunuyormuş. Burası Mezopotamya’nın ilk sulama barajıymış. Suyu yön vermek için açılan kanallar hâlâ görülebiliyor.” (LM, 2018, 71)

“Su sarnıçları yerin altında olur Kâmil. Bu da yerin 40 metre altında...” (LM, 2018, 74)

“Burası Dara Kenti’nin su sarnıcı çocuklar. Eskiden içme suları burada depolanırmış. Sonraki zamanlarda sarnıç, zindan olarak kullanılmış.” (LM, 2018, 78)

“Çocuklar, Midyat ilçesindeyiz. Midyat, milattan önce 1300’lü yıllarda kurulmuş. Eskiden adı Matiate’miş... Sonradan Midyat olmuş.” (LM, 2018, 83)

“Kasımiye Medresesi, Akkoyunlu Hükümdarı Cihangir oğlu Kasım tarafından yaptırılmıştır. Adı da bu yüzden Kasımiye’dir.” (LM, 2018, 88)

“Gelelim havuza. Bu havuz insan hayatını anlatır. Bir nevi hayat havuzudur.” (LM, 2018, 88)

“Ölümsüzlük suyu diye bir şey yoktur çocuklar. Hayat havuzu dememin nedeni bu havuza akan suyun insan hayatını anlatması... Şu duvardan çıkan su doğumu, döküldüğü yer bebekliği; geniş olan şu kanal gençliği, daha sonra gelen dar su kanalı yaşlılığı, suyun döküldüğü yer de hayatın sonunu anlatıyor.” (LM, 2018, 90)

Hikâyede “Bilgi vermek” iletisi, yöre halkının şehir hakkındaki açıklamaları üzerinden aktarılmıştır:

“Siz buralı değilsiniz galiba. Sokaklar çok dar olduğu için çöp kamyonunun giremediği yerlerdeki çöpleri bu eşekler topluyor.” (LM, 2018, 45)

“Tabii hocam, yaptığımız işin adı Telkâri. Bu, Mardin’de özellikle de Midyat’ta çok yaygın bir el sanatıdır. Telkâri adından da anlaşılacağı gibi tel ile yapılıyor. Altın ve gümüş telleri işleyerek çeşitli süs eşyaları ve motifler oluşturuyorsunuz...” (LM, 2018, 51)

Hikâyede “Merak etmek” iletisi, öğrencilerin gezi planı hakkındaki merak duyguları üzerinden aktarılmıştır:

“Artık bu sorulara son vermek istediğim ve biraz da merak ettiğim için bizim öğretmene sormak istedim.” (LM, 2018, 16)

“Kafamı kurcalayan bir şey vardı. İnternette, şehrimizle Mardin arasının 1500 km olduğu yazıyordu. Öğretmenimiz Mardin’e bir günde gidip geleceğimizi söylemişti. Bunun nasıl olacağını bir türlü anlamıyordum.” (LM, 2018, 25)

Hikâyede “Sır tutmak” iletisi, Öğretmenin Levent’e sır tutmanın inceliklerini ifade etmesi üzerinden aktarılmıştır:

“Ben de sır tutmasını bilirim Leventçiğim. O yüzden sana söyleyemem. Ne demişler: Söyleme sırrını dostuna, o da söyler dostuna...” (LM, 2018, 17)

“Öğretmenim şakayla karışık bir ders vermişti bana: Sır söylenmez.” (LM, 2018, 18)

Hikâyede “Yardımlaşmak” iletisi, Ferhat’ın maddi imkânsızlık sebebiyle geziye katılamaması durumunun öğretmen- okul- öğrenci yardımlarıyla çözülmesi üzerinden aktarılmıştır:

“Ben de onu diyecektim öğretmenim. Annesinden izin alamayacağını söyledi. Belki taşınırken çok harcama yapmaları gerekirmiş. Para vermeden gelemiz mi?” (LM, 2018, 23)

“Hımm... Eğer problem buysa bir kişiyi okul karşılayabilir herhâlde. Onu misafir öğrenci sayarız. Ben annesiyle konuşurum, dedi.” (LM, 2018, 23)

Hikâyede “Korku” iletisi, Kâmil’in yolcuğun uçak ile olacağını öğrenince uçakla seyahat korkusu üzerinden aktarılmıştır:

“Bırakın beni! Uçağa binmek istemiyorum. Daha gencim ben!.. Lütfen bırakın beni! Acıyın bana! Uçmasını bile bilmiyorum, diyor ve kollarını uçuyormuş gibi sallıyordu.” (LM, 2018, 32)

Hikâyede “Korku” iletisi, Kâmil’in kartallardan korkması üzerinden aktarılmıştır:

“Düşündüm de öğretmenim çıkmaya gerek yok. Bakarken benim boynum tutuldu. Gördük işte. Hem kartalları da rahatsız etmeyelim. Korkmasın hayvanlar.” (LM, 2018, 65)

Hikâyede “Dikkatli olmak” iletisi, öğretmenin öğrencileri kaybolmamaları konusunda uyarması üzerinden aktarılmıştır:

“Çocuklar isterseniz etrafta gezebilirsiniz. Ama burada sokaklar labirent gibidir. Geçtiğiniz yerlere dikkat edin.” (LM, 2018, 41)

Hikâyede “Dikkatli olmak” iletisi, Mert’in evden uzaklaşmamak için ağabeyini ikaz etmesi üzerinden aktarılmıştır:

“Ağabey evden uzaklaşıyoruz. Ya dönüş yolunu bulamaz, kaybolursak, diye sordu.” (LM, 2018, 42)

Hikâyede “Teşekkür etmek” iletisi, Ferhat’la kucaklaşmasına olanak sağlayan Ferhat’ın babasının öğretmene teşekkür etmesi üzerinden aktarılmıştır:

“Hocam, oğlumu getirmenize ne kadar sevindim anlatamam. Uzun zamandır görüşememiştik. Çok teşekkür ederim size.” (LM, 2018, 51)

“Bu kelebeği oğlumu getirdiğiniz için size yaptım. Benden küçük bir armağan.” (LM, 2018, 54)

“Peki o zaman. Hediyenizi okul adına alıyorum. Çok teşekkür ederiz.” (LM, 2018, 55)

“Çok teşekkür ederim Levent. Sen olmasaydın babamı kim bilir ne zaman görürdüm.” (LM, 2018, 91)

“Asıl ben sana teşekkür ederim Ferhat. Sen bu güzel şehri bana anlatmasaydın belki buraya gelemeyecektik.” (LM, 2018, 91)

Hikâyede “İzin almak” iletisi, Mert’in başkasının şapkasını izin almadan kullanması üzerinden aktarılmıştır:

“İyi yapmışsın Mert ama keşke almadan önce benden izin isteseydin, dedim sadece...” (LM, 2018, 74)

“Ağabey bundan sonra seni hiç üzmeyeceğim. Hiçbir şeyini izinsiz almayacağım. Ödevlerimi zamanında yapacağım. Ayrıca mahalledeki bütün kedilere de yemek vereceğim!” (LM, 2018, 78)

Tablo 26:“Levent Mardin’de ” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletilerin Kullanım Sıklığı

Eğitsel İleti Adı	Kullanılan Eğitsel İleti Sayısı
Komşuluk	3
Bilgi vermek	25
Merak etmek	2

Sır tutmak	2
Yardımlaşmak	2
Korku	2
Dikkatli olmak	2
Teşekkür etmek	4
İzin almak	2
Toplam	44

Tablo 26’da görüldüğü üzere bu hikâyede yer alan ileti sayısı 44’tür. Hikâyede iletilerin kullanım sıklığına bakıldığında en sık kullanılan ileti bilgi vermektir. Teşekkür etmek iletileri dört defa kullanılırken komşuluk iletileri üç defa kullanılmıştır. Merak etmek, sır tutmak, yardımlaşmak, korku, dikkatli olmak ve izin almak eğitsel iletileri bu hikâyede ikişer defa yer almaktadır.

4.26. “Levent Edirne’de” Adlı Eserin Künye Bilgisi ve Özeti

Kitabın Adı:	Levent Edirne’de
Kitabın Yazarı:	Mustafa Orakçı
Kitabın Yayınevi:	Timaş Çocuk
Kitabın Yayın Yeri:	İstanbul
Kitabın Baskısı:	Mart/2018
Kitabın Sayfa Sayısı:	92
Kitabın Türü:	Hikâye

Gezi kulübü birçok yere gitmeye karar verir. Okul yaz tatiline girer. Öğretmenleri ile gezi kulübü etkinliklerini yaz tatilinde de devam ettirirler. Edirne’ye giderler. Levent ve Mert çantalarını hazırlar. Gezi kulübü üyeleri ilk olarak Selimiye Camisi’ne giderler. Caminin muhteşem görüntüsünü çok beğenirler. Tarihî bilgiler öğrenirler. Selimiye Camisi’ndeki Ters Lale’nin hikâyesini öğrenirler. Edirne çarşısını yani Arasta çarşısını gezerler. Meşhur renkli sabunları görüp çok lezzetli gördükleri için

yanlışlıkla yerler. Daha sonra gezi kulübü üyeleri Eski Cami ve Üç Şerefeli Cami'yi gezerler. Sadaka taşının anlamını öğrenirler. Çarşıdan meşhur Edirne helvası alırlar. Daha sonra Meriç Köprüsü'nde yürürler. Karaağaç'ta mola verirler. Fotoğraf çekerler. İkinci gün, Kırkpınar güreşlerinin yapıldığı alana gider, pehlivanları görürler. Pehlivanlardan güreş hakkında bilgi alırlar. Gezi kulübünde Levet ve arkadaşları özel kıyafetler giyerek güreş denemesi yapar. Çok eğlenirler. Son olarak Balkan Şehitliği'ni ziyaret ederek evlerine dönüş için harekete geçerler.

4.26.1. “Levent Edirne’de” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletiler

Hikâyede “Çalışkan olmak” iletisi, öğretmenlik mesleğinin sadece okulda devam etmediğini ifade eden durum üzerinden aktarılmıştır:

“Bizim öğretmeni anlamıyorum açıkçası. Yaz tatili oldu. Karneleri aldık ama o hâlâ çalışmaya devam ediyor. Öğretmen olmak böyle bir şey galiba.” (LE, 2018, 8)

“Öğretmenim yaz tatilinde neden okul gezisi yapıyoruz?” (LE, 2018, 12)

Hikâyede “Bilgi vermek” iletisi, Mert'in gezi hakkındaki sorularını cevaplayan Levent'in açıklamaları üzerinden aktarılmıştır:

“Madem yanlış anladın açıklayayım. Serhat, sınır demek Mert! Sınırdaki yer alan şehirlere serhat şehri denir. Edirne, Yunanistan ve Bulgaristan'a sınırdır.” (LE, 2018, 16)

Hikâyede “Bilgi vermek” iletisi, öğretmenin gezi esnasındaki açıklamaları üzerinden aktarılmıştır:

“Edirne'ye geldik çocuklar. Bakın karşıda Selimiye Camii görülüyor. Edirne ile özdeşleşen Selimiye Camii, Edirne'nin her yerinden görülebilir...” (LE, 2018, 18)

“Sultan Selim'in hayali Kıbrıs'ın fethiyle kendi dönemini hatırlatacak bir cami yapılmasıymış. 1574 yılında Mimar Sinan'a Selimiye Camii'ni yaptırmıştır.” (LE, 2018, 19)

“Gördüğünüz lale özellikle ters yapılmış. Yanlışlıkla falan değil. Mimar Sinan ters yapılmasını istemiş.” (LE, 2018, 22)

“... Herkes bahçesini sattığı hâlde bu adam bahçesini satmıyormuş. Uzun uğraşlar sonunda adamı ikna edebilmişler. Ama adam bir şart koşmuş. Caminin bir yerine kendisini hatırlatacak bir lale resmi koyulmasını istiyormuş.” (LE, 2018, 23)

“Çocuklar, bu minarelerin ilginç bir özelliği var. Mimar Sinan her şerefeye çıkan farklı yollar yapmış. Farklı şerefelere çıkan insanlar birbirlerini görmeden çıkıp inebiliyorlar.” (LE, 2018, 26)

“Çocuklar buranın adı Arasta Çarşısı... Selimiye Camii'ne gelir getirmesi için Mimar Davut Ağa tarafından yaptırılmış. Burada esnaf her sabah doğru iş yapmak için ant içer ve dua edermiş” (LE, 2018, 30)

“Bu caminin mimarı ise Konyalı Hacı Alaaddin'dir. Eski Cami, büyük hat yazılarıyla dikkat çeker. Ayrıca mihrabında Kabe'deki Hacerü'l Esved taşından bir parça da vardır.” (LE, 2018, 36)

“Hz. İbrahim, Kabe'nin inşasını bitirdikten sonra oğlu İsmail'den bir taş isteyip tavafin nereden başlayacağını işaretlemiş. Bu taş onun bir parçası...” (LE, 2018, 37)

“Öğretmenimin dediğine göre Üç Şerefeli Cami, Eski Cami'den Kırk yıl kadar sonra 1447 yılında yapılmış. Ayrıca Mimar Sinan'ın Selimiye'de yaptığı her şerefeye ayrı yoldan çıkılan minare bu camide de varmış.” (LE, 2018, 43)

“Bir sonraki durağımız Ali Paşa Çarşısı oldu. 1569 yılında yapılmış. Bu çarşıdan Edirne'ye özgü Deva-i Misk helvası aldık.” (LE, 2018, 44)

“Edirne'nin köftesi ve ciğeri meşhurmüş.” (LE, 2018, 46)

“Çocuklar, şu anda üzerinde bulunduğumuz köprü Meriç Köprüsü diğer adıyla da Mecidiye... Bu köprü 1842 ile 1847 yılları arasında yapılmış. 263 metre uzunluğundadır.” (LE, 2018, 48)

“Bu köprüünün adı Tunca Köprüsü, diğer adı da Ekmekçizade Ahmet Paşa köpürüsü... Bu köprü de Tunca nehri üstünde bulunuyor.” (LE, 2018, 49)

“Çocuklar, burası söğütlük, Edirne'nin en meşhur piknik alanıdır. Birbirimizden ayrılmadan gidelim ve kendimize yemek için bir yer bulalım, dedi.” (LE, 2018, 50)

“Çocuklar, Karaağaç, Kurtuluş Savaşı'ndan sonra yapılan Lozan Anlaşması'nda bize savaş tazminatı olarak verilmiş. Şimdi gelin Karaağaç'ı gezelim.” (LE, 2018, 61)

“Burası Karaağaç Tren İstasyonu... Osmanlı Devleti zamanında II. Abdülhamid tarafından Mimar Kemalettin Bey'e yaptırılmış ama uzun süre kullanılmamıştır.” (LE, 2018, 63)

“Çocuklar burası II. Beyazıt Külliyesi.” (LE, 2018, 65)

“Çocuklar, külliye birçok yapının oluşturduğu binalar bütünü demek. Burası da pek çok bölümden oluşmuş: Mutfak, hastane, cami gibi...” (LE, 2018, 66)

“Eskiden akli dengesi yerinde olmayan insanlar Avrupa’da yakılırken bizim atalarımız onları burada tedavi etmişler. 1488’ de kurulan bu yapı 400 yıl hastane olarak kullanılmış.” (LE, 2018, 68)

“Kırk cengâver burada güreşe tutuşmuş. Bir süre sonra güreş bitmiş ama Ali ve Selim adında iki kişi birbirini yenememiş.” (LE, 2018, 70)

“Yıllar sonra akıncılar arkadaşlarının mezarlarını ziyarete geldiklerinde mezarların yanından pınar aktığını görmüşler. Buraya da Kırkpınar demişler... Bu güreşler yaklaşık altı yüz yıldır devam ediyor.” (LE, 2018, 72)

“Adalet Kasrı... Kanuni Sultan Süleyman tarafından eski sarayın içine yaptırılmış. Ancak eski saray yok olduğu için şimdi kasr kalmış yalnızca.” (LE, 2018, 81)

“Çocuklar buranın adı Balkan Şehitliği...” (LE, 2018, 85)

“Balkan Savaşlarında şehit olan üç yüz bin kişi için yapılmış. Bu savaşlarda büyük kayıplar vermişiz.” (LE, 2018, 86)

“Çocuklar burasının adı Sarayıçi... Burada unutmamanız gereken başka olaylar da yaşanmış. 1913 yılında Sarayıçi’nde yirmi bin insan aç bırakılarak ölüme terk edilmiş.” (LE, 2018, 86)

“Şükrü Paşa, Balkan Savaşlarında Edirne’yi savunan kahramanlardan biri.” (LE, 2018, 88)

“Edirne kuşatıldığı zaman, yardım gelinceye kadar 40 gün düşmana karşı koyması istenmiş. Ama o ve Edirne halkı tam 155 gün yani beş buçuk ay direnmiş...” (LE, 2018, 90)

Hikâyede “Beğenmek” iletisi, öğrencilerin tarihî yapılar karşısındaki beğenileri üzerinden aktarılmaktadır:

“İçeriye alışıncı gördüğüm manzara karşısında bir kez daha büyülendik. İçi de dışı kadar muhteşem görünüyordu.” (LE, 2018, 20)

“Ağabey adını söyleyemiyorum ama tadı çok güzel.” (LE, 2018, 44)

“Çok sevimli bir yerdi burası...” (LE, 2018, 62)

“Yaşasın, diye bağırdık.” (LE, 2018, 73)

“...Edirne’yi gördükten sonra iyi ki gelmişiz dedim. Ayrıca ata sporumuz olan yağlı güreşleri de çok sevdim.” (LE, 2018, 92)

Hikâyede “Dikkatli olmak” iletisi öğrencilerin tarihî yapıları dikkatle incelemesi, ayrıntıları fark etmesi üzerinden aktarılmıştır.

“Öğretmenim burada bir çiçek var. Ama yanlışlıkla ters yapılmış. Galiba yanlış yapmışlar. Sizin de gözünüzden bir şey kaçmıyor.” (LE, 2018, 22)

“İnsan şunların üstüne meyve değil sabundur. Lütfen yemeyiniz, diye yazar. Aç birisi meyve sanabilir bunları...” (LE, 2018, 34)

“Ne işiniz var orada! Bu yaptığınız ne kadar tehlikeli! Benden izin almadan nasıl gidersin oraya? Hem hangi ara gidip güreşlere yazıldın sen?” (LE, 2018, 76)

Hikâyede “Yardımlaşmak” iletisi, kültürün yardımlaşma örneklerinden birini görüp öğrenmeleri üzerinden aktarılmıştır:

“Çocuklar, sadaka taşı bizim medeniyetimizin en güzel yardımlaşma örneklerinden biri. Eskiden, maddi durumu iyi olan insanlar bu taşın üzerine altın bırakırlarmış. Durumu iyi olmayanlar da eğer gerçekten ihtiyacı varsa buraya gelip ihtiyacı kadarını alıp giderlermiş. Ne altın veren ne de ihtiyacı olan birbirini görürmüş.” (LE, 2018, 42)

Hikâyede “Çevreyi temiz tutmak” iletisi, gezi grubunun piknik yaptıktan sonra çöpleri toplaması üzerinden aktarılmıştır:

“Karnımızı doyurduktan sonra bulunduğumuz yerdeki çöpleri toplayıp çöp konteynerine attık ve tekrar otobüse bindik.” (LE, 2018, 60)

Hikâyede “Minnet duymak” iletisi, öğrencilerin gezdikleri yerlerde yapılan savaşları öğrendikten sonra vatani korumak için canları pahasına savaşan insanların hayatlarını öğrenmesi üzerinden aktarılmıştır:

“Üç yüz bin şehit sözünü duyan herkes birden sustu ve etrafını daha ciddi bir şekilde süzmeye başladı.” (LE, 2018, 86)

“...Tarihimizi iyi bilmemiz lazım.” (LE, 2018, 87)

“... Gezi boyunca açlıktan hayatını kaybeden insanlar aklımdan çıkmadı.” (LE, 2018, 87)

Tablo 27:“Levent Edirne’de” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletilerin Kullanım Sıklığı

Eğitsel İleti Adı	Kullanılan Eğitsel İleti Sayısı
Çalışkan olmak	2
Bilgi vermek	28
Beğenmek	5
Dikkatli olmak	3
Yardımlaşmak	1
Çevreyi temiz tutmak	1
Minnet duymak	3
Toplam	43

Tablo 27’de görüldüğü üzere bu hikâyede kullanılan toplam ileti sayısı 43’tür. Kullanımı en sık eğitsel ileti, bilgi vermek iletidir. Beğenmek eğitsel ileti beş defa, dikkatli olmak ileti ve minnet duymak ileti üç defa ve çalışkan olmak ileti iki defa kullanılmıştır. Hikâyede birer defa yer alan eğitsel iletiler ise çevreyi temiz tutmak ve yardımlaşmak iletileridir.

4.27. “Levent Konya’da” Adlı Eserin Künye Bilgileri ve Özeti

Kitabın Adı:	Levent Konya’da
Kitabın Yazarı:	Mustafa Orakçı
Kitabın Yayınevi:	Timaş Çocuk
Kitabın Yayın Yeri:	İstanbul
Kitabın Baskısı:	Mart/2018
Kitabın Sayfa Sayısı:	92
Kitabın Türü:	Hikâye

Gezi kulübü toplantısı olur. Kulüpteki öğrenciler gezilecek mekânı belirlerler. Öğrenciler, Konya'ya gideceklerini öğrenirler. Eve gelip hemen araştırmalara başlarlar. Yola çıkmak için hazırlanırlar. Yol arkadaşı kardeşi Mert de geziye katılır. Konya'ya varırlar. Nasreddin Hoca'nın mezarını ziyaret ederler. Yoldayken Levent ve arkadaşları birbirlerine Nasreddin Hoca'nın fıkralarını anlatarak eğlenirler. Mevlâna Müzesi'ne gelirler. Ziyaret sırasında birçok bilgi öğrenirler. Fotoğraf çekerler. Yeşil Kubbe'yi, Red Kapısı'nı, Tebrizli Şems'i, Mesnevi'yi ve semazenleri öğrenirler. Semahanede gezi kulübü üyeleri de sema yapar. Daha sonra Alaaddin Camisi'ni gezerek tarihî yapı hakkında bilgi alırlar. Selçuklu Devleti'nin mirası olan Karatay Medresesi'ne giderler. Çok acıkan gezi kulübü üyeleri Meram'da meşhur etli ekmek yerler. Son olarak UNESCO tarafından koruma altına alınan Çatalhöyük'e giderler. Gezi turu sonunda gezi kulübü üyeleri eve dönüş için yola çıkarlar.

4.27.1. “Levent Konya’da” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletiler

Hikâyede “Bilgi vermek” iletisi, öğrencilerin ve öğretmenin gezilecek yer hakkında açıklama yapmaları üzerinden aktarılmıştır:

“Öğretmenim Konya’nın etli ekmeği ve tiriti meşhurdur.” (LKN, 2018, 9)

Hikâyede “Bilgi vermek” iletisi, Levent ile Mert’in araştırma sonucunda öğrendikleri bilgileri açıklayan ifadelerle aktarılmıştır:

“Konya’nın adının bir efsaneden geldiği söylenir. Çok çok eski zamanlarda bu şehirde bir ejderha yaşarmış... Bir gün bir adam çıkmış ve ejderhayı öldürmüştü. Adam bir anda kahraman olmuş. Adamın heykelini dikmişler. Bu anıta ikona demişler. Bu isim zamanla Konya hâline gelmiş.” (LKN, 2018, 14)

“Konya’ya geliyorum ağabey! Bensiz gidebileceğini mi sandın? Hem ejderha diye bir şey olmadığını niye söylemiyorsun. Bu bir efsaneymiş.” (LKN, 2018, 17)

Hikâyede “Bilgi vermek” iletisi, öğretmenin gezi esnasında tarihî şahsiyetler, yapılar ve yerler hakkındaki açıklamaları üzerinden aktarılmıştır:

“Nasreddin Hoca’nın mezarı işte burada. Hoca, 1208 yılında Eskişehir’in Sivrihisar ilçesinin Hortu Köyü’nde doğmuş. Daha sonra da Konya’nın Akşehir ilçesine yani buraya yerleşmiş. 1284 yılında Akşehir’de vefat edince buraya gömülmüş...” (LKN, 2018, 20)

“Çocuklar bu türbe 1905 yılında Akşehir Kaymakamı Şükrü Bey tarafından yaptırılmış.” (LKN, 2018, 22)

“Nasreddin Hoca bizi güldürmeyi gülerken de düşündürmeyi başarıyor.” (LKN, 2018, 26)

“Konya, UNESCO tarafından Dünya Geçici Listesi’nde yer alıyor.” (LKN, 2018, 27)

“Çocuklar UNESCO, uluslararası bir kuruluş. Dünyanın tarihî ve doğal güzelliklerini belirleyip gelecek kuşaklara aktarmak için koruma altına alıyor.” (LKN, 2018, 27)

“Konya, Anadolu Selçuklu Devleti’ne 1097’den 1277’ye kadar başkentlik yapmış bir şehir.” (LKN, 2018, 28)

“Konya, 9000 yıllık bir şehir. O kadar zamandır burada hayat var.” (LKN, 2018, 31)

“Çocuklar, geçen hafta derste demiştin ya... Konya demek Mevlâna demek diye...” (LKN, 2018, 32)

“Mevlâna Celaleddin-i Rumi, 1207 yılında Afganistan’ın Belh kentinde doğmuş. Annesi Mümine Hatun, babası ise Bahaeddin Veled’miş...” (LKN, 2018, 33)

“Selçuklu Sultanı, Mevlâna’nın babasını Konya’ya davet etmiş. Sultan’ın daveti üzerine Konya’ya gelen Bahaeddin Veled, burada İplikçi Medresesi’nde dersler vermeye başlamış...” (LKN, 2018, 34)

“Arkadaşlar, şimdi girdiğimiz kapının adı Dervişan Kapısı.” (LKN, 2018, 34)

“Kubbenin adı “Kubbe-i Hadra” çocuklar, yani yeşil kubbe. Mevlâna Hazretleri o türbenin altında yatıyor. Biraz sonra onun ve yakınlarının kabirlerini ziyaret edeceğiz.” (LKN, 2018, 36)

“Hamuşan “susmuşlar” demekmiş.” (LKN, 2018, 36)

“Mevleviler yani Mevlâna’nın yolundan gidenler mezarlığa Hamuşan diyorlarmış. Mezarlığa açılan kapıya da Hamuşan Kapısı deniyormuş...” (LKN, 2018, 37)

“Red Kapısı’nın kurallarına uymayan dervişlerin ayaklarının ucu dışarıya doğru çevrilirmiş. Bunun ne anlama geldiğini bilen dervişler, sessizce red kapısından çıkıp orayı terk ederlermiş.” (LKN, 2018, 38)

“Çocuklar, bu gördüğünüz tek kabir aslında iki tane... Mevlâna ile oğlu Sultan Veled’in kabri yan yana ve üstü tek bir örtü ile örtülmüş...” (LKN, 2018, 40)

“Mevlâna ile Tebrizli Şems o kadar iyi dost olmuşlar ki...Sürekli birlikte vakit geçiriyorlarmış. İlmî sohbetler yapıyorlarmış.” (LKN, 2018, 45)

“Mevlâna’nın en bilinen kitabının adı Mesnevi, diğer bir kitabı da Divan-ı Kebir’dir. Bütün dünya bugün Mevlâna’yı tanıyor. Onun eserlerini okuyor. UNESCO da 2007 yılını tüm dünyada Mevlâna Yılı olarak kutladı.” (LKN, 2018, 47)

“Çocuklar, Mevlâna Hazretleri 17 Aralık 1273 tarihinde hayatını kaybetti. Her yıl Mevlâna’nın ölüm gününde Şeb-i Arus törenleri yapılıyor. Şeb-i Arus, düğün günü demek...” (LKN, 2018, 49)

“Burayı, Selçuklu veziri Sahip Ata yaptırmış. Mimarı Kölük Bin Abdullah’mış. Bu cami Anadolu Selçuklu Devleti’nin bilinen en eski camisidir...” (LKN, 2018, 54)

“Çocuklar İplikçi Medresesi ve Camii 1200’lü yılların sonunda II.Kılıçarslan tarafından yaptırılmıştır.” (LKN, 2018, 58)

“Çocuklar, Alaaddin Camii, Konya’nın en büyük ve en eski camiidir.” (LKN, 2018, 59)

“Anadolu’nun kapıları Türkler’e açılmıştı. Hangi savaşlaydı? Malazgirt Savaşı!” (LKN, 2018, 63)

“Malazgirt Savaşı’yla Anadolu’yu yurt edinmişiz. Anadolu Selçuklu Devleti kurulmuş...” (LKN, 2018, 64)

“Çocuklar 41 tane mermer sütun var.” (LKN, 2018, 66)

“Çocuklar bu minberi yapmak için 3000’den fazla ahşap parça kullanılmış. Hiç çivi yok. Bütün parçalar birbirine geçirilerek yapılmış.” (LKN, 2018, 70)

“...Ahlatlı Mengum Berti tarafından yapılmış. 1155 yılında bitirilen bu minberi usta, 40 yılda yapmış.” (LKN, 2018, 72)

“Alaaddin Tepesi’nde çay bahçeleri çokmuş.” (LKN, 2018, 74)

“Çocuklar bu medrese Celaleddin Karatay tarafından yaptırılmış. Eskiden üniversitelere medrese deniyormuş. 19955 yılından itibaren de burası Çini Eserleri Müzesi olarak kullanılıyor...” (LKN, 2018, 75)

“Çini Eserleri Müzesi’nde Konya civarında bulunan çini eserler sergileniyormuş...” (LKN, 2018, 78)

“Çocuklar bu gördüğünüz kubbe eskiden açılıp kapanabiliyormuş. Havanın açık olduğu zamanlarda da çatı açılıyormuş... Gökyüzündeki yıldızlar bu havuza yansiyormuş. Böylece bu havuzdan yıldızların hareketleri incelenabiliyormuş. Yani teleskobun daha icat edilmediği bir çağda Selçuklu bilginleri kendilerine bir çeşit teleskop yapmışlar.” (LKN, 2018, 81)

“Çatalhöyük’ün bundan 9000 yıl önce kurulduğu tahmin ediliyor. Burası 1958 yılında keşfedilmiş. O zamandır da kazılar devam ediyor.” (LKN, 2018, 88)

Hikâyede “Büyüklerle saygılı davranmak” iletisi, yöre halkının babasından sonra Mevlâna’ya hürmet göstermesi ve onu kabul etmesi üzerinden aktarılmıştır:

“...Mevlâna Hazretleri babasının yerine geçip derslere devam etmiş. Konya halkı onu da bağrına basmış.” (LKN, 2018, 43)

Hikâyede “Büyüklerle saygılı davranmak” iletisi, kabir ziyareti esnasında sessiz konuşmanın ve temiz bir şekilde ziyaret etmenin önemi üzerinden ifade edilmiştir:

“... Sonra daha da sessiz konuşmaya başladı. Böyle yerlerde yüksek sesle konuşmak iyi değilmiş.” (LKN, 2018, 42)

Hikâyede “Araştırma yapmak” iletisi, öğretmenin bir yere gitmeden önce orası hakkında bilgi toplamak için öğrencilerin araştırma yapmalarını istemesi üzerinden aktarılmıştır:

“Hafta sonuna kadar Konya ile ilgili bilgi edinin. Araştırma yapın. Ayrıca Mevlana’yı da araştırmanızı istiyorum. Çünkü Konya demek Mevlâna demek, dedi.” (LKN, 2018, 10)

“Akşam yemeğinden sonra Mert’le birlikte kitaplıkta duran ansiklopedilerin önünde aldık soluğu... Boyumuz yetmediği için Mert’i omzuma aldım. En üst raftan alıp K cildini alıp bana verdi. Karıştırmaya başladık.” (LKN, 2018, 13)

“...Çatalhöyük’te yaşayan eski insanlar öldükleri zaman evlerinin içine gömülüyorlarmış.” (LKN, 2018, 91)

“Bu arada Konya şehri gibi burası da UNESCO tarafından Dünya Kültür Mirası Listesi’ne alınmış bilginiz olsun.” (LKN, 2018, 92)

Hikâyede “Doğru olmak” iletisi, Mevlâna’nın öğüdü üzerinden aktarılmıştır:

“Ya olduğun gibi görün ya görüldüğün gibi ol” (LKN, 2018, 53)

Hikâyede “Beğenmek” iletisi, öğrencilerin tarihî yapılar karşısındaki ifadeleri üzerinden aktarılmaktadır:

“İyi ki Konya’ya gelmişiz.” (LKN, 2018, 54)

“...Her şey gerçekten muhteşemdi.” (LKN, 2018, 57)

“Hepimiz hayran hayran minberi seyrettik.” (LKN, 2018, 72)

“Etl ekmekleri afiyetle yedik. Boyları uzun lezzetleri de kocamandı.” (LKN, 2018, 85)

Hikâyede “Dikkatli olmak” iletisi, tarihî eserleri incelerken zarar verilmemesi konusundaki ifadeler üzerinden aktarılmıştır:

“Halil çok nazik olmalısın. Hiçbir tarihî esere zarar vermemeliyiz. O yüzden bir şey hissedersen fırçayla çalışmaya devam etmelisin. Unutma çok değerli bir şeye zarar verebilirsin. Dikkatli ol.” (LKN, 2018, 89)

Tablo 28:“Levent Konya’da ” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletilerin Kullanım Sıklığı

Eğitsel İleti Adı	Kullanılan Eğitsel İleti Sayısı
Bilgi vermek	33
Büyüklerle saygılı davranmak	2
Araştırma yapmak	4
Doğru olmak	1
Beğenmek	4
Dikkatli olmak	1
Toplam	45

Tablo 28’de görüldüğü üzere bu hikâyede toplam 45 eğitsel ileti yer almaktadır.

Kullanım sıklığı en fazla olan eğitsel ileti, bilgi vermektir. Beğenmek ve araştırma yapmak iletileri dörder defa kullanılmıştır. Bu hikâyede büyüklerle saygılı davranmak iletisi iki defa, doğru olmak ve dikkatli olmak eğitsel iletileri birer defa yer almaktadır.

4.28. “Levent Şanlıurfa’da” Adlı Eserin Künye Bilgileri ve Özeti

Kitabın Adı:	Levent Şanlıurfa’da
Kitabın Yazarı:	Mustafa Orakçı
Kitabın Yayınevi:	Timaş Çocuk
Kitabın Yayın Yeri:	İstanbul
Kitabın Baskısı:	Mart/2018
Kitabın Sayfa Sayısı:	88
Kitabın Türü:	Hikâye

Gezi toplantısı yapılır. Gezilecek şehir olarak Şanlıurfa seçilir. Öğretmen, öğrencilere gezi planını açıklar. Hazırlanıp gezi gününü beklerler. Gezi için uçakla seyahat ederler. Urfa’yı gezmeye Balıklıgöl’den başlarlar. Gezi turunda Hz. İbrahim’in kıssasından başlayarak Balıklıgöl hakkında konuşmaya başlarlar. Levent ve arkadaşları Urfa Kalesi’ne çıkarken çok zorlanırlar. Çıktıktan sonra manzarayı çok beğenirler. Eski krallıklar hakkında bilgiler öğrenirler. Daha sonra Bakırcılar Çarşısı’na giderler. Çarşıda gezip hediyelik eşyalar alırlar. İstot yerler. Daha sonra meşhur lezzetlerin tadına bakarlar. Levent ve arkadaşları, Ulu Cami’yi ziyaret ederler. Eyüp Aleyhisselam’ın türbesini ziyaret ederler. Sabır hakkında konuşurlar. Levent, kardeşi Mert için sabırlı olmaya karar verir. Gezinin son gününde Harran evlerine gidip oranın yaşam tarzını öğrenirler. Fotoğraf çekerler. Eve dönüş için uçağa binerek Urfa’dan ayrılırlar.

4.28.1. “Levent Şanlıurfa’da” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletiler

Hikâyede “Beğenmek” iletisi, öğrencilerin gezi hakkındaki ifadeleri üzerinden aktarılmıştır:

“Kâmil’in sevincini görmeliydiniz. Havalara uçtu. Önce niye bu kadar...” (LŞ, 2018, 11)

“Urfa Kalesi’nden Urfa’yı seyrettik bir müddet. Çıkarken çok yorulmuştuk ama buna değmişti. Öğretmenimizin bir bildiği varmış.” (LŞ, 2018, 44)

“...Kendimi bir an masalda hissettim.” (LŞ, 2018, 62)

Hikâyede “Bilgi vermek” iletisi, öğretmenin gezi yapılan yerlerle ilgili açıklamaları üzerinden aktarılmıştır:

“Peygamberin ve evliyaların hayatından kesitlere kıssa denir çocuklar. Size Balıklıgöl’de Hz. İbrahim’in ateşe atılmasını anlatacağım.” (LŞ, 2018, 13)

“Eski zamanlarda Nemrut adında zalim bir kral yaşarmış. Bir gece rüya görmüş. Rüyasında bir ışık çıkmış ve o ışık o kadar parlamış ki güneş, ay ve yıldızlar görünmez olmuş. Nemrut gördüğü rüyayı yorumlatmış... O yıl doğan bütün erkek çocuklarının öldürülmesi emrini vermiş. O sırada Hz. İbrahim de doğmak üzereymiş... İnanışa göre annesi bu mağaraya gelmiş çocuklar.” (LŞ, 2018, 26)

“İşte, İbrahim Aleyhisselam da burada doğmuş. Bir süre mağarada yaşamış. Kendisine peygamberlik gelince insanları uyarmaya, onlara doğruları anlatmaya başlamış...” (LŞ, 2018, 27)

“Çocuklar, Hz. İbrahim’i yakalayan Nemrut, ondan putlara inanmasını istemiş. Hz. İbrahim bunu kabul etmeyince Nemrut da onu cezalandırmaya karar vermiş.” (LŞ, 2018, 31)

“... Allah’ın ateşe “Soğu!” emriyle mucizevî bir şekilde ateş suya dönüşmüş. Hz. İbrahim de kurtulmuş. Bu anlattıklarım Kur’an-ı Kerim’de geçiyor.” (LŞ, 2018, 32)

“Peygamberlerin, Allah’ın izniyle gösterdikleri olağanüstü olaylara mucize denir çocuklar. İşte burası da bu nedenle kıymetli sayılır. İnsanlar Balıklıgöl’e ve içindeki balıklara hiç dokunmazlar. Buradaki balıkları kimse yemez.” (LŞ, 2018, 32)

“Çocuklar, şu caminin adı da Halil’ür Rahman, dedi ve sonra devam etti: Cami, Muzaferüddin Musa tarafından 1211-1212 yılları arasında yaptırılmış. 1810 yılında da onarılmış.” (LŞ, 2018, 35)

“Yüksekte olursa kalenin ele geçirilmesi zor olur. O yüzden kaleler yüksek yerlere yapılmış.” (LŞ, 2018, 40)

“Arkadaşlar, Urfa Kalesi milattan önce 9500 yılında, yani günümüzden yaklaşık 11500 yıl önce yapılmış. Kalenin kurulduğu yerde bir yerleşim yeri varmış. Ayrıca kalede bulunan Balıklıgöl heykeli de 11500 yaşındaymış...” (LŞ, 2018, 42-43)

“Çocuklar, burada ilk uğrayacağımız yer Bakırcılar Çarşısı. Burası 1887 yılında Hartavizade Hüseyin Paşa tarafından yaptırılmış. Şimdi gelin hep birlikte bu çarşığı dolaşalım...” (LŞ, 2018, 45)

“Arkadaşlar Gümrük Han, Kanuni Sultan Süleyman tarafından 1563 yılında Urfa Sancakbeyi Halhallı Behram Paşa’ya yaptırılmıştır.” (LŞ, 2018, 50)

“Çocuklar burası Ulu Cami... Burada eskiden Kızıl Kilise adında bir kilise varmış. Cami, onun yerine yapılmış. Caminin 1170 ile 1175 yılları arasında yapıldığı tahmin ediliyor...” (LŞ, 2018, 60)

“Arkadaşlar, Urfa evlerindeki bu şekillere Kabaltı deniyor, dedi ve sonra da yürümeye devam etti.” (LŞ, 2018, 62)

“Çocuklar şimdi gezeceğimiz yerin adı Eyüp Aleyhisselam’ın makamı, dedi.” (LŞ, 2018, 70)

“Çocuklar, Eyüp Aleyhisselam sabırlı olması ile bilinir. Önceleri oldukça varlıklıymış; çiftlikleri, malı mülkü varmış, emrinde pek çok kişi çalışırmış. Sonra bütün servetini kaybetmiş. Malı mülkü her şeyi bitmiş. Ama o sabretmiş. Sonra bir deprem ile bütün çocuklarını kaybetmiş. Kendisi ve karısı kalmış... Onu şehirden kovmuşlar. O yine sabretmiş. Uzun süre hasta olarak yatmış. Artık iyice bitkin düşünce Allah’a dua etmiş...” (LŞ, 2018, 72-75)

“Çocuklar Harran kavşak, yolların kavuştuğu yer demekmiş. Burası çok eski bir merkez... Dünyanın en eski üniversitelerinden Harran Üniversitesi burada kurulmuş. Bu üniversiteden pek çok bilgin yetişmiş...” (LŞ, 2018, 79)

“Çocuklar camiden zamanımıza minare, mihrap ve şadırvan kalmış. Ayrıca bu camii 744 ile 750 yılları arasında yapılmış. Ancak camiden arta kalanları görebiliyoruz maalesef, dedi.” (LŞ, 2018, 82)

“Çocuklar Birecik, 1200’lü yıllarda kurulmuş. Üzerine kurulduğu beyaz taşlardan dolayı Birecik’e beyaz kale de denmiş...” (LŞ, 2018, 83)

“Birecik, Kelaynak kuşları ile meşhurmış. Çocuklar bu gördüğünüz sevimli kuşlar kelaynak kuşları...” (LŞ, 2018, 84)

“Kelaynaklar göçmen kuşlardır. Birecik’te ve Fas’ta Nil nehrinde yaşarlar. İki yer arasında göç ederler. Ancak kelaynakların nesli tükenmek üzere...” (LŞ, 2018, 85)

Hikâyede “Bilgi vermek” iletisi, öğrencilerin birbirleriyle sohbet hâlindeyken merak ettiklerini açıklamaları üzerinden aktarılmaktadır:

“...İsot, Urfa’da yetişen bir biber çeşidinden yapılmış pul biber türü. Kendine özgü tatlı bir acısı vardır.” (LŞ, 2018, 55)

“Kur’an-ı Kerim’de adı geçen peygamberlerden birisi Mert, dedim.” (LŞ, 2018, 71)

“Öğretmenimizin söylediğine göre bunların adı Harran Kümbet Evleri’ymiş.” (LŞ, 2018, 78)

Hikâyede “Araştırma yapmak” iletisi, öğrencilerin gezi sırasında merak ettiklerini araştırıp öğrenmeleri üzerinden aktarılmıştır:

“Osman’ın akıllı telefonu ile internete bağlanıp arama motoruna isot yazdım. Enter tuşuna bastım ve ilk gelen sayfayı açtım.” (LŞ, 2018, 54)

Hikâyede “Korku” iletisi, Kâmil adlı öğrencinin uçak binme korkusu üzerinden aktarılmıştır:

“Uçak sözünü duyunca ister istemez bütün sınıf Kâmil’e döndü.” (LŞ, 2018, 15)

“Biraz önce Kâmil kara kara düşünüürken şimdi de bütün gezi kulübü düşünmeye başlamıştı.” (LŞ, 2018, 15)

“Bir şeyim yok çocuklar, uçaktan korkmuyorum artık.” (LŞ, 2018, 17)

Hikâyede “Teşekkür etmek” iletisi, gezide yemek ısmarlayan Kâmil’e ve Kâmil’in babasına öğrencilerin teşekkür etmesi üzerinden aktarılmıştır:

“...Ona teşekkür ettik, döndüğümüzde babasına da teşekkür etmeyi aklıma yazdım.” (LŞ, 2018, 68)

“Arkadaşlar daha gezilecek yerlerimiz var, dedi ve amcaya teşekkür edip ayrıldık.” (LŞ, 2018, 78)

Hikâyede “Sabırlı olmak” iletisi, Eyüp Aleyhisselam’ın kıssası üzerinden aktarılmıştır:

“...Onu şehirden kovmuşlar. O yine sabretmiş. Uzun süre hasta olarak yatmış. Artık iyice bitkin düşünce Allah’a dua etmiş. O zamana kadar Allah’tan gelene sabretmek gerektiğini düşündüğü için hiç kendisi için bir şey istememiş...” (LŞ, 2018, 75)

“Yol boyunca Eyüp Aleyhisselam’ı düşündüm. Onun çektikleri yanında kardeşim Mert’ten çektiklerimin dert olmadığına karar verdim. Buna rağmen sürekli söylenip duruyordum. Daha sabırlı olmaya karar verdim.” (LŞ, 2018, 76)

Hikâyede “Misafirperverlik” iletisi, yöre halkının Levent ve arkadaşlarını hoş bir şekilde karşılamaları ve onlara ikramda bulunmaları üzerinden aktarılmıştır:

“İçeri de bizi güler yüzlü bir amca karşıladı. Bize yer gösterdi sonra da ayran ikram etti. Çok lezzetliydi.” (LŞ, 2018, 78)

Tablo 29:“Levent Şanhurfa’da” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletilerin Kullanım Sıklığı

Eğitsel İleti Adı	Kullanılan Eğitsel İleti Sayısı
Beğenmek	3
Bilgi vermek	23
Araştırma yapmak	1
Korku	3
Teşekkür etmek	2
Sabırlı olmak	2
Misafirperverlik	1
Toplam	35

Tablo 29’da görüldüğü üzere bu hikâyede yer alan toplam eğitsel ileti sayısı 35’tir. Hikâyede kullanımı en yüksek olan eğitsel ileti, bilgi vermektir. Beğenmek ve korku iletileri hikâyede üçer defa yer almaktadır. Bu sırayı ikişer defa yer alan teşekkür etmek ve sabırlı olmak iletileri takip etmektedir. Misafirperverlik ve araştırma yapmak iletileri birer defa kullanılmıştır.

4.29. “Levent İzmir’de” Adlı Eserin Künye Bilgileri ve Özeti

Kitabın Adı: Levent İzmir’de

Kitabın Yazarı: Mustafa Orakçı

Kitabın Yayınevi: Timaş Çocuk

Kitabın Yayın Yeri: İstanbul

Kitabın Baskısı: Mart/2018

Kitabın Sayfa Sayısı: 86

Kitabın Türü: Hikâye

Gezi kulübünün bir yıldan beri süren maceraları devam etmektedir. Levent ve arkadaşları çok eğlenirler. Kulüp toplantısına öğretmenleri sandık getirir. Seçim yaparlar. Bir sonraki gezi rotasını seçerler. İzmir kararı çıkar. İzmir gezisi için hazırlık yaparlar. İzmir’e gelip kahvaltıyı meşhur Boyoz ile yaparlar. Konak Meydanı’nı gezerler. Daha sonra Kemeraltı Çarşısı’na giderler. Hediyelik eşyalar alırlar. İzmir’in tarihi hakkında bilgiler öğrenmeye devam ederler. Sonra Kızlarağası Hanı’na giderler. Merakla İzmir’i gezmeye devam ederler. Agora’yı dolaşırlar. Kadifekale’yi de gezerler. Sakız Ağacı bahçesini gezerek sakızın yapımını öğrenirler. İkinci gün Şirince köyüne giderler. Köydeki evleri çok beğenirler. Efes Antik Kenti’ni gezerler. Artemis Tapınağı’ndan kalan eserleri görüp tapınak hakkında bilgiler öğrenirler. Son olarak Bergama’yı gezerek eve dönüş için yola çıkarlar.

4.29.1. “Levent İzmir’de” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletiler

Hikâyede “Demokratik olmak” iletisi, gezilecek yeri öğrencilerin kendilerinin seçmesine imkân tanınması üzerinden aktarılmıştır:

“Çocuklar, sanırım herkes sandığı neden getirdiğimi merak ediyor. Bu bir seçim sandığı... Bu hafta yapacağımız gezinin hangi şehre olacağına siz karar verin istedim. Bunun için seçim yapacaksınız. Şimdi herkes masanın üzerinden bir kâğıt alsın ve gitmek istediği yeri yazsın.” (Lİ, 2018, 7)

“Herkes elindeki kâğıdı sandığa bıraktı son kişinin de koymasıyla öğretmenimiz sandığı açtı ve kâğıtları tek tek çıkarıp okumaya başladı. Bir kişi de öğretmenin söylediği şehirleri tahtaya yazıyordu.” (Lİ, 2018, 11)

Hikâyede “Bilgi vermek” iletisi, öğretmenin gezi sırasındaki tarihî şahsiyetler ve yapılar hakkında bilgi vermesi üzerinden aktarılmıştır:

“Çocuklar İzmir gezimiz başladı. İzmir tam 8500 yıllık bir kent.” (Lİ, 2018, 20)

“8500 yıllık bu şehrin eski adı Smyrna’yı. Bu topraklar pek çok medeniyete ev sahipliği yapmış çocuklar.” (Lİ, 2018, 20)

“Çocuklar İzmir gezimiz Konak Meydanı ile başlıyor. Şu an Meydan'dayız. Şu gördüğünüz İzmir'in simgesi Saat Kulesi... Kule, 1901 yılında padişah II. Abdülhamit tarafından yaptırılmıştır. Mimarı da Raymond Charles Pere'ymiş...” (Lİ, 2018, 25)

“Çocuklar, bu Hasan Tahsin Anıtı. Kurtuluş Savaşı'nın ilk kurşunu onun tarafından atılmış. Hasan Tahsin'in tarihimizde önemli bir yeri vardır... Hükûmet Konağı. Düşman İzmir'den kovulduğunda yani Eylül 1922'de bayrağımız buraya dikilmiş.” (Lİ, 2018, 26)

“Yalı Camii ya da Konak Camii arkadaşlar... Bu cami de İzmir'in saat kulesinden sonra en çok bilinen sembollerinden biri...” (Lİ, 2018, 27)

“Çocuklar burada 11 bin tane iş yeri var... Burası önceden limanmış. Bulunduğumuz yerde de deniz varmış. Timur, İzmir Kalesi'ni alırken kaleye kolay ulaşmak için buradaki denizi taşlarla doldurtmuş...” (Lİ, 2018, 28)

“Çocuklar Kızlarağası Hanı, 744 yılında Hacı Beşir Ağa tarafından yaptırılmış.” (Lİ, 2018, 31)

“Bu caminin adı Hisar Camisi'ymiş... 1597 yılında Yakup Bey tarafından yaptırılmış. Caminin içini...” (Lİ, 2018, 32)

“Gördüğünüz çeşmenin adı Dönertaş Çeşmesi... 1800'lü yılların başında yapılmış bu çeşme. Yani eski adıyla sebil...” (Lİ, 2018, 33)

“Çocuklar, burası Asansör, 1907 yılında Levi tarafından aşağıda oturanların buraya çıkmalarını kolaylaştırmak için yapılmış. İzmir'in en önemli mekânlarından birisi burası. Muhteşem İzmir manzarasını görmek için herkesin gelmesi gereken bir yer.” (Lİ, 2018, 37)

“İşte kordon boyu çocuklar! İzmir'e gelip de kordonu görmemek olmaz. Aslında kordona akşamüzeri gelip güneşin batışını izlemelisiniz...” (Lİ, 2018, 39)

“Agora, kent meydanı, çarşı, pazaryeri anlamlarına geliyor. Burası 2400 yıllık bir yerleşim yeri. Ancak bir depremde yıkılmış ve 600 yıl sonra tekrar yapılmış...Roma İmparatorluğu devrinde yapılmış. Yaklaşık 1800 yıllık...” (Lİ, 2018, 40)

“... Tam ben de Kadifekale'nin adının nereden geldiğini anlatacaktım. Kadifekale'nin Kraliçe Kaydife'nin adından geldiği söyleniyor. Kaydife'nin Kalesi zamanla Kadifekale olmuş...” (Lİ, 2018, 43)

“Makedonya Kralı Büyük İskender... Bir gün buraya avlanmaya gelir. Avda çok yorulur ve bir çınar ağacının altında uykuya dalar. Rüyasında burada bir şehir kurduğunu görür. Bunun üzerine Symrna'yı yani İzmir'i burada tekrar kurar...” (Lİ, 2018, 46)

“Çocuklar! İzmir tarih boyunca pek çok ülke tarafından ele geçirilmeye çalışılmış. Pek çok medeniyet hâkim olmuş buraya. Yaklaşık 700 yıldır da bizim...” (Lİ, 2018, 47)

“Burası da bir sarnıç çocuklar. Sarnıç su deposu demek. Su kemerleri ile buraya su getirilirmiş. Kemerlerin bazı parçalarını bugün de görmek mümkün.” (Lİ, 2018, 48)

“...Onun bir cami olduğunu söyledi. 1379 yılında yapılmış. Gördüğümüz kalenin kadısı İlyas Bey tarafından...” (Lİ, 2018, 48)

“İzmir'in Selçuk ilçesine çocuklar. İzmir'in bir özelliği de ilçelerinin dahi tarihî ve turistik açıdan çok zengin olması... Gittiğimiz Selçuk İlçesi'nde Efes Antik Kenti var...” (Lİ, 2018, 49)

“Çocuklar buranın adı Şirince. Güzel İzmir'in en güzel köşelerinden birisi... Adı gibi şirin bir köy burası... Eski adları Kırkınca ve Çirkince'ymiş.” (Lİ, 2018, 59)

“Eskiden burası çok sakin bir yermiş. Dışarıdan kimsenin gelmesini istemedikleri için yerli halk “çirkince bir yer” de yaşadığını söylemiş. Adı da o zaman öyle olmuş. Burası milattan önce 5. yüzyılda kurulmuş. Yani yaklaşık 2500 yıllık bir yer... Şirince'yi Efeslilerin kurduğu söyleniyor.” (Lİ, 2018, 61)

“Milat önemli biri falan değil, doğum demek. Miladi takvime göre Hz. İsa'nın doğumuna milat deniyor. Yani onun doğumu sıfır kabul ediliyor. Doğumdan önceki tarihlere milattan önce deniyor.” (Lİ, 2018, 62)

“Hava sıcak olduğu zaman sıcaklık 25 derece diyorlar. Kışın da çok soğuk olduğunda sıfırın altında eksi 5 derece gibi şeyler söylüyorlar...” (Lİ, 2018, 63)

“Çocuklar, Efes Antik Kenti milattan önce 600 yılında kurulmuş. Yani günümüzden yaklaşık 8000 yıl önce...” (Lİ, 2018, 70)

“Büyük İskender'in komutanlarından biri tarafından milattan önce 300 yılında yani 2300 yıl önce kurulmuş. 8000 yıl önceki yerleşim yerinden pek bir şey kalmamış...” (Lİ, 2018, 71)

“Eskiden Efes, Roma İmparatorluğu zamanında Asya eyaletinin başkentiymiş. Burada bulunan meşhur Artemis Heykeli de Selçuk Müzesi’ndedir çocuklar.” (Lİ, 2018, 72)

“Eskiden buraya Pergamon derlermiş. Sarp kayalıklar anlamına geliyor.” (Lİ, 2018, 81)

“Arkadaşlar burası çok özel bir müze. Türkiye’nin ilk arkeoloji müzesi... Ama geç kaldığımızdan dolayı müze kapandı. O yüzden şimdi ziyaret etmemiz mümkün olmayacak.” (Lİ, 2018, 81)

“Aslında tam olarak öyle değil. Zeus Sunağı bugün Almanya’daki Bergama Müzesi’nde...” (Lİ, 2018, 82)

“Bir sonraki durağımız ise kütüphane oldu. Eskiden burada 200 bin tane kitap varmış. Dünyanın en büyük ikinci kütüphanesiymiş.” (Lİ, 2018, 83)

“Çocuklar, parşömen bir kâğıt çeşidi. Önce yazı papirüsle yazılmış. Papirüs Mısır’da keşfedilmiş. Parşömen de Bergama’da... Yani parşömeni keşfeden Bergamalılardır.” (Lİ, 2018, 85)

Hikâyede “Bilgi vermek” iletisi, şoförün yolculuk sırasında öğrencilere sakız ağacı hakkında bilgi vermesi üzerinden aktarılmıştır:

“Evet, sakız ağaçta olur. Fabrikalar çıkan sakızı işler ve böylece çiğnediğiniz sakız ortaya çıkar.” (Lİ, 2018, 54)

“Bu yaptığım kesikler sayesinde ağaçlardan sakız alabiliyorum. Bu kesikler yoksa sakız da yok. Buna mecburum.” (Lİ, 2018, 54)

“Haziran ayı gelince gördüğünüz bu kesikleri atarım. Sakızlar bu kesiklerden süzülürler. Yere dökülürse diye ağaçların diplerine beyaz bir toprak atarız...” (Lİ, 2018, 55)

“Sakızın anavatanı Çeşme’dir. Her yere de buradan yayılmıştır. Sakız Adası diye bir ada bile var komşumuz Yunanistan’da... Oraya da Çeşme’den gitmiş sakız ağaçları...” (Lİ, 2018, 56)

“Sadece sakız ağaçlarımız yok. Buranın inciri de meşhur. Buyurun.” (Lİ, 2018, 57)

Hikâyede “Bilgi vermek” iletisi, Levent’in gezi sırasından öğretmeninden duyduğu bilgileri aktarması üzerinden ifade edilmiştir:

“Öğretmenin söylediğine göre burayı her yıl bir buçuk milyon insan ziyaret ediyormuş.” (Lİ, 2018, 75)

“Öğretmenle konuşurken büyük tiyatroya gelmiştik. Öğretmenimiz buranın 24 bin kişilik olduğunu, yapıldığı zaman dünyanın en büyük tiyatrosu olduğunu söyledi.” (Lİ, 2018, 75)

Hikâyede “Teşekkür etmek” iletisi, öğretmenin öğrencilere Boyoz alıp ikram etmesi ve öğrencilerin öğretmene teşekkür etmesi üzerinden aktarılmıştır:

“Boyozun yumurta ile yendiğini de öğrenmiş olduk. Öğretmenimize teşekkür ettik.” (Lİ, 2018, 24)

Hikâyede “Emanet etmek” iletisi, öğretmenin büyük bir alanda küçük öğrencileri, kaybolmaması için büyük öğrencilere emanet etmesi üzerinden aktarılmıştır:

“...Halil ve Mert’i bize emanet etti.” (Lİ, 2018, 29)

“Kemeraltı Çarşısı öğretmenimizin dediği gibi çok büyüktü. Mert de diğer çocuklarda Allah’tan kaybolmadılar. Yoksa onları bulamazdık.” (Lİ, 2018, 30)

Hikâyede “Öğretmek” iletisi, Levent’in kardeşine bazı şeyleri anlatmak ve öğretmek konusunda zorlanması üzerinden aktarılmıştır:

“Mert’e anlatamayacağımı fark edip sustum. Çocuklara bir şey öğretmek ne zor işmiş!” (Lİ, 2018, 64)

Hikâyede “Tarihî eserleri korumak” iletisi, eserlere ait kalıntıları merak eden öğrencilerin ifadesi üzerinden aktarılmıştır:

“Haklısınız çocuklar... Maalesef bu tapınaktan günümüze pek bir şey kalmamış. Kalanı da leylekler sahiplenmiş.” (Lİ, 2018, 77)

“Artemis Tapınağı’nı merak ettim. Keşke iyice korunsaymış...” (Lİ, 2018, 77)

Tablo 30:“Levent İzmir’de” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletilerin Kullanım Sıklığı

Eğitsel İleti Adı	Kullanılan Eğitsel İleti Sayısı
Demokratik olmak	2
Bilgi vermek	37

Teşekkür etmek	1
Emanet etmek	2
Öğretmek	1
Tarihi eserleri korumak	2
Toplam	45

Tablo 30’da görüldüğü üzere bu hikâyede yer alan toplam eğitsel ileti sayısı 45’tir. Hikâyede kullanım sıklığı en yüksek eğitsel ileti bilgi vermek iletidir. Tarihî eserleri korumak, demokratik olmak ve emanet etmek iletileri ikişer defa yer almaktadır. Hikâyede teşekkür etmek ve öğretmek iletileri birer defa kullanılmıştır.

4.30. “Levent Bursa’da” Adlı Eserin Künye Bilgileri ve Özeti

Kitabın Adı:	Levent Bursa’da
Kitabın Yazarı:	Mustafa Orakçı
Kitabın Yayınevi:	Timaş Çocuk
Kitabın Yayın Yeri:	İstanbul
Kitabın Baskısı:	Mart/2018
Kitabın Sayfa Sayısı:	92
Kitabın Türü:	Hikâye

Levent ve Mert, gezi kulübünün Bursa gezisi için hazırlanırlar. Bursa’nın meşhur yiyecekleri için heyecanlanırlar. Bursa’ya otobüsle giderler. Yolculukta uyurlar, şarkılar söylerler. İlk olarak Bursa Tepesi’ne çıkarlar. Şehri seyrederek. Osman Gazi Türbesi’ne giderler. Saygıyla oradan ayrılırlar. Saat Kulesi’ni görürler. Tophane Parkı’nda yürüyüş yaparak temiz hava alırlar. Daha sonra Bursa Koza Han’daki ipek dükkânlarını gezerler. Levent ve arkadaşları Ulu Cami’ye giderek dua ederler. Daha sonra Emir Sultan Camisi’ne giderler. Uludağ’a çıkarlar. Teleferiğe binerler. İlk gördükleri için çok heyecanlanırlar. Fotoğraf çekerler. Dağ havasını çok severler.

Orada bir yerde piknik yaparlar. Süleyman Çelebi'nin mezarını da ziyaret ederek yola devam edip evlerine dönerler.

4.30.1. “Levent Bursa’da” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletiler

Hikâyede “Araştırma yapmak” iletisi, derslerde sürekli tablet kullanan Kamil’in bilgilerin doğru olup olmadığına dikkat etmeden internetten faydalanması üzerinden aktrarılmaktadır:

“Tabletli ve her şeyi bilen Kâmil hiç çekilmiyor doğrusu. Öğretmen ne zaman bir şey sorsa hemen tabletini açıp internetten bulduğu cevabı söylüyor. Bu durum öğretmenimizin de hiç hoşuna gitmiyor. İnternette her şeyin doğru olmadığı malum!” (LB, 2018, 8)

Kâmil bu sefer de yol tarifi için tablete başvurur ama yolu bulamazlar. “Şey kem küm... Benim tabletim galiba Bursa’yı çok iyi bilmiyor. Kafası karıştı herhâlde zavallının...” (LB, 2018, 32)

Hikâyede “Araştırma yapmak” iletisi, bilgiye ulaşmak için araştırma yapmanın önemi üzerinden ifade edilmiştir:

“Mert, masal anlatmıyorum ben. Gerçekler bunlar! Bu konuda daha fazla bilgi almak istiyorsanız araştırma yapmalısınız.” (LB, 2018, 90)

Hikâyede “Bilgi vermek” iletisi, Kâmil’in Bursa’nın yöresel lezzetlerini söylemesi üzerinden aktarılmıştır:

“Öğretmenim Bursa’nın kestane şekeri, İskender kebabı, İnegöl köftesi, Kemalpaşa tatlısı ve Mihaliç peyniri meşhur...” (LB, 2018, 11)

“Onlar Bursa’yı ele geçiren devletler...” (LB, 2018, 21)

“Rivayete göre demek anlatılanlara göre demek... Yani olduğu kesin olarak belli olmayan şeyler anlatılırken söylenir.” (LB, 2018, 78)

Hikâyede “Bilgi vermek” iletisi, öğretmenin gezip görülen yerler hakkındaki açıklamaları üzerinden aktarılmıştır:

“Çocuklar işte karşınızda yeşil Bursa! Sırtını Uludağ’a yaslamış olan Bursa’nın tarihi sekiz bin yıl önceye dayanır. Burası Hitit, Lidya ve Perslerin eline geçmiş.” (LB, 2018, 20)

“Çocuklar, pek çok devletin eline geçen Bursa’nın adı Kral Prusias’tan geliyor. Prusias ismi zamanla Bursa olmuş. Bulunduğumuz yer de Tophane Parkı.” (LB, 2018, 22)

“Çocuklar burası Osman Gazi Türbesi... Biliyorsunuz Osman Gazi, Osmanlı Devleti’nin kurucusudur. Bursa’yı da kuşatmış, almaya çalışırken de hastalanıp hayatını kaybetmiş.” (LB, 2018, 23)

“Oğlu Orhan Gazi’ye, “Beni şu parlak kubbenin altına gömün.” diyerek bu tepeye gömülmeyi vasiyet etmiş. Orhan Gazi de bu vasiyeti yerine getirmek için Bursa’yı fethetmiş ve babası Osman Gazi’yi bu tepeye defnetmiş...” (LB, 2018, 24)

“Bu saat kulesi 1906 yılında yapılmış. Gördüğünüz gibi altı katlı...” (LB, 2018, 27)

“Çocuklar toplanın, dedi öğretmenimiz. Bu gördüğünüz surlar Bursa Kalesi’nin... Bu kale milattan önce 1.yüzyılda yapılmış.” (LB, 2018, 28)

“Surlarının uzunluğu iki kilometreyi buluyormuş. Ayrıca bu kale Roma, Bizans ve Osmanlı dönemlerinde de kullanılmış.” (LB, 2018, 29)

“Çocuklar Ulu Cami’nin yapımına 1396 yılında başlanmış. 1400 yılında da bitirilmiş. Yıldırım Beyazıt’ın yaptırdığı bu caminin tam yirmi tane kubbesi var. Burası Bursa’nın en önemli yerlerinden biridir.” (LB, 2018, 34)

“Çocuklar, burası Koza Han, Bursa aynı zamanda tarihî İpek Yolu üzerindedir. İpek Yolu, Çin’e kadar giden eski bir ticaret yolunun adı. Kervanlar bu yol üzerinde mal alıp satarlar, ticaret yaparlarmış.” (LB, 2018, 35)

“Orhan Gazi Bursa’yı aldıktan sonra Kapalı Çarşı’yı yaptırmış. Zamanla büyüye büyüye çarşılar bölgesi oluşmuş burada.” (LB, 2018, 37)

“Yeşil Türbe, Bursa’nın en önemli sembollerinden biridir. Her tarafı çinilerle kaplı tek türbedir. İçindeki turkuaz renkteki İznik çinileri paha biçilmez değerdedir. Türbe, 1421 yılında Çelebi Mehmet tarafından Hacı İvaz Paşa’ya yaptırılmıştır...” (LB, 2018, 38)

“Çocuklar, Gurabahane-i Laklakan Garip Leylekler Evi demek. Osmanlı zamanında kurulan, göç zamanı gelip de göç edemeyen, uçamayan leyleklerin tedavi edildiği, bakıldığı hastanenin adı...” (LB, 2018, 43)

“Çocuklar bu köprünün adı Irgandı. Köprü, 1442 yılında Irgandılı Ali oğlu Hacı Muslihiddin tarafından yaptırılmış. En önemli özelliği çarşılı olmasıdır. Dünyada çok az yerde böyle köprü vardır.” (LB, 2018, 46)

“1800’lü yıllarda depremde hasar gören köprü, Kurtuluş Savaşı’nda da bombalanmıştır. Zamanla onarılıp eski güzelliğine kavuştu.” (LB, 2018, 47)

“Size çok önemli bir zattan bahsetmek istiyorum çocuklar. Emir Sultan Hazretleri, 1368 yılında Buhara’da doğmuştur. Adı Muhammet bin Ali, lakabı da Şemsüddin’miş. Buhara’dan ayrılıp Bursa’ya gelmiş. Yıldırım Beyazıt’ın kızıyla evlenmiş. Adı Emir Sultan olmuş. Peygamber efendimizin soyundan gelen çok kıymetli biridir.” (LB, 2018, 52)

“Onun akrabası demek, soy kan bağıyla oluşur çocuklar. Peygamberimizin kan bağından olanlara da seyyit denir.” (LB, 2018, 53)

“...Uludağ’dan bahsediyorum. Yüksekliği 2543 metre. Şimdi Uludağ’a, daha doğrusu yamacına çıkacağız.” (LB, 2018, 56)

“Rivayete göre, Ulu Cami’nin yapımında Hacivat ile Karagöz adında iki kişi çalışıyormuş. Bu ikili gün boyu birbirleri ile konuşup duruyorlarmış...Bu şekilde dilden dile yayılmışlar.” (LB, 2018, 79)

“Şeyh Küşteri adında biri de onlar öldükten sonra onların kuklalarını yapmış ve bir perde kurarak oynatmaya başlamış. Hacivat ve Karagöz oyununun böyle başladığı anlatılır.” (LB, 2018, 80)

“Süleyman Çelebi, bugün ziyaret ettiğimiz Ulu Camii’nin ilk imamlarından. Ama biz onu Mevlid-i Şerif’in yazarı olarak tanıyoruz. Mevlid-i Şerif’i hiç duydunuz mu?” (LB, 2018, 82)

“Çocuklar, Yıldırım Külliyesi’ne geldik... Bursa’ya gelip de buraya uğramamak olmaz. Bursa’nın önemli ziyaret noktalarından birisidir. Bu külliye, Yıldırım Beyazıt tarafından yaptırılmış. Burada cami, medrese, aşevi, ahır, mutfak, hamam, türbe ve darüşşifa yani bugünkü hastane dediğimiz bölümler var.” (LB, 2018, 85)

“Bu binaların hepsi külliye yapıyor. Yıldırım Külliyesi’ndeki Darüşşifa ise Osmanlı’nın ilk hastanesi olarak kabul ediliyor...” (LB, 2018, 86)

“Beyazıt çok hızlı yani yıldırım gibi at sürdüğü için de kendisine Yıldırım Beyazıt denmeye başlanmış.” (LB, 2018, 88)

Hikâyede “Not alma alışkanlığı” iletisi, öğrencilerin bilgilerini kalıcı hâle getirmenin faydaları üzerinden ifade edilmiştir:

“Akıllı gezginler gittikleri yerlerde not alırlarmış. Bir belgeselde izlemiştim. Ben de gördüğüm her yerin adını yazdım. Otobüsle eve dönerken hepsini tekrar okuyup öğreneceğim.” (LB, 2018, 50)

Hikâyede “Dua etmek” iletisi, türbe ziyareti sırasında dua etmenin önemi üzerinden aktarılmıştır:

“Öğretmenimizden öğrendiğimize göre Yeşil Türbe’nin ziyaretçisi eksik olmazmış. Türbedekilere tek tek dua ettik. Annem böyle yerlere gidildiğinde dua etmeden, Allah’ı anmadan çıkmamak gerekir, der.” (LB, 2018, 41)

“Emir Sultan’ın türbesini de ziyaret ettik. Dua etmeyi unutmadık.” (LB, 2018, 54)

Hikâyede “Dikkatli olmak” iletisi, otobüs yolculuğundayken şoförle konuşulmaması ve dikkatli olunması gerektiği üzerinden aktarılmıştır:

“Kâmil!... Şoförle konuşulmaz. Herkesi tehlikeye atıyorsun, hemen yerine otur.” (LB, 2018, 18)

Hikâyede “Minnet duymak” iletisi, türbe ziyaretleri sırasında öğrencilerin bu topraklar için savaşanlar için minnet duyması üzerinden aktarılmıştır:

“Hepimiz öğretmenimizin anlattıklarından etkilenmiştik. Bu topraklarda neler yaşanmıştı kim bilir? Saygıyla Osman Gazi ve Orhan Gazi’yi ziyaret ettik.” (LB, 2018, 24)

Hikâyede “Korku” iletisi, öğrencilerin teleferiğe binmekten korkmalarını ifade eden sözler üzerinden aktarılmıştır:

“Araca binince Kamil’in yüzü bembeyaz oldu. Kekelemeye başladı: Çocuklar bu minibüsün tekerlekleri yok!” (LB, 2018, 65)

“Tekerleğe gerek yoktu. Çünkü bu, uçan minibüstü. En başta Hayri, sonra Kâmil sonra da herkes bağırmaya başladı...” (LB, 2018, 66)

Hikâyede “Paylaşmak” iletisi, öğrencilerin yemeklerini yemeği kalmayan arkadaşları ile paylaşmaları üzerinden aktarılmıştır:

“Hep beraber yeriz Kâmil, hepimize yeter bunlar, deyince biz de paylaştık.” (LB, 2018, 71)

Hikâyede “Gelenekler ve görenekler” iletisi, Mevlit okunması ve ikram dağıtılması üzerinden aktarılmıştır:

“Babaannem geçen yaz evinde Mevlid okutmuştu. Mevlid’den sonra da pilav ikram etmişlerdi...” (LB, 2018, 82)

“Süleyman Çelebi Mevlid’i yazmış. Milletimiz de çok sevmiş. Yazılalı yüzyıllar geçse de hâlâ okunmaya ve sevmeye devam ediyor.” (LB, 2018, 83)

Tablo 31:“Levent Bursa’da” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletilerin Kullanım Sıklığı

Eğitsel İleti Adı	Kullanılan Eğitsel İleti Sayısı
Araştırma yapmak	3
Bilgi vermek	26
Not almak	1
Dua etmek	2
Dikkatli olmak	1
Minnet duymak	1
Korku	2
Paylaşmak	1
Gelenekler ve görenekler	2
Toplam	39

Tablo 31’de görüldüğü üzere bu hikâyede yer alan toplam eğitsel ileti sayısı 39’dur. Kullanım sıklığı en yüksek olan eğitsel ileti bilgi vermektir. Hikâyede araştırma yapmak iletisi üç defa yer almaktadır. Dua etmek, korku ve gelenekler ve görenekler iletileri ikişer defa kullanılmıştır. Hikâyede birer defa kullanılan iletiler ise minnet duymak, dikkatli olmak, paylaşmak ve not almak iletileridir.

4.31. “Levent Trabzon’da” Adlı Eserin Künye Bilgileri ve Özeti

Kitabın Adı:	Levent Trabzon’da
Kitabın Yazarı:	Mustafa Orakçı
Kitabın Yayınevi:	Timaş Çocuk
Kitabın Yayın Yeri:	İstanbul
Kitabın Baskısı:	Haziran/2016
Kitabın Sayfa Sayısı:	93
Kitabın Türü:	Hikâye

Okulda birinci dönem biter. Karneler alınır. Ara tatil başlar. Gezi kulübü faaliyetlerine ara tatilde de devam eder. Öğretmenleri tatildeki gezi planını açıklar. Ödev yapmak yerine gezecekleri için çok mutlu olurlar. Levent ve arkadaşları Trabzon’a gitmek için hazırlanırlar. Trabzon hakkında araştırma yaparlar. Balığın çok meşhur olduğunu öğrenirler. Uçağa binip Trabzon’a giderler. İlk olarak meşhur Trabzon çayıyla kahvaltı yaparlar. Diğer yerleri otobüsle gezerler. Kızlar Manastırı’na ve Cephaneliğe giderek yapımı ve önemi hakkında bilgi alırlar. Daha sonra köprüleri ve camileri gezerler. Tabakhane köprüsü, Gülbahar Hatun Cami ve Zağnos Burcu’nu görüp oralarda gezerler. Mola verirler. Molada meşhur Trabzon yemeklerini yerler. Trabzon Müzesi’ne gidip orayı dolaşırlar. Uzun Göl’e giderler. Orada yürüyüş yaparlar. Yağmur yağar. Yaylaya çıkarlar. Daha sonra Sümela Manastırı’na da gidip Hamsiköy’de sütlaç yiyip otobüse binerek gezi planındaki diğer şehir için yola çıkarlar.

4.31.1. “Levent Trabzon’da” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletiler

Hikâyede “Ödev yapmak” iletisi, Levent’in ara tatildeki ödevlerini yapmakta zorlanması ve şikâyet etmesi üzerinden aktarılmıştır:

“Öğretmenin verdiği ödevleri de unutmamak lazım. Ödevleri yapmazsam öğretmenim bu durumdan pek memnun olmaz. Üstelik annem ile babamın elinden Mert’in de dilinden kurtulamam.” (LT, 2016,6)

“Ödevler aklıma gelince kara kara düşünmeye başladım. Öğretmen ödevin dozunu yine biraz kaçırmıştı. Her gün çalışmam gerekiyordu.” (LT, 2016,6)

“...Öncelikle, biliyorum üzüleceksiniz ama on beş tatilde gezi kulübü öğrencilerinin ödevleri iptal oldu. Diğer sınıfların öğretmenleri de sizden ödev istemeyecek.” (LT, 2016,8)

Hikâyede “Bilgi vermek” iletişi, annesinin Mert’e balığın faydalarını anlatması üzerinden aktarılmıştır:

“Oğlum balık yemelisin. Çok yararlı.” (LT, 2016,13)

“Balık, zekânı geliştirir yavrum.” (LT, 2016,13)

“Balık bizim için çok faydalı bir yiyecek Mert. Onda başka hiçbir şeyden alamayacağımız vitaminler var. Hem süs balıklarıyla yenecek balıklar ayrıdır. Ayrıca denizdeki balıklar da balık yiyorlar. Onlar nasıl hayatta kalıyorlar sanıyorsun?” (LT, 2016, 59)

Hikâyede “Bilgi vermek” iletişi, öğretmenin Trabzon gezisi sırasındaki açıklamaları üzerinden aktarılmıştır:

“...Hepinize buranın güzel çayını içmenizi tavsiye ederim.” (LT, 2016, 19)

“Çocuklar, Doğu Karadeniz’in güzel şehri Trabzon’un kuruluş tarihi milattan önce 2000’lere dayanıyor. Yani günümüzden dört bin yıl önceye...” (LT, 2016, 22)

“Trabzon, masaya benzeyen şekiller üzerine kurulmuş. Bu yüzden de şehre masa anlamına gelen Trapezus denmiş. Zamanla şehir, Trabzon adını almış...” (LT, 2016, 22)

“Yavuz Sultan Selim şehzadeyken burada kalmış. Muhteşem Süleyman, yani Kanuni Sultan Süleyman da burada doğmuş. Sen muhteşem deyince hatırladım.” (LT, 2016, 23)

“Çocuklar burası Kızlar Manastırı...” (LT, 2016, 26)

“... 1300’lü yıllarda III. Aleksios tarafından yaptırılmış. Zaman içerisinde manastıra yeni binalar eklenmiş, son hâlini 1800’lü yıllarda almış. Bizim şu anda önünde bulunduğumuz Kaya Kilisesi buradaki ilk yapı...” (LT, 2016, 27)

“Çocuklar... Burasının adı cephanelik. 1887 yılında yapıldığı sanılıyor. 1916 ile 1918 yılları arasında Trabzon, Ruslar tarafından işgal edildiğinde bu bina cephanelik olarak kullanılmış. Adını da buradan alıyor...” (LT, 2016, 29)

“Şu anda üstünde dikildiğimiz yapı Tabakhane Köprüsü...” (LT, 2016, 37)

“Çocuklar Tabakhane Köprüsü Roma döneminde I. yüzyılda yani günümüzden yaklaşık 2000 yıl önce yapılmış. Bu hâline ise Osmanlı Devleti zamanında kavuşmuş.” (LT, 2016, 38)

“Evet, burası geleneksel camilerin özelliklerini taşıyor. Çünkü 914 yılında kilise olarak yapılmış. Fatih Sultan Mehmet, Trabzon’u fethettikten sonra burasının cami olmasına karar vermiş. Sultan Mehmet’in ilk Cuma namazını burada kıldırıldığı tahmin edilir.” (LT, 2016, 41)

“Gülbahar Hatun Camii çocuklar, dedi sonra da hemen ekledi: Yanındaki şu türbe de Gülbahar Hatun’un türbesi...” (LT, 2016, 44)

“Gülbahar Hatun, Yavuz Sultan Selim’in annesi çocuklar...” (LT, 2016, 44)

“Yavuz Sultan Selim, İstanbul’un fethini gerçekleştiren Fatih Sultan Mehmet’in torunu, Muhteşem Süleyman’ın, yani Kanuni Sultan Süleyman’ın da babasıdır...” (LT, 2016, 45)

“Dediğin gibi önceden kilisedeyken sonradan camiye çevrilmiş burası da. Bu binayı kimin yaptığı bilinmiyor.” (LT, 2016, 47)

“Çocuklar, Zağnos Burcu II. Aleksios zamanında yapılmış. Zindan olarak da kullanılmış. Günümüzde İsmail Hakkı Berkmen Tarih Kütüphanesi olarak düzenlenmiştir.” (LT, 2016, 52)

“Çocuklar, şimdi müze olan bu bina eskiden Rum bir aileye aitmiş. Zamanla değişik kişilerin eline geçmiş. Hatta Kurtuluş Savaşı sırasında karargâh olarak kullanılmış. 2001 yılından beri de müze.” (LT, 2016, 62)

“Çocuklar, Ayasofya “Kutsal Bilgelik” demektir. Burası 1200’lü yıllarda kilise olarak inşa edilmiş. Yani günümüzden yaklaşık sekiz asır önce... Trabzon’un fethinden sonra cami hâline getirilmiş...” (LT, 2016, 65)

“Çocuklar burası da 1427 yılında yapılmış, 1864 yılında da onarılmış.” (LT, 2016, 67)

“Çocuklar, Karadeniz’e gelip de yaylalara çıkmadan olmaz. Aslında planlarken mevsim kış olduğu için çıkamayacağımızı düşünmüştüm...” (LT, 2016, 78)

“1635 yılında IV. Murat ordusuyla burada konaklamış. Adı da bu yüzden Sultan Murat Yaylası olmuş. Burası deniz seviyesinden 2200 metre yükseklikte. Gelelim buradaki

mezarlığa... Bu mezarlık aslında şehitlik 1. Dünya Savaşı'nda Ruslara karşı savaşırken şehit olan 71 askerimiz yatıyor burada..."(LT, 2016, 80)

"Çocuklar, Sümela Manastırı Altındere Millî Parkı içinde yer alıyor. Burasının milattan önce 375 ile 395 yılları arasında yapıldığı sanılıyor. Halk buraya "Meryem Ana" diyor..." (LT, 2016, 88)

Hikâyede "Bilgi vermek" iletisi, öğrencilerin gezi sırasında sohbet ederken birbirlerine açıklama yapmaları üzerinden aktarılmıştır:

"Ben bungalov kelimesini ilk defa duymuştum ama bu tür evleri bir belgeselde görmüştüm. Her tarafı ağaç olan ev demekti galiba. Duvarları, çatısı, yerleri, her yer ağaçlardan oluşuyordu..." (LT, 2016, 76)

"Mert, buranın adı hamsiden değil, hamse kelimesinden geliyor. Hamse Arapçada beş demek. Eskiden burada beş köy varmış. Hepsi birleşip Hamseköy'ü oluşturmuşlar. Adı da zamanla Hamsiköy'e dönüşmüş..." (LT, 2016, 92)

Hikâyede "Vedalaşmak" iletisi, ara tatilde yolculuğa çıkan çocuklarına veda eden aile üzerinden aktarılmıştır:

"Allah'a emanet olun çocuklar, dedi." (LT, 2016, 16)

Hikâyede "Dikkatli olmak" iletisi, öğrencilerin gezi sırasında tarihî yapılardaki değişiklikleri dikkat etmeleri üzerinden aktarılmıştır:

"Trabzon'daki her şey ne değişik, diye düşündüm." (LT, 2016, 41)

"Dikkatinizi beğendim çocuklar, dedi." (LT, 2016, 41)

"Aferin Levent, iyi bir gözlem gücün var." (LT, 2016, 46)

"Öğretmenim, İstanbul'da müzeye gitmiştik. Onun adı da Ayasofya'ydı." (LT, 2016, 66)

Hikâyede "Empati kurmak" iletisi, süs balığı olan Mert'in balık yerken empati yapması üzerinden aktarılmıştır:

"Ağabey, ben şimdi balık yersen Necmi'nin yüzüne nasıl bakarım? Ben senin arkadaşlarını yedim, nasıl derim? Necmi bana küsmez mi? Ya benden korkarsa? Onu da yiyeceğimi sanırsa?" (LT, 2016, 58)

Hikâyede "Minnet duymak" iletisi, vatanın müdafaası için can veren şehitlerimizi ziyaret ettikten sonra gezi grubunun ifadeleri üzerinden aktarılmıştır:

“Yaşadığımız ülkenin kıymetini bu gezide anladım. Yer gök şehitlerimizle doluydu. Hepsine dualarımla teşekkür ettim.” (LT, 2016, 81)

Tablo 32:“Levent Trabzon’da” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletilerin Kullanım Sıklığı

Eğitsel İleti Adı	Kullanılan Eğitsel İleti Sayısı
Ödev yapmak	3
Bilgi vermek	25
Vedalaşmak	1
Dikkatli olmak	4
Empati kurmak	1
Minnet duymak	1
Toplam	35

Tablo 32’ye göre bu hikâyede yer alan toplam eğitsel ileti sayısı 35’tir. Kullanım sıklığı en fazla olan eğitsel ileti bilgi vermektir. Hikâyede dört defa yer alan ileti dikkatli olmak iletidir. Ödev yapmak ileti üç defa kullanılmıştır. Hikâyede birer defa yer alan iletiler ise minnet duymak, empati kurmak ve vedalaşmaktır.

4.32. “Levent Erzurum’da” Adlı Eserin Künye Bilgileri ve Özeti

Kitabın Adı:	Levent Erzurum’da
Kitabın Yazarı:	Mustafa Orakçı
Kitabın Yayınevi:	Timaş Çocuk
Kitabın Yayın Yeri:	İstanbul
Kitabın Baskısı:	Haziran/2016
Kitabın Sayfa Sayısı:	93
Kitabın Türü:	Hikâye

Trabzon'dan sonra Erzurum'a gelen gezi kulübü soğuk memleketi görünce çok şaşırır. Erzurum'u keşfetmeye devam eden kulüp, gezdikçe yeni yerler görmeyi daha çok sever. İlk olarak Tortum Şelalesi'ni görürler. Soğuk kış günlerinde Erzurum'u gezmeye devam ederler. Daha sonra Aziziye Tabyası'na giderek Nene Hatun'un kahramanlık mücadelesini dinlerler. Bir dükkâna giderler. Oltu taşlarının yapımını öğrenirler. Mola verirler. Tandır yerler. Erzurum çağ kebabını çok beğenirler. Yakutiye Medresesi'ni dolaşırlar. Ulu Cami'yi ziyaret edip Çifte Minareli Medrese'ye ve Üç Kümbetler'e giderler. Otobüse binerek Palandöken'e giderler. Kayak dersi alırlar. Kayak yaparlar. Kartopu oynarlar. Kar havasının tadını çıkarırlar.

4.32.1. “Levent Erzurum’da” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletiler

Hikâyede “Bilgi vermek” iletisi, öğretmenin Erzurum gezisindeki açıklamaları üzerinden aktarılmıştır:

“Çocuklar, Doğu Anadolu'nun en kalabalık şehrine geldik.” (LER, 2016, 6)

“Çocuklar, Doğu Anadolu'nun en büyük kenti Erzurum'dur. Birçok özelliğinin yanında soğuğuyla, kışıyla ünlüdür. Şu an hava kış mevsimine göre oldukça iyi.” (LER, 2016, 12)

“Çocuklar, eskiden buranın adı Erzen-i Rum'muş. Zamanla Erzurum olmuş. Erzurum'un milattan önce 4900 yılında kurulduğu tahmin ediliyor. Yani günümüzden yaklaşık 6900 yıl önce. Erzurum birçok yazar ve şairin memleketi olmuştur.” (LER, 2016, 13)

“Evliya Çelebi, günümüzden 4 asır yani 400 yıl önce yaşamış bir gezgin. Üç kıtada bir sürü yer gezmiş. Gezdiği yerlerde gördüğü şeyleri de kitabında anlatmış. Kitabının adı “Seyahatname”...” (LER, 2016, 18)

“Evliya Çelebi, hayatı boyunca at sırtında dolaşmış. Hem dolaşmakla kalmamış gittiği yerlerin kültürüne çok katkısı olmuş.” (LER, 2016, 19)

“Çocuklar bu, Tortum Şelalesi. 1700'lü yıllarda toprak kayması ile Tortum Çayı'nın önü kapanınca göl olmuş ve bu gördüğünüz şelale buradan akmaya başlamış. Suların döküldüğü yerde büyük bir dev kazanı var.” (LER, 2016, 24)

“Buranın adı Aziziye Tabyası. 1877-1878 yılları arasında yapılan, 93 Harbi dediğimiz Osmanlı-Rus savaşında bu tabyalar kullanılmış. Aziziye Tabyası en önemli tabyalardan...” (LER, 2016, 27)

“Çocuklar, toprak gelişip daha güçlü olunca kaleler dayanamaz hâle gelmiş. Bu nedenle topraklara karşı koyabilecek, güçlü, kalın duvarlı tabyalar yapılmış...” (LER, 2016, 29)

“1877-1878 Osmanlı-Rus Harbinde Aziziye Tabyası’nda genç kız iken Rus askerlerle göğüs göğüse çarpışarak Türk kadının savaşçı ruh ve asaletini dünyaya tanıtan kahraman Türk anası...” (LER, 2016, 30)

“Çocuklar, Aziziye Tabyası Ruslar tarafından ele geçirilmiş. Bunu duyan Erzurumlular, eline ne geçerse alıp buraya Aziziye Tabyası’na koşmuş. Nene Hatun o zamanlarda 20 yaşlarında iki çocuk annesi genç bir kadıymış...” (LER, 2016, 32)

“İşte Erzurum Kongresi karşısında durduğumuz bu binada yapılmış. 25 Temmuz 1919’da burada bir kongre toplanmış ve ülkemizin kurtulması için planlar yapılmış... Şimdi Kongre Binası ve Atatürk Müzesi...” (LER, 2016, 33)

“Çocuklar, buranın adı Rüstempaşa Kervansaray’ı... Taşhan veya Rüstempaşa Bedesteni deniyor. 1554-1561 yılları arasında Mimar Sinan tarafından yapılmış. Burada oltu taşı işlenerek çeşitli eşyalar hazırlanıyor.” (LER, 2016, 35)

“Oltu taşı Erzurum’un Oltu ilçesinden çıkan siyah renkli bir taş. Bu taşla çeşitli hediyelik eşyalar; yüzükler, kolye uçları, teşbihler yapılır.” (LER, 2016, 36)

“Çocuklar, Yakutiye Medresesi 1310 yılında Hoca Cemaleddin Yakup tarafından yaptırılmış. Burası şu anda müze olarak kullanılıyor. Türk İslam Eserleri Müzesi... Halil’in roket sandığı şey ise dışı çinilerle kaplı bir minare...” (LER, 2016, 48)

“Burayı, 1645 yılında Erzurum’da hazine memuru olan Ebubekir oğlu Cafer yaptırmış, o yüzden de caminin adı Caferiye olmuş.” (LER, 2016, 51)

“Koyabilirsin Mert, ama eskiden soyadı olmadığı için camiye ismi böyle vermişler. Şimdi herkesin isminin sonuna eklenen soyadı var. Mert diye koymana gerek yok yani.” (LER, 2016, 52)

“Erzurum Kalesi günümüzden 1500-1600 yıl kadar önce yapılmış, değişik zamanlarda onarılmış. Bizim şu anda bulunduğumuz yer iç kale... İleride gördüğünüz ise bir saat kulesi, 1100’lü yıllarda gözetleme kulesi olarak yapılmış...” (LER, 2016, 56)

“Çocuklar, Anadolu Türklerin eline geçtikten sonra beylikler kurulmuş. Bunlardan ilki Emir Saltuk’un kurduğu Saltuklu Beyliği’dir. Başkenti Erzurum’muş... Caminin diğer adı, Atabek Camii’dir.” (LER, 2016, 60)

“Çocuklar işte fil ayakları... Kubbeyi tutan bu dört sütuna fil ayağı deniyor.” (LER, 2016, 62)

“Çocuklar caminin pencerelerinin içerisini aydınlatmak dışında bir özellikleri daha var: Öğle ve ikindi vaktinin girip girmediğini gösteriyor...” (LER, 2016, 65)

“Çocuklar, bu medrese Selçuklu Sultanı Alaaddin Keykubat’ın kızı Hüdavent Hatun tarafından 1253 yılında yaptırılmış. Adı Çifte Minareli Medrese’dir.” (LER, 2016, 67)

“Öğretmenimiz bu mezarlara kümbet dendiğini ve içlerindeki en büyüğünün Emir Saltuk’a ait olabileceğini söyledi. 4.yüzyılda yapılmış bu kümbetler...” (LER, 2016, 71)

“Arkadaşlar, Palandöken Dağı, 3125 metre yüksekliğiyle ülkemizin en yüksek on beşinci dağıdır. 25. Dünya Üniversiteler Kış Oyunları 2011’de burada düzenlenmiştir...” (LER, 2016, 74)

“Onlara dev diye bir şeyin gerçek hayatta değil, masallarda olduğunu anlatmaya çalıştım ama dinletemedim.” (LER, 2016, 25)

“Onlar ev değil Mert, mezar...” (LER, 2016, 70)

“Çocuklar onlar top değil. Gülle...gülle...” (LER, 2016, 58)

“Önümüze iki kişilik sandalyeye benzeyen bir araç geldi. Gittiğimiz bazı yerlerde bindiğimiz, kimimiz için eğlenceli kimimiz için ise korkulu rüya olan teleferiğe benziyordu. Sonradan öğrendiğime göre onun bir çeşidiymiş...” (LER, 2016, 87)

Hikâyede “Öğrenmek” iletisi, öğrencilerin gezi yaparak tecrübelerle daha kalıcı bir öğrenme gerçekleştirmesi üzerinden aktarılmıştır:

“Öğretmenimiz dev kazanının şelalenin sularıyla oluşan yerin adı olduğunu söyledi. Gezilerde derslerle ilgili şeyleri öğrenmeyi seviyorum. Böylece öğrendiklerim aklımda daha iyi kalıyor. Bir daha dev kazanının ne olduğunu unutmam mesela! Keşke her şeyi gezerek, yaşayarak öğrenebilsek...” (LER, 2016, 25)

Hikâyede “Teşekkür etmek” iletisi, öğrencilerin oltu taşı işlemeyi öğrendikten sonra ustaya teşekkür etmeleri üzerinden aktarılmıştır:

“Oltu taşını işleyen amca Osman’a üzerinde uğraştığı taşı hediye etti. Hepimiz amcaya teşekkür ettik.” (LER, 2016, 38)

“Ekmeği yedikten sonra evi gezdik ve teyzeye teşekkür ederek evden ayrıldık...” (LER, 2016, 43)

“Çok teşekkür ederim öğretmenim. Sizi hayatımın sonuna kadar unutmayacağım.” (LER, 2016, 44)

Hikâyede “Misafirperverlik” iletisi, yöre halkından bir kadının gezi grubunu evine davet etmesi üzerinden aktarılmıştır:

“Kapıda güler yüzlü bir teyze vardı. Erzurum’a gelenler tarihî evleri görmek için teyzenin evinde misafir oluyorlarmış.” (LER, 2016, 41)

“Teyze çıkardığı tandır ekmeğinden herkese bir parça verdi. Ekmek o kadar sıcaktı ki...” (LER, 2016, 42)

Hikâyede “Örnek olmak” iletisi, öğrencilerin de büyüyünce cami veya okul yaptırmak istemelerini ifade eden durum üzerinden aktarılmıştır:

“Öğretmenim, ben de büyüyünce cami, okul gibi bir şey yaptırsam adını Mertiye koyabilir miyim?” (LER, 2016, 51)

Hikâyede “Araştırma yapmak” iletisi, merak edilen bir durum hakkında bilgi sahibi olmak için araştırma yapılmasının gerektiğini öğrencilere ifade eden öğretmenin sözleri üzerinden aktarılmıştır:

“Kısaca bilgi vereyim ama siz mutlaka onun hayatını araştırın.” (LER, 2016, 53)

“Ben o sırada Kâmil’den aldığım tabletle, “Kayak nasıl yapılır?” araştırıyordum.” (LER, 2016, 75)

Hikâyede “Tarihî eserleri korumak” iletisi, yapılara ait kısımların iyi korunamaması veya çalınması durumu üzerinden aktarılmıştır:

“Öğretmenimiz medresedeki birçok parçanın Erzurum’un işgali sırasında çalındığını söyledi. İşte buna çok üzüldüm.” (LER, 2016, 68)

Tablo 33:“Levent Erzurum’da” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletilerin Kullanım Sıklığı

Eğitsel İleti Adı	Kullanılan Eğitsel İleti Sayısı
Bilgi vermek	27

Öğrenmek	1
Teşekkür etmek	3
Misafirperverlik	2
Örnek olmak	1
Araştırma yapmak	2
Tarihi eserleri korumak	1
Toplam	37

Tablo 33’te görüldüğü üzere hikâyede yer alan toplam eğitsel ileti sayısı 37’dir. Hikâyede kullanım sıklığı en fazla olan ileti, bilgi vermektir. Teşekkür etmek ileti üç defa kullanılmıştır. Araştırma yapmak ve misafirperverlik iletileri ikişer defa kullanılmıştır. Hikâyede birer defa yer alan iletiler ise öğrenmek, örnek olmak ve tarihî eserleri kullanmak iletileridir.

4.33. “Levent Diyarbakır’da” Adlı Eserin Künye Bilgileri ve Özeti

Kitabın Adı:	Levent Diyarbakır’da
Kitabın Yazarı:	Mustafa Orakçı
Kitabın Yayınevi:	Timaş Çocuk
Kitabın Yayın Yeri:	İstanbul
Kitabın Baskısı:	Haziran/2016
Kitabın Sayfa Sayısı:	89
Kitabın Türü:	Hikâye

Erzurum’dan Diyarbakır’a otobüsle yolculuk yaparlar ve dinlenirler. Hava sıcaktır. Gezi kulübü üçüncü geziye camileri gezerek başlar. Ulu Cami’den sonra Zinciriye Medresesi’ni gezip oranın tarihi hakkında bilgi alırlar. Medresede eğitim alan El Cezeri’nin hayatını öğrenirler. Sipahi Çarşısı’na giderek oradaki dükkânları gezerler.

Sipahi kelimesinin anlamını öğrenirler. Hediyelik eşya dükkânlarından kendilerine hediye alırlar. Gezi Cahit Sıtkı Tarancı Müzesi'yle devam eder. Hasan Paşa Han'ı ve Peynirciler Çarşısı'ndan sonra mola verip Diyarbakır lezzetlerini tadarlar. İç kaleyi ve çeşitli köprüleri gezerler. Oraların tarihi hakkında bilgiler öğrenip güzellikleri karşısında mest olurlar. Son durak olarak Gazi Köşkü'ne gidip otobüse binerek gezi planındaki diğer şehir için yola çıkarlar.

4.33.1. “Levent Diyarbakır’da” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletiler

Hikâyede “Bilgi vermek” iletisi, öğretmenin Diyarbakır’da gezi hakkındaki açıklamaları üzerinden aktarılmıştır:

“Diyarbakır, oldukça eski bir şehir. Merkezi yaklaşık 9 bin yıllık... Eskiden pek çok farklı isimle anılmışsa da Osmanlılar zamanında adı Diyarbekir’miş. Sonra zaman içerisinde Diyarbakır olmuş.” (LD, 2018, 6)

“Çocuklar, burası Anadolu’daki en eski camidir. Eskiden kilise olan bu yer, 639 yılında Müslümanlar tarafından şehrin alınmasıyla camiye çevrilmiş. Kilise hâlinin ilk ne zaman yapıldığı bilinmiyor. 1091 yılında Selçuklu Sultanı Melikşah burayı onarmış.” (LD, 2018, 8-9)

“Daha önce Edirne’deki Selimiye Camii’nde gördüğümüz güneş saatine benziyor. Ondan farklı olarak düz bir alana yapılmış. Bu saati büyük bilgin El Cezeri yapmış.” (LD, 2018, 10)

“Hayriciğim bu çubuğun gölgesi yerde bulunan çizgilere geldiğinde saatin kaç olduğu anlaşılıyor. Güneş olmazsa saatin kaç olduğunu öğrenemiyorsun.” (LD, 2018, 11)

“Arkadaşlar, Zinciriye Medresesi 1200’lü yıllarda yapılmış. Öğrencilerin eğitim gördüğü bu yapının kapılarına dikkat etmenizi istiyorum. Kapılar özellikle küçük yapılmış.” (LD, 2018, 16)

“El Cezeri, şimdi Şırnak’ın bir ilçesi olan Cizre’de, 1136 yılında doğmuş. Büyük bir bilgin olan El Cezeri’nin adı, doğduğu şehirden yani Cizre’den geliyor. El Cezeri, Diyarbakır’a gelince bu medreselerde dersler vermiş... El Cezeri, robot biliminin kurucusudur çocuklar.” (LD, 2018, 17-18)

“Çocuklar, bu cami Akkoyunlu Devleti zamanında yapılmıştır. Nebi, peygamber demektir. Peygamber efendimizin sözleri, yani hadis-i şerifler caminin değişik yerlerinde olduğu için buraya peygamber yani Nebi Camii denmiş.” (LD, 2018, 23)

“1960 yılında bu minarenin yer değişmiş.” (LD, 2018, 24)

“Meryem Ana kilisesi 280 yılında yani günümüzden yaklaşık 1700-1800 yıl önce yapılmış. Bu binaya değişik zamanlarda birçok yapı eklenmiş.” (LD, 2018, 30)

“Çocuklar, Cahit Sıktı Tarancı, Diyarbakır’ın yetiştirdiği önemli şairlerden biridir. Yaşadığı bu ev, 1973 yılında müze olmuş. Burası, Diyarbakır evlerine de güzel bir örnektir. Bu evin yapılış tarihi ise 1733. Şimdi hep birlikte evi gezelim.” (LD, 2018, 44)

“Çocuklar buranın yapımına 1572 ile 1575 yılları arasında Diyarbakır Valisi Hasan Paşa tarafından başlanmıştır. Osman Paşa döneminde ise burası tamamlanmıştır.” (LD, 2018, 49)

“Çocuklar beni iyi dinleyin. Delilik bir akıl hastalığıdır. Herhangi bir hastalık gibi herkeste olabilir. Yani delilik gayet normal bir hastalıktır aslında. Ayrıca beni yine yanlış anlamışsınız. Buranın adı Deliler değil, Deliller...” (LD, 2018, 54)

“Çocuklar, bu hanı 1527 yılında Vali Hüseyin Paşa yaptırmış.” (LD, 2018, 55)

“Çocuklar, eskiden Hicaz’a hacca giden insanları götürüp getiren rehberlere delil deniyormuş. Deliller de burada, bu handa kalırlarmış...” (LD, 2018, 57)

“Çocuklar bu yapının adı Yedi Kardeş Burcu... Diyarbakır’ın surları dünyanın en uzun ikinci surudur. Bu burcu 1208 yılında Artuklu Hükümdarı Melik Salih yaptırmış... Düşman Diyarbakır’ı kuşatmış. Herkes teslim olmuş ama bu burçtaki yedi kardeş teslim olmamış. Burayı kuşatan kral teslim olmaları için elçilerle haber göndermiş...” (LD, 2018, 63)

“Burası Yedi Kardeş Burcu ile aynı zamanda yapılmış. Adı da Ulu Beden Burcu’ymuş. Yedi kardeş Burcu’nu usta bunu ise kalfası yapmış...” (LD, 2018, 64)

“Keçi Burcu’na geldik. Bu burcun ne zaman yapıldığı bilinmiyormuş. Ama 1223 yılında onarılmış.” (LD, 2018, 66)

“Çocuklar bu cami, 1500 yılında Akkoyunlu Kasım Bey tarafından yaptırılmıştır.” (LD, 2018, 70)

“Burası 1155-1160 yılları arasında Nisanoğlu Ebulkasım tarafından yaptırılmış. Ayrıca İçkale’nin bir önemi de Diyarbakır’ın Müslümanlar tarafından fethinin buradan başlamasıymış.” (LD, 2018, 74)

“Meşhet şehitlik demek çocuklar. Burada pek çok sahabe, yani peygamberimizin arkadaşları var. Biliyorsunuz Peygamberimizin bildirdiklerine inanıp Müslüman olan, onu görmüş kişilere sahabe deniyor...” (LD, 2018, 75)

“Çocuklar burası Artuklu Sarayı... 1200’lerin başında Nasirüddin Salih bin Muhammed tarafından yaptırılmış...” (LD, 2018, 76)

“Çocuklar, işte On Gözlü... Zor da olsa onu bulduk. Köprüünün on tane gözü olduğu için adı On Gözlü Köprü olmuş...” (LD, 2018, 80)

“Çocuklar bu köşk 1400’lü yıllarda Akkoyunlular tarafından yaptırılmış. Burası, Kurtuluş Savaşı’nda karargâh olarak kullanılmış...” (LD, 2018, 81)

“Malabadi Köprüsü, Artuklu Beyliği tarafından 1147 yılında yaptırılmış. 19 metre yüksekliğindeki köprü, 150 metre uzunluğundadır.” (LD, 2018, 84)

Hikâyede “Bilgi vermek” iletisi, kardeşi için açıklamalarda bulunan Levent’in ifadeleri üzerinden aktarılmıştır:

“Mertçiğim, hava sıcak, o paltoyla ve şapkayla dolaşırsan terlersin. Paltonu çıkar da sana daha ince bir şeyler vereyim. Onları giy.” (LD, 2018, 6)

“Ulu; çok büyük, yüce demekmiş. Gerçekten de tüm Ulu Camiler öyleydi.” (LD, 2018, 8)

“El Cezeri robot biliminin temellerini atmış. İlk robotu yapıp çalıştırdığı söyleniyor. O robot da senin filmlerde gördüğün gibi bir robot değildir... Şimdiki robot biliminin gelişmesinde onun payı çok büyük.” (LD, 2018, 21)

“Gezi kulübünden biri sorunca onun da kim olduğunu öğrendik. Hazreti Meryem, Hazreti İsa’nın annesiymiş. Hristiyanlar ona Meryem Ana diyorlarmış.” (LD, 2018, 29)

“Hayır, Mert. Paşa, askerlikte yüksek rütbede olanlara verilen bir unvanmış.” (LD, 2018, 56)

“Nasreddin Hoca aslana değil, eşeğe ters binmişti Mert.” (LD, 2018, 58)

“Adı üzerinde bu handa sadece peynir ve yoğurt satılıyormuş.” (LD, 2018, 59)

Hikâyede “Büyüklerle saygılı davranmak” iletisi, eğitim görülen yerin mimarisi üzerinden aktarılmıştır:

“Saygıdan herkes eğilip geçsin diye böyle yapıldığı söyleniyor...” (LD, 2018, 17)

Hikâyede “Alay etmemek” iletisi, Levent’in alay etmenin yanlış bir davranış olduğunu anlaması üzerinden aktarılmıştır:

“Biraz abarttığının farkındayım ama söylediklerimde doğruluk payı da vardı. Yine de Kamil’in üzülmüne üzüldüm. Babaannem, hakkında söz söylediğin kişi perdenin arkasından seni dinliyormuş gibi konuşmak lazım diye boşa demiyormuş!” Öyle düşünsem kimse hakkında kötü konuşmam. Neyse ki Kamil’e kendimi affettirmem kolaydı. O da üzülmelerini istemeyeceğimi biliyordu.” (LD, 2018, 27)

Hikâyede “Araştırma yapmak” iletisi, akıllı telefona sahip bir öğrencinin bilmediği bir şeyi aratması üzerinden aktarılmıştır:

“Bilmiyorum ama hemen öğrenebiliriz. Akıllı telefon diye bir şey var.” (LD, 2018, 32)

“Buldum! Sipahi, atlı asker demekmiş. Osmanlı Devleti’nin ordusunda bu sipahilerden çok varmış...” (LD, 2018, 33)

“...Akıllı telefonundan Cahit Sıtkı Tarancı ile ilgili daha çok bilgi toplamıştı. Bulduğumuz şiirlerini okuduk.” (LD, 2018, 47)

Hikâyede “Telefon Kullanmak” iletisi, öğrencilerin telefonu ailelerinin gözetiminde ve ihtiyaç hâlinde kullanması gerektiği üzerinden aktarılmıştır:

“Yok, annemin bu Levent. Bana bırak akıllısını kafası en çalışmayanını bile almıyorlar. Daha büyümem lazımmiş. Bunu gezide ihtiyacım olursa diye verdi.” (LD, 2018, 33)

Hikâyede “Yalan söylememek” iletisi, yalan söylememek gerektiği üzerinden aktarılmıştır:

“Hayri, efsaneler doğru mu değil mi bilmiyoruz ama senin bile bile yalan söylemen hiç hoş değil.” (LD, 2018, 68)

Hikâyede “Gelenekler ve görenekler” iletisi, Diyarbakır’a özgü yöresel yemekler üzerinden aktarılmıştır:

“Orada Diyarbakır’a özgü olan lebeni, meftune ve bostana yedik. Bu gezilerde öğretmenimiz yöresel yemekleri öğrenmemize de önem verdiği için bize “Ne istersiniz?” diye pek sormuyor.” (LD, 2018, 82)

Hikâyede “Örnek olmak” iletisi, gezi sırasında Cahit Sıtkı Tarancı’nın evini gezerek bu durumdan etkilenen Mert’in ileride şair olmayı istemesi üzerinden aktarılmıştır:

“Ağabey, ben ileride çok meşhur bir şair olacağım için eşyalarımı biriktiriyorum... İlerde bunlar çok değerli olacak.” (LD, 2018, 87)

“Başladım ağabey, hem de ilk şiirimi sana yazdım...” (LD, 2018, 88)

Tablo 34:“Levent Diyarbakır’da” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletilerin Kullanım Sıklığı

Eğitsel İleti Adı	Kullanılan Eğitsel İleti Sayısı
Bilgi vermek	31
Büyükklere saygılı davranmak	1
Alay etmemek	1
Araştırma yapmak	3
Telefon kullanmak	1
Yalan söylememek	1
Gelenekler ve görenekler	1
Örnek olmak	2
Toplam	41

Tablo 34’te görüldüğü üzere hikâyede yer alan toplam eğitsel ileti sayısı 41’dir. Bu hikâyede kullanım sıklığı en fazla olan eğitsel ileti, bilgi vermektir. Hikâyede araştırma yapmak ileti üç defa yer almaktadır. Örnek olmak ileti iki defa kullanılmıştır. Hikâyede birer defa yer alan iletiler ise yalan söylememek, büyükklere saygılı davranmak, alay etmemek, telefon kullanmak, gelenekler ve görenekler iletileridir.

4.34. “Levent Gaziantep’te” Adlı Eserin Künye Bilgileri ve Özeti

Kitabın Adı: Levent Gaziantep’te

Kitabın Yazarı: Mustafa Orakçı

Kitabın Yayınevi: Timaş Çocuk

Kitabın Yayın Yeri: İstanbul

Kitabın Baskısı: Haziran/2016

Kitabın Sayfa Sayısı: 89

Kitabın Türü: Hikâye

Diyarbakır gezisinden sonra Gaziantep'e gelip bir otele yerleşirler. Uyuyup dinlendikten sonra Levent ve arkadaşları, gezi kulübüyle beraber Gaziantep'i keşfetmeye başlar. Gezi kulübü üyeleri baklavacıya giderek baklava yapımını öğrenirler. Baklavaların tadına bakarlar. İmalathaneden baklava alırlar. Gaziantep adının hikâyesini dinlerler. Millî mücadeledeki kahramanlıkları öğrenen kulüp üyeleri coşkuyla geziye devam ederler. Zeugma Müzesi'ndeki mozaiklere hayran kalırlar. Daha sonra Hasan Süzer Etnografya Müzesi'ne giderler. Kulüp üyeleri müzeleri gezerken birçok fotoğraf çekerler. Konakları görürler, eski evleri çok beğenirler. Tahmis Kahvesi'ne giderler. Bir mola verip Antep yemekleri yerler. Yemek molasından sonra Bakırcılar Çarşısı'nı gezerek bakırdan yapılan eşyaların yapımını izlerler. Son durak olarak Düdük Antik Kenti'ni dolaşırlar. Bir sonraki gezi turu için otobüse binerek gezi planındaki diğer şehir için yola çıkarlar.

4.34.1. “Levent Gaziantep'te” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletiler

Hikâyede “Bilgi vermek” iletişi, öğretmenin Gaziantep gezisi sırasındaki açıklamaları üzerinden aktarılmıştır:

“Baklavanın her malzemesi özeldir. Mesela baklava için açtığımız yufka çok ince olmalı...” (LG, 2016, 16)

“Çocuklar Gaziantep'in tarihi 5600 yıl öncesine dayanıyor. Burası İpekyolu üzerinde olduğu için pek çok uygarlığa ev sahipliği yapmış. Adı eskiden Ayıntab'mış. Zamanla Antep hâlini almış. Kurtuluş Savaşı sırasında verdiği mücadeleden dolayı da Türkiye Büyük Millet Meclisi şehre Gazi unvanını vermiş.” (LG, 2016, 23)

“...Kurtuluş Savaşı'nda Antep halkının göstermiş olduğu kahramanlıklardan dolayı şehir Gazi adını almış.” (LG, 2016, 24)

“...Evliya Çelebi Gaziantep için bu şehri anlatmaya ne dil ne de kalem yeter, demiş.”
(LG, 2016, 25)

“Çocuklar, Antepliler şehri savunurken tam tamına altı bin yüz on yedi şehit verilmiş. Antep’i önce İngilizler sonra da Fransızlar almış ama Antepliler Fransızlılara tam 10 ay direnmişler. Aç susuz kalmışlar ama yine de şehirlerini bırakmamışlar.” (LG, 2016, 27)

“Birincisi şu an anıtının önünde durduğumuz Şahin Bey... Gerçek adı Mehmet Sait olan Şahin Bey, 1877’de doğmuş. I. Dünya Savaşı sırasında Arap cephelerinde savaşmış. Sonrasında Kuvayımiliye’ye katılmış, Gaziantep savunmasında bulunmuş. 28 Mart 1920’de şehit olmuş.” (LG, 2016, 29)

“İkinci kahramanın adı ise Karayılan. Daha doğrusu lakabı... Karayılan’ın asıl adı Mehmet’tir. 1888 yılında doğmuş. Babası o küçükken şehit düştüğü için Mehmet çok zorluk çekmiş... 21 Ocak 1920 yılında da şehit olmuş.” (LG, 2016, 29)

“Gaziantep savunmasında size bahsetmek istediğim üçüncü kişi ise Şehit Kâmil. Yani gerçek adıyla Mehmet Kâmil... Gaziantep savunması sırasında 14 yaşındaymış. Sizden biraz daha büyükmüş! 21 Ocak 1920 günü, annesi ile bir fırının önünden geçerken düşman askerleri annesine kötü davranmışlar...maalesef oracıkta askerler tarafından öldürölüp Şehit Kâmil olmuş.” (LG, 2016, 31)

“Çocuklar, burası ülkemizin en büyük mozaik müzesidir. İsmi Gaziantep Arkeoloji Müzesi. Buranın hemen bitişiğinde Zeugma Mozaik Müzesi var ki mozaik müzelerinin en büyüğüdür.” (LG, 2016, 41)

“Çocuklar, Antep Kalesi’ni kimin yaptığı bilinmiyor. Kale bir höyüğün üstüne kurulmuş. Höyük tam 6 bin yaşındaymış. Kale şimdiki hâlini 6. yüzyılda yani günümüzden yaklaşık 1400 yıl önce almış.” (LG, 2016, 37)

“Füsus yüzük demek eski dilde... Kala-ı Füsus da Yüzük Kalesi demek... Kaleyi zengin bir kız yaptırmıyormuş. Kale yapmak oldukça masraflı bir iş olduğu için zengin olsa da kızın parası bitmiş. Kız da parmağındaki çok değerli yüzüğü satmış ve kaleyi yaptırmış.” (LG, 2016, 37)

“Çocuklar biz nasıl karnelerin ortasına mühür vuruyorsak eskiden de önemli mektuplara bu tarz mühürler basarlarmış, başkası okumasın diye...” (LG, 2016, 46)

“Çocuklar şimdi gezeceğimiz müzenin adı: Emine Göğüş Mutfak Müzesi.” (LG, 2016, 54)

Hikâyede “Bilgi vermek” iletisi, gezi esnasında sohbet ederken öğrencilerin birbirlerine yaptığı açıklamalar üzerinden aktarılmıştır:

“Savaşa katılan ve savaşta yaralanan kişilere gazi denir.” (LG, 2016, 24)

“Bir de 14 Şehit Anıtı varmış. Şahin Bey ve arkadaşlarına yemek getiren, Şahin Bey şehit olduktan sonra da kurşuna dizilen 14 çocuğun anısına yapılmış.” (LG, 2016, 33)

“... Küçük küçük renkli taşları topluyorsun, onlardan resim yapıyorsun. Ben evde bir kere denedim ama yapamadım. Zeugma çok yetenekli biriymiş...” (LG, 2016, 43)

“Zeugma birisinin adı değil. Öğretmenimizin söylediği gibi antik bir kent...” (LG, 2016, 44)

“Konağa adını veren Dayı Ahmet Ağa, Antep savunmasında komutanlık yapmış ve burada da Kuvayimillîye’ye yardım etmiş. Bu konak yıllarca boş kalmış ancak şimdi otel ve restoran olarak kullanılıyormuş.” (LG, 2016, 57)

“Arkadaşlar, burası Mustafa Ağa tarafından Mevlevihane’ye gelir getirsin diye 1638 yılında yaptırılmış. 1900’lerin başında burayı yanmış...tekrar yaptırmış ve yine Mevlevihane’ye bağışlamış.” (LG, 2016, 59)

“Tahmis kahvenin dövüldüğü yer anlamına geliyor.” (LG, 2016, 59)

“Çocuklar, Gaziantep’in zurnası da meşhur. Gaziantep’te pek çok harat var.” (LG, 2016, 66)

“Zurna yapan kişiye harat denir çocuklar. Bu gördüğünüz alet düğünlerde çalınan zurna.” (LG, 2016, 67)

“Zincirli Bedesten’in bir adı daha var. Karabasamak Bedesteni... Burası 1700’lü yıllarda Hüseyin Paşa tarafından yaptırılmış.” (LG, 2016, 70)

“Kastel kelimesinin Arapça’dan geldiği düşünülüyor çocuklar. Dünyada böyle bir yerin benzeri yok, ülkemizde de sadece Gaziantep’te var...” (LG, 2016, 74)

“Çocuklar... Bu caminin Hz. Ömer zamanında yapıldığı tahmin ediliyor. Burası Gaziantep’in en eski camisi...Ömeriye Camii...” (LG, 2016, 76)

“Çocuklar Dülük Antik Kenti, adını Dülük Köyü’nden almaktadır. Buranın tarihi yaklaşık 600 bin yıl öncesine dayanıyor.” (LG, 2016, 82)

Hikâyede “Değer bilmek” iletisi, tüketilen ürünlerin arkasındaki emeğin değerini bilmek üzerinden aktarılmıştır:

“O yüzden getirdim sizi buraya. Kolayca yediğiniz, harcadığınız şeylerin arkasında neler oluyor bilmeniz lazım.” (LG, 2016, 16)

Hikâyede “Ticaret yapmak” iletisi, çok fazla baklava alan Kâmil’in İstanbul’da bu baklavaları satıp para kazanmak istemesi üzerinden aktarılmıştır:

“İş hayatına atılmaya karar verdim. Gaziantep’ten aldığım baklavaları bizim memlekette satacağım.” (LG, 2016, 21)

Hikâyede “Gelenekler ve görenekler“ iletisi, Gaziantep’in geleneksel yemekleri üzerinden ifade edilmiştir:

“Baklavalalar, ızgaralar, kebaplar şehri burası...” (LG, 2016, 26)

“İşin aslı burası Gaziantep yemek kültürünü tanıtmak için kurulmuş. Ülkemizdeki ilk yemek müzesiymiş. Daha önce gezdiğimiz gibi burada da cansız mankenlerle temsili sahneler vardı.” (LG, 2016, 56)

“...bize Antep mutfağının dünyaca ünlü olduğundan bahsetti. Hepimize patlıcan kebabı, Antep usulü karışık dolma ve baklava geldi.” (LG, 2016, 62)

Hikâyede “Kurallara uymak” iletisi, müzeleri gezerken sessiz olmak gerektiği ifadesi üzerinden aktarılmıştır:

“Arkadaşlar, bu müzede çok sessiz olmalıyız.” (LG, 2016, 38)

“Kâmil ağabey, sadece burada değil. Bütün müzelerde sessiz olunur.” (LG, 2016, 39)

“Arkadaşlar, bu kaledeki müzede daha da sessiz olmalıyız. Kimse sesini çıkarmasın!” (LG, 2016, 39)

“Öğretmenimiz diğer masalardakileri rahatsız etmeden konuşmaya başladı.” (LG, 2016, 60)

Tablo 35:“Levent Gaziantep’te” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletilerin Kullanım Sıklığı

Eğitsel İleti Adı	Kullanılan Eğitsel İleti Sayısı
Bilgi vermek	26

Değer bilmek	1
Ticaret yapmak	1
Gelenekler ve görenekler	3
Kurallara uymak	4
Toplam	35

Tablo 35’te görüldüğü üzere hikâyede yer alan toplam eğitsel ileti sayısı 35’tir. Bu hikâyede kullanım sıklığı en fazla olan eğitsel ileti, bilgi vermektir. Kurallara uymak ileti dört defa kullanılmıştır. Gelenekler ve görenekler ileti üç defa yer almaktadır. Hikâyede birer defa yer alan iletiler ise ticaret yapmak ve değer bilmektir.

4.35. “Levent Hatay’da” Adlı Eserin Künye Bilgileri ve Özeti

Kitabın Adı: Levent Hatay’da

Kitabın Yazarı: Mustafa Orakçı

Kitabın Yayınevi: Timaş Çocuk

Kitabın Yayın Yeri: İstanbul

Kitabın Baskısı: Haziran/2016

Kitabın Sayfa Sayısı: 89

Kitabın Türü: Hikâye

Ara tatildeki son gezi Hatay’a yapılacaktır. Yolculuk yaparken öğretmen, öğrencilere Hatay’ın tarihini anlatır. Geziye Antakya’dan başlarlar. Gezi kulübündekiler otobüsten inip kahvaltı yaparlar. Camileri, türbeleri ve kiliseleri gezerler. Hatay Mozaik Müzesi’ne gidip müzedeki eserleri incelerler. Daha sonra Uzun Çarşı’da Hatay lezzetlerinden künefe ve kebapların tadına bakarlar. Baharatların adlarını öğrenirler. Akdeniz ikliminde yer alan Hatay’daki portakal ağacı ve zeytin ağacı bahçelerini dolaşırlar. Hatay’daki Antik Kenti ve Saint Pierre Kilisesi’ni gezmeye devam ederler. Daha sonra defne sabunu imalathanesine giderek sabunun yapımını öğrenip sabunları incelerler. Tatildeki son gezi durağından ayrılarak eve dönüş için harekete geçerler.

4.35.1. “Levent Hatay’da” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletiler

Hikâyede “Bilgi vermek” ileti, öğretmenin Hatay hakkındaki açıklamaları üzerinden aktarılmıştır:

“Tarihin ilk zamanlarından beri insanlar bu topraklarda yaşamışlar. Burada günümüzden yaklaşık 50 bin yıl öncesine ait araç gereçler bulunmuştur. Bakın dikkat edin; 3 bin, 5 bin demiyorum. 50 bin yıl öncesi... İşte böyle uzun geçmişi olan bu topraklar pek çok uygarlığa da ev sahipliği yapmış...” (LH, 2016, 11)

“1267 yılında Hatay, Türklerin eline geçmiş. 1918 yılına kadar da Osmanlı Devleti’nin elindeydi. 1921 yılında, merkezi Antakya olmak üzere bir yönetim kurulmuş ve 1938 yılında Hatay Cumhuriyeti olarak devam etmiştir. Bu cumhuriyetin ilk ve tek Cumhurbaşkanı Tayfur Sökmen’dir. Çünkü 1939’da Hatay Türkiye’ye katılmaya karar vermiştir.” (LH, 2016, 12-13)

“Hatay, Türkiye’nin bir şehri. Antakya ise merkezinin adı Mert.” (LH, 2016, 14)

“Çocuklar, Hatay Ulu Camii’nin 1500’lü yıllarda Memlüklüler tarafından yapıldığı söyleniyor. Osmanlılar zamanında da onarılmış.” (LH, 2016, 15)

“Bu caminin serüveni ilginç olmuş çocuklar. 636 yılında Hz. Ömer’in zamanında, komutanlarından Ebu Ubeyde Bin Cerrah Antakya’yı fethettikten sonra bu cami inşa edilmiş. Daha sonra Bizanslılar Antakya’yı alınca burayı kiliseye çevirmişler. 1084 yılında ise Selçuklulardan, Kutalmış oğlu Süleyman Şah yeniden cami hâline getirmiş...” (LH, 2016, 16)

“Çocuklar, bu kilise 1833 yılında ahşaptan yapılmıştır. Bu anlamda gördüğümüz diğer kiliselerden farklıdır. Zamanında, kilisenin bir de din görevlisi yetiştiren bir kısmı varmış. O bölüm 1911’de yapılmış...” (LH, 2016, 20)

“Çocuklar, buradaki mozaikler milattan sonra 200 ile 600 yılları arasında yani 400 yıllık bir zamanda yapılmış. Eskiden, köşklerin ve sarayların yerleri bu mozaiklerle kaplıymış.” (LH, 2016, 26)

“Aktar, bir şeyleri oradan oraya aktaran kişilere denmez. Baharat satan kişilere denir.” (LH, 2016, 33)

“Çocuklar, burada size göstermek istediğim Hatay’a özgü bir baharat var. Bu baharatın adı zahter...” (LH, 2016, 34)

“Çocuklar, Antakya pek çok şeyiyle olduğu gibi evleri ile de meşhur. Bu evlerin yaşları bir asır, yani 100 yıldan fazla... Müzede gördüğümüz mozaikleri hatırlıyorsunuz değil mi? Onların bir kısmı da işte Antakya'nın bu tarihî evlerinden çıkmış.” (LH, 2016, 42)

“Çocuklar, Antakya evlerinde, neredeyse her şeyin farklı bir adı var. Avlunun adı havuş, şu ortadaki bürke, pencereler de taka... Kapıda gördüğünüz şu demire de kapı şakşağı deniyor.” (LH, 2016, 43)

“Bu cadde Antakya'nın en meşhur caddelerinden biri çocuklar. İsmi Kurtuluş Caddesi... Özelliği de dünyanın gece aydınlatılan ilk caddesi olması...” (LH, 2016, 49)

“Çocuklar, Asi Nehri'nin kenarındayız. Bu nehir, yurdumuzun dışında doğup ülkemizde denize dökülün ender nehirlerden birisidir. Büyük kısmı Suriye topraklarındadır. Nehir, kuzeye doğru aktığı için tersine aktığı söylenir. Bu yüzden de Asi adını almış...” (LH, 2016, 51)

“Çocuklar, bu surlar, milattan sonra 526 yılında I. Justinian tarafından yaptırılmıştır. Gördüğünüz kısmı, surların küçük bir bölümü... Eskiden burası surlarla çevriliymiş ve surlarda 360 tane nöbetçi kulesi varmış.” (LH, 2016, 52)

“Arkadaşlar, burası Saint Pierre Kilisesi, milattan sonra 20 ile 40 yılları arasında inşa edilmiş. Burası Hz. İsa'nın yaydığı Hristiyanlık dininin ilk ibadet yerlerinden birisiymiş...” (LH, 2016, 56)

“Milattan önce 300 yılında kurulan Seleukeia Pierria Antik Kenti...” (LH, 2016, 57)

“Çocuklar, bu antik kent Seleukos adında bir krallığa başkentlik yapmış. Burası da çok eskiden çok büyük bir limanmış. Öyle ki Akdeniz'in ikinci büyük limanıymış. 526 ve 528 yıllarında deprem olmuş ve bu kent de terk edilmiş.” (LH, 2016, 58)

“Çocuklar, buraya Beşikli Mağara denmesinin sebebi buradaki bir mezarın diğerlerine göre yüksekte olması ve bir beşiğe benzemesi... İşte bu yüzden bu adı almış...” (LH, 2016, 68)

“Çocuklar, bu tünelin adı Vespasian Tüneli. Diğer adı da Titüs. Milattan sonra I. yüzyılda yani günümüzden 1900 yıl önce yapılmış bu tünel. Yapımı 10 yıl sürmüş. Kral Vespasian'ın başlattığı tüneli, o ölünce yerine geçen Titüs bitirmiş...” (LH, 2016, 71)

“Çocuklar bulunduğumuz köyün adı Hıdırbey köyü... Musa Ağacı yaklaşık bin yaşında...” (LH, 2016, 81)

“Bu ağaca Musa ağacı denmesinin mitolojik bir hikâyesi var. Hz. Musa ile Hz. Hızır, Musa Dağın’na çıkmak üzere giderken burada durur...” (LH, 2016, 81)

“Çocuklar Hatay’daki son noktamız ise Harbiye, yani Dapne diğer adıyla da Defne...” (LH, 2016, 83)

“Çocuklar Harbiye eski adıyla Defne, yani Dapne... Burası çok eskiden villalardan ve saraylardan oluşuyormuş. İmparator Gallus zamanında yani milattan sonra 250 yıllarında bu özelliğini kaybetmeye başlamış. Arapların Antakya’yı almasıyla da bir daha eskisi gibi olmamış. Arkeoloji müzesinde gördüğümüz mozaiklerin çoğu buradaki villa ve saraylardan çıkmış...” (LH, 2016, 86)

Hikâyede “Bilgi vermek” iletisi, yöre halkının sabunun yapımını öğrencilere açıklaması üzerinden aktarılmıştır:

“Biz bu ağaca aslında gar ağacı deriz. Bu sabuna da gar sabunu... Bu gördüğünüz taneler birkaç kez kaynatılır; defne yağı, yani gar yağı elde edilir. Sabun, bu defne yağından yapılır işte. Defne yağı ile birlikte kostik denilen bir madde de konulup kaynatılır. İsterseniz için zeytinyağı da koyabilirsiniz.” (LH, 2016, 77)

“İşte defne sabunu...” (LH, 2016, 78)

Hikâyede “Kurallara uymak” iletisi, müzeleri gezerken sessiz olmak gerektiği ifadesi üzerinden aktarılmıştır:

“Mert sus artık. Müzede olduğumuzu unutuyorsun.” (LH, 2016, 25)

Hikâyede “Gelenekler ve görenekler“ iletisi, Hatay’ın geleneksel yemekleri üzerinden ifade edilmiştir:

“Şerbetten çıkardıklarını sırayla bize uzattı. Bu tatlının adı müşebbekmiş.” (LH, 2016, 29)

“Kâmil’in kömbelerinin tadına bakınca çok beğendik ve biz de kömbe aldık. O sırada yolumuza başka bir tatlıcı çıktı. Oradan da kerebiç tatlısının tadına baktık.” (LH, 2016, 32)

“Tabakların birinde zahter, diğerinde zeytinyağı vardı. Herkese elindeki ekmekten birer parça koparmasını ve onun gibi yapmamızı söyledi.”

Hikâyede “Paylaşmak” iletisi, Kâmil’in portakalları paylaşmamak istemesi daha sonra öğretmenin durumu görüp paylaşmasını istemesi üzerinden aktarılmıştır:

“Bizi neden çağırmadın? Portakalları tek başına yemek yakışıyor mu hiç?” (LH, 2016, 46)

“Arkadaşlar, ağaçtaki portakalları sayınca kişi başı iki tane bile düşmediğini gördüm... O yüzden kusura bakmayın, çağıramadım.” (LH, 2016, 46)

“Ancak öğretmenimizin bakışını görünce Kâmil, portakalların kalanını vermek zorunda kaldı.” (LH, 2016, 48)

Tablo 36: “Levent Hatay’da” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletilerin Kullanım Sıklığı

Eğitsel İleti Adı	Kullanılan Eğitsel İleti Sayısı
Bilgi vermek	25
Kurallara uymak	1
Gelenekler ve görenekler	3
Paylaşmak	3
Toplam	32

Tablo 36’da görüldüğü üzere bu hikâyede yer alan toplam eğitsel ileti sayısı 32’dir. Bu hikâyede kullanım sıklığı en yüksek olan eğitsel ileti, bilgi vermektir. Hikâyede paylaşmak ve gelenekler ve görenekler iletileri üçer defa kullanılmıştır. Hikâyede bir defa kullanılan eğitsel ileti ise kurallara uymak iletileri olmuştur.

4.36. “Levent Kayseri’de” Adlı Eserin Künye Bilgisi ve Özeti

Kitabın Adı:	Levent Kayseri’de
Kitabın Yazarı:	Mustafa Orakçı
Kitabın Yayınevi:	Timaş Çocuk
Kitabın Yayın Yeri:	İstanbul
Kitabın Baskısı:	Aralık/2017

Kitabın Sayfa Sayısı: 89

Kitabın Türü: Hikâye

Sınıfa yeni bir öğrenci katılır. Bu öğrenci, yemeyi çok seven Kâmil’in akrabasıdır. Adı Kâmile’dir. Arkadaş olurlar. O da gezi kulübüne katılır. Gezi kulübü toplantısı yapılır. Gidilecek şehir Kayseri’dir. Kayseri gezisi için Levent ve arkadaşları hazırlık yaparlar. Pastırma ve sucuk yiyecekleri için çok sevinirler. Otobüs yolculuğundan sonra Kayseri’ye varırlar. Kayseri’de ilk iş kahvaltı yaparlar. Kahvaltıdan sonra parkları, camileri, türbeleri gezmeye başlarlar. İlk olarak Mimar Sinan Parkı’na gidip orada bulunan Gevher Hatun Medresesi’ni gezerler. Cumhuriyet Meydanı’ndaki saat kulesini görürler. Daha sonra Kayseri’deki Kapalıçarşı’da dükkânları gezerek alışveriş yaparlar. Dokuma halı mağazalarına bakarlar. Mola verirler. Gilaburu suyu ve lezzetli Kayseri yemekleri yedikten sonra Kayseri Arkeoloji Müzesi’ni ziyaret edip eserler hakkında bilgi toplarlar. Son olarak Gesi Bağları türküsüne konu olan bağı gezerler ve güvercinliğe uğrayarak eve dönüş için yola çıkarlar.

4.36.1. “Levent Kayseri’de” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletiler

Hikâyede “Gelenekler ve görenekler“ iletisi, Kayseri’nin geleneksel yemekleri üzerinden ifade edilmiştir:

“Pastırma ve sucuk! Kokusunu şimdiden duyabiliyorum.” (LKY, 2017, 9)

“ Menüde neler yoktu ki!... Pastırmalar, sucuklar, su börekleri, keteler, katmerler...” (LKY, 2017, 15)

“Menüde; mantı, şebit yağlaması, yaprak sarması, yağ mantısı, peynirli mantı falan vardı. Açıkçası bu kadar çok çeşit olduğunu bilmiyordum. Ben adını ilginç bulduğum için şebit yağlamasından istedim...” (LKY, 2017, 76)

“Öğretmenimiz içecek olarak daha önce hiç duymadığım bir şey istedi. Adı: Gilaburu suyuydu.” (LKY, 2017, 77)

Hikâyede “Bilgi vermek” iletisi, öğretmenin Kayseri gezisindeki açıklamaları üzerinden aktarılmıştır:

“Çocuklar, Kayseri’deki ilk yerleşim yeri olan Kültepe Höyüğü milattan önce 3000 yılına dayanıyor. Burası da diğer şehirlerimiz gibi tarih boyunca pek çok medeniyete ev sahipliği yapmış.” (LKY, 2017, 12)

“Arkadaşlar Türklerin Anadolu’ya gelişinden 15 yıl sonra Kayseri de Müslüman ve Türk şehri oldu. Danişment Melik Ahmet burada Danişmentoğulları Beyliğini kurdu.” (LKY, 2017, 13)

“Çocuklar, burası Mimar Sinan Parkı...” (LKY, 2017, 18)

“Gevher Nesibe Hatun’u anlatacağım. Kendisi Selçuklu Sultanlarından II. Kılçarşan’ın kızı. Hüzünlü bir hikâyesi var.” (LKY, 2017, 19)

“Gevher Nesibe Sultan bir komutanla evlenmek istemiş. Ama o zaman sultan olan ağabeyi Gıyaseddin Keyhüsrev buna karşı çıkmış ve o komutanı savaşa göndermiş. Komutan savaşta yaralanmış sonra da şehit olmuş...” (LKY, 2017, 20)

“Gevher Nesibe Hatun, iyileşemeyeceğini anlayınca ağabeyine bir vasiyette bulunmuş. “Öyle bir hastane yaptırın ki hem yaralananlar tedavi olsun hem de benim gibi gönül yarası çekenler şifa bulsun.” demiş. Bunun üzerine ağabeyi Gevher Nesibe Şifaiye Medresesi’ni kurmuş.” (LKY, 2017, 21)

“İşte burası iki bölümden oluşan hastane çocuklar. İlk bölümü medrese... Öğrenciler burada tıp eğitimi görüyorlarmış. İkinci bölüm ise hastaların tedavi edildiği yermiş.” (LKY, 2017, 22)

“Gevher Nesibe için bir kümbet de yapılmış çocuklar.” (LKY, 2017, 22)

“Çocuklar bu eser de Selçuklular dönemine ait.” (LKY, 2017, 26)

“Park 150 dönümlük bir yer çocuklar. Burada iki tane büyük havuz var.” (LKY, 2017, 30)

“Arkadaşlar bu camiyi dünyaca ünlü, Kayseri doğumlu, Mimar Sinan yapmış. 1573 yılında yapılan bu caminin yanında Doğancı Ahmet Paşa tarafından külliye, mektep ve hamam yaptırılmış ama bu eserler günümüze kadar gelmemiş.” (LKY, 2017, 32)

“Kurşun değil, kurşunlu... Çünkü kubbesi kurşunla kaplı Mert.” (LKY, 2017, 33)

“Bu saat kulesi, 1906 yılında 2.Abdülhamit tarafından yaptırılmış. Tavlusunlu Salih Usta yapmış bu saati...” (LKY, 2017, 35)

“Çocuklar, bu muvakkithane tarihimizde önemli olaylara ev sahipliği yapmış bir yer. Kurtuluş Savaşı yıllarında, Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti Kayseri Şubesi olarak kullanılmıştır.” (LKY, 2017, 36)

“Sahabiye Medresesi, 1267 yılında Selçuklu Veziri Sahip Ata Fahreddin Ali tarafından yaptırılmış çocuklar. Bir de çeşmesi var.” (LKY, 2017, 38)

“Burası II. Veya III. Yüzyılda yapıldığı tahmin edilen Roma dönemine ait bir mezar çocuklar...” (LKY, 2017, 41)

“Bu, meşhur Erciyes Dağı çocuklar.” (LKY, 2017, 43)

“Erciyes Dağı, Türkiye’nin beşinci en yüksek dağıdır. Eski bir sönmüş yanardağdır çocuklar. 3916 metre yüksekliği vardır.” (LKY, 2017, 44)

“Çocuklar burası Roma İmparatoru 3.Gordianus zamanında yapılmış. Milattan önce 3. yüzyılda, yani zamanımızdan 2300 yıl önce...”(LKY, 2017, 46)

“Arkadaşlar, bu çarşı 15. yüzyılda yapılmış. Sonra başına bir sürü şey gelmiş. Pek çok defa yanmış. Ama yeniden yapılmış.” (LKY, 2017, 49)

“Burası geçmişteki Kayseri evlerini göstermek için oluşturulmuş bir yer Leventçiğim. İnsanlar daha önce Kayseri’yi tanısınlar diye yapılmış...” (LKY, 2017, 58)

“Çocuklar burası Kayseri Lisesi. Ülkemizdeki önemli okullardan biridir. 1893 yılında kurulmuştur. Sakarya Savaşı’nda öğrencilerinin hepsi cepheye gidip şehit olduğu için o sene mezun verememiştir.” (LKY, 2017, 60)

“Ayrıca pek çok ünlü kişi; sanatçı ve devlet adamı buradan mezundur...” (LKY, 2017, 60)

“Arkadaşlar, bu caminin bir diğer adı Sultan Camii.” (LKY, 2017, 62)

“Çocuklar, bu cami 1134 ile 1143 yılları arasında Kayseri’yi başkent yapan Danişment hükümdarı Melik Mehmet Gazi tarafından yaptırılmış. 1205 yılında da onarılmış.” (LKY, 2017, 64)

“Çocuklar bu külliyei Anadolu Selçuklu Sultanı Alaeddin Keykubat’ın karısı Hunat Hatun yaptırmış. 1238 yılında yapılan bu külliyyede cami, medrese, kümbet ve hamam varmış...” (LKY, 2017, 65)

“Çocuklar, bu minber künde-kari tekniği ile yapılmış. Yani, hiç çivi kullanılmamış.” (LKY, 2017, 66)

“Çocuklar, müze bu binasına 1969 yılında yerleşmiş...”(LKY, 2017, 72)

“Kültepe Kaniş Korum birisi değil. Tarihi bir yerin adı. Bu eserler de orada çıkan eserlerin adı. Milattan önce 2000 yılında yani 4000 yıl önce yaşayan insanların bu gördükleriniz...” (LKY, 2017, 73)

“Çocuklar türküden de tahmin edeceğiniz gibi Gesi bağlarına geldik.” (LKY, 2017, 79)

“Bu, güvercinlik arkadaşlar.” (LKY, 2017, 80)

“Bu güvercinler gübresi için besleniyor çocuklar. Gördüğünüz bağlarda kullanılan gübre bu güvercinliklerden sağlanıyor. Güvercin gübresini çok yararlı olduğu için insanlar eski zamanlardan beri kullanırlar.” (LKY, 2017, 82)

“Mimar Sinan dünyanın en büyük mimarlarından biridir...” (LKY, 2017, 84)

“Çocuklar, Mimar Sinan 22 yaşına kadar burada yaşamış. Daha sonra orduya katılmış. Onun torunlarından olan Ahmet Öztaş burayı yenilemiş...” (LKY, 2017, 86)

Hikâyede “Bilgi vermek” iletisi, gezi esnasında sohbet eden öğrencilerin birbirlerine yaptığı açıklamalar üzerinden aktarılmıştır:

“Kitabe mimari eserlerin genelde dışına yerleştirilen, o eser hakkında bilgi veren mermer ya da taş levhaya denir. Bu medresenin kitabesi yokmuş. O yüzden de buranın geçmişi hakkında yeterince bilgi sahibi değilmiz.” (LKY, 2017, 29)

“Mertçiğim o insanlar kral, padişah veya komutan... Aynı isimden olanlar karıştırılmasın diye başlarında sayı var...” (LKY, 2017, 47)

“Bedesten de her taraf halıydı. Burası hediyelik eşya, özellikle de halı satış yeri gibiydi.” (LKY, 2017, 3)

“Gilaburu diye bir meyveden yapılmış ve C vitamini olarak da çok zenginmiş.” (LKY, 2017, 77)

Hikâyede “Düzenli çalışmak” iletisi, düzenli çalışıldığında çalışkan olunabileceği üzerinden aktarılmıştır:

“O kelimeleri söylemek ya da çarpım tablosunu bilmek çok da zeki olmayı gerektirmiyor. Düzenli çalışan herkesin kolaylıkla öğrenebileceği bir şey... Sen de düzenli ders çalışsan sen de öğrenirsin.” (LKY, 2017, 37)

Hikâyede “Kurallara uymak” iletisi, müzedeki tarihî eserlere zarar vermemek ifadesi üzerinden aktarılmıştır:

“...Hiçbir eşyaya dokunmamalıyız.” (LKY, 2017, 73)

Tablo 37: “Levent Kayseri’de” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletilerin Kullanım Sıklığı

Eğitsel İleti Adı	Kullanılan Eğitsel İleti Sayısı
Gelenekler ve görenekler	4
Bilgi vermek	38
Düzenli çalışmak	1
Kurallara uymak	1
Toplam	44

Tablo 37’de görüldüğü üzere bu hikâyede yer alan toplam eğitsel ileti sayısı 44’tür. Bu hikâyede kullanım sıklığı en fazla olan eğitsel ileti, bilgi vermektir. Hikâyede gelenekler ve görenekler iletileri 4 defa yer almaktadır. Hikâyede birer defa kullanılan iletiler ise düzenli çalışmak ve kurallara uymak iletileridir.

4.37. “Levent Antalya’da” Adlı Eserin Künye Bilgisi ve Özeti

Kitabın Adı: Levent Antalya’da

Kitabın Yazarı: Mustafa Orakçı

Kitabın Yayınevi: Timaş Çocuk

Kitabın Yayın Yeri: İstanbul

Kitabın Baskısı: Aralık/2017

Kitabın Sayfa Sayısı: 92

Kitabın Türü: Hikâye

Gezi kulübünün bir sonraki rotası Antalya’dır. Gezi için çok sevinirler. Yaz mevsimi gelmiştir. Deniz etkinlikleri için heyecanlanırlar. Otobüs yolculuğundan sonra Antalya’ya varırlar. Antalya adının nereden geldiğini öğrenirler. Kahvaltı yaptıktan sonra geziye Yivli Minare ’den başlarlar. Antalya Müzesi’nde keyifli vakit geçirirken

fotoğraf çekip eserleri öğrenirler. Düden Şelalesi'ne gidip dinlenirler. Daha sonra Perge Antik Kenti'nde dolaşırlar. Karain Mağarası'ndan sonra Belek'e giderler. Belek'te develere binerler. Denize girip oyunlar oynarlar. Sıcak havada serinlerler. Buradan ayrılıp Alanya'ya geçerler. Alanya'da Tersane, Kızıl Kule ve Sarnıçları gezerek Damlataş Mağarası'nı gezdikten sonra eve dönüş yolculuğu başlar.

4.37.1. “Levent Antalya’da” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletiler

Hikâyede “Beğenmek” iletisi, öğrencilerin gezi sırasında hoşlandığı durumları dile getirmeleri üzerinden aktarılmıştır:

“Kahvaltı mekânındaki manzara karşısında büyüledik. Mavi ile yeşilin iç içe geçtiği, serin bir rüzgârın estiği yerde güzel bir kahvaltı yaptık.” (LANT, 2017, 10)

Hikâyede “Bilgi vermek” iletisi, öğretmenin Antalya gezisinde yaptığı açıklamalar üzerinden aktarılmıştır:

“Arkadaşlar Antalya çok özel bir şehir... Burada seksene yakın antik kent var.” (LANT, 2017, 11)

“Buranın geçmişi oldukça eskiye dayanıyor. Antalya eskiden Pamphilya adı verilen bölgede yer alıyor. Şehrin olduğu yer ilk olarak Bergama Krallığı zamanında kurulmuş. Kralın adı Attalos buranın adı da Attaleia'mış. Daha sonra burayı korsanlar ele geçirmiş.” (LANT, 2017, 11-12)

“Bu çok çok eski zamanlarda olmuş bir olay Mert. Zamanında korsanlar çok etkiliymiş ama Romalılar onları durdurmuş.” (LANT, 2017, 12)

“1207 yılında Anadolu Selçuklu Devleti yani Türkler burayı almışlar. Şimdi gezimize Kaleiçi'nden ve Hadrian Kapısı'ndan başlıyoruz. Bu kapı, milattan sonra 130 yılında Roma İmparatoru Hadrian tarafından yaptırılmış...” (LANT, 2017, 14)

“Çocuklar bu kulenin tam olarak ne işe yaradığı bilinmiyor. Yalnızca tahminler var. Altı kara üstü silindir olan bu yapının haber vermek için ateş yakılan bir yer olduğu düşünülüyor.” (LANT, 2017, 16)

“Çocuklar, bu gördüğünüz yapının adı Yivli Minare... Burası Antalya'nın simgelerinden biri. Antalya denince akla ilk gelen yerlerin başındadır. Ayrıca Antalya'daki ilk İslam eserlerinden biridir. 13. yüzyılda, yani Selçuklular zamanında

yapılmış. Üzerinde yiv denilen sekiz tane sarmal çizgi var. Bu yüzden Yivli Minare deniyor.” (LANT, 2017, 18)

“Haydi arkadaşlar, daha gezeceğimiz çok yerimiz var. Yivli Minare Camii’ni ziyaret edeceğiz sonra da Gıyaseddin Keyhüsrev Medresesi’ne ait bir kalıntıyı göstereceğim.” (LANT, 2017, 20)

“Çocuklar burası 5. yüzyılda yani 1500 yıl önce kilise olarak yapılmış. Daha sonra 2. Beyazıt’ın oğlu Korkut tarafından camiye çevrilmiş. Bir de minare eklenmiş... Aslında minare kesik değil. Öyle görünüyor. 1800’lü yıllarda çıkan bir yangında ahşaptan yapılmış olan üst kısmı yanmış...” (LANT, 2017, 22)

“Arkadaşlar eski liman artık yat limanı olarak kullanılıyor. Buradan değişik turlara katılmak da mümkün...” (LANT, 2017, 23)

“Çocuklar bu Düden Şelalesi ama bir adı daha var. O da İskender... Büyük İskender buraya geldiğinde burada atlarını sulamış. Bu yüzden de buraya İskender Şelalesi denmiş.” (LANT, 2017, 30)

“Hayır çocuklar... Orası Yukarı Düden’di burası da Aşağı Düden. Biraz önce gördüğümüz şelalenin uzantısı burası... Buradan şelalenin suyu denize dökülüyor. Bir adı daha var, Karpuz kaldıran.” (LANT, 2017, 32)

“Perge Antik Kenti’nin milattan önce 12. Ya da 13. yüzyılda kurulduğu tahmin ediliyor çocuklar. Yani günümüzden yaklaşık 3200-3300 yıl önce... Hititler, Lidyalılar ve Persler buraya hâkim olmuşlar.” (LANT, 2017, 38)

“Perge Antik Kenti’nin en parlak dönemi Romalılar zamanındaymış.” (LANT, 2017, 38)

“Bu mağaranın adı Karain çocuklar. Ülkemizde yer alan en önemli mağaralardan birisi. Buraya sadece yurt içinden değil, yurt dışından da pek çok turist gelmekte. Çok eski çağlardan beri bu mağara saklanma yeri yani sığınak olarak kullanılmış...” (LANT, 2017, 43)

“Arkadaşlar burada göreceğimiz yer bir antik kent. Ama size önce tiyatrosunu göstermek istiyorum. Muhteşem bir yapı ile karşılaşacaksınız.” (LANT, 2017, 54)

“Arkadaşlar bu tiyatro Romalıların yaptığı ve günümüze ulaşan en büyük tiyatrolardan bir tanesi... Yaklaşık iki bin yaşında olan tiyatro Mimar Zeno tarafından

yapılmış. 15-20 bin kişi kapasiteli olan tiyatronun bir de hikâyesi var...” (LANT, 2017, 55)

“Bir zamanlar buraya hükmeden bir kral varmış. Bu kral, kızını evlendirmek istiyormuş. Şehre en çok iyilik yapan kişiyle evlendirmeye karar vermiş. Kralın gözüne giren iki kişi olmuş... Babasını ikna etmeye çalışırken tepede onlardan habersiz gezinen mimarın sesi tiyatronun öbür tarafındaki krala kadar gelmiş...” (LANT, 2017, 56-57)

“Alanya’nın 2400 yıllık bir tarihi var. Eski adı Coracesium’muş... Milattan önce 4. yüzyıla dayanıyor.” (LANT, 2017, 61)

“Çok eskiden pek çok medeniyete ev sahipliği yapan bu eski topraklarda daha önce dediğim gibi bir dönem korsanlar da yaşamışlar.” (LANT, 2017, 62)

“Koranlar burada çevrelerindeki şehirlere ve gemilere zarar vermeye başlayınca Milattan önce 67 yılında Romalılar buraya gelip burayı korsanlardan temizlemiş... Bizans zamanında adı da değişikliğe uğramış. Güzel dağ demek olan Koloros olmuş. Selçuklu Sultanı Alaaddin Keykubat buraya kendi adını vermiş. Alaiye olmuş. Alaiye de 1935 yılında Alanya olmuş.” (LANT, 2017, 62-63)

“Arkadaşlar Alanya ikiye ayrılıyor. Eski Alanya ve yeni Alanya... İkisini birbirinden ayıran ise Alanya Kalesi...” (LANT, 2017, 63)

“Çocuklar bu gördüğünüz yapının adı Kızıl Kule. Kızıl Kule Alanya’yı denizden gelecek olan saldırılardan korumak için yaptırılmış. Tuğladan yapıldığı için kızıl bir görüntüsü var. Bu yüzden Kızıl Kule adını almış.” (LANT, 2017, 64)

“Bu kulenin yüksekliği 33 metre... Beş katlı olan bu bina sekizgenmiş çocuklar. Kulenin birinci katında ise Etnografya Müzesi’nin bir bölümü var.” (LANT, 2017, 64)

“Çocuklar, Alanya çok eski zamanlardan beri gemilerin üretildiği önemli bir merkez olmuştur. Bu gördüğünüz tersane de gemi yapımı için Selçuklular tarafından kurulmuş...” (LANT, 2017, 68)

“Çocuklar, Alanya Kalesi tepede yer alıyor, çıkmak yaklaşık 1 saat sürüyor. Ama manzarası şahane.” (LANT, 2017, 70)

“Çocuklar kale gördüğünüz hâle 1226 ile 1232 yılları arasında Selçuklular zamanında getirilmiş. Ama kalenin aslı daha da eskiye dayanmakta. Yani yaklaşık 2000 yıllık bir tarihi var...” (LANT, 2017, 73)

“Halilciğim, sarnıç bir hayvan değil. Suları biriktirmek için kullanılan yer altındaki depodur... Buradaki sarnıçlara savaştan ya da kuşatmadan önce sular doldurulmuş böylece savaş sırasında halk susuzluk çekmezmiş.” (LANT, 2017, 74)

“Çocuklar bu kulenin adı Adam Atacağı... Alanya Kalesi’nin bir parçası. Bir rivayete göre burada hapis yatan mahkûmlara üç tane taş verilirmiş. Eğer mahkûmlar bu üç taştan bir tanesini denize ulaştırabilirlerse affedilirlermiş. Eğer ulaştıramazlarsa da cezalandırılırlarmış.” (LANT, 2017, 80-81)

“Arkadaşlar burası oldukça önemli bir mağara. Antalya’ya gelen turistlerin ziyaret ettikleri bir yer. Burada sıcaklık yaz kış pek değişmiyor. Ayrıca bu mağara astımlılara çok iyi geliyormuş.” (LANT, 2017 :89)

“Mertçiğim, astım bir hastalık adı. Yer ismi değil. Astım hastalarının nefes almakta güçlük çekerler. Bu mağaranın da onların hastalığına iyi geldiği söyleniyor.” (LANT, 2017, 90)

Hikâyede “Düşünceli olmak” iletisi, gezi sırasında Mert’in annesine, babasına hediye alıp evdeki süs balığına da hediye götürmek istemesi üzerinden aktarılmıştır:

“Ağabey, şimdiye kadar hep ya annemize ya da babamıza hediye aldık. Ama bizim evde bir kişi daha yaşıyor. Ona hiçbir şey almadık. Ayıp değil mi?” (LANT, 2017, 41)

“Ona Düden Şelalesi’nden su doldurdum. Hediye olarak götürüyorum.” (LANT, 2017, 41)

Hikâyede “Tarihi eserleri korumak” iletisi, yapılara ait kısımların iyi korunamaması veya çalınması durumu üzerinden aktarılmıştır:

“Sıra medreseye geldiğinde yalnızca bir giriş kapısı olduğunu gördük. Öğretmenimizin buranın 1239 yılında atabey Armağan tarafından yaptırıldığını söyledi. Medreseden geriye sadece bir kapı kaldığı için üzülmüştük. Keşke korunabilseymiş.” (LANT, 2017, 21)

Hikâyede “Araştırma yapmak” iletisi, öğrencilerin gezi sırasında merak ettiklerini akıllı telefon kullanarak öğrenmeleri üzerinden aktarılmıştır:

“Osman telefonundaki navigasyona bakarak bir sonraki durağımızı tahmin etti.” (LANT, 2017, 21)

Hikâyede “Bilgisayar kullanmak” iletisi, fazla bilgisayar kullanımına dair zararların ifade edilmesi üzerinden aktarılmıştır:

“Baksana oyuncakların arasında bir tane bile bilgisayar yok. Bilgisayar olmadan, tablet olmadan hayatları çok sıkıcı geçmiştir bunların.” (LANT, 2017, 26)

“Bilgisayarları olmadığı için şanslılar mı yoksa şanssızlar mı orası tartışılır Mertçiğim.” (LANT, 2017, 26)

“...Sadece bilgisayarın fazlasının çocuklar için zararları olduğunu söyledi.” (LANT, 2017, 27)

Hikâyede “Kurallara uymak” iletisi, gezi sırasında belli başlı kurallara uyulması gerektiği üzerinden aktarılmıştır:

“Maalesef Mertçiğim. Bunlar sadece bakmak için...” (LANT, 2017, 25)

“Oyuncaklarla her zaman oynuyorsun Mert. Bunlar tarihi oyuncaklar. Bence dikkatlice incele. Eski oyuncaklar hakkında bilgin olur.” (LANT, 2017, 26)

Yukarıdaki “Kurallara uymak” iletisi, öğrencilerin mağarada bağırımlarından dolayı gürültü olması ve öğretmenin bu duruma müdahale etmesi üzerinden aktarılmıştır:

“Öğretmenimiz Hayri’ye çok kızdı. Herkesi etrafına topladı ve sessizce gezmemizi söyledi. Zaten yaptığımız ufacık şey mağarada yankılanıyordu. Biz de ses çıkarmadan yolumuza devam ettik.” (LANT, 2017, 45)

Tablo 38: “Levent Antalya’da” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletilerin Kullanım Sıklığı

Eğitsel İleti Adı	Kullanılan Eğitsel İleti Sayısı
Beğenmek	1
Bilgi vermek	30
Düşünceli olmak	2
Tarihi eserleri korumak	1
Araştırma yapmak	1
Bilgisayar kullanmak	3

Kurallara uymak	3
Toplam	40

Tablo 38’de görüldüğü üzere bu hikâyede toplam 40 eğitsel ileti yer almaktadır. Bu hikâyede kullanım sıklığı en fazla olan eğitsel ileti, bilgi vermektir. Hikâyede bilgisayar kullanmak ve kurallara uymak iletileri üçer defa kullanılmıştır. Hikâyede iki defa yer alan eğitsel ileti düşünceli olmaktır. Beğenmek, tarihî eserleri korumak ve araştırma yapmak iletileri ise birer defa kullanılmıştır.

4.38. “Levent Eskişehir’de” Adlı Eserin Künye Bilgisi ve Özeti

Kitabın Adı:	Levent Eskişehir’de
Kitabın Yazarı:	Mustafa Orakçı
Kitabın Yayınevi:	Timaş Çocuk
Kitabın Yayın Yeri:	İstanbul
Kitabın Baskısı:	Aralık/2017
Kitabın Sayfa Sayısı:	88
Kitabın Türü:	Hikâye

Gezi kulübünün etkinlikleri devam eder. Rota, Eskişehir’dir. Eskişehir adının nereden geldiğini öğrenirler. Otomobil fabrikasını gezerler. Orada ilk yerli otomobil olan Devrim adlı aracı görüp incelerler. Mola verirler. Eskişehir’in en meşhur yiyeceklerinden Çiböreği yerler. Çok beğenirler. Odunpazarı’nda eski evlere bakarak buranın tarihini öğrenirler. Kurşunlu Külliyesi’nden sonra lüle taşlarının yapıp satıldığı bir dükkâna girerler. Lüle taşlarını, cam üfleme eserlerini inceleyip bilgi alırlar. Sazova Parkı’nda gezerler. Porsuk Çayı’nda bota binerek küçük bir gezinti yaparlar. Daha sonra Nasreddin Hoca evini ziyaret ettikten sonra son olarak Yunus Emre’nin türbesine giderek Eskişehir’den ayrılıp eve dönüş yolculuğuna başlarlar.

4.38.1. “Levent Eskişehir’de” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletiler

Hikâyede “Çevreyi temiz tutmak” iletişi, kâğıttan uçak yapıp bahçeye atan öğrencileri bir daha çöpleri dışarıya atmamaları için uyaran öğretmenin ifadeleri üzerinden aktarılmıştır:

“Ne olursa olsun, bahçe kâğıt çöplüğüne döndü. Sizden gören diğer sınıflar da uçak yapıp attılar. O yüzden şimdi gidip bahçedeki kalan kâğıtları toplayacaksınız. Hepsini geri dönüşüme atın... Gerisini sonra düşüneceğiz.” (LES, 2017, 10)

Hikâyede “Bilgi vermek” iletişi, öğretmenin öğrencilere gezi esnasında gezip görülecek yerleri açıklaması üzerinden aktarılmıştır:

“Çocuklar, eski çağlarda Dorylaion adıyla anılmış olan bu şehir, bir rivayete göre eski Dorylaion harabelerinden dolayı Eskişehir adını almış. Eskişehir sanayinin geliştiğı, kalkınmış bir şehir Ayrıca üniversiteler sayesinde burası bir öğrenci kenti olmuş...” (LES, 2017, 13)

“Adı Devrim, Hayriciğim.” (LES, 2017, 14)

“Bu gördüğünüz arabadan yalnızca dört adet üretilmiş. Şu anda da bir tanesi sağlam kalmış.” (LES, 2017, 15)

“Bu araç bizim ilk yerli otomobilimiz. 1960 yılında üretilen bu otomobil, dört buçuk ay gibi kısa bir sürede ortaya çıkmış...” (LES, 2017, 15)

“Arkadaşlar bu lokomotifin adı Karakurt. Karakurt, bizim için çok önemli... İlk yerli buharlı lokomotifimiz. 1961 yılında üretilmiş.” (LES, 2017, 16)

“Arkadaşlar buranın adı Odunpazarı... Eskişehir’de Türkler ilk olarak buraya yerleşmişler. Karacahisar alındıktan sonra buraya, Bizans tekfurunun yaşadığı yerin karşısına Odunpazarı’nı kurmuşlar.” (LES, 2017, 22)

“Çocuklar şimdi birlikte bir müze gezeceğiz. Burası Osmanlı Müzesi evi...” (LES, 2017, 24)

“Bu müze Türkiye Büyük Millet Meclisinin ilk dönem milletvekillerinden Yeşil Efendi lakaplı Hacı İbrahim Efendi tarafından yaptırılmıştır...” (LES, 2017, 26)

“İnsanlar eskiden yer yataklarında yatarmış. Sabah olup da yatakları toplayınca buraya koyarlarmış.” (LES, 2017, 28)

“Burası Odunpazarı’nın merkezi... Karaca Mustafa Paşa Odunpazarı’nın merkezinin neresi olması gerektiğini araştırırken ilginç bir yöntem denemiş... Üç tane ciğeri üç farklı yere asmış. Bu üç yerden birisi de burası yani Kurşunlu’ymuş. Sonra da beklemeye başlamış. Üç ciğeri de düzenli kontrol etmiş. Kurşunlu’daki ciğer en son bozulduğu için Odunpazarı’nın merkezinin burası olmasına karar vermiş.” (LES, 2017, 30-31)

“Arkadaşlar, bu külliye 1517 yılında Çoban Mustafa Paşa tarafından yaptırılmış. Bu külliye Mimmar Sinan’dan önceki Mimmarbaşı olan Acem Ali yapmış. Burası pek çok bölümden oluşuyor...” (LES, 2017, 33)

“Tabhane, fakirlerin barınması için yapılmış yerlere verilen isimdir Levent. Burası şimdi Eskişehir Sanatları Çarşısı olarak kullanılıyor...” (LES, 2017, 34)

“Lületaş ülkemizde sadece Eskişehir’de çıkan işlemesi kolay beyaz renkte bir taş çocuklar. Kolay işlendiği için pek çok süs eşyası yapımında kullanılıyor.” (LES, 2017, 34)

“Çocuklar Atlıhan, 1850 yılında çevre köy ve kasabalardan gelen insanlar ve atları için Takattin Bey tarafından yapılmış. İyi bakılmadığı için zamanla eskiyen han yeniden düzenlenmiş ama şu anda han olarak kullanılıyor. Burada lüle taşı işleniyor ve satılıyor.” (LES, 2017, 47)

“1997 yılında bu soba sergilenmek için getirilip koyulmuş. Herkesin çok ilgisini çekince bir müze kurma fikri çıkmış ve 1988 yılında müze ziyarete açılmış.” (LES, 2017, 50)

“Çocuklar burada esbota bineceğiz ve Porsuk çayında bir gezinti yapacağız.” (LES, 2017, 57)

“Porsuk Çayı, Eskişehir’i ikiye bölüyor. Kuzeyde olan kısma Tepebaşı, güneyde kalan kısma ise Odunpazarı adı veriliyor.” (LES, 2017, 58)

“Arkadaşlar THK İnönü Havacılık Eğitim Merkezine geldik. Burada uçmanın nasıl bir şey olduğunu öğreneceğiz. Gerçi herkes uçamayacak ama aramızda bazı şanslı olanlar planörle uçuş fırsatı yakalayacak.” (LES, 2017, 64)

“Arkadaşlar bu caminin adı Sivrihisar Ulu Cami’dir. 1274 yılında Mevlâna’nın öğrencilerinden Emineddin Mikail tarafından yaptırılmıştır. Bu caminin bir özelliği

de Anadolu'nun en büyük ahşap direkli camilerinden biri olmasıdır. Camide 67 adet direk var.” (LES, 2017, 70)

“Çocuklar Sivrihisar'ın simgesi olan saat kulesine gidiyoruz. 1899 yılında buranın kaymakamı Mahmut Bey tarafından yaptırılan kulenin dört bir yanında saat var...” (LES, 2017, 73)

“Çocuklar, Akbaş çoban köpeği, bizim topraklarımıza ait bir cinstir. Bu köpek beyaz, oldukça büyük ve çobanlık yapmaya uygun bir köpektir. Üstelik çok akıllıdır.” (LES, 2017, 78)

“Arkadaşlar Nasreddin Hoca'yı hepiniz biliyorsunuz. Daha önce Konya'ya yaptığımız gezi sırasında mezarını ziyaret etmiştik. Nasreddin Hoca'nın fıkralarının günümüze kadar gelmesinin nedeni bizi güldürürken düşündürmesi ve hepsinin ders niteliğinde olması. Doğru olmayı, dürüst olmayı bize o fıkralarla öğretir.” (LES, 2017, 80)

“Çocuklar Yunus Emre'nin türbesine geldik. Onun hayatı hakkında çok az bilgi var. 1238 yılında doğduğu ve 1320 yılında vefat ettiği tahmin ediliyor...” (LES, 2017, 84-85)

“Bilgi vermek” iletisi, Levent'in gezi sırasında deneyimlerine yönelik paylaşımları üzerinden aktarılmıştır:

“Bir abla, bir tepsideki suyun üstüne boyalarla resim yapıp o resmi kâğıda geçiriyordu. Ortaya lale resimleri çıkıyordu.” (LES, 2017, 38)

“Bir kere ebru o ablanın adı değil. Ablanın yaptığı işin adı. Yani ebru sanatı.” (LES, 2017, 40)

“Cam ustası uzun bir demir borunun ucuna bir miktar kıpkırmızı yumuşak cam aldı ve ucundan üflemeğe başladı. Cam, balon gibi şişti şişti... Amca onu döndürerek her tarafının eşit hâle gelmesini sağladı.” (LES, 2017, 42)

Hikâyede “Hayvanları korumak” iletisi, sokaktaki kediyi yakalamaya çalışınca küçük kardeşini uyaran Levent'in sözleri üzerinden aktarılmıştır:

“Mert rahat bırakın hayvancağızı... Ne güzel uyuyordu. Niye rahatsız ediyorsunuz?” (LES, 2017, 24)

Hikâyede “Gelenekler ve görenekler” iletisi, Eskişehir'e özgü yöresel yemekler üzerinden aktarılmıştır:

“Hepimize birer çibörek ve ayran verebilir misiniz, dedi.” (LES, 2017, 18)

“Çocuklar şimdi Eskişehir’e ait bir yiyeceği tadacağız. Çibörek aslında Kırım Türk mutfağının bir yiyeceği. “Çi” Kıpçak Türkçesinde “leziz, enfes” anlamına geliyor.” (LES, 2017, 19)

“Yemekten önce balaban kebabı geldi. Yanında içecek olarak kabak suyu vardı. Bu bildiğimiz su gibiydi ama aynı zamanda değildi sanki. İç iç doyamıyordum. Meğerse Eskişehir’e özel bir suymuş. Sonra da tatlı olarak mert helvası yedik.” (LES, 2017, 56)

Hikâyede “Kurallara uymak” iletişi, gezi sırasında belli başlı kurallara uyulması gerektiği üzerinden aktarılmıştır:

“...ses çıkarıp kimseyi rahatsız etmeyin lütfen.” (LES, 2017, 25)

Hikâyede “Düşünceli olmak” iletişi, gezi sırasında Levent’ ve Mert’in annesine ve babasına hediye alıp götürmek istemesi üzerinden aktarılmıştır:

“Ben annemlere götüreceğim hediyemi kendim yapmıştım. Mert de lületaşından bir hediye almak istedi. Birlikte hediyeyi seçtik. Küçük bir biblo aldık.” (LES, 2017, 48)

Hikâyede “Emanet etmek” iletişi, öğretmenin gezi sırasında küçüklere göz kulak olmaları için Levent ve Mert’e görev vermesi üzerinden aktarılmıştır:

“Arkadaşlar ufaklıklara sahip çıkın!” (LES, 2017, 52)

Tablo 39: “Levent Eskişehir’de” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletilerin Kullanım Sıklığı

Eğitsel İleti Adı	Kullanılan Eğitsel İleti Sayısı
Çevreyi temiz tutmak	1
Bilgi vermek	26
Hayvanları korumak	1
Gelenekler ve görenekler	3
Kurallara uymak	1
Düşünceli olmak	1

Emanet etmek	1
Toplam	34

Tablo 39’da görüldüğü üzere bu hikâyede yer alan toplam eğitsel ileti sayısı 34’tür. Hikâyede kullanım sıklığı en fazla olan eğitsel ileti, bilgi vermektir. Hikâyede üç defa yer alan eğitsel iletisi ise gelenekler ve görenekler iletisidir. Hikâyede birer defa yer alan eğitsel iletiler ise emanet etmek, düşünceli olmak, kurallara uymak, hayvanları korumak ve çevreyi temiz tutmak iletileridir.

4.39. “Levent Bolu’da” Adlı Eserin Künye Bilgisi ve Özeti

Kitabın Adı: Levent Bolu’da

Kitabın Yazarı: Mustafa Orakçı

Kitabın Yayınevi: Timaş Çocuk

Kitabın Yayın Yeri: İstanbul

Kitabın Baskısı: Aralık/2017

Kitabın Sayfa Sayısı: 86

Kitabın Türü: Hikâye

Gezi günü gelir. Bolu’ya gitmek için yola çıkarlar. İlk durak olarak Göynük ilçesini gezerler. Buradaki tarihî evler ve önemli şahsiyetler hakkında bilgi toplarlar. Daha sonra Mudurnu ilçesini gezerler. Mudurnu’da camileri gezip buranın ekonomik kaynağı olan tavukçuluk hakkında bilgi alırlar. Abant’a giderek piknik yaparlar. Yemek yedikten sonra yürüyüş yaparak doğayı keşfederler. Abant Gölü’nde keyifli zaman geçirdikten sonra şehir merkezini gezerler. Bolu çikolatasının ve hamur işlerinin tadına bakarlar. Hediyelik eşyalar alırlar. Köroğlu Heykeli’ni incelerler. Buranın tarihini öğrenirler. Bolu’nun önemli kişilerinden olan İzzet Baysal’ın hikâyesini öğrenirler. Göller şehri olan Bolu’da Gölcük Gölü’nden sonra Yedi Göller Millî Parkı’na giderek doğayı keşfederken birçok bitki, ağaç ve hayvan görüp fotoğraf çekerler. Eve dönüş için otobüse binerek Bolu’dan ayrılırlar.

4.39.1. “Levent Bolu’da” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletiler

Hikâyede “Bilgi vermek” iletisi, öğretmenin gezi hakkındaki açıklamaları üzerinden aktarılmıştır:

“Çocuklar Bolu’nun Mengen ilçesi aşçıları ile meşhurdur. Ülkemizin pek çok aşçısı oradadır. O yüzden Kâmil çok sevinmiş olabilir.” (LBL, 2017, 8)

“Akşemseddin, 1389 yılında Şam’da doğmuş. İlk öğretmeni babasıymış. 7 yaşında hafız olmuş. Sonra ailecek Samsun’a taşınmışlar. Babası ölünce de Amasya’da Osmancık’ta eğitim görmüş. Osmancık Medresesi’ne müderris yani öğretmen olmuş. Ayrıca bu arada tıp ve eczacılık eğitimi almış. Sonra müderrisliği bırakmış ve bir süre diyar diyar gezmiş. Hacı Bayram Veli’ye rastlamış. Onun yanında yetişmiş.” (LBL, 2017, 15)

“2. Murat’ın isteği üzerine Fatih Sultan Mehmet’in hocası olmuş. Fatih İstanbul’u fethetmeye gidince o da çocuklarıyla İstanbul kuşatmasına katılmış. Fatih Sultan Mehmet şehri alınca hocasının şehre önden girmesini istemiş. Onu görenler Fatih sanmışlar. Ve çiçeklerle karşılamışlar... 70 yaşında yani 1459 yılında hayatını kaybetmiş.” (LBL, 2017, 15-16)

“Akşemseddin Hazretleri, Pasteur’dan 400 yıl önce mikrobu keşfetmiştir. Bunu da şu sözüyle anlatmıştır: Hastalıkların insanlarda teker teker ortaya çıktığını sanmak hatadır. Hastalık insandan insana bulaşmak suretiyle geçer...” (LBL, 2017, 17)

“Denizli, horozu ile meşhur. Denizli’de gördüğümüz horoz heykeliydi. Bu ise bir tavuk heykeli. Çünkü burası da tavuğu ile meşhurmüş. Ayrıca bu tavuk Dünya’nın en büyük tavuk heykeliymiş.” (LBL, 2017, 24)

“Çocuklar Mudurnu’ya hoş geldiniz. Burası adını kalesinden almış. Kale, Bursa Tekfuru tarafından kızı Matari için yaptırılmış. Mudurnu da Matarni’den geliyor. Zamanla Mudurnu hâlini aldığı söyleniyor.” (LBL, 2017, 25)

“Çocuklar, bu cami adından da anlaşılacağı gibi Yıldırım Beyazıt zamanında yapılmış. Hamam ise daha sonraki yıllarda camiye gelir getirmesi için yaptırılmış. Caminin yapılış tarihi kesin olarak bilinmemekle birlikte 1374 yılında inşa edildiği tahmin ediliyormuş. Hamam ise 1382 yılında yapılmış.” (LBL, 2017, 29)

“Çocuklar o ipe dizilmiş meyvenin adı alıç. Burada çok yaygındır. Bunu böyle ipe dizip de satarlar, kiloyla da... Ayrıca kokusu da çok güzeldir. Güzel ve çok faydalı bir meyvedir.” (LBL, 2017, 41)

“Burası Akkaya, yani Bolu’nun Pamukkalesi çocuklar... Bu gördüğünüz güzel oluşumun adı Akkaya Travertenleri... Buradan akan suyun ilginç bir özelliği var...” (LBL, 2017, 44)

“Buradan maden suyu çıkıyor ve maden suyu da gördüğünüz bu travertenleri oluşturuyor.” (LBL, 2017, 48)

“Çocuklar buraya Romalılar döneminde Bithynium denmiş. Sonra da değişik dönemlerde Claudiopolis ve Hadrionapolis adını almış. Türkmenlerin buraya yerleşmesiyle de adı Bolu olmuş.” (LBL, 2017, 50)

“Köroğlu... Gerçek adı Ruşen Ali’dir. Babası Bolu Beyi’nin seyisiymiş. Yani atlara bakar, onları yetiştirmiş. Bolu Beyi kötü bir adammış. Bir gün Köroğlu’nun babasından güzel bir at istemiş. Seyis pazardan sıska bir at getirmiş. Atı gören Bolu Beyi çok sinirlenmiş ve seyisin gözlerini görmez etmiş. Oğlunu da alan seyis sıska tayla birlikte köyüne dönmüş.” (LBL, 2017, 51)

“O çelimsiz at zamanla güçlü, kuvvetli bir at olmuş. Köroğlu’da büyük bir savaşçı ve ozan... Bolu Beyi’nden babasının hesabını sormak için Bolu dağlarına çıkmış.” (LBL, 2017, 52)

“Çocuklar bu caminin adı Büyük Cami... Bir diğer adı da Yıldırım Beyazıt Camii... Yıldırım Beyazıt tarafından 1382 yılında yaptırılmış. Cami 1891 yılında yanmıştır. 1899 yılında ise tekrar yapılmış ve 1999 yılındaki Marmara depreminden sonra aslına uygun olarak tekrar onarılmıştır.” (LBL, 2017, 54)

“İzzet Baysal, Bolulu bir iş adamı. 1987 yılında İzzet Baysal Vakfı’nı kurmuş ve bütün servetini bu vakfa bağışlamış. Onun yardımları sayesinde yüzlerce eser yapılmış. Hastaneler, okullar... Bolulular da onu çok sevdikleri için Bolu’nun en işlek caddesine ve mahallesine onun adını vermişler. 2000 yılında vefat edince kendi adını taşıyan üniversitesine gömülmüş.” (LBL, 2017, 56)

“Çocuklar, şimdi sırada bir cami daha var. Kadi Camii... Demirtaş Paşazade Mehmet Bey tarafından yaptırılmış.” (LBL, 2017, 60)

“Kündekâri ağaçla yapılan bir süsleme tekniği... Ahşap üçgen, yıldız gibi şekillerde kesilir tutkal ya da çivi olmadan birbirine geçirilir...” (LBL, 2017, 60)

“Çocuklar bu hamamın bir diğer adı da Yıldırım Beyazıt Hamamı. 1389 yılında yapılmış.” (LBL, 2017, 62)

“Çocuklar, adından anlayacağız gibi Yedigöller Millî Parkı yedi gölden oluşuyor. Bu göllerin isimleri: Büyük Göl, Serin Göl, Derin Göl, Küçük Göl, İnce Göl, Nazlı Göl ve Sazlı Göl...” (LBL, 2017, 74)

Hikâyede “Beslenme” iletisi, iştah problemleri yaşayan Kâmil’in yapılacak gezi için diyet ve spor yapmayı denemesi ayrıca bu durumu yanlış anlaması üzerinden aktarılmıştır:

“Gözlerimi ovuşturup tekrar baktım. Evet gerçekten de oydu. Üzerinde eşofmanları, başında da bandanası koşu yapıyordu.” (LBL, 2017, 9)

“Hasta değilim. Daha zayıf olup Bolu’da daha çok yemek yiyebilmek için diyeteye başladım. Spor da bu yüzden yapıyorum. Daha çok yiyebilmek için...” (LBL, 2017, 12)

Hikâyede “Gelenekler ve görenekler” iletisi, Bolu’ya özgü yöresel yemekler üzerinden aktarılmıştır:

“Arkadaşlar buranın şeker fasulyesi ile uğut marmelatı da meşhurmüş.” (LBL, 2017, 18)

“Bolu’nun çikolatası mı meşhur? Bunu bilmiyordum. Bir yaşıma daha girdim.” (LBL, 2017, 58)

“Herkes keşli cevizli mantı lütfen, dedi.” (LBL, 2017, 64)

Hikâyede “Bilgi vermek” iletisi, Levent’in gezi sırasında öğrendiklerini paylaşması üzerinden aktarılmıştır:

“Mudurnu’daki bir sonraki durağımız ise Armutçular Konağı oldu. Burası ahşap bir konaktı. Öğretmenimizin anlattığına göre yaklaşık 130 yıl önce, İstanbul’dan getirilen ustalar tarafından yapılmış...” (LBL, 2017, 30)

“Öğretmenimizin anlattığına göre burası kışın da ilgi gören bir yermiş. Şimdi dolaşan faytonların yerini kışın atlı kızaklar alıyormuş.” (LBL, 2017, 39)

“Öğretmenimiz, ahşap kapının künde kari tekniğı ile yapıldığını söyledi.” (LBL, 2017, 60)

Hikâyede “Dikkatli olmak” iletisi, Abant Gölü’nde gezerken görevlilerin uyarıları üzerinden aktarılmıştır:

“Bu arkadaşları Abant Gölü’nde balık tutmaya çalışırken yakaladık. Gölde balık tutmak bu zamanda yasak. Ayrıca gölün bazı noktalarında bataklıklar da var. Çok da tehlikeli. O yüzden dikkatli olun lütfen.” (LBL, 2017, 37)

Hikâyede “Dikkatli olmak” iletisi, Levent’in kardeşini uyarması üzerinden aktarılmıştır:

“Bu yaptığınız çok yanlış. Gruptan ayrılmamalısınız. Bir daha lütfen yapmayın...” (LBL, 2017, 71)

“Mert bugün kaç defa uyardım sizi, neden hâlâ geridesiniz?” (LBL, 2017, 76)

Tablo 40: “Levent Bolu’da” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletilerin Kullanım Sıklığı

Eğitsel İleti Adı	Kullanılan Eğitsel İleti Sayısı
Bilgi vermek	21
Beslenmek	2
Gelenekler ve görenekler	3
Dikkatli olmak	3
Toplam	29

Tablo 40’ta görüldüğü üzere bu hikâyede toplam 29 eğitsel ileti yer almaktadır. Bu hikâyede kullanım sıklığı en fazla olan eğitsel ileti, bilgi vermektir. Hikâyede üçer defa kullanılan eğitsel iletiler ise dikkatli olmak ve gelenekler ve görenekler iletileridir. Hikâyede iki defa yer alan ileti ise beslenme iletidir.

4.40. “Levent Ankara’da” Adlı Eserin Künye Bilgisi ve Özeti

Kitabın Adı:	Levent Ankara’da
Kitabın Yazarı:	Mustafa Orakçı
Kitabın Yayınevi:	Timaş Çocuk
Kitabın Yayın Yeri:	İstanbul
Kitabın Baskısı:	Aralık/2017
Kitabın Sayfa Sayısı:	85
Kitabın Türü:	Hikâye

Gezi kulübünün sonraki rotası Ankara’dır. Ankara’yı daha iyi öğrenmek için önceden araştırmalar yaparlar. Gezi günü gelir ve yola çıkarlar. Yolculuktan sonra ilk durak Beypazarı’dır. Burayı dolaşıp Hıdırlık Tepesi’ne çıkarlar. Beypazarı’nda Ankara’ya özgü hayvanları görüp severler. Mola verip yemek yerler. Şehir merkezi için yola çıkarlar. Ankara’yı gezmek ve bilgiler toplamak için heyecanlanırlar. Anadolu Medeniyetler Müzesi’nde gezdikten sonra Anıtkabir’i gezmek için yola çıkarlar. Aslanlı yoldan geçerek Anıttepe’ye çıkarlar. Burada Mustafa Kemal Atatürk’ün eserleri, mücadelesi ve hayatı hakkında bilgileri öğrenirler. Ziyaretten sonra Hacı Bayram-ı Veli Cami’yi gezerek cami ve Hacı Bayram-ı Veli’nin hayatı hakkında bilgi toplarlar. Gezi planındaki yerleri gezip anılar toplamaya devam ederler. Roma Hamamı, Samanpazarı, Antikacı gibi mekânlara gittikten sonra Taceddin Dergâhı’na giderler. Burada Mehmet Akif Ersoy’un Müze Evi’ni gezerek hayatını öğrenirler. Son durak olarak Kuğulu Park’a gidip dinlenirler. Buradan ayrılarak eve dönüş için harekete geçerler.

4.40.1. “Levent Ankara’da” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletiler

Hikâyede “Araştırma yapmak” ileti, öğrencilerin gidecekleri yer hakkında araştırma yapmaları üzerinden aktarılmıştır:

“Başkent’e gideceğiz dedi öğretmen. Atlastaki küçük yazıları okudum. Yurt dışında Taşkent diye bir yer hiçbir yerde yok.” (LA, 2017, 7)

“Mert’le birlikte Ankara hakkında biraz araştırma yaptık.” (LA, 2017, 9)

Hikâyede “Bilgi vermek” iletisi, Levent’in öğrendiklerini paylaşması üzerinden aktarılmıştır:

“Başkent ülkenin yönetildiği şehre denir. Bizim başkentimiz Ankara...” (LA, 2017, 8)

Hikâyede “Bilgi vermek” iletisi, öğretmenin gezi hakkındaki açıklamaları üzerinden aktarılmıştır:

“Beypazarı Ankara’nın önemli bir ilçesi... Geçmişi oldukça eskilere dayanıyor. Pek çok eski medeniyete ev sahipliği yapmış. Roma döneminde buraya Lagania denilirmiş. Daha sonra Kayı Boyu buraya gelmiş. Osman Gazi’nin dedesi Güzdüalp’in mezarı da Beypazarı’nın bir köyündedir...” (LA, 2017, 12)

“Burası Hıdırlık Tepesi çocuklar. Beypazarı’ndaki ilk durağımız. Yanınızda getirdiğiniz yiyecekleri çıkarın lütfen.” (LA, 2017, 14)

“Çocuklar bu evler iki ya da üç katlı olur üstünde de “kuşkana” adı verilen bir çatı bulunur.” (LA, 2017, 17)

“Çocuklar Yaşayan Müze’de siz de çeşitli el sanatları yapabiliyorsunuz. Bu yüzden buraya öyle deniyor. Yoksa müze canlı falan değil sizi de yutmaz.” (LA, 2017, 19)

“Çocuklar bu keçinin özellikle yünü çok kıymetlidir. Tekstil sektöründe, oyuncaklarda ve peruk yapımında kullanılır. Ankara keçisini buraya Hazar Denizi’nin doğusundan atalarımız gelirken getirmiş. Aradan geçen yüzlerce yıl içinde Ankara’nın iklimine uyum sağlamışlar.” (LA, 2017, 24)

“Çocuklar, Ankara ve çevresinin tarihi milattan önce 3000’lere uzanmaktadır. Yani günümüzden yaklaşık 5000 yıl öncesine... Hititler dönemindeki Ankuwa şehrinin Ankara olduğu sanılmaktadır. Ayrıca Frigya kralı Midas’ın burada bir şehir kurduğu, buraya da gemi çapası anlamına gelen Ankyra adını verdiği söyleniyor. Pek çok ülkenin yönetimine giren Ankara, 1073 yılında bizlerin eline geçmiştir.” (LA, 2017, 30-31)

“Ankara ülkemiz için önemli bir yere sahiptir. Kurtuluş Savaşı’mız bu şehirden idare edilmiştir ve burası 13 Ekim 1923 tarihinde Türkiye Cumhuriyeti’nin başkenti olmuştur.” (LA, 2017, 31)

“Çocuklar, bu kaleyi kimin yaptırdığı bilinmiyor. Ancak günümüzden 2200 yıl önce de burası varmış.” (LA, 2017, 32)

“Çocuklar bu müze Ankara’nın en eski müzesidir. Ama müzeden önce size buradaki iki tarihî binadan söz etmek istiyorum. Bunlardan birinin, Fatih Sultan Mehmet’in vezirlerinden Mahmut Paşa tarafından 1464-1471 yılları arasında yapıldığı düşünüyor... Dana sonra yanan bu bina müze binası hâline getirilmiş ve 1921 yılında Ankara’nın ilk müzesi olmuş.” (LA, 2017, 34-35)

“Çocuklar, buranın adı Barış Parkı. Burada dünyanın birçok köşesinden getirilen 48500 tane ağaç var.” (LA, 2017, 37)

“Çocuklar burası Aslanlı Yol... Burada gördüğünüz 24 aslan heykeli, 24 Oğuz Boyu’nu temsil etmektedir.” (LA, 2017, 38)

“Bizim bulunduğumuz yerin adı Anıttepe. Eskiden Rasattepe deniyormuş buraya. Anıtkabir 1953 yılında bitirildi ve 10 Kasım 1953 yılında, Türkiye Cumhuriyeti’nin kurucusu ve ilk cumhurbaşkanı olan Mustafa Kemal, hayatını kaybedişinin 15. yılında Etnografya Müzesi’nden buraya nakledilmiştir.” (LA, 2017, 39)

“Çocuklar burası ilk meclis binası... Bu binanın planı Mimar Selim Bey tarafından çizilmiş. Mimar Hasip Bey ise bu binayı yaptırmış. Burası, 23 Nisan 1920 ile 15 Ekim 1924 tarihleri arasında meclis olarak kullanılmış. Kurtuluş Savaşı’nın zor zamanlarında en önemli kararlar burada alınmış...” (LA, 2017, 41)

“Bu camiyi adından da anlaşılacağı gibi Hacı Bayram- Veli yaptırmış.” (LA, 2017, 43)

“Hacı Bayram-ı Veli, Fatih’in İstanbul’u fethedeceğini müjdeleyen kişidir. 1352 yılında Ankara’da doğmuştur. Gerçek adı Numan bin Ahmet’tir. Ayrıca Akşemseddin’in de hocasıdır.” (LA, 2017, 44)

“Tapınak milattan sonra 25 yılında yapılmış. Eskiden Ankara’da hüküm sürmüş olan Galatların son kralının oğlu, Roma İmparatoru Augustus için yaptırmış bu tapınağı...” (LA, 2017, 50)

“Roma İmparatoru Sezar, bilim adamlarına bir takvim hazırlatmış. Hazırlattığı takvimde doğum günü olan haziran ayına kendi adını vermiş. Kendisinden sonra gelen Augustus ise haziran ayından sonraki aya kendi adını vermiş. Yani ağustos ayının adı bir kralın adı...” (LA, 2017, 51)

“Çocuklar bu hamamın 211 ile 217 yıllarında yapıldığı tahmin ediliyor. Bizanslılar zamanında onarılmış. Ayrıca burada eski dönemlere ait pek çok sikke ve kıymetli eşya bulunmuş.” (LA, 2017, 54)

“Çocuklar, Samanpazarı birbirinden ilginç dükkânların olduğu bir yer. Bu yüzden birbirimizden kesinlikle ayrılmıyoruz. Kaybolabilirsiniz çünkü.” (LA, 2017, 59)

“Çocuklar müzeyi gezmeden önce size buranın tarihinden söz etmek istiyorum. Çengelhan, Kanuni Sultan Süleyman zamanında 1522 yılında yapılmış. Burası zamanın en büyük hanlarından birisiymiş. 500 yıl ayakta kalmış ve han olarak görevini sürdürmüş.” (LA, 2017, 68)

“Şimdi sizinle eski adıyla Taceddin Dergâhı diğer adıyla da Mehmet Akif Ersoy Müze Evi’ni gezeceğiz. Ama önce size Mehmet Akif’ten söz etmek istiyorum. Milli marşımızı yazarak milli şairimiz olan Mehmet Akif Ersoy 1873 yılında doğmuş. Zor bir hayat yaşamış.” (LA, 2017, 73)

“Kurtuluş Savaşı çok zor şartlarda kazanılmış. Mehmet Akif de Kurtuluş Savaşı’na katılmak için Ankara’ya gelip Taceddin Dergâhı’nda kalmaya başlamış. Meclise buradan gelip gidiyormuş... Bir gün İstiklal Marşı yazma yarışması açılmış. Yarışmanın para ödülü de varmış...” (LA, 2017, 74-75)

“Hatta bir gece uykusundan uyanmış ve marşın bir bölümü aklına gelmiş. Kalem bulmuş ama kâğıt bulamamış. Mehmet Akif de şiirin bir kısmını duvara yazmış.” (LA, 2017, 76)

Hikâyede “Bilgi vermek” iletisi, Levent’in gezi sırasında öğrendiklerini paylaşması üzerinden aktarılmıştır:

“Mert’e; eski, kullanılmış olan tarihî değeri yüksek eşyaların satıldığı yere antikacı denir dedim. İlk önce söylediklerime inanmayacak oldu ama yanımıza gelen yaşlı amca da aynı şeyi söyleyince bize inandı. Sonra birlikte bir süre antikacıda dolaştık. Babama eski tenekeden yapılmış bir otomobil aldık...” (LA, 2017, 62)

“Çok güzel Mertçiğim ama gördüğün şey demir bir çiçek değil. Onun adı gramofon. Eskiden müzik bununla dinlenirmiş.” (LA, 2017, 64)

“Oldukça uzun ve ilginç bir kulenin önünden geçtik. Öğretmenimiz bu kulenin adının Atakule olduğunu ama şu an açık olmadığı için giremeyeceğimizi söyledi.” (LA, 2017, 78)

“Ankara’da pek çok park varmış. Bunlardan sadece bir tanesini ziyaret edebildik. Oranın adı da Kuğulu Park’tı. Adını içinde yüzen kuğulardan almış...” (LA, 2017, 78)

Hikâyede “Gelenekler ve görenekler” iletisi, Ankara’ya özgü yöresel yemekler üzerinden aktarılmıştır:

“Beypazarı sokaklarında dolaşırken girdiğimiz bir yerde bize Beypazarı kurusu diye nefis bir şey ikram ettiler. Herkes çok beğendi. Yanında da havuç suyu içtik. Meğer Beypazarı’nın havucu meşhurmış. Havuçla yapılan pek çok şey gördüm.” (LA, 2017, 21)

“Seksen katlı baklava yemeyi unuttuk... Sonra Beypazarı Güvecini...” (LA, 2017, 22)

Hikâyede “Gelenekler ve görenekler” iletisi, Ankara’ya özgü hayvanların özelliklerinin açıklanması üzerinden aktarılmıştır:

“Çocuklar, burada Ankara’ya özgü hayvanları göreceğiz.” (LA, 2017, 23)

“Çocuklar bu Ankara keçisi, diğer adıyla tiftik keçisi...” (LA, 2017, 24)

Hikâyede “Merhametli olmak” iletisi, Mert’in eski bir dükkânı görüp üzülmesi daha sonra antika dükkânı olduğunu anlaması üzerinden aktarılmıştır:

“Ağabey çok fakir, yaşlı bir amcanın dükkânını gördüm. Zavallı amcaya yardım etmeliyiz. Ben ona çok üzüldüm. Dükkânında hep eski eski eşyalar var. Kimse hiç alışveriş yapmamış, eşyaları eskimiş. Zavallı adam... Haydi, gidip oradaki eski eşyalardan alalım da amca sevensin.” (LA, 2017, 61)

Tablo 41:“Levent Ankara’da” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletilerin Kullanım Sıklığı

Eğitsel İleti Adı	Kullanılan Eğitsel İleti Sayısı
Araştırma yapmak	2
Bilgi vermek	28
Gelenekler ve görenekler	4
Merhametli olmak	1
Toplam	35

Tablo 41’de görüldüğü üzere bu hikâyede toplam 35 eğitsel ileti yer almaktadır. Bu hikâyede kullanım sıklığı en fazla olan eğitsel ileti, bilgi vermektir. Hikâyede dört defa kullanılan ileti gelenekler ve görenekler iletidir. Araştırma yapmak ileti iki defa kullanılmıştır. Hikâyede merhametli olmak ileti bir defa kullanılmıştır.

4.41. “Levent Adana’da” Adlı Eserin Künye Bilgisi ve Özeti

Kitabın Adı:	Levent Adana’da
Kitabın Yazarı:	Mustafa Orakçı
Kitabın Yayınevi:	Timaş Çocuk
Kitabın Yayın Yeri:	İstanbul
Kitabın Baskısı:	Mayıs/2018
Kitabın Sayfa Sayısı:	93
Kitabın Türü:	Hikâye

Gezi kulübünün turları devam etmektedir. Bu sefer de Türkiye’nin bir numaralı şehrine yolcu yaparlar. Uçakla Adana’ya geldikten sonra Adana’nın tarihi hakkında bilgiler alırlar. Adana Arkeoloji Müzesi’ni gezerler. Müzeden çıkıp Türkiye’nin en eski konaklarından biri olan Ramazanoğlu Konağı’nı gezerler. Saat kulesine de bakarlar. Mola verip Adana lezzetlerinin keyfini çıkarırlar. Adana’daki camileri, türbeleri ve müzeleri gezmeye devam ederler. Çukurova’yı, Portakal Çiçeği Festivali’ni öğrenip portakal bahçesini gezerek portakal satın alırlar. Şahmeran Kalesi’ne çıkarlar. Tarihi yapıları görüp öğrenirler. Gezinin son durağı olan Kapıkaya Kanyonu’na gittikten sonra eve dönüş için yola çıkarlar.

4.41.1. “Levent Adana’da” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletiler

Hikâyede “Adaletli olmak” ileti, sınıf ortamında adaleti ve eşitliği temsil eden öğretmenin davranışı üzerinden aktarılmıştır:

“Bence öğretmen kendi memleketine bir numara demez. Çünkü taraflı davranmış olur. O da öyle bir şey yapmaz, dedim ben de.” (LAD,2018, 12)

Hikâyede “Araştırma yapmak” iletisi, gezi yapılacak yeri öğrenerek merak duygusunu gidermek üzerinden aktarılmıştır:

“Dedemden izin alıp hemen bilgisayarın başına oturdum. Ve araştırmaya başladım.”
(LAD,2018, 13)

Hikâyede “Gelenekler ve görenekler” iletisi, Adana’ya özgü yöresel yemekler üzerinden aktarılmıştır:

“Kebap! Kebab! diye de tempo tutuyordu.” (LAD,2018, 14)

“Rüyalarındaki şehir. Kebabın başkenti. Adana kebabı, içli köfte, şırdan dolması, işkembe dolması, sarımsaklı köfte... Daha bir sürü sayabilirim.” (LAD,2018, 15)

“Hocam, artık Adana kebablarımızı getiriyorum. Yemeğe geçebiliriz.” (LAD,2018, 39)

“Önce Adana kebabını, sonra şırdan dolmasını yedi. Yanında da bardak bardak şalgam suyu içti. En son halka tatlısını yiyince kendinden geçti.” (LAD,2018, 40)

“...Nisan ayının portakal çiçeği mevsimi olması. Bu ayda portakallar çiçek açar.”
(LAD,2018, 52)

“Buradaki portakalı yiyince şimdiye kadar yediklerimin portakal olmadığını anladım. Çok lezzetliydi.” (LAD,2018, 56)

“...Adana’ya has bir yiyecek olan sıkma ikram edeceğiz. Yanında da misis ayrıntı vereceğiz...”(LAD,2018, 62)

Hikâyede “Bilgi vermek” iletisi, öğretmenin gezi yapılan yer hakkındaki açıklamaları üzerinden aktarılmıştır:

“Adana şehri, binlerce yıl önce kurulduğu yerde duruyor. Adana 4000 yıl önce de yine burada kurulmuş. Yani dünyanın en eski şehirlerinden biri.” (LAD,2018, 17)

“Arkadaşlar, Adana’nın sadece yeri değil... Adı da hiç değişmemiş. Adana adı, Yunan mitolojisine göre Uranüs’ün oğlu Adanus’tan geliyormuş. Bu isim de hiç değişmeden günümüze kadar gelmiş... Milattan önce 1900’lü yıllara kadar... Bu topraklardaki ilk medeniyet Hititler. Daha sonra Frig, Asur, Kilikya, Bizans, Memluk, Ramazanoğulları Beyliği ve Osmanlılar...” (LAD,2018, 19-20)

“Adana en son olarak da 5 Ocak 1992 tarihinde Fransızlardan kurtarılmış. Yani Adana’nın kurtuluş günü 5 Ocak’tır. Ülkemizin en önemli ovalarından birisi olan

Çukurova da bu topraklardadır. Çukurova'yı sulayan Seyhan ve Ceyhan nehirleri bu topraklara can vermiş. Burası hep ilgi çekici bir yer olmuş.” (LAD,2018, 20)

“Çocuklar, burası Adana Arkeoloji Müzesi. Bu müze ülkemizdeki en eski ilk 10 müzeden biri. 1924 yılında kurulan bu müze Adana'nın tarihi zenginliğini de gözler önüne seriyor.” (LAD,2018, 23)

“O Hitit Tanrısı Tarhunda heykeli... Ayrıca müzenin en önemli eserlerinden biri...” (LAD,2018, 26)

“Müzede daha çok eser vardı. Bunlardan bir tanesi de 2000 yaşında olan Karataşlı Senatör Heykeli'ydi.” (LAD,2018, 26)

“Arkadaşlar bu konağın adı Ramazanoğlu Konağı... Burası Adana'nın ve ülkemizin en eski evlerinden biridir. 1400'lü yıllarda yapılmıştır. 5 asırdan daha uzun zamandır burada... Bu konak tarihteki bazı ünlü kişileri de ağırlamıştır. Kanuni Sultan Süleyman ile 4. Murat burada kalmış...” (LAD,2018, 27)

“Çocuklar, bu saat kulesi 1882 yılında Vali Abidin Paşa tarafından yaptırılmış. O zaman resmi dairelerin çalışma zamanlarını ve namaz vakitlerini öğrenmek için kullanılmış...” (LAD,2018, 28)

“Bu saat kulesinin çanı her yarım saatte bir kez, saat başlarında ise saat kaçsa o kadar çalıyor. Çan seslerini sayarsan saatin kaç olduğunu anlayabilirsin.” (LAD,2018, 31)

“Çocuklar şimdiki gezi durağımız ise bir cami... Adı Ulu cami. Buranın yapımına Ramazanoğlu Halil Bey, 1513 yılında başlamış ve 1541 yılında yine Ramazanoğlu Halil Bey bitirmiş. Bu cami, Adana'nın en önemli tarihi eserlerinden biri...” (LAD,2018, 32-33)

“Arkadaşlar, Yağ Cami adını bir pazardan almış. Bu caminin önünde haftanın bir günü yağ pazarı kurulurmuş. O yüzden bu camiye “Yağ Cami” adı verilmiş. Burası bir kilise olarak yapılış ama 1501 yılında Ramazanoğlu Halil Bey tarafından camiye dönüştürülmüş.” (LAD,2018, 42)

“İşte bu cami yani Hasan Ağa Cami Ulu Cami'den artan malzemelerle yapılmış.” (LAD,2018, 42)

“Çocuklar, buraya Çukurova dendiğini söylemiştim. Bu bereketli topraklara Seyhan ve Ceyhan Nehirleri hayat veriyor. İşte bu gördüğünüz nehrin adı Seyhan Nehri... Bu

nehir Adana'yı ikiye böler. Bu gördüğünüz köprü de iki yakayı birleştirir. Taş köprü oldukça ilginç bir köprü. Tam 1700 yaşında..." (LAD,2018, 44)

"Çocuklar bu köprü dünyanın hâlâ kullanımında olan en eski köprüsü... 210 metre uzunluğunda ve 13 metre yüksekliğinde..." (LAD,2018, 45)

"Çocuklar buradan görünmüyor ama ileride de Demir Köprü var. Berlin Bağdat demiryolu 19. yüzyılın sonunda yapılmış. Tamamı demirden olan bu köprü, dünyanın en eski demiryolu köprülerinden birisiymiş. Sadece punto ve civata kullanılmış." (LAD,2018, 46-47)

"Çocuklar bu caminin adı Sabancı Merkez Cami... Bu cami ülkemizin ve Ortadoğu'nun en büyük camisidir. 1988 yılında yapımına başlanan bu cami on yılda tamamlanmış ve 1998 yılında hizmete açılmış." (LAD,2018, 48)

"Bu camiyi ise Mimar Necip Dinç yapmış. Cami bağışlarla ve Adanalı olan Sabancı ailesinin yardımlarıyla tamamlanmış. O yüzden de adı Sabancı Merkez Cami olmuş. Şimdi birlikte camiyi ziyaret edeceğiz..." (LAD,2018, 49)

"Arkadaşlar, şimdi ise Yılan Kalesi'ni, diğer adıyla Şahmeran Kalesi'ni ziyaret edeceğiz. Bu kale Haçlılar tarafından yaklaşık bin yıl önce yapılmış." (LAD,2018, 61)

"Şahmeran adında bir yılan varmış. Bu yılan adından da anlaşılacağı gibi yılanların şahıymış. Bir gün buralarda bir adama yardım etmiş. Onun hayatını kurtarmış... Bu civardaki bir bey amansız bir hastalığa yakalanmış. Bir hekim, Şahmeran'ın gözlerini yerse bu hastalığın geçeceğini söylemiş. Herkes yılanı aramış ama bulamamış. Şahmeran'ın iyilik yaptığı adam yakalamış. Şahmeran iyilik yapmış ama onu canıyla ödemiş." (LAD,2018, 64)

"Çocuklar, bu antik kent çok önemli bir tarihî eser... Buranın Anadolu'nun en büyük antik kenti olduğu söyleniyor. Anavarza Antik kenti, milattan önce I. yüzyılda yani günümüzden yaklaşık 2100 yıl önce Romalılar tarafından kurulmuş. Burası aynı zamanda Kilikya Eyaleti'nin başkenti de olmuş..." (LAD,2018, 69)

"Çocuklar Dioskorides çok ünlü bir doktor. İlk Çağ'da yaşamış. İstanbul'daki Topkapı Müzesi'nde bir kitabı bulunuyor. Bu kitap en eski tıp kitabı olarak kabul ediliyormuş. Bu kişiyi biz Lokman hekim olarak biliyoruz. Rivayete göre Lokman Hekim bu kişiymiş..." (LAD,2018, 70)

“Çocuklar, bugün Adana’nın Karaisalı İlçesi’nde bulunan Kapıkaya Kanyonu’na gideceğiz. Orada yürüyüş yapacak... size çok ilginç bir köprü göstereceğim.” (LAD,2018, 82)

“Çocuklar, bu köprüünün adı Varda Köprüsü, diğer adıyla Alman Köprüsü... Bu köprüyü adından da anlaşılacağı üzere Almanlar yapmış. Bu bölge oldukça dağlık olduğu için yapım çalışması çok uzun sürmüştü. 1900’lerin başında başlayan yol çalışmaları yaklaşık yirmi yıl sürmüştü...” (LAD,2018, 90)

“Köprüünün yapımı sırasında 20 işçi ve bir mühendis hayatını kaybetmiş. 172 metre uzunluğunda olan bu köprüünün yerden yüksekliği yaklaşık 100 metredir. Ayrıca bu köprüünün ayaklarının nereye geleceğini anlamak için köprüünün üzerinden taşlar aşağı bırakılmış. Ayak yapmak için erken ise “var daha” diyen bağırان Türk işçilerini duyan Almanlar, köprüünün adını hatıra olsun diye “Varda” koymuşlar.” (LAD,2018, 91)

Hikâyede “Kurallara uymak” iletisi, müzeleri gezerken sessiz olmak gerektiği ifadesi üzerinden aktarılmıştır:

“Müzei gezdikten sonra sessizce dışarı çıktık ve ekibin toplanmasını bekledik.” (LAD,2018, 26)

Tablo 42:“Levent Adana’da” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletilerin Kullanım Sıklığı

Eğitsel İleti Adı	Kullanılan Eğitsel İleti Sayısı
Adaletli olmak	1
Araştırma yapmak	1
Gelenekler ve görenekler	7
Bilgi vermek	34
Kurallara uymak	1
Toplam	44

Tablo 44’te görüldüğü üzere bu hikâyede toplam eğitsel ileti sayısı 44’tür. Bu hikâyede kullanım sıklığı en fazla olan eğitsel ileti bilgi vermektir. Hikâyede gelenekler ve görenekler eğitsel iletisi yedi defa kullanılmıştır. Hikâyede birer defa kullanılan eğitsel iletiler ise adeletli olmak, araştırma yapmak ve kurallara uymak iletileridir.

4.42. “Levent Balıkesir’de” Adlı Eserin Künye Bilgisi ve Özeti

Kitabın Adı:	Levent Balıkesir’de
Kitabın Yazarı:	Mustafa Orakçı
Kitabın Yayınevi:	Timaş Çocuk
Kitabın Yayın Yeri:	İstanbul
Kitabın Baskısı:	Mayıs/2018
Kitabın Sayfa Sayısı:	89
Kitabın Türü:	Hikâye

Öğretmenleri tahtaya ipucu bırakır. Levent ve arkadaşları ipucunu çözerek nereye gideceklerini bulurlar. Burası Balıkesir’dir. Gezi kulübü Balıkesir’i keşfedip maceraya devam etmek üzere yola çıkar. İlk durak olarak Kuş Cenneti’ni gezerek birbirinden farklı kuşları gördükleri için çok mutlu olurlar. Kahvaltı yapıp geziye devam ederler. Balıkesir şehir merkezine giderler. Buradaki camileri, türbeleri ve müzeleri ziyaret edip tarihini ve önemini öğrenirler. Kaz Dağı’na çıkarlar. Doğa yürüyüşü yapıp şelale ve göllerde serinlerler. Sarıkız efsanesini öğrenirler. Hasan boğuldu bölgesinde dinlenerek buradan sonra Ayvalık’a giderler. Ayvalık’ta Cunda Adası’nı gezip oranın meşhur yiyeceklerinin tadına bakarlar. Son durak olarak manzara için Şeytan Sofrası’na çıkarlar. Eve dönüş için otobüse geçip yola çıkarlar.

4.42.1. “Levent Balıkesir’de” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletiler

Hikâyede “Bilgi vermek” iletisi, öğretmenin Balıkesir hakkındaki açıklamaları üzerinden aktarılmıştır:

“Arkadaşlar Balıkesir gezimizin ilk durağı olan Kuş Cenneti’ne geldik.” (LBE, 2018, 12)

“Arkadaşlar! Burası Kuş Cenneti Millî Parkı... 1959 yılında kurulan bu park, ülkemizin en küçük parkı ama aynı zamanda da en çok ziyaret edilen parkı...” (LBE,2018, 13)

“Tahnit yani mumya...” (LBE,2018, 16)

“Çocuklar, burada gördüğünüz görüntüler canlı görüntüler. Kuş Gölü’nün içinde yer alan kameralardan alınan canlı görüntüler. Canlı olarak kuş cennetini izliyoruz.” (LBE,2018, 18)

“Millî Park’ın Avrupa Konseyi tarafından çok iyi korunduğu için 1976 yılında A sınıfı Avrupa Diploması ile ödüllendirildiğini söyledi.” (LBE,2018, 22)

“Roma İmparatoru buraya bir şato yaptırmış. Adını da Paleo Kastro koymuş. Adının buradan geldiği söyleniyor. Şatonun isminin anlamı Balık Hisar demekmiş.” (LBE,2018, 25)

“Çocuklar Balıkesir’in tarihi çok eskilere dayanmaktadır. MÖ 8000 hatta daha da eskilere... Burasının yani bu bölgenin eski adı Misya’dır.” (LBE,2018, 27)

“Arkadaşlar, burası Kuvayı Milliye Müzesi... Bu bina 1840 yılında, Karesi Sancağı Defterdar Mehmet Paşa Konağı olarak yaptırılmış. Bu bina daha sonra Kurtuluş Savaşı’nda pek çok hizmet vermiş.” (LBE,2018, 29)

“Çocuklar bu tarihi caminin adı Zağnos Paşa Cami’dir. Bu camiyi yaptıran kişi Fatih Sultan Mehmet’in vezirlerinden Zağnos Paşa’dır. Burası büyük bir külliye iken geriye sadece bir cami ile hamam kalmıştır...” (LBE,2018, 31)

“Çocuklar burası Balıkesir’de kurulan Karesi Beyliği’nin kurucusu Kara İsa Bey’in türbesi. Kendisi buraya gömülmüş.” (LBE,2018, 31)

“Arkadaşlar burası Kaz Dağı. Pek çok efsaneye, pek çok medeniyete ev sahipliği yapmış topraklar... Burası sadece tarihi özellikleriyle değil doğal güzellikleri ile de çok önemli bir yer, ülkemizin oksijen depolarından birisi. Adeta oksijen cenneti...” (LBE,2018, 38)

“Arkadaşalar çok önemli bir yere daha geldik. Burası Tahtakuşlar Köyü... Burada sizinle çok özel bir müzeyi gezeceğiz. Tahtakuşlar Etnografya Müzesi. Bu müzenin özel bir önemi var. Burası aynı zamanda ülkemizin ilk özel etnografya müzesi...” (LBE,2018, 40)

“Bu kaplumbağa dünyanın en büyük deri sırtlı deniz kaplumbağasıymış...”
(LBE,2018, 44)

“Kaz Dağı Millî Parkı’nda bir yolculuk yapıp Sarıkız’ı göreceğiz.” (LBE,2018, 46)

“Çocuklar Sarıkız bir efsane. Sarıkız buralarda yaşamış ve burada kaz çobanlığı yapmış. Önceden aşağılarda yaşarmış. Bir iftira atmışlar. Babası da onu buraya getirip dağ başına bırakmış...” (LBE,2018, 49)

“Arkadaşlar bu şelalenin adı Sütüven Şelalesi...” (LBE,2018, 56)

“Buranın adının Hasan Boğuldu olduğunu söyledi.” (LBE,2018, 66)

“Çocuklar Ayvalık’a geldik. Ayvalık Balıkesir’in güzel ilçelerinden bir tanesi... Tarihi çok eskilere dayanır. İlk çağlardan beri burası pek çok medeniyete kucak açmış. Ayvalık’ın eski ismi Kidonia’yımış. Bu bir çeşit yabani ayva anlamına geliyormuş...”
(LBE,2018, 67)

“Çocuklar bu adanın eski adı Cunda Adası... İşgalcilere karşı direnen Ali Bey’in adı bu adaya verilmiş.” (LBE,2018, 75)

“Arkadaşlar, Balıkesir’de son gezeceğimiz yerin adı. Şeytan sofrası...” (LBE,2018, 85)

Hikâyede “Bilgi vermek” iletisi, öğrencilerin gezip gördükleri yerler hakkındaki açıklamaları üzerinden aktarılmaktadır:

“İstanbul’daki 15 Temmuz Şehitler Köprüsü’nden 6 yıl önce yapılmış. Bu küçük köprü Alibey Adası’nı ana karaya bağlıyormuş.” (LBE,2018, 74)

“Taş Kahve... Bir asırdan daha yaşlıymış meğer burası...” (LBE,2018, 75)

“Daha doğrusu eskiden kilise şimdi ise bir müze olan yer oldu. Taksiyarhis Kilisesi...”
(LBE,2018, 76)

Hikâyede “Gelenekler ve görenekler” iletisi, Balıkesir’e özgü yöresel yemekler üzerinden aktarılmıştır:

“Öğretmenim, buraya kadar gelmişken Balıkesir kaymaklısını da ziyaret etmeden gitmek olmazdı. Kendisi Balıkesir’in önemli tatlarından birisi...” (LBE,2018, 34)

“Düğünümüze gelin ve bizim bölgemize özgü olan keşkeğimizden yiyin arkadaşlar...”
(LBE,2018, 51)

“Karı koca kazanlarda bütün misafirler hatta bütün köy için keşkek hazırlanmıştı.”
(LBE,2018, 51)

Meğer buradaki dükkânların hemen hemen hepsi Ayvalık tostı yapıyordu.”
(LBE,2018, 68)

“Kâmil’in dediği papalina bir çeşit balık arkadaşlar...” (LBE,2018, 69)

“Ayvalık’ta sakızlı dondurma da meşhurmuş.” (LBE,2018, 70)

“Ayvalık’ın damla sakızlı kurabiyesi de çok meşhur...” (LBE,2018, 70)

“Arkadaşlar bu yine burada meşhur olan damla sakızlı reçel.” (LBE,2018, 72)

Hikâyede “Gelenekler ve görenekler” iletişi, Balıkesir’e özgü hediyelik eşyalar üzerinden aktarılmıştır:

“Burası kolonyacılar çarşısı. Buradan isteyenler kolonya alabilirler.” (LBE,2018, 35)

“Oradaki kolonya satan amcanın dediğine göre 150’ye yakın kolonya çeşidi varmış. Ben zeytin çiçeği, Hayri de ıhlamur kolonyası aldı...” (LBE,2018, 36)

Hikâyede “Emanet etmek” iletişi, öğretmenin gezi sırasında küçüklere göz kulak olmaları için öğrencilere görev vermesi üzerinden aktarılmıştır:

“Öğretmenimiz burasının tehlikeli olduğunu bildiği için küçüklerin hepsini aramızda paylaştırdı. Benim payıma her zaman olduğu gibi Mert düştü.” (LBE,2018, 56)

Tablo 43:“Levent Balıkesir’de” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletilerin Kullanım Sıklığı

Eğitsel İleti Adı	Kullanılan Eğitsel İleti Sayısı
Bilgi vermek	23
Gelenekler ve görenekler	10
Emanet etmek	1
Toplam	34

Tablo 43’te görüldüğü üzere bu hikâyede yer alan toplam ileti sayısı 34’tür. Bu hikâyede kullanım sıklığı en fazla olan eğitsel ileti bilgi vermektir. Bu hikâyede on defa kullanılan gelenekler ve görenekler iletişi için kullanım sıklığı en fazla olan ikinci ileti olmuştur. Hikâyede emanet etmek iletişi ise bir defa kullanılmıştır.

4.43. “Levent Muğla’da” Adlı Eserin Künye Bilgisi ve Özeti

Kitabın Adı:	Levent Muğla’da
Kitabın Yazarı:	Mustafa Orakçı
Kitabın Yayınevi:	Timaş Çocuk
Kitabın Yayın Yeri:	İstanbul
Kitabın Baskısı:	Mayıs/2018
Kitabın Sayfa Sayısı:	93
Kitabın Türü:	Hikâye

Levent ve arkadaşlarının öğretmenleri derse bir canlı getirmelerini ister. Öğrenciler farklı evcil hayvanlar getirirler. Gezi kulübü toplantısı yapılır. Toplantıda Muğla’ya gezi yapmaya karar verirler. Muğla gezisi Milas ilçesi ile başlar. Muğla’yı keşfetme macerası tapınakları gezmekle başlar. Sahilde develere binerler. Bodrum’da denize girdikten sonra Bodrum Kalesi’ne çıkarlar. Balık yiyerek Muğla’ya has lezzetlerin tadını çıkarırlar. Sualtı Arkeoloji Müzesi’ni gezerler. Dünyanın harikalarından biri olan Halikarnas Mozolesi’nin kalıntılarının olduğu alanı gezip bilgi alırlar. Demirci dükkânında demirin yapımı ve şekillendirilmesini öğrenirler. Daha sonra Datça’ya gelirler. Doğasına ve denizine hayran kalırlar. Denize girip serinlerler. Eski yerleşim merkezlerinden biri olan Datça’nın tarihî mekânlarını gezerek öğrenirler. Kelebekler Vadisi’ne gittikten sonra eve dönüş için yola çıkarlar.

4.43.1. “Levent Muğla’da” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletiler

Hikâyede “İzin almak” iletisi, evdeki “Necmi” adlı süs balığını okula götürmek isteyen Levent’in ifadesi üzerinden aktarılmıştır:

“...Necmi, ikimizin balığı olduğu için ondan da izin aldım.” (LMĞ,2018, 6)

Hikâyede “Bilgi vermek” iletisi, öğretmenin gezi sırasındaki açıklamaları üzerinden aktarılmıştır:

“Gezimizin ilk durağı olan Muğla’nın ilçesi Milas’a geldik. Milas oldukça eski bir ilçe. Ayrıca Karya Uygarlığına ve Menteşe Beyliği’ne başkentlik yapmış oldukça önemli bir ilçe...” (LMĞ,2018, 18)

“Zeus Karios Tapınağı... Bu tapınağın içinde bir lahit bulunmuş. 2400 yaşında olan bu lahit, bir kralın babası için yapılmış. Bunu da defîneciler bulmuş...” (LMĖ,2018, 20)

“Arkadaşlar, gördüğünüz Gümüşkesen Anıtı... Bir mezar. Milattan sonra 2. yüzyılda yapılan bu anıt yaklaşık 1800 yıllık.” (LMĖ,2018, 23)

“Develer süslenmeyi sever. Üzerine takılan ziller ve çanların sesini duymak onları mutlu ediyormuş. Hatta yürürken çıkan sesler çok hoşlarına gittiği için yorulduklarını anlamazlarmış.” (LMĖ,2018, 26)

“Çocuklar burası ülkemizin en önemli turizm cennetlerinden biri. Aynı zamanda tarihi ile de çok eski olup dikkatleri çeken bir ilçemiz. Bodrum’un eski adı Halikarnassos... Buraya yapılan ve biraz sonra ziyaret edeceğimiz Bodrum Kalesi’ne Aziz Petrus’un adı verilmiş.” (LMĖ,2018, 32)

“Şehir bu kale ile anılınca buranın adı da Petrium olmuş. Zamanla Potrum olmuş. Daha sonra da Bodrum deyince akla ilk gelenlerden birisi de Halikarnas Balıkçısı’dır.” (LMĖ,2018, 33)

“Arkadaşlar, Halikarnas Balıkçısı. Yani gerçek adıyla Cevat Şakir Kabaağaçlı, ülkemizin önemli yazarlarından... Türkçeyi en güzel kullanan yazarlarımızdan biri.” (LMĖ,2018, 34)

“Bu süngerler bulaşık süngerlerinden biraz farklı çocuklar... Sünger, denizde yaşayan omurgasız bir hayvandır. Denize dalan insanlar tarafından çıkarılır. Elinizdeki de işlem görmemiş, denizden çıkarıldığı gibi duran bir sünger...” (LMĖ,2018, 38)

“Mert bu müze su altında değil. Adı Sualtı Arkeoloji Müzesi... Yani su altında batık gemi gibi bulunan eski eserlerin sergilendiği müze...” (LMĖ,2018, 42)

“Arkadaşlar bu müze Avrupa’daki Yılın Müzesi yarışmasında Özel Övgü ödülünü almış.” (LMĖ,2018, 42)

“Çocuklar Antik Tiyatro hâlen daha kullanılmaktadır. Bu eser Bodrum’un en eski eserlerinden biri. 13 bin kişilik oturma kapasitesi var...” (LMĖ,2018, 51)

“Çocuklar, burası Halikarnas Mozolesi’nin eskiden olduğu yer. Biliyorsunuz size biraz önce kaledeyken anlatmıştım. Bu mozolenin taşları ile Bodrum Kalesi yapılmış. O yüzden siz burada temellerini görüyorsunuz. Bu daha önce de söylediğim gibi dünyanın yedi harikasından biri...” (LMĖ,2018, 52)

“Çıktım Belen Kahvesi’ne baktım ovaya Bay Mustafa çağırdı da dam oynamaya. Burası o türküde sözü edilen yer.” (LMĞ,2018, 56)

“Çocuklar, burası Ormancı türküsünde sözü edilen Belen Kahvesi... Burada yaşanan üzücü bir olay bu türküye konu olmuş. Hep duyduğumuz türkü işte burada ortaya çıkmış...” (LMĞ,2018, 56)

“Çocuklar, burası Muğla’nın il merkezi... Muğla ilçeleri ve şehir merkezi ile, tarihi ve turistik yerleri ile çok zengin bir şehir. Milattan önce 3000 yılına kadar uzanan çok eski bir tarihi var. Buraya bir sürü medeniyet hâkim olmuş. İlk çağlarda Kariahlar hâkim olduğu için buraya Karia denmiş. Daha sonra Hititler ve pek çok medeniyet buraya hâkim olmuş. 1284 yılında Menteşe Bey burayı fethederek Türk topraklarına katmış. Bu sebeple de Muğla adının nereden geldiği kesin olarak bilinmiyor...” (LMĞ,2018, 58-59)

“Çocuklar bu hanın adı biraz önce de söz ettiğim gibi Yağcılar Hanı... 1493 yılında Osmanlılar zamanında yapıldığı biliniyor. Zamanın önemli hanlarından biri... Çayınızı içtikten sonra size serbest zaman vereceğim ve beş dakika sonra yine burada toplanacağız.” (LMĞ,2018, 67)

“Çocuklar, bu saat kulesi Muğla’nın ilk belediye başkanı Hacı Süleyman Ağa tarafından 1885 yılında yaptırılmış. Bu saat kulesini yapan mimar ise Filivari Usta’ymış. Üzerinde gördüğünüz kitabeyi de Muğla Rüstiyesi yani Muğla Ortaokulu’nda öğretmen olan Dede İsmail Hakkı Efendi yazmış.” (LMĞ,2018, 69)

“Çocuklar, burası eski Muğla evlerini görebileceğiniz Saburhane Mahallesi. Bu mahalle sizin de gördüğünüz gibi eski evlerden oluşuyor. Şimdi burayı geziyoruz...” (LMĞ,2018, 71)

“Bu kapıların adı Kuzulu Kapı arkadaşlar...” (LMĞ,2018, 72)

“Çocuklar burası eskiden bir cezaeviymiş. Buraya şimdi gezeceğimiz park açılmış, arkasından da Arkeoloji ve Etnografya Müzesi ilave edilmiş. Bizler buraya Trolan Parkı’nı gezmeye geldik.” (LMĞ,2018, 74)

“Çocuklar buradaki fosiller antik kentlerde bulunan fil ve gergedan gibi hayvanların fosilleri... 5 ile 9 milyon yıl önce yaşamış olan hayvanların fosilleri bunlar.” (LMĞ,2018, 75)

“Çocuklar burası eski çağlarda çok önemli bir yermiş. Pek çok önemli kişiye ev sahipliği yapmış. Matematik ve Astronomi bilgini Eudoksus, dünyanın yedi harikasından biri olan İskenderiye Feneri’nin mimarı Sostratos, Ressam Polygnotos bu kentte yaşamışlar. Ayrıca burada dünyanın ikinci büyük tıp okulu da kurulmuş...” (LMĞ,2018, 79)

“Caretta caretta bir kaplumbağa türü... Boyları 1 buçuk metreyi bulan kaplumbağalar... Onlar İztuzu Plajı’na geliyorlar...” (LMĞ,2018, 82-83)

“Arkadaşlar bu gördüğünüz işaretin altında caretta caretta yumurtaları var. Kaplumbağalar buraya gelip yumurtalarını bırakıyor. Yumurtadan çıkan minik kaplumbağalar denize ulaşip hayatlarına devam ediyorlar.” (LMĞ,2018, 87)

“Çocuklar, Ölüdeniz 2006 yılında dünyanın en güzel kumsalı seçilmiş. Likyalılar buraya ışık ve güneş diyarı demişler. Gördüğünüz bu şekle Lagün deniyor. Bunun benzerini İztuzu’nda da görmüştük.” (LMĞ,2018, 91)

Hikâyede “Tarihî eserleri korumak” ileti, eserlere ait kalıntıların tahrip olması, çalınması ve iyi bir şekilde korunamaması üzerinden aktarılmıştır:

“Çocuklar yeni şeyler bulmaya çalışmanız güzel ama bunu yaparken tarihi eserlere ve doğaya zarar vermeyin. Dikkatli olalım. Yoksa tarihî eser soyguncularından ne farkımız kalır?” (LMĞ,2018, 21)

“Mert hemen in aşağıya... Tarihî eserlere. Zarar vereceksin. Çabuk in.” (LMĞ,2018, 50)

Hikâyede “Gelenekler ve görenekler” ileti, Muğla’ya özgü hayvanların özelliklerinin açıklanması üzerinden aktarılmıştır:

“Çocuklar bunlar güreş develeri... Ege yöresinde deve güreşleri yapılır. Develer gezmeye çıkmışlar.” (LMĞ,2018, 25)

Tablo 44: “Levent Muğla’da” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletilerin Kullanım Sıklığı

Eğitsel İleti Adı	Kullanılan Eğitsel İleti Sayısı
İzin almak	1

Bilgi vermek	25
Tarihi eserleri korumak	2
Gelenekler ve görenekler	1
Toplam	29

Tablo 44’te görüldüğü üzere bu hikâyede yer alan toplam eğitsel ileti sayısı 29’dur. Bu hikâyedeki kullanım sıklığı en yüksek olan eğitsel ileti bilgi vermektir. Tarihi eserleri korumak iletileri iki defa kullanılmıştır. İzin almak ve gelenekler ve görenekler eğitsel iletileri ise birer defa kullanılmıştır.

4.44. “Levent Sivas’ta” Adlı Eserin Künye Bilgisi ve Özeti

Kitabın Adı:	Levent Sivas’ta
Kitabın Yazarı:	Mustafa Orakçı
Kitabın Yayınevi:	Timaş Çocuk
Kitabın Yayın Yeri:	İstanbul
Kitabın Baskısı:	Mayıs/2018
Kitabın Sayfa Sayısı:	93
Kitabın Türü:	Hikâye

Levent ve arkadaşları oyun oynamak için parka giderler fakat park bakıma alınır. Bu yüzden oyun oynamak için başka bir yere giderler. Orada da bir köpek onlarla oynamak için peşlerine takılır. Levent ve arkadaşları köpektan korkup evlerine dönerler. Gezi kulübü toplantısı yapılır. Toplantıda Sivas’a gitmeye karar verirler. Uçak yolculuğundan sonra Sivas’a varırlar. Sivas’ta ilk olarak Sivas Kongre Binası’na gidip müzeyi gezerler. Sivas Arkeoloji Müzesi’ne gidip Sivas’ın tarihini öğrenirler. Sivas’ın simgelerinden olan Buruciye Medresesi’ni gezdikten sonra mola verip yemek yerler. Dinlenen gezi kulübü Medreseleri gezmeye devam ederler. Çifte Minareli

Medresesi çok beğenirler. Fotoğraflar çekerler. Daha sonra Taşhan’a gidip Sivas’ın meşhur lezzetlerini tadarlar. Divriği Ulu Cami’ye gidip ziyaret ederler. Kangal Köpeği yetiştirme çiftliğine giderler. Levent ve arkadaşları köpek korkularını yenmeye çalışırlar. Kaplıcaya giderler. Havuza girip şifalı suda yüzerler. Balıklı Göl’e de girerler. Yolculukta Aşık Veysel’i de anarlar. Eve dönüş için Sivas’tan ayrılırlar.

4.44.1. “Levent Sivas’ta” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletiler

Hikâyede “Bilgi vermek” iletisi, Levent’in kardeşine ve arkadaşlarına yaptığı açıklamalar üzerinden aktarılmıştır:

“Mertçiğim, Kangal dedim. Sivas’ın ilçesinin adı Kangal... Orada olan ve dünyaca ünlü köpeklerin adı kangal köpeği...” (LS, 2018, 14)

“Onlar bu topraklarda yaşamış uygarlıkların yani ülkelerin adları... Bir zamanlar Anadolu’ya onlar hâkim olmuşlar. Sonra devletler yıkılmış, yerine yenilerini kurulmuş...” (LS, 2018, 22)

“O zaman cep telefonu daha icat edilmemişti. Telefon da çok yaygın değildi. Ben ne desem olmayacaktı...” (LS, 2018, 28)

“Filler hiç unutmazmış. O yüzden akıllı insanlara fil hafızası var denir.” (LS, 2018, 47)

“Öğretmenimizin söylediğine göre Gündük Minare’ye benzeyen bu yapı aslında bir türbeymiş. Minareye benzediği için de bu adı almış. Eretnaoğullarından Şeyh Hasan Bey için 1347 yılında yaptırılmış.” (LS, 2018, 59)

Hikâyede “Bilgi vermek” iletisi, öğretmenin Sivas gezisi sırasındaki açıklamaları üzerinden aktarılmıştır:

“Çocuklar, Sivas şehrimize geldik. Burasının tarihi hakkında size bilgi vermek istiyorum. Buraya ilk yerleşenler Hititler olmuş. Milattan önce 7000’lü yıllarda insanlar burada yaşamaya başlamış. Yani günümüzden yaklaşık 9 bin yıl önce... Sivas Frigya, Lidya, Roma ve Bizans gibi pek çok uygarlığın hâkimiyetine girmiş. Binlerce yıldır burada olan Sivas bugün önemli şehirlerimizden biri...” (LS, 2018, 20-21)

“Roma Dönemi’nde Sivas’ın adı Sebastia diye anılıyormuş. Sivas adının da buradan geldiği söyleniyor. 1071 yılında da Danişment Beyliği bu toprakları almış...” (LS, 2018, 23)

“Çocuklar, Sivas gezisi... Karşımızda duran bu bina ülkemiz kurulurken önemli görevler üstlenmiş bir yer. Bu bina 1892 yılında açılmış. Sivas Kongresi burada düzenlenmiş. Ülkemizin her köşesinden gelen temsilcilerle kongre yapılmış...” (LS, 2018, 25)

“Kurtuluş Savaşı ne zor şartlar altında kazanılmış arkadaşlar. Görüyorsunuz... O zamanlarda sadece düşmanla değil yoklukla da mücadele edilmiş.” (LS, 2018, 28)

“Çocuklar, burası Sivas Arkeoloji Müzesi... Müze binası Vali Ahmet Muammer Bey tarafından 1914 yılında Mekteb-i Sultani İmalathanesi olarak yapılmış...” (LS, 2018, 31)

“ Sivas Valisi Ali Bey’in oğlu Mahmut Paşa tarafından, 1580 yılında yaptırılmış bu cami. Yani yaklaşık 5 asırlık, oldukça eski bir cami arkadaşlar.” (LS, 2018, 36)

“Burasının adı Buruciye Medresesi...” (LS, 2018, 37)

“1271 yılında Gıyaseddin Keyhüsrev zamanında yapılmış...” (LS, 2018, 39)

“İran’dan bir bilim adamı Sivas’a gelmiş. Adı Muzaffer Burucerdi’iymiş. Burada astronomi, fizik, kimya dersleri vermesi için yaptırmış. Adı da o yüzden Buruciye Medresesi olmuş...” (LS, 2018, 40)

“Çocuklar, burası Şifaiye Medresesi ve Darüşşifası... Selçuklular zamanında hem hastane hem de tıp eğitimi verilen bir kurummuş. Yani sadece hastalar tedavi edilmiyor, bunun yanında doktor da yetiştiriliyormuş. Burası 1217-1218 yıllarında I. İzzettin Keykavus tarafından yaptırılmıştır...” (LS, 2018, 44)

“...Erzurum’u gezerken de Çifte Minareli Medrese’yi görmüştük. Bu da Sivas’ın Çifte Minareli Medresesi...” (LS, 2018, 46)

“İlhanlı Devleti Veziri Sahip Şemseddin Mehmet Cüveyni tarafından 1271-1272 yıllarında yapılmış. Anadolu’daki en yüksek taç kapıya sahip olan bu medrese Sivas’ın sembolü hâline gelmiş...” (LS, 2018, 48)

“İşte Gök Medrese! Gördüğün gibi yerde... Üstünde gördüğün çinilerden dolayı bu adı almış. Yani gök demek mavi demek. Eskiler gökyüzü mavi olduğu için maviye gök demişler. Adı da o yüzden Gök Medrese olarak anılmış.” (LS, 2018, 51)

“1272 yılında Sahip Ata Fahreddin Ali tarafından yaptırılmış. Ayrıca 1923 yılında müze haline getirilmiş.” (LS, 2018, 52)

“Bu cami Anadolu’daki ilk camilerden bir tanesi... Ayrıca bu cam, kendinden sonra gelen pek çok camiye örnek olmuştur. Bu cami Danişmendliler zamanında Kızılarslan Bin İbrahim tarafından Kul Ahi’ye yaptırılmış.” (LS, 2018, 55)

“Çocuklar bu gördüğünüz yapının adı Taşhan... Taşhan 1800’lü yılların ikinci yarısından sonra yapılmış. Şimdi burayı gezeceğiz. Burada yer alan havuzun içindeki iki aslanın ağzından su aktığını da görebilirsiniz.” (LS, 2018, 56)

“Divriği’nin özel bir önemi var. Burada bulunan Divriği Ulu Cami ve Darüüşşifası UNESCO tarafından Dünya Kültür Mirası Listesi’ne alınmıştır. Kalesi, tarihi zenginlikleri il Divriği oldukça güzel bir ilçemiz...” (LS, 2018, 65)

“Arkadaşlar Divriği Kalesi şimdiki hâlini Mengücekoğulları zamanında almış...” (LS, 2018, 67)

“Çocuklar, Divriği Ulu Cami, Mengücekoğulları zamanında Süleyman Şah oğlu Ahmed Şah tarafından yaptırılmış. Mimarı ise Ahlatlı Hürrem Şah’mış... Darüüşşifa ise Behram Şah’ın kızı Melike Turan Melek tarafından 1228 yılında yaptırılmış...” (LS, 2018, 69)

“Çocuklar, Kangal köpeği çok özel bir cinstir. Çok güçlü olduğu için kurtla tek başına baş edebilen nadir köpeklerdendir. Orta Asya’dan atalarımızla gelen bu köpekler, çok iyi bir bekçi ve çoban köpeği olurlar...” (LS, 2018, 75)

“Arkadaşlar, burası Kangal Balıklı Kaplıcası. Oldukça ilginç bir kaplıca...” (LS, 2018, 84)

“Arkadaşlar, bu kaplıcada yaşayan küçük balıklar derideki pürüzlü yerleri temizler ve insanı rahatlatır. Sedef hastalığının yeryüzündeki tek doğal tedavi merkezi burasıdır.” (LS, 2018, 90)

“Çocuklar, buraya gelip de Âşık Veysel’i anmadan olmaz. Sivas deyince akla gelen en önemli isimlerden biridir Âşık Veysel... Küçükken gözlerini kaybetmiş, ama gönül gözü hiç kapanmamış bir halk ozanımızdır kendisi...” (LS, 2018, 91)

Hikâyede “Gelenekler ve görenekler” iletisi, Sivas’a özgü yöresel yemekler üzerinden aktarılmıştır:

“Orada bir sürü yiyecek var. Sivas’ın köftesi, katmeri, Divriği pilavı ve daha pek çok şeyi var...” (LS, 2018, 18)

“Çocuklar Sivas ’ın meşhur olan bir yiyeceği bu. Adı Kazan simidi... Bu lezzetli simidi Buruciye Medresesi ’nin bahçesinde çayla birlikte yiyelim...” (LS, 2018, 42)

“Peskütan çorbası... Çorba gelince önce korkarak yedim ama ilk kaşığı alınca tadını çok beğendim.” (LS, 2018, 61)

“Peskütan çorbasından sonra ise Sivas köftesi geldi. Bu köfte Sivas’a özgü bir köfteymiş. Adı da tescillenmiş.” (LS, 2018, 61)

“Divriği, pilavı ile de meşhur.” (LS, 2018, 66)

Hikâyede “Kurallara uymak” iletisi, müzeleri gezerken sessiz ve dikkatli olmak gerektiği ifadesi üzerinden aktarılmıştır:

“...Lütfen müzede uyulması gereken kurallara uyalım, dedi ve derken de Mert ile Halil’e baktı...”(LS, 2018, 26)

“Onlar sizin oynadığınız değil arkadaşlar, siz onlarla oynayıp da kırarsanız gelen insanlar bu tarihi eserleri nasıl görecektir? Topraklarımızın zengin bir yer olduğunu nasıl anlayacaklar?” (LS, 2018, 34)

“Çocuklar, biraz sessiz olalım lütfen. Etrafımıza rahatsızlık vermeyelim...” (LS, 2018, 48)

Tablo 45: “Levent Sivas’ta” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletilerin Kullanım Sıklığı

Eğitsel İleti Adı	Kullanılan Eğitsel İleti Sayısı
Bilgi vermek	28
Gelenekler ve görenekler	5
Kurallara uymak	3
Toplam	36

Tablo 45’te görüldüğü üzere bu hikâyede yer alan toplam ileti sayısı 36’dır. Bu hikâyedeki kullanım sıklığı en yüksek olan eğitsel ileti bilgi vermektir. Gelenekler ve görenekler iletisi 5 defa kullanılmıştır. Hikâyede üç defa kullanılan ileti ise kurallara uymaktır.

4.45. “Levent Van’da” Adlı Eserin Künye Bilgisi ve Özeti

Kitabın Adı:	Levent Van’da
Kitabın Yazarı:	Mustafa Orakçı
Kitabın Yayınevi:	Timaş Çocuk
Kitabın Yayın Yeri:	İstanbul
Kitabın Baskısı:	Mayıs/2018
Kitabın Sayfa Sayısı:	92
Kitabın Türü:	Hikâye

Haziran ayı gelir. Okullar kapanmak üzeredir. Karneler alındıktan sonra gezi kulübünün son gezisi Van şehrine olacaktır. Karneler alınır. Kulüp üyeleri uçak yolculuğundan sonra Van şehrine varırlar. Orada meşhur Van kahvaltısı yaparlar. Savat takı atölyesine gidip takıların nasıl yapıldığını öğrenirler. Van Kalesi’ne çıkıp şehir hakkında tarihsel bilgileri öğrenirler. Kümbetleri ve camileri gezerek bilgi dolu anlar biriktirirler. Daha sonra Akdamar Adası’na gitmek için yola çıkarlar. Tekne yolcuğu yaparak Van Gölü’nde gezerler. Van Gölü’nün önemi ve güzelliği konusunda sohbet ederler. Daha sonra Van Kedisi Evi’ne gidip özel bir tür olan Van kedilerini bakıp severler. Van’ın simgelerinden olan İnci Kefali’ni ve Ters Laleleri görüp eve dönüş için yola çıkarlar.

4.45.1. “Levent Van’da” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletiler

Hikâyede “Bilgi vermek” iletisi, öğretmenin Van gezisi sırasındaki açıklamaları üzerinden aktarılmıştır:

“Arkadaşlar, artık Van’a gelmiş bulunmaktayız. Burası çok eski topraklar. Burada pek çok medeniyet bulunmuş...” (LV,2018, 19)

“Bu rivayetlerden birinde Büyük İskender’in Van Kalesi’ndeki Vank Tapınağı’nın adını şehre verdiği söyleniyor. Başka bir rivayet ise eski zamanlarda yaşamış Van adında bir vali, şehri güzelleştirmiş ve şehir onun adıyla anılır olmuş. Başka bir görüş ise burada eskiden yaşamış olan Urartuların buraya verdikleri Biena veya Viane adının Van hâline geldiğidir...” (LV,2018, 20)

“Çocuklar Van’ın tarihi milattan önce 7 bin yılına kadar uzanır. Yani günümüzden 9 bin yıl öncesine... Burada pek çok medeniyete ev sahipliği yapmış. Urartular aynı zamanda Van’ın adı Tuşpa’ymış. Aynı zamanda Tuşpa, Urartuların başkentiymiş...” (LV,2018, 21)

“Arkadaşlar Van’da gezilecek ilk yerimiz Van Kalesi...” (LV,2018, 31)

“İran Şahı Şah Abbas adında biri ordusuyla birlikte Van’ı almaya gelir. Kaleyi almak ister ama alamaz. Kuşatır...” (LV,2018, 35)

“Arkadaşlar eski Van şehri bu kaledeymiş. Eski adı Tuşpa’ymış. Bu kale yaklaşık 2800 yıl önce Urartular zamanında kurulmuş oldukça eski bir yapı...” (LV,2018, 38)

“Bu eser bizim büyük mimarımız Mimar Sinan tarafından yapılmış. 1567 yılında yapılan bu camiyi gezeceğiz...” (LV,2018, 40)

“Arkadaşlar bu camiye Kaya Çelebizade Koçi Bey tarafından 1660 yılında başlanmış. Üç yıl sonra 1663 yılında Cem Dedemoğlu Mehmet Bey tamamlamış.” (LV,2018, 42)

“Çocuklar burada canavar olduğu uzun zamandır söyleniyor. Hatta Evliya Çelebi bile Seyahatnamesi’nde canavarı görmediğini ama sesini duyduğunu söylüyor. Ama bana göre canavar yok...” (LV,2018, 52)

“Çocuklar biz Van Gölü diyoruz. Öyle öğrendik ama Vanlılar Van Denizi diyorlar. Eskiden atalarımız karşı kıyısı görünmeyen sulara deniz dermiş...” (LV,2018, 54)

“Arkadaşlar, bu ada Van Gölü’nün yani Van Denizi’nin en büyük adası. Burada Akdamar Kilisesi’ni gezeceğiz. Burası bir müze ama yılın bir günü ayin yapılıyor.” (LV,2018, 58)

“Bu merkez Van Yüzyüncü Yıl Üniversitesi tarafından kurulmuş ve Van kedilerinin cinslerini korumak için kurulmuş bir yer.” (LV,2018, 65)

“Çocuklar bu köprü 1800’lü yıllarda inşa edilmiş. Bu köprünün altından geçen çayın adı ise Bend-i Mahi’dir. Köprünün adı ise Şeytan Köprüsü...” (LV,2018, 71)

“Arkadaşlar bu şelale Bend-i Mahi Çayı’nın üzerinde kurulmuş. Şelalenin adı ise IV. Murat’tan geliyor.” (LV, 2018, 73)

“Bu inci kefallerinin yolculuğunu dünyada bir burada bir de Kanada’da görmek mümkün. Van Gölü’nde yaşayan inci kefalleri yani uçan balıklar yumurtlamak için akarsulara göç eder. Hem de sürüler hâlinde...” (LV,2018, 79)

“Çocuklar, bu çiçeğin adı ters lale, bizim ülkemizde görülen çok güzel bir çiçektir. Üstelik hüznün sembolüdür...” (LV,2018, 89)

Hikâyede “Bilgi vermek” iletisi, öğrencilerin sorularını cevaplayıp açıklayan yöre halkının ifadeleri üzerinden aktarılmıştır:

“Bizim yaptığımız işe savat deniyor. Savat, işçiliği çok eski zamanlara dayanır. Eskiden insanların kullandıkları tabak çanak gibi şeylere de bu sanat uygulanırdı. Ama artık sadece takılara ve süs eşyalarına yapılıyor. Babam bu mesleği yapmayı dedemden öğrenmiş. O da büyük büyük dedemden öğrenmiş...” (LV,2018, 28)

“Çocuklar, savat siyah demek. Bu desenlerin üstünü bu gördüğünüz siyah madde ile kapatıyoruz. Bu çok sıcak, 450 derece civarında.” (LV,2018, 30)

“Deniz. Van’da herkes Van Denizi der.” (LV,2018, 54)

“Bir gözü mavi, diğer gözü ise kehribar renginde...” (LV,2018, 67)

“Çocuklar Van kedileri beyaz renklidir. Ayrıca bu kedilerin çok ilginç bir özelliği daha var. Diğer kedilerin aksine sudan korkmazlar...” (LV,2018, 68)

Hikâyede “Gelenekler ve görenekler” iletisi, Van’a özgü yöresel yemekler üzerinden aktarılmıştır:

“Van, kahvaltısı ile meşhur arkadaşlar...” (LV,2018, 9)

“Size inci kefalini de göstermek istiyorum.” (LV,2018, 10)

“Öğrendiğime göre bir tanesinin adı kavuttu... Buğdaydan yapılıyormuş. Diğeri ise Murtuğa. Murtuğa ise yumurta ve un ile kavrulup hazırlanıyormuş.” (LV,2018, 23)

“O Van’a ait olan bir çeşit peynir. Adı da otlu peynir...” (LV,2018, 24)

Hikâyede “Gelenekler ve görenekler” iletisi, Van’a özgü hayvanların özelliklerinin açıklanması üzerinden aktarılmıştır:

“Van kedisi sadece bölgede yani Van Gölü çevresinde bulunan bir kedi türü...” (LV,2018, 65)

Hikâyede “Araştırma yapmak” iletisi, öğrencilerin gidilecek yer hakkında bilgi toplaması üzerinden aktarılmıştır:

“Yemekten sonra biraz araştırma yapmak için kitaplığımızdaki kitapları karıştırdım. Mert de bilgisayarın başına oturdu. Oyun oynayacağını sandım ama öyle olmadı. Ne

yaptığına bakınca onun da Van hakkında araştırma yaptığını gördüm. Mert beni epey şaşırttı...” (LV,2018, 12)

Hikâyede “Kurallara uymak” iletisi, Van Gölü’nde yaşayan inci kefallerini avlamanın yasak olması üzerinden aktarılmıştır:

“Hey, balık avlamak yasak!” (LV,2018, 82)

“Arkadaşlar inci kefalleri yumurtlamak, nesillerini devam ettirmek için bu yolculuğa çıkıyorlar. Askerler de bu yolculukta başlarına bir şey gelmesin diye nöbet tutuyorlar.” (LV,2018, 83)

Tablo 46: “Levent Van’da” Adlı Eserde Yer Alan Eğitsel İletilerin Kullanım Sıklığı

Eğitsel İleti Adı	Kullanılan Eğitsel İleti Sayısı
Bilgi vermek	21
Gelenekler ve görenekler	5
Araştırma yapmak	1
Kurallara uymak	2
Toplam	29

Tablo 46’da görüldüğü üzere hikâyede toplam 29 eğitsel ileti yer almaktadır. Bu hikâyede kullanım sıklığı en fazla olan eğitsel ileti, bilgi vermektir. Hikâyede gelenekler ve görenekler eğitsel iletisi beş defa kullanılmıştır. Hikâyede kurallara uymak iletisi iki defa yer alırken araştırma yapmak iletisi de bir defa yer almıştır.

5. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırmada Mustafa Orakçı'nın çocuk kitaplarındaki eğitsel iletileri tespit etmek ve eğitsel iletileri yorumlamak amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda yazara ait 45 çocuk kitabı incelenmiştir. Elde edilen sonuçlar neticesinde sonuçlar belirtilmiştir. Bu sonuçlar ışığında bir takım önerilerde bulunulmuştur.

5.1. Tartışma ve Sonuç

Araştırmada incelenen çocuk kitaplarında araştıran, soran, öğrenen, bilimden sanata, edebiyattan spora çeşitli alanlara ilgi duyan, kültürünü öğrenmeye meraklı çocuk karakterlerine yer verilmiştir. Bunun yanında hikâyelerde rol model olması açısından anne, baba, dede, nene gibi aileyi temsil eden karakterlere bunun yanında yazar, bilim insanı, sporcu, devlet adamı, şair, ressam gibi toplumsal ve kültürel hayata katkıda bulunan karakterlere yer verilerek eğitsel iletilerin etkili bir şekilde aktarılması amaçlanmıştır.

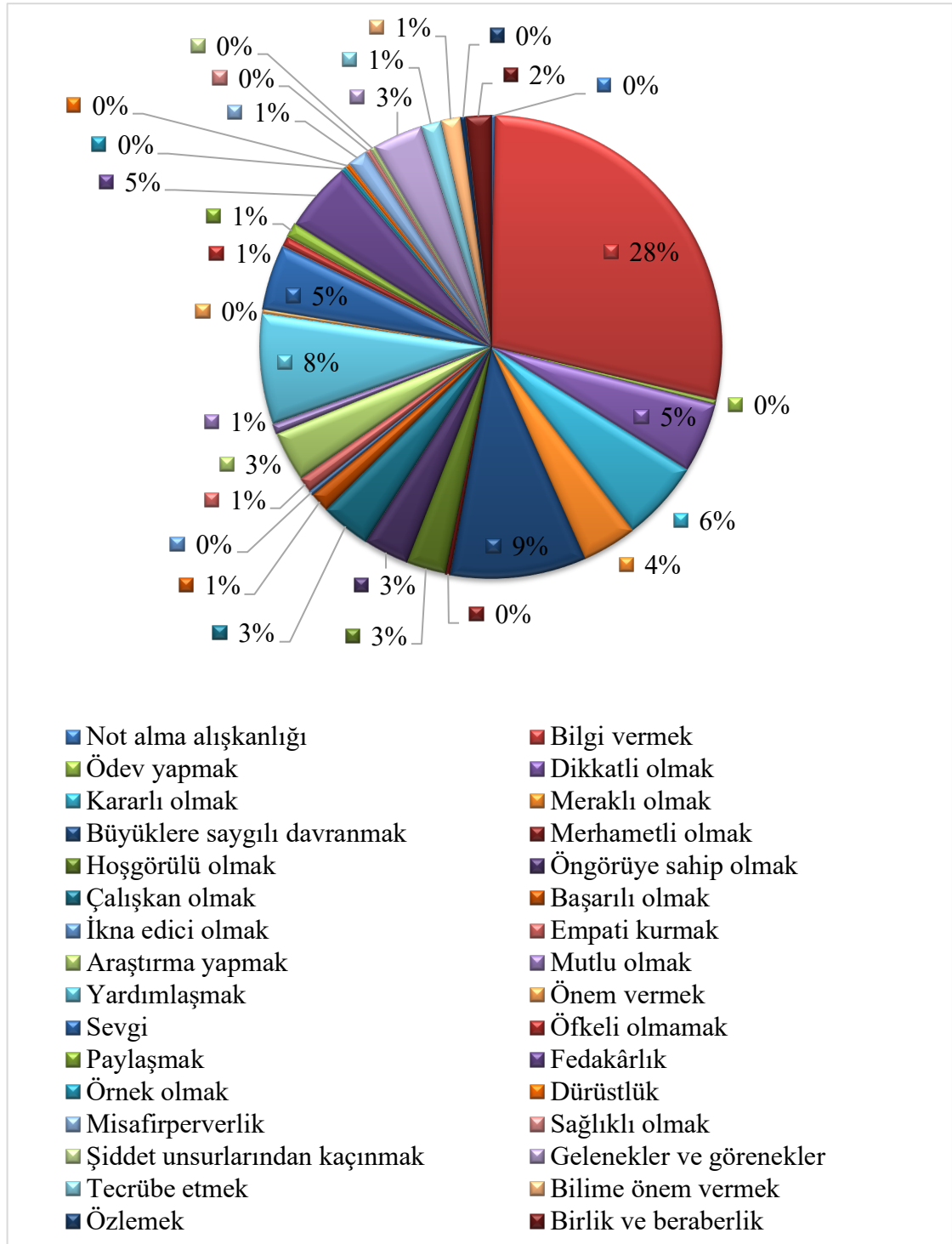
Yazar, eğitsel iletileri bir doğal akış içerisinde sezdirerek yer vermiştir. Bu açıdan bakıldığında yazar, edebiyatı sadece bir sanat olarak değil aynı zamanda eğitsel, dilsel, kişisel ve toplumsal yönden bireyin hayatına katkıda bulunabilmek ve geliştirebilmek için bir eğitim aracı olarak da kullanmıştır. Özdemir'in (2008) farklı bir çocuk edebiyatı yazarı üzerine yaptığı çalışma sonuçları, araştırmamızın bu yöndeki sonuçlarını desteklemektedir. Özdemir (2008) araştırmasında kitaplardaki eğitsel iletilerin olumsuz davranışa sebep olacak iletiler içermediği, tespit edilen iletilerin çocuğun bilişsel, ahlaki, toplumsal ve kişisel gelişimine katkı sağlayabilecek nitelikte olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçla örtüşen bir diğer araştırmada Acele'nin (2019) ulaştığı sonuçlardır. Acele (2019) çocuk kitaplarında yer alan eğitsel iletiler ile çocuğun olumlu davranış değişikliği yapabileceği, çocukların kişilik gelişimlerine katkıda bulunabileceği, eğitsel değer taşıdığı ve bu romanların bazı aksaklıklar dışında belirtilen yaş grubuna uygun olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

İncelenen 45 çocuk kitabındaki eğitsel iletiler ile yazar kültürel bir kimliğe ve dünya görüşüne sahip bir bireyin kültürümüze katkıda bulunan önemli şahsiyetlerin hayatlarının sezdirildiği hikâyeleri okura sunmuştur. Yardımlaşmak, çalışkan olmak, kararlı olmak, hoşgörü, sevgi ve saygı değerleri gibi çeşitli kişisel gelişimi destekleyebilecek eğitsel iletilerin yer aldığı tespit edilmiştir. Barış (2011), Kaplan (2013), Gülgönül (2014), Tekin (2018), Cesur (2015) ve Akçay (2015) ‘ın farklı bir çocuk edebiyatı yazarı üzerine yaptıkları çalışma sonuçları, araştırmamızın bu yöndeki sonuçlarını desteklemektedir. Bahsedilen araştırmalarda çocuk kitaplarında yer alan eğitsel iletiler incelenmiştir. Elde edilen sonuçlara göre en fazla iletinin kişisel gelişime yönelik olduğuna ve bu iletilerin bireyin kendini olumlu bir şekilde geliştirmesine katkı sağlayabilecek nitelikte olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmada Mustafa Orakçı’nın kaleme aldığı çocuk kitaplarındaki karakterler (Murat, Levent, Mert, Osman, Hayri) eğitsel iletilerin nitelikli bir şekilde aktarılmasına ve bireyde olumlu değişikliklerin oluşmasına katkı sağlayabilecek bir özelliğe sahiptir. Araştırma bulgularından hareketle kültürünü öğrenmeye meraklı çocuk karakterleri üzerinden eğitsel iletilere yer verildiğini ve çocuk kitaplarındaki karakterlerin eğitsel iletiler açısından önemli olduğunu söylenebilir. Bu ifade Işık’ın (2017) sonucu örtüşebilmektedir. Işık (2017) araştırmasında farklı bir yazarın çocuk kitaplarındaki eğitsel iletileri karakter eğitimi açısından değerlendirmiştir. Işık’ın (2017) ulaştığı sonuçlara göre de eserlere karakter eğitimi açısından bakıldığında sorgulayan, duyarlı, meraklı, yardımsever, üzgün, barış yanlısı gibi özellikleri ön planda olan karakterler dikkat çekmektedir.

Mustafa Orakçı’nın çocuk kitaplarındaki yer alan eğitsel iletilerden “dürüstlük”, “kararlı olmak”, “çalışkan olmak”, “merhametli olmak” ve “sağlıklı olmak” kişisel değerlere ve gelişime yönelikken “birlik ve beraberlik”, “büyüklere saygılı davranmak”, “yardımlaşmak”, “misafirperverlik”, “fedakârlık” ve “paylaşmak” gibi iletiler ise toplumsal değerlere yöneliktir. Toplumsal ve kişisel değerleri önemseyen, bu değerlere eserlerinde sıkça yer veren yazar hedefteki çocuk tipinine ve topluma yararlı olmayı amaçlamaktadır. Bu noktada araştırma Kavak’ın (2018) araştırmasıyla örtüşmektedir. Kavak’ın (2018) araştırmasında Koray Avcı Çakman’ın çocukların kişisel gelişimine karşı çok yönlü bir yaklaşım sergilediğini ve kişisel özelliklerin hem bireye hem de topluma fayda sağlayacak şekilde geliştirilmesini amaçladığı sonuca ulaşmıştır. “Kararlı olmak”, “sabırlı olmak”, “sağlıklı beslenmek” gibi iletiler

Araştırmanın inceleme nesnelerinden biri olan Ünlülerle Bir Gün serisinde yer alan eğitsel iletilerin genel durumuna yönelik sonuçlar Şekil 1’de yer almaktadır.

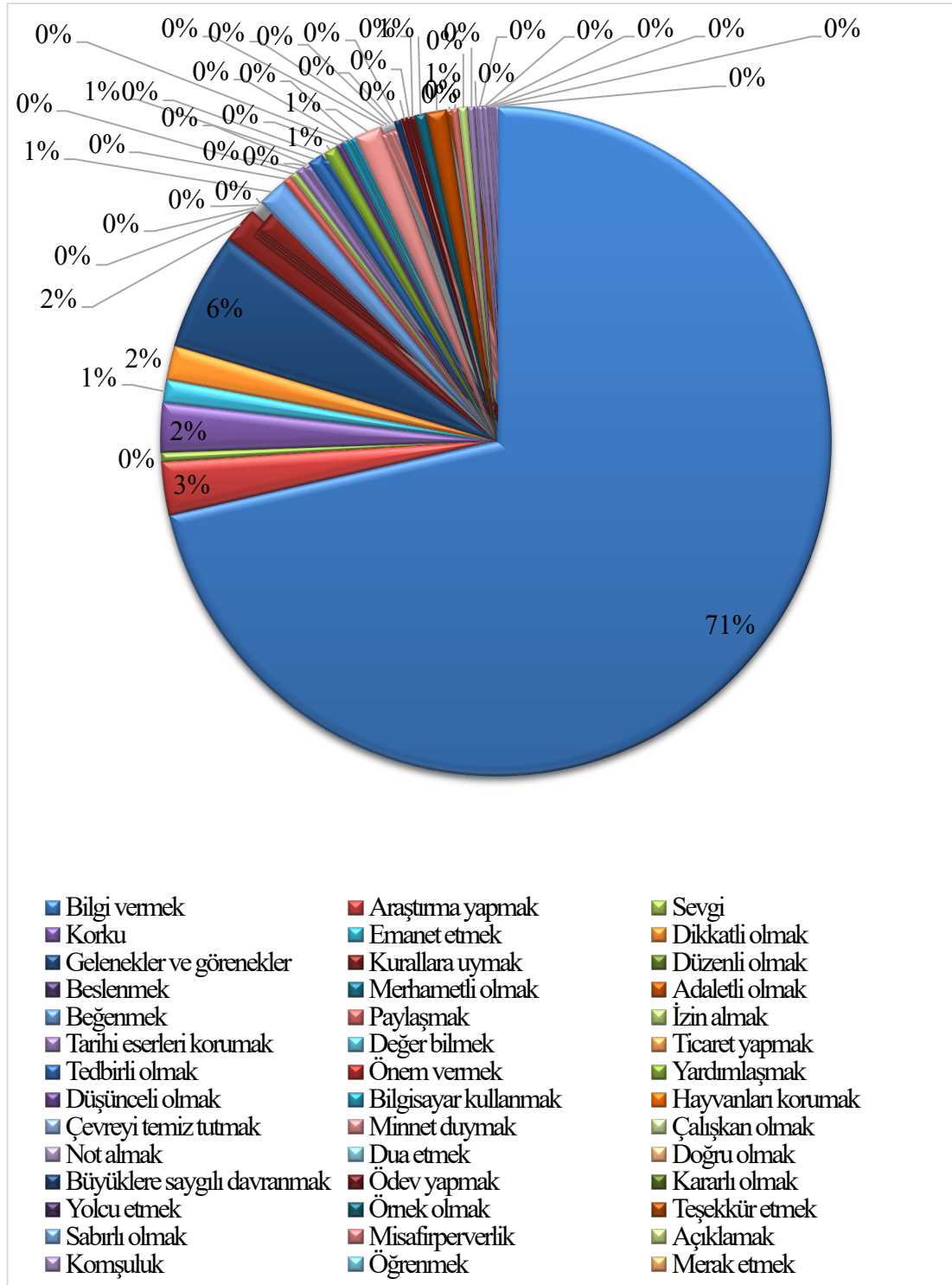
Şekil 1: Ünlülerle Bir Gün Serisinde Yer Alan Eğitsel İletilerin Genel Durumu

Araştırmada Mustafa Orakçı'nın Ünlülerle Bir Gün serisini oluşturan 20 kitaptaki eğitsel iletiler tespit edilmiştir. Elde edilen verilere göre bu iletiler yorumlanmıştır. Şekil 1'de görüldüğü üzere Ünlülerle Bir Gün serisini oluşturan kitaplarda 33 farklı eğitsel ileti saptanmıştır. Kitaplarda yer alan toplam eğitsel ileti sayısı ise 284'tür. Buna göre incelenen hikâyelerde en fazla yer alan ileti bilgi vermek iletidir. Bilgi vermek ileti 81 kez kullanılmıştır. Bu iletiyi büyüklere saygılı davranmak ileti takip etmektedir. Bu ileti de 27 kez kullanılmıştır. Toplumsal değerleri destekleyen diğer eğitsel iletiler yardımlaşmak, paylaşmak, sevgi ve hoşgörü değerlerine işaret etmektedir. Ayrıca hikâyelerde birlik ve beraberlik, misafirperverlik, gelenekler ve görenekler iletileri de yer almaktadır. Bu açıdan iletilerin kullanım sayılarına bakıldığında yazarın toplum bilinci ve toplumsal değerleri önemsediği görülmektedir. Fedakârlık, kararlılık, çalışkanlık gibi eğitsel iletiler Ünlülerle Bir Gün serisinde yer alan “Nene Hatun’la Bir Gün, Mehmet Akif’le Bir Gün ve Halide Edip’le Bir Gün” hikâyelerinde kullanılan eğitsel iletilerden bazılarıdır. Bu itibarla yazar, millî bilince yönelik değerleri sezdirerek millî birlik ve beraberliğin oluşmasına katkı sağlayarak millî değerlere işaret etmektedir.

Orakçı; Ünlülerle Bir Gün serisinin asıl kahramanı olan Murat ve Türkiye’yi Geziyorum serisinin baş kahramanlarından olan Levent üzerinden heyecan, merak, kültür tanımak, deneyimlerle öğrenmek, araştırmak, saygılı ve çalışkan olmak gibi çeşitli duygular ve değerler aracılığı ile farklı olay, mekân ve kişiler kullanarak hikâyeler kaleme almıştır. Bu noktada yazar hikâyelerinde yer alan karakter, konu, ileti, dil anlatım ve resim gibi öğeler ile yaratıcılığa sahip, inceleyen, hayal gücü olan, araştıran, bilgi veya durumu sorgulayan, dünya görüşü yüksek, kültürel donanıma sahip olan içinde bulunduğu ortama vâkıf, tarihe duyarlı, öğrenme hevesine sahip çocuk tipinin oluşmasına katkı sağlamaktadır.

Mustafa Orakçı, çocuk kitaplarında hedef kitledeki bireyin kültürel bir kimlik kazanması, dünya görüşü edinmesi ve yaşadığı zaman dilimine katkıları olan şahsiyetlerin farkına varması için kitaplarında konu olarak kültürümüze katkıda bulunan önemli şahsiyetlerin hayatlarının sezdirildiği hikâyeleri okura sunmuştur. Yardımlaşmak, çalışkan olmak, kararlı olmak, hoşgörü, sevgi ve saygı değerleri gibi çeşitli eğitsel iletileri konuların aktarımında kullanmıştır. Bu sayede çeşitli eğitsel iletiler, hedef kitledeki bireye ulaşmıştır.

Araştırmanın inceleme nesnelerinden biri de Türkiye’yi Geziyorum serisidir. Bu seride yer alan eğitsel iletilerin genel durumuna yönelik sonuçlar şekil 2’de yer almaktadır.

Şekil 2: Türkiye’yi Geziyorum Serisinde Yer Alan Eğitsel İletilerin Genel Durumu

Araştırmada Mustafa Orakçı'nın Türkiye'yi Geziyorum serisini oluşturan 25 kitaptaki eğitsel iletiler tespit edilmiştir. Şekil 2'de görüldüğü üzere Türkiye'yi Geziyorum serisini oluşturan kitaplarda toplam 48 farklı eğitsel ileti tespit edilmiştir. Bu kitaplarda yer alan toplam eğitsel ileti sayısı ise 901'dir. Şekil 2'deki sonuçlara göre kullanım sıklığı en yüksek olan eğitsel ileti, hikâyelerde 641 defa yer alan bilgi vermek iletidir. Buna göre yazarın hedef kitlede her bakımdan kültürel öğelerle desteklenmiş bir bilgi birikimi amaçladığı sonucuna ulaşılmıştır. Dikkat çekici diğer ileti ise kitaplarda 51 defa yer alan gelenekler ve görenekler eğitsel iletidir. Bu sonuca göre de yazar toplumu bir arada tutan millî ve manevi değerleri okuyucuya sezdirerek toplumda birlik ve beraberliğe, huzur ve barış ortamına katkı sağlamaktadır. Ayrıca geleneksel mutfağımıza ait unsurları da aktaran gelenekler ve görenekler ileti ile mutfağımızın sahip olduğu çeşitler ile kültür aktarımına da işaret etmektedir.

“Düzenli olmak”, “Merhametli olmak”, “Adaletli olmak”, “Değer bilmek”, “Tüicaret yapmak”, “Önem vermek”, “Hayvanları korumak”, “Not alma alışkanlığı”, “Doğru olmak”, “Öğrenmek”, “Alay etmemek”, “Telefon kullanmak”, “Yalan söylememek”, “Vedalaşmak” adlı eğitsel iletiler Türkiye'yi Geziyorum serisinde kullanım sıklığı en az olan iletilerdir. Bu eğitsel iletiler az olsa bile çeşitli eğitsel iletilere işaret etmesi bakımından önemlidir.

Araştırma yapmak, emanet etmek, dikkatli olmak, kurallara uymak, beğenmek, minnet duymak gibi kullanım sayısı fazla olan iletiler çeşitli konu bağlamında okuyucuya sunulmuştur.

Orakçı'nın eserlerinde yer alan eğitsel iletiler çeşitlilik göstermektedir. Araştırmada kullanılan eserlerde yer alan toplam ileti sayısı 1185'tir. Fakat eserlerde zaman zaman bazı iletilerin kullanımının daha yüksek olduğu görülmektedir. Özellikle bilgi vermek iletinin 722 kez kullanılmasıyla ön plana çıktığı sonucuna ulaşılmıştır. İletilerin kullanımı tetkik edildiğinde eserlerde yer alan ileti kullanımında bir eşitsizlik olduğu görülmektedir. Bu durumun ele alınan, sezdirilmeye ve aktarılmaya çalışılan konularla alakalı olduğu düşünülmektedir. Hikâyelerdeki konu ile bağlantılı olarak gezip görülen yerlere dair bir bilgi paylaşımı yapılmıştır. Nas (2004) “*Örneklerle Çocuk Edebiyatı*” adlı eserinde çocuk edebiyatı türleri bölümünde gezi yazılarını şu şekilde ifade etmiştir: “Gezi yazısı, gezilen, görülen yerlerle ilgili yazılardır. Bu yazılarda

gezilen yerlerdeki doğal güzellikler; tarih, yaratılan uygarlıklar; insanların yaşıyışları, gelenekleri anlatılır. Yazar yaşadıklarını, gördüklerini, izlenimlerini, gözlemlerini okuyucuyla paylaşı, yazılar fotoğraflarla desteklenir”(Nas, 2004:305-307). Mustafa Orakçı’nın eserlerindeki  ocuk karakterleri üzerinden gezilen ve görülen yerlere dair okuyucunun kalıcı bir öğrenme yaşaması ve kültüre dair olumlu bir bilincin oluşması amacıyla bilgi vermek iletisini sıkça kullandığı söylenbilir.

Yazar kültürel bilgi, standart bilgi, deneyim sonucunda edinilen bilgi türlerini hikâyelerde yer alan bilgi vermek eğitsel iletisi üzerinden aktararak bireyin eğitim hayatına destek olmayı hedeflemiştir.

Türkçe Dersi  ğretim Programında (2018) yer alan kök değerlerden “adalet, dostluk, dürüstlük, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, yardımseverlik” Mustafa Orakçı’nın eserlerinde rastlanan eğitsel iletilerle örtüşmektedir. Değerler Mustafa Orakçı’nın  ocuk kitaplarının MEB’in tüm  ğretim programlarında bir hedef olarak gösterdiği “Değerlerimiz” teması ile uyumlu olduğu söylenbilir. Orakçı’nın  ocuk edebiyatı mecrasındaki eserlerinde yer alan eğitsel iletiler ile hedef kitledeki bireyin ahlaki ve kişisel yönünü olumlu bir şekilde geliştirmesine de katkı sağlayacaktır.

Mustafa Orakçı’nın eserlerindeki birçok eğitsel ileti bireyin entelektüel birikime sahip olmasına katkı sağlarken aynı zamanda çocuğu hayata hazırlaması bakımından değerlidir.

Yazar, hikâyelerinde örnek oluşturacak olaylara ve kültürümüzde önemli yere sahip şahsiyetlerin başarılarına, fedak rlıklarına, d r stl klerine yer vermesi aynı zamanda konu ve kişiler bağlamında okuyucuda model oluşturmayı hedeflemesi bakımından edebî ürünleri bir eğitim aracı olarak da kullanmıştır.

Araştırma nesnelerinden olan “Nene Hatun’la Bir Gün”, “Halide Edip’le Bir Gün”, “Mehmet Akif’le Bir Gün”, “Mevlâna’yla Bir gün” ve “Hacı Bektaşı Veli’yle Bir Gün” adlı kitaplarda sevgi iletisi çok yönlü bir şekilde yer almaktadır. Vatan ve millet sevgisi, fedakârlık, yardımlaşmak, birlik ve beraberlik iletileri “Nene Hatun’la Bir Gün, Halide Edip’le Bir Gün ve Mehmet Akif’le Bir Gün” adlı eserlerde yer alırken insan sevgisi, arkadaş sevgisi, anne babaya sevgi iletileri “Mevlâna’yla Bir Gün ve Hacı Bektaşı Veli’yle Bir Gün” adlı kitaplarda sevgi değeri farklı şekillerde yer almıştır. Yazar bu çalışmalarda eğitim ve hayat ile ilgili iletileri sezdirirken çocuksu kaygıyı korumuştur. Yazarın kaleme aldığı eserlerde vatan ve millet sevgisi

değerlerinden bahsederken aşırı milliyetçi, başka milletleri ötekileştiren ve düşmanca bir anlayış sergileyen tavrıdan bulunmamaktadır. Ulutaş'ın (2016) “*Çocuk edebiyatı ürünlerinde didaktik yaklaşım ve amacın doğru belirlenmesi*” adlı çalışmasında edebî ürünlerde çocuğun bilişsel, duyuşsal ve düş dünyasını zenginleştiren niteliklerin göz ardı edilmemesi gerektiği, ideolojik hedeflerden ziyade çocuğu eğlendiren yaratıcı düşünmeye sevk eden alanlar taşıması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu açıdan araştırma kapsamında incelenen eserlerde herhangi bir ideolojik hedef yer almamaktadır.

Çocuk kitaplarında yer alan “çocuk” ögesi oldukça önemli bir yere sahiptir. Çünkü okur, kahramnı örnek alır ve onunla özdeşlik kurar. Bu nedenle çocuklar için yazılan kitaplarda kahraman seçimi ve bu kahramanların özellikleri son derece önemlidir.

Yapılan bu araştırmada ele edilen sonuçlara göre çocuk edebiyatı alanında eserler veren Mustafa Orakçı'nın eserleri eğitsel ileti bakımından zenginlik taşımaktadır. Bu araştırmada elde edilen sonuçlara göre çocuğun gelişimini olumsuz olarak etkileyebilecek ve sakıncalı olabilecek konularda ileti aktarımı tespit edilmemiştir.

Yazar, bazı iletileri doğrudan bazı iletileri de dolaylı yoldan aktarmayı tercih etmiştir. Yazar kitaplarında sevgi konusunda insan, vatan, doğa ve hayvan sevgisi çeşitlerini ele almıştır. Eserlerde çocuğun duygusal anlamda en temel gereksinimlerinden biri olan sevgi değerinin işlenmesinin olumlu bir sonuç olduğu söylenebilir.

Yazar eserlerinde “Merhametli, adaletli, düzenli, dikkatli, sabırlı, düşünceli, tedbirli, kararlı ve doğru olmak” değerlerine yönelik iletiler yoluyla okurlarda olumlu değişikliklere zemin hazırlamayı ve onların değerler dünyasını oluşturmaya katkı sağlayabilmeyi hedeflemiştir.

5.2. Öneriler

Araştırmanın bu bölümünde araştırma sonuçlarından hareketle çeşitli önerilerde bulunulmuştur:

Yazarın eserleri, çocuk edebiyatının içerik unsurlarından olan konu ve karakter bağlamında incelenebilir. Yazarların eserleri üzerine söz varlığı araştırmaları da yapılabilir.

Çocukların Türkçeyi doğru güzel ve etkili kullanması, anlama ve anlatma becerilerini geliştirmesi bakımından yazarın eserleri üzerine atasözlerinin kullanımının incelendiği bir araştırma yapılabilir.

Kardeşlik ve arkadaşlık, aile değerlerini; sevgi, bağlılık, yardımlaşmak konularıyla aktaran yazar eserlerinde insan ilişkilerinin gücüne ve önemine yer vermiştir. Bu noktada eserler, okuyucuda insan ilişkilerinin gücüne ve önemine dair farkındalık oluşturabilir.

Gündelik hayattaki olayları, aile ve okul hayatı bağlamında macera kurgusuna sahip mizahi ve bilgilendirici bir anlatımla aktaran yazarın eserleri çocukların okuma kültürünü geliştirmeye katkı sağlayabilecektir.

Mustafa Orakçı'nın çocuk kitaplarına yönelik daha önce bir araştırmanın yapılmamış olmasından dolayı bu araştırmanın yazar ve eserleri hakkında yapılacak diğer akademik çalışmalara ve araştırmalara kaynaklık edebileceği umulmaktadır.

Çocuk edebiyatı mecrasında eserler veren Mustafa Orakçı'nın yazınsal faaliyetlere devam edeceği düşünülmektedir. Bundan sonra yapılacak çalışmalarda, Orakçı'nın daha sonraki eserlerindeki eğitsel iletilerin durumu tespit edilip yorumlanarak yazarın çocuk kitaplarında eğitsel iletilerin nasıl yansıdığı dair bir sonuca ulaşılabılır.

Çocuk edebiyatı ürünleri vasıtasıyla iletilerin çocuğun kişisel, zihinsel, sosyal, sanatsal ve dilsel yeterliliklerini etkileyebildikleri bilinmektedir. Bu noktada hedef kitlesi çocuk olan yazarların bu yeterlilikleri geliştirip katkı sağlayabilecek türde eğitsel iletiler kullanmaları önerilebilir.

Araştırmada kullanılan Ünlülerle Bir Gün serisinde yer alan kitaplar ile ebeveynler ve öğretmenler drama çalışmaları hazırlayabilirler.

Araştırmada kullanılan Türkiye'yi Geziyorum serisinde yer alan mekânlara ebeveynler ve öğretmenler geziler düzenleyebilirler. Türkiye'nin doğal güzelliklerini tanıtabilir ve ziyaret edebilirler. Ayrıca kitaplardaki bilgiler ve görseller ile pano çalışmaları hazırlayabilirler.

Öğrenciler için okutulacak kitapları belirleyen, nitelikli kitaplar arayan ve tavsiye kitap listeleri oluşturmak isteyen eğitimcilerin, ebeveynlerin ve çocuk edebiyatıyla ilgilenen kişilerin bunun gibi araştırmalardan istifade etmeleri mümkündür. Araştırma bu noktada ilgili kişilere kaynak olabilecek niteliktedir.

KAYNAKÇA

- Acele, Murat. 2019. İbrahim Örs'ün Çocuklara Yönelik Eserlerinin Eğitsel İletiler Açısından İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Akçay, Serhat. 2015. Samed Behrengi'nin Hikâyelerindeki Eğitsel İletiler Üzerine Bir Araştırma. Yüksek lisans Tezi. İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Aktaş, Şerif, Gündüz Osman. 2011. **Yazılı ve Sözlü Anlatım**. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Arıcı, Ali Fuat. 2018. **Çocuk Edebiyatı ve Kültürü**. Ankara: Pegem Akademi.
- Arıcı, Ali Fuat, Urgan Suat. 2012. Çocuk Edebiyatı Türleri ve Çocuk Eğitimine Katkıları. **Kuramdan Uygulamaya Çocuk Edebiyatı**. ed. Tacettin Şimşek. Ankara: Grafiker Yayınları.
- Aytan, Talat, Güney Nail. 2010. Gülsüm Cengiz'in Eserlerinde Eğitsel İletiler. **Şiirin Rüzgârında Masal Kuşun Kanadında Çocuk ve Gençlik Yazınında Gülsüm Cengiz Sempozyumu, 28-30 Nisan 2010**. Eskişehir: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi: 59-77.
- Barış, Gökçen. 2011. Gülten Dayıoğlu'nun Çocuk Romanlarındaki Eğitsel İletiler. Yüksek Lisans Tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Bayram, Baş. 2012. **Türkçe Öğretimi Açısından Çocuk Edebiyatı**. İstanbul: Kriter Yayınevi.
- Belet Dilek, Güner, Mediha, Babadağ Gonca. 2017. "Dünyada Başka Şekilde Yaşamak Mümkün mü?" Değer Eğitiminde "Küçük Kara Balık" Örneği. **Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi**. c. 5. s. 3: 172-194.
- Cesur, Enise. 2015. Mavisel Yener'in Çocuklara Yönelik Öykülerindeki Eğitsel İletiler Üzerine Bir Araştırma. Yüksek lisans Tezi. İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Demirel, Şener. 2011. **Edebî Metinlerle Çocuk Edebiyatı**. Ankara: Pegem Akademi.

- Dilek, Aytaç. 2017. Feridun Oral'ın Resimli Hikâye Kitaplarındaki Değerlerin İncelenmesi. **Değerler Eğitimi Dergisi**. c. 15. s. 33: 61-86.
- Dilidüzgün, Selahattin. 2018. **Çağdaş Çocuk Yazını**. İzmir: Tudem Yayınları.
- Durdu, Semra. 2019. Halit Ziya Uşaklıgil'in "Kırk Yıl" Adlı Eserinde Eğitsel İletiler. Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Enginün, İnci. 2006. Çocuk Edebiyatı ve Çocuk Kitapları. **Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**. c. 19. s. 1 :213-222.
- Gökşen, Enver Naci. 1980. **Örnekleriyle Çocuk Edebiyatımız**. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Güleryüz, Hasan. 2002. **Yaratıcı Çocuk Edebiyatı**. Ankara: Pegem A Yayınları.
- Gülgönül, Berna. 2014. Bilgin Adalı'nın Hikâye ve Romanlarında Yer Alan Eğitsel İletiler. Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Gültekin, Ali. 2011. **Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Yazıları**. İstanbul: Erdem Yayınları.
- Işık, Muhammed. 2017. Karakter Eğitimi Açısından Mevlâna İdris Zengin'in Hikâye ve Masallarında Eğitsel İletiler. Yüksek Lisans Tezi. Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kaplan, Kadir. 2013. Hidayet Karakuş'un Roman ve Hikâyelerinde Yer alan Eğitsel İletiler. Yüksek Lisans Tezi. Afyon Kocatepe Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Karagöz, Beytullah. 2018. Resimli Çocuk Kitaplarında Gözden Kaçan Bir Alan: İleti Problemi (Anne Tavuk Anlatıyor Serisi Örneği). **Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi**. c. 17. s. 68: 1765-1787.
- Kartal, Hülya, Bilgin Asude. 2017. İyi Kitap Dergisi'nin Çocuk Kitaplığı Bölümünde Tanıtılan Eserlerin Çok Yönlü Analizi. **Türk Kütüphaneciliği**. s. 31. c. 4: 483-500.
- Kavcar, Cahit. 1999. **Edebiyat ve Eğitim**. Ankara: Pegem A Yayınları.
- Kavak, Sezin. 2018. Koray Avcı Çakman'ın Hikâyelerindeki Eğitsel İletiler Üzerine Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi. Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kıbrıs, İbrahim. 2010. **Çocuk Edebiyatı**. Ankara: Kök Yayıncılık.

- Köse, Sibel. 2011. Muzaffer İzgü'nün "Anneannemin Akıl Almaz Maceraları" Serisindeki Eğitsel İletiler. Yüksek Lisans Tezi. Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Lüle, Esra. 2007. Yedi farklı çocuk kitabının çocuk yazını ilkelerine uygunluğunun değerlendirilmesi. **İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**. c. 14. s. 8: 17-30. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/92341> [20.01.2020]
- Mazlum, Özge, Mazlum Fehmi Soner. 2016. İlköğretim 4. Sınıf Ders Kitaplarının Görsel Tasarımına Yönelik Öğretmen Görüşlerinin Değerlendirilmesi. **Sanat Eğitimi Dergisi**. s. 4. c. 1: 1-18.
- Millî Eğitim Bakanlığı. 2018. **Türkçe Dersi Öğretim Programı (1-8. Sınıflar)**. Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü.
- Neydim, Necdet. 2000. **Çocuk ve Edebiyat**. İstanbul: BU Yayınları.
- Nas, Recep. 2004. **Örneklerle Çocuk Edebiyatı**. Bursa: Ezgi Kitabevi.
- Oğuzkan, Ferhan. 2013. **Çocuk Edebiyatı**. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Onur, Bekir. 2005. **Türkiye'de Çocukluğun Tarihi**. Ankara: İmge Kitabevi.
- Özdemir, Güneş. 2008. Sevim Ak'ın Hikâyede ve Romanlarında Yer Alan Eğitsel İletiler. Yüksek Lisans Tezi. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Sarıyüce, Hasan Lâtif. 2012. **Türk Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Ansiklopedisi**. c.1. İstanbul: Nar Yayınları.
- Sever, Sedat. 2013. **Çocuk ve Edebiyat**. İzmir: Tudem Yayınları.
- Şimşek, Tacettin. 2014. **Çocuk Edebiyatı Tarihine Ön Söz**. Türk Dili Dergisi Çocuk Edebiyat Özel Sayısı, s.756: 15-58.
- _____. 2002. **Çocuk Edebiyatı**. Ankara: Rengarenk Yayınları.
- Şimşek, Tacettin, Arslan, Abdullah, Yakar Yasin Mahmut. 2012. Çocuk Edebiyatı Tarihi. **Kuramdan Uygulamaya Çocuk Edebiyatı**. ed. Tacettin Şimşek. Ankara: Grafiker Yayınları.
- Şimşek, Tacettin, Yakar Yasin Mahmut. 2012. Çocuk ve Edebiyat. **Kuramdan Uygulamaya Çocuk Edebiyatı**. ed. Tacettin Şimşek. Ankara: Grafiker Yayınları.

- Şirin, Mustafa Ruhi. 2000. **99 Soruda Çocuk Edebiyatı**. İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.
- _____. 2007. **Çocuk Edebiyatı Kültürü “Okuma Alışkanlığı ve Medya Sarmalı”**. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Tekin, Abdullah. 2018. Aytül Akal’ın Çocuk Kitaplarının Eğitsel İletiler Açısından İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Türkçe Sözlük. TDK. 20202. <https://sozluk.gov.tr> [20.01.2020]
- Ungan, Suat, Demir Elif. 2016. Günümüz Çocuk Edebiyatı Yazarları ve Eserleri Üzerine bir İnceleme. **Türkiye Eğitim Dergisi**. c. 1. s.1: 40-65.
- Ulutaş, Nurullah. 2016. Çocuk Edebiyatı Ürünlerinde Didaktik Yaklaşım ve Amacın Doğru Belirlenmesi. **Çocuk ve Gençlik Edebiyatında Barış Kültürü**. ed. Hikmet Asutay, Tuncay Öztürk, Didem Yılmaz ve diğerleri. Edirne: Trakya Üniversitesi Yayınları.
- Uzuner Yurt, Serap, Şimşek Tacettin. 2016. Sevim Ak’ın Öykülerinin Eğitsel Değerleri. **Ana Dili Eğitimi Dergisi**. s. 4: 474-488.
- Yalçın, Alemdar, Aytaş Gıyasettin. 2005. **Çocuk Edebiyatı**. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Yazıcı, Nermin. 2011. Edebiyat Bağlamında Türk Çocuk Edebiyatı Tarihi Yazımında Karşılaşılan Sorunlar. **Erdem**. s. 60: 205-226.
- Yıldırım, Ali, Şimşek Hasan. 2016. **Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri**. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, Sibel. 2007. Muzaffer İzgü’nün Çocuk Romanlarının Tema, Eğitsel İletiler ve Dil Yönünden 10-12 Yaş Grubu Çocuklarına Uygunluğu. Yüksek Lisans Tezi. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

EKLER

Ek 1. Araştırma Kapsamında İncelenen Çocuk Kitapları

Orakçı, Mustafa. 2017. **Fatih'le Bir Gün**. İstanbul: Timaş Çocuk.

_____. 2017. **Mimar Sinan'la Bir Gün**. İstanbul: Timaş Çocuk.

_____. 2017. **İbni Sina'yla Bir Gün**. İstanbul: Timaş Çocuk.

_____. 2017. **Piri Reis'le Bir Gün**. İstanbul: Timaş Çocuk.

_____. 2017. **Mevlâna'yla Bir Gün**. İstanbul: Timaş Çocuk.

_____. 2017. **Evliya Çelebi'yle Bir Gün**. İstanbul: Timaş Çocuk.

_____. 2017. **Mehmet Akif'le Bir Gün**. İstanbul: Timaş Çocuk.

_____. 2017. **Hezarfen'le Bir Gün**. İstanbul: Timaş Çocuk.

_____. 2017. **Yunus Emre'yle Bir Gün**. İstanbul: Timaş Çocuk.

_____. 2016. **Barbaros'la Bir Gün**. İstanbul: Timaş Çocuk.

_____. 2016. **Kanuni'yle Bir Gün**. İstanbul: Timaş Çocuk.

_____. 2016. **Osman Gazi'yle Bir Gün**. İstanbul: Timaş Çocuk.

_____. 2018. **Nasreddin Hoca'yla Bir Gün**. İstanbul: Timaş Çocuk.

_____. 2016. **Biruni'yle Bir Gün**. İstanbul: Timaş Çocuk.

_____. 2016. **Koca Yusuf'la Bir Gün**. İstanbul: Timaş Çocuk.

_____. 2017. **Nene Hatun'la Bir Gün**. İstanbul: Timaş Çocuk.

_____. 2015. **İtrî'yle Bir Gün**. İstanbul: Timaş Çocuk.

- _____. 2015. **Ertuğrul Gazi'yle Bir Gün.** İstanbul: Timaş Çocuk.
- _____. 2015. **Hacı Bektaşî Veli'yle Bir Gün.** İstanbul: Timaş Çocuk.
- _____. 2015. **Halide Edip'le Bir Gün.** İstanbul: Timaş Çocuk.
- _____. 2018. **Levent Mardin'de.** İstanbul: Timaş Çocuk.
- _____. 2018. **Levent Çanakkale'de.** İstanbul: Timaş Çocuk.
- _____. 2018. **Levent Rize'de.** İstanbul: Timaş Çocuk.
- _____. 2018. **Levent Pamukkale'de.** İstanbul: Timaş Çocuk.
- _____. 2018. **Levent Kapadokya'da.** İstanbul: Timaş Çocuk.
- _____. 2018. **Levent Edirne'de.** İstanbul: Timaş Çocuk.
- _____. 2018. **Levent Konya'da.** İstanbul: Timaş Çocuk.
- _____. 2018. **Levent Bursa'da.** İstanbul: Timaş Çocuk.
- _____. 2018. **Levent Şanlıurfa'da.** İstanbul: Timaş Çocuk.
- _____. 2018. **Levent İzmir'de.** İstanbul: Timaş Çocuk.
- _____. 2016. **Levent Trabzon'da.** İstanbul: Timaş Çocuk.
- _____. 2016. **Levent Erzurum'da.** İstanbul: Timaş Çocuk.
- _____. 2016. **Levent Diyarbakır'da.** İstanbul: Timaş Çocuk.
- _____. 2016. **Levent Gaziantep'te.** İstanbul: Timaş Çocuk.
- _____. 2016. **Levent Hatay'da.** İstanbul: Timaş Çocuk.
- _____. 2017. **Levent Kayseri'de.** İstanbul: Timaş Çocuk.
- _____. 2017. **Levent Antalya'da.** İstanbul: Timaş Çocuk.
- _____. 2017. **Levent Eskişehir'de.** İstanbul: Timaş Çocuk.
- _____. 2017. **Levent Ankara'da.** İstanbul: Timaş Çocuk.
- _____. 2017. **Levent Bolu'da.** İstanbul: Timaş Çocuk.

_____. 2018. **Levent Adana'da.** İstanbul: Timaş Çocuk.

_____. 2018. **Levent Balıkesir'de.** İstanbul: Timaş Çocuk.

_____. 2018. **Levent Muğla'da.** İstanbul: Timaş Çocuk.

_____. 2018. **Levent Sivas'ta.** İstanbul: Timaş Çocuk.

_____. 2018. **Levent Van'da.** İstanbul: Timaş Çocuk.

Ek 2. Araştırma Kapsamında İncelenen Çocuk Kitaplarına Ait Kapak Görselleri

Ünlüler İle Bir Gün Serisi

Türkiye'yi Geziyorum Serisi - 1

Türkiye'yi Geziyorum Serisi – 2

Türkiye'yi Geziyorum Serisi - 3

Türkiye'yi Geziyorum Serisi - 4

Türkiye'yi Geziyorum Serisi - 5

ÖZ GEÇMİŞ

Adı Soyadı: Banu ULUSU

Doğum Tarihi: 21/11/1994

İletişim Bilgileri: 7ulusubanu@gmail.com

Eğitim Bilgileri:

Derece	Bölüm/Program	Üniversite	Yıl
Lisans	Türkçe Öğretmenliği Anabilim Dalı Eğitimi ve Öğretimi Programı Türkçe Öğretmenliği Programı	Abant İzzet Baysal Üniversitesi	2016
Y. Lisans	Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı Türkçe Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programı	Yıldız Teknik Üniversitesi	2020

İş Deneyimi: (Öğr. Gör.) İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi (2017-)

Yayınlar:

Uluslararası hakemli dergilerde yayımlanan makaleler:

Ulus, Banu, Aytan Talat. (2018). Cumhuriyet'in İlk Çeyreğinde Türkçe Öğretimi Üzerine Yazılan İki Çalışma Üzerine Bir Değerlendirme. Türkiye Eğitim Dergisi , vol.3 , 47-65.

Ulus, Banu, Aytan Talat. (2018). Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı Lisansüstü Öğrencilerinin Dil Eğitiminin Temel Kavramlarıyla İlgili Yeterlilik Düzeyleri Üzerine Bir Araştırma. IX. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu Bildiri Kitabı, 435-450.

**Uluslararası bilimsel toplantılarda sunulan ve bildiri kitaplarında (*proceedings*)
basılan bildiriler:**

Ulus, Banu, Aytan Talat. (2017). Cumhuriyet'in İlk Çeyreğinde Türkçe Öğretimi Üzerine Yazılan İki Çalışma Üzerine Bir Değerlendirme. 10. Uluslararası Türkçenin Eğitimi ve Öğretimi Kurultayı UTEOK, İstanbul, Türkiye.

Ulus, Banu, Aytan Talat. (2017). Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı Lisansüstü Öğrencilerinin Dil Eğitiminin Temel Kavramlarıyla İlgili Yeterlilik Düzeyleri Üzerine Bir Araştırma. IX. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu, Malatya, Türkiye.

Ulus, Banu, Aytan Talat. (2019). Oyun Tabanlı Öğrenme Etkinlikleriyle Yabancılar Türkçe Öğretimi . 3. Uluslararası Eğitim ve Değerler Sempozyumu ISOEVA, İstanbul, Türkiye.

Ulus, Banu, Aytan Talat. (2019). Yabancılar Türkçe Öğretiminde Temel Seviyeye Yönelik Materyal Destekli Eğitim Uygulamaları. 3. Uluslararası Eğitim ve Değerler Sempozyumu ISOEVA, İstanbul, Türkiye.

Ulus, Banu, Aytan Talat. (2019). Mustafa Orakçı'nın Çocuk Kitaplarındaki Eğitsel İletiler Üzerine Bir İnceleme. International Social Innovation Congress ISIC, İstanbul, Türkiye.